

Universitetet.

I.

Lovgivning, Bestemmelser, Foranstaltninger, m. m.

Maret 1847 har medført 4 ny Lovgivninger, alle sigtende til en forbedret Indretning af de forskjellige Gramina ved Universitetet.

1. Den philosophiske Examen. Medens tidligere den lærde Skoleundervisning, hvis Formaal er at meddele den nødvendige, for alle Fakultetsstudier fælles, almindelige humanistiske Fordannelse, ikke fuldstændigen afsluttedes i selve Skolerne, men maatte suppleres ved et forberedende akademisk Kursus ved Universitetet, og den sig deril sluttende philologisk-philosophiske eller saakaldte anden Examen i tvende Afdelinger, er derimod nu ved den under 25de Juli 1845 allernaadigst approberede provisoriske Undervisningsplan bestemt, at den hele lærde Skoleundervisning skal fuldstændigen gjenneføres i selve Skolen og her slutes med en Afgangsexamen, hvorunder aflægges Prøve i alle de Discipliner som forhen vare Gjenstande saavel for Examen Artium som for anden Examen, alene med Undtagelse af de egentlige philosophiske Discipliner.

Som en Folge heraf vil nu, efterhaanden som den provisoriske Plan fuldstændigen kommer til Anvendelse i de lærde Skoler, en Forandring med den hidtil ved Universitetet afholdte anden Examen blive nødvendig.

I denne Anledning havde Direktionen fra Konsistorium modtaget en af en dertil nedsat Kommitte af 5 Professore (Orsted, Sibbern, Schoum, Madvig, Belschow) afgivet udsærlig Betænkning, hvilken i det Væsentlige af Konsistorium var tiltraadt, ligesom dette senere paa given Anledning havde fremsendt en speciel Betænkning fra Professorene i Philosopherien, angaaende det Omfang hvori denne Videnskab vilde blive at foredrage for dem der skulle underkaste sig den philosophiske Examen i dens forandrede Form.

I den ovennævnte Kommitte-Betænkning vare korteligen berørte de oftere og ved forskjellige Lejligheder fremsatte Grunde hvilke ogsaa efter Kommitteens Mening talde mod den philologisk-philosophiske Examen efter dens hidtilværende Indretning. Hensigten med det første Universitets-Kursus er — bemærkede Kommitteen — efter den hidtilværende Indretning, ligesom ved Skoleundervisningen, at give de Studerende en forberedende almindelig Dannelse; men en saadan Afspaltelse af dette forberedende Studium som hidtil har fundet Sted kan ingenlunde ansees som hensigtsvarende, hvad enten Talen er om de Fag der baade læres i Skolen og ved Universitetet, eller om dem der hidtil manglede i Skolen, og hvori der er givet et kort Kursus ved Universitetet. Saaledes er det, med Hensyn til Latin og Græsk, klart, at forsaavidt det maatte ansees nødvendigt, at flere af Oldtidens Forfattere gjennemaaes end der hidtil have været læste i Skolerne, vilde det være rigtigere at fortsætte Undervisningen noget videre i Skolen, end efter en længere Afbrydelse at lade en ny Lærer for samtlige Studerende, der staae paa et saare forskjelligt Trin og have modtaget Forberedelse i forskjellig Form, aabne et nyt Kursus af saa indskrænket Omfang, at det ikke kan udvikle sig til nogen Betydning; og hvad den som almindeligt Dannelsesmiddel fornødne Kundskab til Oldtidens Indretninger og Literatur angaaer, knyttes den vistnok bedre til Forfatterens Læsning under Skoleundervisningen, og indprentes der efter gode

elementære Lærebøger, end foredrages — paa Grund af Tidens Korthed højst ufuldstændigt — som særskilt Dag i en halvårlig Forelæsning, hvis Indhold ej ret kan befæstes. At den Studerende, som hidtil har været Tilfældet, efter at have i Skolen lært Universalhistorie, i det første akademiske Aar erholder en udførligere Udbygning over en enkelt vilkaarlig valgt Periodes Historie, som omtrentligvis ikke kan fortsættes, kan heller ikke anses hensigtsvarende. Den mathematisk Undervisning afbrydes, efter den hidtilværende Indretning, paa et Punkt hvor Disciplene endnu trænge til den nærmere Vejledning som kan gives i Skolen, men ikke ved Universitetet. Naturhistorien læstes hidtil i nogle Skoler slet ikke, i andre kun i de nederste Klasser og sattes derefter tilside, indtil der i det første Universitetsaar gives et naturhistorisk Kursus; dette meddeltes dog hverken Alle, ikke heller toges noget Hensyn til, om Vedkommende havde læst dette Dag i Skolen: det bivaanedes nemlig kun af dem der ikke havde læst Hebraisk; Læreren fra Universitetet maatte saaledes gaare ud fra, at Tilhørerne ingen Kundskab havde i denne Videnskab. Elementerne i Physiken — thi om Mere er der ikke Spørgsmaal naar der tales om de Kundskaber der henhøre til den videnskabelige Jordannelse — foredrages uidentivt bedre i Skolen end ved Universitetet: Experimenterne kunne ved Skoleundervisningen bedre sees af Alle, der er Lejlighed for Læreren til ved Spørgsmaale at erhyndige sig om det der ikke har været ham klart, og for Læreren til at forsøkke sig om, hvorvidt Disciplen succesfult tilegner sig og derved med Hastighed beholder det der foredrages. Ogsaa det der, som Bestanddel af almindelig videnskabelig Dannelse, kan foreleses af astronomisk Kundskab, gives af lignende Grunde bedst i Skolen, hvor da Undervisningen i mathematisk Geografi passende knyttes dertil, medens man hidtil ved den geografiske Skoleundervisning maatte anticipere de astronomiske Hovedsætninger.

Komiteen bemærkede dernæst, at foruden denne skadelige Adspjaltelse af Undervisningsgjenstandene som er en Følge af den hidtilværende Indretning, medfører denne ogsaa den Ulempe, at den Studerende, der ved Indtrædelsen ved Universitetet skulde begynde et frit og selvstændigt Studium, i det første Aar henvises til en Studeremaade som i flere Henseender ligner den der findes i Skolen. Han har aldeles intet frit Valg, hverken i Henseende til Lærerne eller de Gjenstande der foredrages, han kan ikke tage Hensyn til sin Tilbojelighed for visse Dag eller til hvad der bedst kunde passe for hans tilkommende Livsbane. Han skal dernæst, efter et Kursus af omtrent fire Maanedes, lade sig examinere i det der i den Tid er gennemgaaet, og derpaa atter, efter en lignende Tids Forløb, gennemgaae en anden Prove i de Dag som derefter have været foredragne. Det er naturligt, at den unge Studerende herved let ledes hen til den Forestilling, at kun den forestaaende Examens heldige Udfald er Maalet for hans Bestræbelser, en Forestilling der kun altså ofte faaer Indflydelse paa hans senere Studier. Hertil kommer, at det ved Forberedelsen til anden Examen let bliver trættende, at høre 4 til 5 Forelæsninger daglig i ligesaa mange højst forskjellige og i ingen indbyrdes Forbindelse staaende Dag, hvilket har den Følge, at mange af dem der saaledes ere henvisne til en skolemæssig Studeremaade, uden at være undergivne en skolemæssig Disciplin, indbringe sig fra at bivaane Forelæsningerne. Endelig havde Komiteens Pluralitet anset det for at være en ikke uvigtig Indvending mod anden Examen i dens hidtilværende Form, at den for flere af Universitetets Lærere optager en stor Del af deres Virksomhed med trættende Examination og aarlig gjentagne rent elementære Forelæsninger.

Komiteen bemærkede, at ligesom saaledes Ophævelsen af anden Examen efter dens nuværende Indretning vilde kunne afhjælpe adskillige Ulemper ved Universitetet, saaledes vilde paa den anden Side Skolerne ved den disse givne Reform vinde betydeligt. Saavel den Forøgelse Dagene erholde, som den intensive Udvidelse af de fleste, der vil blive en Følge af Skoleundervisningens Forlængelse, vil kræve baade flere og dygtigere Lærere, hvorved Undervisningen, ikke blot i den øverste men ogsaa i de øvrige Klasser, vil forbedres. De reformerede Skolers forhøjede Videnskabelighed og Forøgelsen af Lærerpersonalet vil virke gavnligt paa de Byer hvor disse Skoler indføres, og de flere Centralpunkter for Intelligenzen som derved opstaae vilde gavne Provindserne.

Al mindre, men dog ikke uden Betydning er det, at det i økonomisk Henseende er mindre byrdefuldt at holde en Discipel et Aar længere i Skolen, end at holde en Student det første Aar ved Universitetet; at det i sædelig Henseende ialmindelighed maa anses fordelagtigere for Provindsstatisten at komme et Aar senere til Hovedstaden, og at den foreslaaede Forandring vil have til Følge, at de unge Studenter mere end nu er Tilfældet vilde blive blandede med de ældre.

Jovrigt havde hele Kommitteen været enig i, hvad ogsaa ved Forhandlingerne angaaende den provisoriske Plan for den udvidede Skoleundervisning havde været fra alle Sider vedtaget, og senere ved Planen er bleven bekræftet, at de egentlige philosophiske Videnskaber, som nu ere Gjenstande for Studium i det første akademiske Aar, ikke skulde foretages i de reformerede Skoler. Ligesom der til at fatte disse fordres en større Nødsmodenhed end der ordentligvis findes Sted hos Skolediscipler, især da Philosophien ikke indebælder et saadant positivt Stof som de øvrige Skolefag, saaledes vilde det vel ogsaa falde vanskeligt at erholde et tilstrækkeligt Antal af duelige Lærere i disse Videnskaber.

Men medens Kommitteen saaledes ansaae en Prøve i philosophiske Videnskaber for nødvendig ved Universitetet, antog den ikke, at man behøvede at bestemme et vist Stadium af de Studerendes Universitetsbane i hvilket denne Prøve bør finde Sted, og Kommitteente mente derfor, at det var tilstrækkeligt at fastsætte, at denne Examen ikke kan tages forend et Aar efterat man er bleven Student og ikke senere end et halvt Aar før Embedsexamen eller Erhvervelsen af Magistergraden. I sidstnævnte Henseende havde dog to af Kommitteens Medlemmer været af anden Mening, idet de havde antaget, at denne Examen slet ikke burde være bundet til nogen Tidsindskrænkning, naar den blot toges før Embedsexamen, hvorved de blandt flere Grunde havde gjort opmærksom paa, at det for Studerende der i Provinjerne havde forberedt sig til den philosophiske Examen og Embedsexamen, vilde være byrdefuld at foretage to Rejser til Hovedstaden for at afsløre disse Examina.

For at samtlige Studerende kunne faae Lejlighed til at forskaffe sig de Kundskaber der vilde udkræves til en saadan Prøve, maatte der ved Universitetet gives en Oversigt over Philosophien i et etaarigt Kursus.

Sluttelig bemærkede Kommitteen, at man, naar anden Examen ophæves i dens nuværende Form, vel ikke længere vil have det Vidnesbyrd om Flid og Duelighed som Udfaldet af denne Examen nu giver, ved Stipendiens Bortgivelse; men denne Omstændighed burde formentligen ingen Indflydelse have, naar den foreslaaede Forandring forøvrigt i mange Henseender fortsætte at anbefales; man maatte da holde sig dels til det Vidnesbyrd der vil blive meddelt fra Skolen, hvilket af flere Grunde kan blive mere paalideligt end det der ligger i Karaktererne ved en Universitetsexamen, saameget mere som man efter den ny Indretning vil kræve en større Forberedelse hos den der kommer til Universitetet, dels til Attesten om at have hørt Forelæsninger og deltaget i Examinatorier, dels endelig til Udfaldet af den ny philosophiske Examen for dem der have taget den.

Et af Kommitteens Medlemmer (Konferentsraad Ørsted) havde i en særskilt Erklæring opkastet og sagt at bevare det Spørgsmaal, om ikke den philosophiske Dannelse som man ønsker at bibringe de Studerende, i den ny Tingenes Orden burde have et større Omfang end nu. Ved Siden af den Dannelse nemlig som erhverves ved Philosophien i snevrere Betydning, kunde formentligen gaae en Dannelse for Erfaringsphilosophien, hvorved forstodes en saadan Fremstilling af Erfaringens Resultater, at Tingenes Fornuftsammenhæng deri aabenbarer sig. Spørgsmaalet, om en saadan i den ny Tingenes Tilstand vil blive nødvendiggjort, burde formentligen bevares bekræftende, hvilket begrundedes af to med hinanden sammenhængende Betragtninger. Naagtet det nemlig med Rette kan antages, at de første Grunde af Naturlære, Astronomi og Naturhistorie ville læres og indprentes langt bedre i Skolerne end ved Universitetet, vil der paa den anden Side dog ogsaa være Noget som tabes derved at den studerende Ungdom ikke modtager disse Videnskaber ved Universitetet: en vis højere videnskabelig Mand vil ordentligvis gaae igjennem det akademiske Foredrag; den som har opoffret sit Liv til at gjennemtrænge Videnskaben, kan ikke afhandlens første Grunde uden at den modnere og mere omfattende Dom, det Blik i Videnskabens Sammenhæng med andre Videnskaber og med Verdensforholdene, kan har erhvervet sig, jo paa mange Maader skinner igjennem og lægger mangan Spire som uden bringer Frugter for den højere aandelige Udvikling. Allerede dette Savn maatte man ønske at see erstattet. Men derhos er den Vinding man af den ny Tingenes Orden forventer, af en saadan Natur, at den let kunde føre til en ensidig Dannelse; at der vindes mere Tid til Philosophien i dette Ord's strengere Betydning, kan nemlig vel være godt og ønskværdigt, men Hælheden føres let derved til en altsor spekulativ Retning, hvori man ikke behørigt sammenknytter det Tænkte og det Erfarede. Saadant vil isærdeleshed i høj Grad finde Sted for Hælheden af Theologerne, tildels ogsaa hos de Realskolestuderende; hos de Lagestuderende vil det mindre være Tilfældet, hvorimod det store Spring fra den abstraktere Tænkning til de højt konkrete lægevidenskabelige Discipliner let giver Anledning til en Ringagt for hin. Det syntes derfor, at man burde sørge for en vis Vægeragt i de philosophiske

Studier som Universitetet byder sine ny Borgere, og at ville være ønskeligt, om en philologisk Opfatning af Erfaringen kunde sættes ved Siden af den egentlige Philosophi.

Om end vore Professore i Grundvidenskabene ogsaa hidtil have inddraget mange Erfaringskundskaber i deres Foredrag, forandrer dette ikke de heromhandlede Forholde; den Maade hvorpaa man i Erfaringsvidenskabene opstiger til Philosophiens Grændser, maa man ligeaa vel gjøre sig fortrolig med, som med Philosophernes modsatte, dersom Dannelsen ikke skal blive ensidig. Til at give Fremstillingen af en saadan Verdensopfatning maatte flere Kræfter forenes; med Hensyn paa Naturvidenskabene maatte flere Lærere aftale en Plan, ifølge hvilken de ved Foredrag som grebe behørigt ind i hverandre meddelte den her fordrede Oversigt. Disse Foredrag, der ved fælles Aftale, jevnliges Sammenkomster af Lærerne, eller paa anden Maade, maatte bringes til at udgjøre en Enhed, skulde ikke medtage mere end 6, højst 9 Timer ugentligen i et Aar. Noget lignende maatte ved Fleres Samvirkning udrettes for Historien med Hensyn til Menneskesamfundets Natur og Udvikling gennem de forskellige Forholde. Det formentes, at det omhandlede Foretagende, som vel vilde kræve en ret alvorlig Anstrengelse fra Professorernes Side og for hvilket ikke ringe Vanskeligheder vilde træde imøde, hvilke dog maatte kunne overvindes, vilde yde et stort Bidrag til den videnskabelige Dannelse i vort Fædreland, vilde fremkalde en Indretning og i Tiden Værker hvortil man endnu ikke i andre Lande har Mage. Iøvrigt kunde denne Plan udføres, enten der indrettedes en philosophisk Examen eller ikke, men i ethvert Fald maatte de to heromhandlede Retninger ikke sættes under ulige Vilkaar, saa at der gaves de akademiske Borgere stærkere Bevæggrunde til at uddanne sig i den ene af disse to Retninger end i den anden, da begge udtræves til Dannelsens Harmoni.

I Henseende til denne et enkelt Komittemedlems Plan havde Komitteesens Pluralitet bemærket, at saa særdeles ønskeligt den end maatte anses det at være, at slige ved flere Universitetslæreres samvirkende Bestræbelser tilvejebragte Kursus maatte komme istand og blive benyttede af de Studerende i deres første Studenteraar, saa fandt den det dog meget betænkeligt at foreskrive saadanne Kursus og dertil knyttede Gramina, uden Hensyn til Individernes forskellige Gvner, Tilbøjeligheder og økonomiske Vilkaar, ligesom man ikke heller fra Docenternes Side altid tør regne paa en saadan Harmoni i Anskuelse og en saadan Lethed i Samvirken, at et virkelig sammenhængende Kursus og et sammenhængende Gramensstof kunde fremkomme.

Denne Komitebetænkning havde saavel det philosophiske Fakultet som Konsistorium i det Hele tiltraadt, hvorhos dog Sidstnævnte ikke, saaledes som Fakultetet, ansaae det fornødent at foreskrive, at den i Forslag bragte omdannede philosophiske Examen skal være afsluget et halvt Aar før Embedsexamen eller Erhvervelsen af Magistergraden, hvorimod begge vare enige i, at denne Examen ikke bør kunne tages af Noget før et Aar efter at han er bleven Student.

Konsistorium havde derfor indstillet:

1. at den saakaldte anden Examen omdannes saaledes, at ikke blot Proven i de Fag der nu ere Gjenstand for den saakaldte Examen philologikum, men ogsaa Proven i Physik og Astronomi altsaa bortfalder, saa at kun de egentlige philosophiske Videnskaber blive Gjenstande for Examen;
2. at Ingen stedes til denne omdannede philosophiske Examen før et Aar efter hans Dimission til Universitetet;
3. at det ikke skal være Betingelse for Oppebærelsen af akademiske Beneficier eller Dyp-lagspenge fra Skolerne, at denne Examen er taget i det første akademiske Aar;
4. at de Studenter som, forinden Skolereformen er udstrakt til alle de lærde Skoler, dimitteres fra Skoler i hvilke den er indført, ikkun skulle underkaste sig Proven i den nuværende anden Examens philosophiske Discipliner, uanset, at de Studenter som dimitteres fra andre Skoler fremdeles maa underkaste sig denne Examen i dens nuværende Form.

Konsistorium havde senere, efter Opfordring af Direktionen, fremsendt en af vedkommende Professore afgivet Betænkning over, hvilke philosophiske Discipliner der skulde gøres til Gjenstand for bemeldte Examen og i hvilket Omfang de skulde doceres. I denne Betænkning var, hvad angaaer Gjenstandene for bemeldte Examen, antaget, at der bør eramineres i 1. Logik, 2. den philosophiske Propædeutik (nemlig Læren om Erkjendelsens, især den videnskabelige Erkjendelses, Natur ialmindelighed og Philosophiens Natur og Formaal især deleshed), 3. Psykologi, 4. Moralphilosophi, med særdeles Hensyn til de forskellige af forskellige Philosopher opstillede Moralsprinciper og disses indbyrdes Forhold, samt de moralske

Ideers Sammenhæng med Verdensforholdene ialmindelighed og de sociale og religiøse Forholde isærdeleshed; 5. Philosophiens Historie. De her under 1—4 anførte Discipliner havde hidtil været Gjenstande for Examen; kun Philosophiens Historie havde hidtil ikke udgjort en særegen Examenrubrik.

I Henseende til dette Punkt havde Konsistorium været aldeles enigt i Forslaget.

Hvad angaaer Omfanget af hvad der i disse Gjenstande bliver at fordrø, var i Betænkningen foreslaaet, at det skulde være saa Meget som kan blive foredraget i to Timers daglige, eller 12 Timers ugentlige Forelæsninger i to Semestre.

I denne Henseende var Forslaget tiltraadt af Konsistorium med 6 Stemmer af 10. Dets fire lægevidenskabelige Medlemmer havde vel antaget, at det foreslaaede Omfang var for stort, da herved formentligen vilde bevirkes, at de Studerende, som efter Skolereformen vilde komme til Universitetet et Aar senere end forhen, under Specialvidenskabernes stedse stigende Fordringer paa Anvendelse af Tid og Kraft, vilde blive nødsagede til at ofFre alt for megen Tid til deres akademiske Kursus; men hertil var af Majoriteten bemærket, at det vel er unægteligt, at en noget større Tidsanvendelse fra de Studerendes Side vil blive nødvendig til det akademiske Kursus's Tilendebæring, men at dels dette er en uundgaaelig Følge af Skolereformen, dels Forlængelsen af Studietiden ikke kan antages at vilde blive betydelig, da endog de Studerende som maatte bestemme sig til at høre samtlige til det philosophiske Kursus hørende Forelæsninger i et Aar — hvortil de dog ingenlunde vilde være nødsagede — meget vel ved Siden heraf kunde studere deres Fakultetsvidenskab og høre Forelæsninger over samme.

Spørgsmaalets Afgjørelse beroede imidlertid efter Majoritetens Mening isærdeleshed paa et andet Moment, nemlig i hvor stort et Omfang de philosophiske Discipliner maa doceres, for at de Studerende kunne erholde det efter Videnskabernes nærværende Standpunkt nødvendige philosophiske Grundlag. Det ansaaes for særdeles vigtigt, at dette Grundlag bliver tilstrækkeligt, da det philosophiske Studium ellers lettelig vilde blive mere til Skade end til Gavn for de Studerendes Uddannelse. Tages det i Betragtning, at der til Forelæsningerne over de philosophiske Discipliner som nu foredrages til anden Examen, anvendes 4 Timer om Ugen i Vintersemestret og 12 Timer om Ugen i Sommersemestret, og at dette neppe anses eller kan anses for at være for Meget, kunde Konsistorium ikke skjønne rettere, end at det Tillæg af 8 ugentlige Timer i et Semester som nu forlangtes, ikke var større end Tilføjelsen af den høist vigtige Forelæsning over Philosophiens Historie, i Forbindelse med de enkelte mindre betydelige Udvidelser som det kan være hensigtsmæssigt at give en eller anden af de øvrige Forelæsninger, gjorde uundgaaelig fornødent.

Endelig havde de philosophiske Professorer i Henseende til Examinationsens Maade og Censuren antaget:

1. at der bør examineres mundtlig i de anførte Fag under de angivne fem Rubriker, saa at der falder 5 Specialkarakterer til den mundtlige Prøve;
2. at der bliver at udarbejde to skriftlige Prøver, som hver for sig faaer sin Specialkarakter, saa at det hele Antal af disse, hvoraf Hovedkarakteren skal udbrages, bliver 7;
3. at Examenfagene fordeles mellem de to philosophiske Professorer efter indbyrdes Afstale; men at den Ene bestandig er Medcensur ved den Andens Examination, samt at desuden en anden af det philosophiske Fakultets Professorer, som dertil udnævnes hvergang paa et vist Antal af Aar, er Medcensur ved Examen i alle Fagene.

Disse sidstnævnte Forslag havde Konsistorium i det Hele tiltraadt, dog med enkelte ikke væsentlige Modifikationer. Saaledes antog Konsistoriums Majoritet, at der ikke bør gives særskilt Karakter for Propædævtiken, men Karakteren for Prøven i denne Indledningsvidenskab rettest bestemmes under Et med den for Prøven i en af de andre philosophiske Discipliner; hvorved man isærdeleshed gik ud fra, at denne Disciplin, til hvis Foredrag ikke mere end to ugentlige Timer nogenstunde kunne antages at vilde blive anvendte, ikke vil kunne frembyde et saa stort Examenstøf, at enhver Kandidat uden altfor hyppige og trættende Gjentagelser kan underkastes en saa dybt indgaaende Prøve i samme som burde anstilles, naar en særskilt Karakter derfor skulde tildeles hver enkelt.

Konsistorium antog dernæst, at Udarbejdelsen af en skriftlig Bepærelse maatte anses tilstrækkelig, og nogle af sammes Medlemmer yttrede endog den Mening, at al skriftlig Prøve helst maatte bortfalde.

Sluttelig bemærkede Konsistoriet, at skjønt det saaledes i det Væsentlige tiltraadte det af Professorerne i Philosophien affattede Forslag, og ventede sig gode Frugter af en derefter ordnet selvstændig philosophisk Examen, ansaae det det dog for saa vanskeligt

med Sikkerhed forud at beregne denne hele Reform's Følger, at man uden tvivl burde være forberedt paa, at det muligen allerede om nogle Aar vilde findes tilraadeligt at foretage ny Forandringer. Konfistorium havde derfor henstillet, hvorvidt det maatte findes hensigtsmæssigt, at det i den forventede allerbedste Resolution antydedes, at den nærværende Omordning af den filosofiske Examen ikke ubetinget er at anses som aldeles definitiv.

Da den i det foregaaende fremskillede, af den nedsatte Kommitte udfastede, Plan til en omdannet filosofisk Examen paa den ene Side var i fuldkommen Overensstemmelse med den allernaadigst befalede Reform af de lærde Skoler og med den for den udvidede Skoleundervisning i de reformerede Skoler allernaadigst approberede Plan, af hvilken det er et væsentligt Moment, at med Undtagelse af Philosophien samtlige de Discipliner som have været Gjenstande for den hidtilværende anden Examen, nu optages i selve Skoleundervisningen, og da paa den anden Side baade det filosofiske Fakultet og Konfistorium i alt væsentligt havde erklæret sig for Planen, kunde Direktionen ogsaa for sit Vedkommende ikke skjønne rettere, end at der var tilstrækkelig Anledning til allerunderdanigst at anbefale denne Plan i det Hele, hvorefter den filosofiske Examen kun kom til at bestaae af en enkelt Prøve, hvis Gjenstande alene blive de særskilte Afdelinger af de filosofiske Discipliner, til allernaadigst at bifaldes. Hvad nu angaaer de enkelte Punkter i Sagen hvorom forskellige Meninger vare blevne fremsatte, og derhos Spørgsmaalet om Formen for denne Examen i det Hele, da kunde det i sidstnævnte Henseende vel være at overveje, om den ikke istedetfor at være en selvstændig Examen, kunde forbindes med de forskjellige Embeds-*examina*, som en integrerende Del af disse. Dette vilde vistnok frembyde visse Fordele, men det vilde dog, efter det Omfang vore Embeds-*examina* alle have, paa ingen Maade lade sig iværksætte saaledes, at man ligefrem lagde disse filosofiske Discipliner til alle de øvrige som Gjenstand for en samlet Examen; det kunde ikkun skee derved, at selve Embeds-*examen* deltes i to til forskjellig Tid henlagte Afdelinger. Uagtet nu vistnok ikke uvægtige Grunde kunde tale herfor, var dette en saa indgribende Reform, at den vilde kræve betydeligere Forarbejder og foreløbige Undersøgelser, og da det derhos dog var usikkert, til hvilket Resultat disse vilde føre, burde det uden tvivl idetmindste foreløbigt bestemmes, at den omhandlede Prøve skal være ligesom hidtil en selvstændig Examen.

I Henseende til Tiden da den omhandlede Examen skal afsluttes af de Studerende, havde vel Konfistorium ikke med Kommitte og det filosofiske Fakultet været enig i, at det udtrykkelige burde bestemmes, at Examen skal være afsluttet idetmindste et halvt Aar forinden Vedkommende indstiller sig til Embeds-*examen*, hvilken Tidbestemmelse Konfistorium saaledes ansaae for unødvendig og ubensigtsmæssig, medens derimod alle de anførte Autoriteter havde været enige i at antage, at Examen ikke skal kunne tages af Nogen som ikke har studeret et Aar ved Universitetet. Direktionen kunde for sit Vedkommende ikke skjønne rettere, end at det vilde være rigtigst og hensigtsmæssigt at bestemme, at Ingen bør kunne admittes til Prøven førend et Aar efter at han er bleven immatrikuleret ved Universitetet, hvorimod Den ikke fandt nogen tilstrækkelig Grund til at det udtrykkelig skulde foreskrives, at den filosofiske Examen skulde være afsluttet idetmindste et halvt Aar førend Embeds-*examen*.

Angaaende Gjenstandene for Prøven maatte Direktionen være aldeles enig med Kommitte og Konfistorium i, at disse bør være de oven anførte 5 enkelte af de filosofiske Discipliner, og Den maatte navnlig med Hensyn til hvad af et af Kommitteens Medlemmer var udviklet angaaende en større Forening af Foredrag over Erfaringsphilosophien, bifalde Kommitteens Pluralitets Ansæelse, at en saadan Plan, hvor stort Værd den forresten end maatte have, neppe for Tiden er udsjorbar.

Hvad angaaer det Omfang hvori de filosofiske Discipliner skulde foredrages for de Studerende, troede Direktionen, at de filosofiske Professorers Forslag, hvorefter der ialt vil behøves to Timers daglige Forelæsninger igjennem to Semestre, aldeles fortjente Bifald, og Den maatte være fuldkommen enig med Konfistoriums Majoritet i at et saadant Omfang af hvad der foredrages, og hvad der som Følge deraf vil blive at fordrø af de Studerende ved Examen, ingenlunde kan anses som overdrevent.

At Examen kom til at bestaae af dels en skriftlig, dels en mundtlig Afdeling, og at der ved den førstnævnte alene gives et skriftligt Spørgsmaal til Besvarelse, derimod fandt Direktionen Intet at erindre, ligesom Den maatte tiltræde Konfistoriets Forslag, at der ingen Specialkarakter gives for den filosofiske Propædeutik, hvoraf altsaa vilde følge, at der ialt blev at give 5 Specialkarakterer, nemlig 4 for de 4 øvrige mundtlige Discipliner og 1 for den skriftlige Prøve.

Endvidere maatte Direktionen med Hensyn til Censuren tiltræde det Forslag, at de to Professore i Philosophien gjenstidigen skulde examinere og censurere, og en tredje Professor i det philosophiske Fakultet, som dertil paa visse saasom 3 Aar vælges af Konfistorium, tiltræde som fast Censor.

Forsaauidt endelig den ny Examen nødvendigen maatte slutte sig til den fuldstændige Afgangseramen i de udrivede Skoler, vilde den være at afholde efterhaanden som der ved Universitetet immatrikuleres Studerende der have underkastet sig hin, medens den nuværende Examen vilde blive at beholde for alle andre Studerende. Men forsaavidt iøvrigt Konfistorium havde ment, at det muligen i den kongelige Beslutning kunde antydes, at den ny Bestemmelse ikke er aldeles definitiv, skjønnede Direktionen ikke at noget saadant Tillæg kunde anses fornødent.

Efterat Direktionen overensstemmende med alt det Anførte havde nedlagt allerunderdanigst Foresøg, og da Indstillingen vandt allerhøjeste Bifald, udkom under 26de April en Bekjendtgørelse fra Direktionen af følgende Indhold.

Paa Direktionens allerunderdanigste Foresøg har det behaget Hans Majestæt Kongen under 16de d. M. allernaadigst at bestemme følgende: § 1. Istedetfor den hidtilværende philologisk-philosophiske eller saakaldte anden Examen, anordnes en philosophisk Examen, hvis Gjenstande alene ere: 1. Logik, 2. Psykologi, 3. Moralphilosophi, 4. Philosophiens Historie med Propædeutiken, over hvilke Discipliner Forelæsninger blive at holde og tilendebringe i et Tidsrum af to Semestre. § 2. Den philosophiske Examen skal indeholde en dobbelt Prøve, nemlig dels skriftlig Besvarelse af en meddelt Opgave, dels mundtlig Examination i enhver af ovennævnte Discipliner. § 3. Den skriftlige Opgave bestemmes af de tvende Professore i Philosophien i Forening. Den mundtlige Examination udføres i hver af de specielle Discipliner af den Professor i Philosophien som derover har holdt Forelæsninger, og foretages i Overværelse af to Censorer, nemlig den ikkeexaminerende Professor i Philosophien og en anden Professor af det philosophiske Fakultet, som dertil af Konfistoriet udværges, hver Gang paa tre Aar. § 4. For Proverne i de enkelte Fag meddeles Specialkarakterer og for Udfaldet af Examen i det Hele en Hovedkarakter. — Specialkaraktererne, som umiddelbart efter Examinationen i ethvert Fag bestemmes af den examinerende Professor og de to Censorer, ere følgende sex: Udmærket godt, Meget godt, Godt, Temmelig godt, Maadeligt, Slet. — Saavel for den skriftlige Udarbejdelse som for enhver af de i § 2 nævnte 4 Fag gives en Specialkarakter. Hovedkarakteren, hvilken uddrages af de fem Specialkarakterer efter de Regler som nærmere af Direktionen blive fastsatte, benævnes: Første Karakter, Anden Karakter, Tredie Karakter, af hvilke første Karakter kan forhøjes med Tillæget „med Udmærkelse.“ § 5. Til den philosophiske Examen maa Ingen gives Udgang førend et Aar efterat han er immatrikuleret ved Universitetet. § 6. Den her anordnede philosophiske Examen bliver at afholde saasnart og forsaavidt Noget dertil melder sig som har bestaaet den ved den provisoriske Plan af 25de Juli 1845 foreskrevne Afgangseramen i dennes fulde Omfang, og fra den Tid af da denne Afgangseramen er almindelig indført, opphører aldeles den nuværende anden Examen.

Hvilket herved efter allerhøjeste Befaling bekjendtgøres til samtlige Vedkommendes Efterretning.

Da der i Efteraaret 1847 første Gang blev afholdt den fuldstændige Afgangseramens første Afdeling, og der saaledes i Efteraaret 1848 ville kunne immatrikuleres Studerende der have afsluget denne Examen i dens fulde Omfang, vil den ny philosophiske Examen altsaa kunne afholdes første Gang i Efteraaret 1849, men heller ikke tidligere.

2. Den theologiske Embedseramen. Det havde længe været erkjendt, at den theologiske Embedseramen i flere vigtige Henseender kunde trænge til en forbedret Indretning, med Hensyn dels til at opnaae større Garanti for Provens Paalidelighed, dels til at undgaae unødvendig Tidsspilde for Examinatorer og Censorer, dels til at opnaae andre Fordele. Da det navnlig maatte forekomme Direktionen, at den væsentlige Forandring som ifølge de nyere Lovbestemmelser er indført ved de andre Embedseramina saavel som ved de polytekniske Examina, at nemlig Hovedkarakteren for vedkommende Kandidater dannes og uddrages ved en numerisk Beregning af de for de enkelte Læresag, i hvilke der ved de respektive Prøver examineres, givne Specialkarakterer, og de disse tillagte Talværdier, ogsaa maatte kunne anvendes ved den theologiske Examen med de samme Fordele som man har

troet at spore af denne Indretning ved hine Examina, fandt Direktionen sig foranlediget til at indhente det theologiske Fakultets Betænkning over Hensigtsmæssigheden heraf, samt opfordre det til, i Forbindelse hermed at meddele de Bemærkninger og Forslag hvortil det ellers maatte finde Anledning.

Denne Betænkning afgang Fakultetet i en Skrivelse af 29de April 1843, hvorefter Direktionen om flere af Sagens Punkter brevverlede saavel hderligere med Fakultetet, som med det kongelige danske Kancelli og Konsistorium.

Det første af Fakultetets Forslag angik Brugen af det latinske Sprog ved den theologiske Examen. Brugen af dette Sprog, som tidligere havde været almindelig saavel ved den skriftlige som mundtlige Del af Examen, blev ved kongelig Beslutning af 13de December 1835 *) betydeligt indskrænket, idet derved bestemtes, at ved den skriftlige Examen skulde af de 6 Specimina i det Høieste de 3, idetmindste de 2, og i Regelen de eregetiske skrives paa Latin, de øvrige paa Dansk, og at ved den mundtlige Prøve Examinationen i det gamle og det ny Testamente, saavel som de dertil knyttede Kundskabsobjekter, skulde anstilles paa Latin, i de øvrige Sag paa Dansk. Fakultetet bemærkede nu, at Erfaring havde overbevist samme om det Ønskelige i, at den Færdighed i det latinske Sprog hvis store Vigtighed for Theologer ikke kan miskjendes, maatte blive Gjenstand for en Prøve af anden Art end den som hidtil fandt Sted. Ved Prøven i de eregetiske Discipliner, som desuden ikke kan indskrænke sig til det blot Eregetiske, men især ved mundtlig Examen tillige omfatter de eregetiske Videnskaber, opstaaer, efter hvad Fakultetet bemærkede, altfor ofte den Vanskelighed som tidligere fandt Sted ved Prøven i de øvrige theologiske Videnskaber, saalænge Brugen af det latinske Sprog ogsaa var gjeldende ved disse, at nemlig Examinatorer og Censorer ikke kunne bedømme, hvorvidt det er Mangel paa Kundskab eller Mangel paa Færdighed i at forklare sig i det fremmede Sprog, der forhindrer Kandidaten i at aflægge Prøven paa en tilfredsstillende Maade; megen Lid gaar derved tilspilde under en gjensidig Bestræbelse fra Examinators og Kandidatens Side for at gjøre sig forsaavelige for hinanden, og en dybere Indtrængning i det egentlige theologiske Element og i de stærkere Tankebestemmelser hindres eller gjøres umulig; hvilket ikke mindre gjelder om det skriftlige eregetiske Specimen. Paa den anden Side indeholdt den Prøve som ved den hidtilværende Indretning af theologisk Examen aflagdes paa Kundskab i det latinske Sprog, en meget utilstrækkelig Garanti for, at Kandidaterne besidde en saadan Færdighed i at læse det kirkelige Latin, at de kunne antages istand til at vedligeholde Bekjendtskabet til den ældre theologiske Litteratur og de kirkelige Skrifter som ere affattede i dette Sprog, hvilket dog uden tvivl maatte betragtes som den egentlige Hjemmel for det latinske Sprogs Anvendelse ved den theologiske Embedsexamen, efter som Sprogets humanistiske Interesse maa antages repræsenteret ved andre Examina. Fakultetet ansaae det derfor hensigtsmæssigt, at de eregetiske Videnskaber bleve frigjorte for det Vaand som Brugen af det latinske Sprog paa lagde Prøven i dem. Derimod foreslog Fakultetet Indførelsen af en skriftlig Prøve som skulde bestaae i Oversættelse af et opgivet Stykke af latinske Kirkefædre, senere Kirkeskrifter eller symboliske Bøger, og det antog, at denne Prøve baade vilde indeholde en østelig Garanti for Kundskab i Sproget og give en Opfordring til at søge Bekjendtskab med saadanne Skrifter. For at knytte Latinen nærmere til den hellige Skrifts Studium, mente Fakultetet dernæst, at der ved skriftlig Examen burde fordres latinsk Oversættelse af det til Gjenstand for den eregetiske Afhandling opgivne Sted, medens derimod paa den anden Side den ubelukkende Brug af det danske Sprog ved den mundtlige Examen vilde indeholde en gagnlig Opfordring for de Studerende til at gjøre et fortroligere Bekjendtskab med den danske Bibel. Endelig havde Fakultetet, i Betragtning af, at en vis Evne til at skrive et Sprog er Betingelse for at forstaae det, forment at der tillige burde ved skriftlig Examen forlanges Bevarelse paa Latin af en Opgave, der med Hensyn til Spørgsmaalets Bekvemhed til at behandles paa Latin blev valgt uden nogen Indskrænkning af hvilken som helst af de theologiske Discipliner.

I Genhold til det Anførte havde Fakultetet andraget paa at det maatte bestemmes: at Brugen af det latinske Sprog affattes ved Prøven, saavel den mundtlige som den skriftlige, i de eregetiske Videnskaber, alene med Bibeholdelse af latinsk Oversættelse af det eller de Afsnit af den hellige Skrift som ved den skriftlige Examen opgives, samt at der ved den skriftlige Examen opgives til Oversættelse et Stykke af latinske Kirke-

*) Sv. se Akt. Tdd. III S. 496 ff.

fadre, senere Kirkeskrivere eller symboliske Bøger, og endelig, at en dertil egnet Opgave ved den skriftlige Examen besvares paa Latin.

Fremdeles havde Fakultetet foreslaaet en Forandring i den hidtil brugelige Opgave ved den skriftlige Examen i det gamle Testamente. Saalænge nemlig denne Opgave, saaledes som hidtil, holdtes i Form af et eregetisk Specimen, var det en Selvsølgelse, at den indskrænkede sig til en Fortolkning af et lidet og i et indskrænket Omfang udvalgt Sted, hvilken Fortolkning lettere og med mere Resultat for Bedømmelsen kunde gives ved den mundtlige Examen. Fakultetet mente derimod, at det theologiske Studium af det gamle Testamente langt mere vilde befordres, dersom man istedetfor en udelukkende eregetisk Afhandling vilde sætte en Opgave i den gammeltestamentlige Theologi ialmindelighed, hvorved Kandidatens Kundskaber i det gamle Testaments dogmatisk-moraliske og historiske Indhold og hans Bekjendtskab med dets Bøgers Indhold, Kritik og Historie kunde lægges for Dagen, hvorved det dog ikke var Meningen, at der ingeninde skulde kunne gives en eregetisk Opgave, men kun at frit Valg i saa Henseende skulde staae aabent. Fakultetet havde derfor foreslaaet: at der ved den skriftlige Examen gives Frihed til at ombytte den eregetiske Opgave i det gamle Testamente med en Opgave i de til det gamle Testamente hørende theologiske Discipliner.

Begge disse Forslag, om hyderligere Indskrænkning eller Modifikation i Brugen af det latinske Sprog og en Forandring i Henseende til de skriftlige Opgaver ved den theologiske Examen, maatte Direktionen, efter hvad desangaaende af Fakultetet var udviklet, i det Hele finde hensigtsmæssige, dog hvad det latinske Sprog angaaer med Undtagelse af den forstævnte af Fakultetet foreslaaede Prøve, nemlig Oversættelsen fra Latin paa Dansk af et Sted af en af Kirkesædrene o. s. v., hvilken Oversættelse, som en blot Sprogprøve, der som saadan ikke syntes at henhøre til den theologiske Examen, og som Direktionen heller ikke skjønnede at kunne medføre den af Fakultetet forventede eller overhovedet nogen væsentlig Nytte, efter Direktionens Formening helst maatte falde bort. Med denne Indskrænkning maatte Direktionen antage, at de foreslaaede Forandringer vilde medføre en hensigtsmæssig Forbedring af Examens Indretning, hvorved de ovenansførte af Fakultetet tilsigtede Fordele vilde opnaaes, og Den troede derfor at burde allerunderdanigst anbefale begge Forslagene med den nysnævnte Modifikation.

I Henseende til det ovennævnte Spørgsmaal, om der ved den theologiske Examen bør gives Specialkarakterer for de enkelte Lærefag hvori Prøven aflægges, og disse Specialkarakterer i deres forskjellige Grader betegnes med en vis Talværdi og derefter Hovedkarakteren som Resultatet af Specialkaraktererne beregnes og bestemmes, havde Fakultetet været af delte Meninger, idet Majoriteten (3 Professorer) havde søgt at begrunde den benægtende Besvarelse af Spørgsmaalet, medens en Minoritet af 2 Professorer havde været af den modsatte Anskuelse.

Majoriteten bemærkede, at det Princip som ligger til Grund for den theologiske Embedseramens hidtilvarende Organisation, at bedømme Kandidatens Duelighed efter Totalindtrykket af hans Præstationer i det Hele, hvilket, som Universitetsfundatsen viser, blev bibeholdt paa en Tid da Lovgiveren havde en fuldkommen klar Indsigt i de enkelte Lærefags indbyrdes Forskjellighed, har ved en Embedseramen ialmindelighed saa store Fordele, haade med Hensyn til Indvirkningen paa det akademiske Studium og med Hensyn til Dømmens højere Paalidelighed, at det ikke saameget var Principet selv hvis Værd droges i Tvivl, som meget mere Vanskeligheden ved dets Anvendelse der foranledigede Spørgsmaalet om dets Afløsning af det modsatte. Naar disse Vanskeligheder havde medført dets Afstæfelse ved de øvrige Embedseramina ved vort Universitet, og navnlig den Indførelse af Examenskomiteer dannede af forskellige Censorer, turde dels Pluraliteten ikke ansee den hidtil vundne Erfaring med Hensyn til den mulige Indflydelse paa det akademiske Studium og paa selve Examinationen for tilstrækkelig til at mede enhver Betænkelighed som hentes fra dens Virkning, dels kunde en Analogi fra disse Examina ikke ligefrem overføres paa den theologiske. Thi ved denne bortfalder et af de væsentligste Hensyn hvorved Nødvendigheden af den omtalte Forandring, idetmindste for Stoleembedseramens og Lægeramens Vedkommende, er bleven motiveret, nemlig at de paagjældende Prøver omfatte saa aldeles forskjelligartede Fag, at det kun som en ganske tilfældig Undtagelse kunde ventes, at nogen af Professorerne eller af de extraordinære Censorer kunde være kompetente Dømmere i flere, end sige i alle Fag, medens tværtimod de theologiske Discipliner staae i saa nøje indbyrdes Forbindelse, at dette i Regelen maa antages at være Tilfældet, og det derfor er muligt ved den theologiske Examen at see samtlige Kandidatens Præstationer bedømte

med den Hærfidighed som jævnes ved Specialkarakterer der gives af enkelte eller færre Dommere.

Alligevel erkjendte Majoriteten, at der vare Vanskeligheder ved Anvendelsen af det hidtilsværende Princip, som kunde tale for den omhandlede Forandring. Ved Censuren efter Totalindtrykket af samtlige Præstationer, baade ved den skriftlige og den mundtlige Bøve, kan det nemlig være vanskeligt at afveje Kandidatens forskjellige Præstationer imod hverandre i saadanne Tilfælde i hvilke en Kandidat maatte have bestaaet Proven i enkelte Fag paa en hæderlig Maade, medens Udfaldet af Proven i andre Fag har været lidet tilfredsstillende. Denne Ulempe forøges ved en anden, den nemlig, at Udfaldet af Examinationen i de sidste Timer letteligen vil kunne vinde en uforholdsmæssig Vægt fremfor Udfaldet af de tidligere Examinationer, idet Indtrykket af disse kan trænges tilbage for de Dømmende, der, ved en Examen som optager i Regelen 6 til 7 Timer, hverken kunne antages at holde Opmærksomheden lige spændt, eller at være tilfede uafbrudt fra Begyndelsen til Enden. Uagtet den første af disse Ulemper for en stor Del formindskes ved den skriftlige Examens forudgaaede Bedømmelse, der i de fleste Tilfælde har forud betegnet Examens endelige Udfald; uagtet de begge neppe kunde ventes fjernede ved Indførelse af Specialkarakterer, hvorved ikke heller let ethvert Hensyn til tidligere Præstationer holdes ude fra Ansættelsen af Karakteren for de paafølgende, eller Hensyn til det endelige Udfald fra Ansættelsen af den eller de sidste Specialkarakterer; uagtet den fornødne Tilstedeværelse af de Dømmende vilde kunne sikres paa anden Maade: var det dog uagteligt, at Indførelse af Specialkarakterer anbefalede sig med Hensyn til disse Omstændigheder og vilde give Examen i det Hele en Form der mere øjensynlig syntes at ubelufte Tilfældigheds Indflydelse paa dens Udfald. Ifkedestomindre havde Fakultetets Pluralitet paa det Bestemteste fraraadet en Forandring hvorved den forment, at mere vilde tabes end vindes. Pluraliteten antog nemlig, at den Forandring som ved Indførelse af Specialkarakterer for alle enkelte Examinationsfag og Hovedkarakterernes Ubrugning efter deres Talværdi maatte foregaae i Examinationen og Bedømmelsen, baade i sig selv vilde være lidet ønskelig og med Hensyn til det akademiske Studium ved Universitetet betænkelig. Specialkarakterernes Princip berøer paa Videnskabens Søndring i dens forskjellige Discipliner og kræver en Examination der har til Formaal at betegne Omfanget af Kandidatens Kundskab i den enkelte Disciplin alene, medens den Examinator der har til Formaal at begrunde en Dom efter Totalindtrykket, stræber at lade Kandidatens theologiske Dannelse og hans Modenhed i hans Videnskab ialmindelighed træde frem gennem det enkelte Kærefags ejendommelige Stof. Maatte det nu end indrømmes, at Gudsorddonnen, som enhver omfattende Videnskab, har sine indbyrdes forskellige Fag eller Discipliner, formentes det dog, at de theologiske Discipliner hænge saa nøje sammen, at en fuldkommen bestemt Afgrænsning vilde være umulig, da de dels have meget af deres Indhold ligefrem tilfælles, dels i deres Isolation vilde vise sig i et urigtigt Lys og opløse sig i uorganiske Maasser. Skulde en særlig Examination anstilles i hvert enkelt Kærefag, maatte den, med Hensyn til den knapt tilmaalte Tid der alene kunde tilstaaes de underordnede og mindre omfattende Fag, nødvendigvis indskrænke sig til faa eller enkelte Spørgsmaal, som kunde gøres og besvares som enkeltstaaende, og derved ogsaa til faa eller enkelte af en saadan Videnskabs Momenter, hvilke da vilde danne den idelig gjenkommende eller staaende Gjenstand for Examinationen, og man vilde derved berøve Examen den højere videnskabelige Karakter og aabne Døren for et uvidenskabeligt og alene paa Examensdagen beregnet Studium af mange Discipliner, i hvilke et meget vækkende aandeligt Element ofte indeholdes.

Med Hensyn til Bedømmelsen af Kandidatens Præstationer i deres relative Værdi maatte formentligen ved Specialkarakterer en forskjellig Vægt tillægges Examinationerne i forskjellige Fag; de maatte deles i Hoveddiscipliner og Bivdiscipliner; men denne Deling lader sig ikke gennemføre i Theologien paa en saadan Maade, at den kunde blive Grundlag for ulige Vurdering af Karaktererne. Thi omendfjont Theologiens Hovedfag kunne med Bestenighed paavises, vil det dog steds være Tilfældet, at Bivvidenskaber kunne indeholde Gjenstande der enten tillige ere Bestanddele af en Hovedvidenskab, eller, om de endog alene forekomme i Bividenskaben, dog ere af en saa konstitutiv Betydning, at den Vægt der maatte tillægges Examinationens Udfald i saadanne umulig kunde regnes for ringere end den der tilkommer en Hovedvidenskab. Hvad der saaledes er umuligt for meddelelse disse Bividenskabers Indhold, er ligeledes højt betænkeligt med Hensyn til deres Plads i det akademiske Studium; thi ansættes Karakteren i dem til en lavere Værdi, er det at forudsæe, at de vilde blive utilberlig forføjte, idet Karakteren Haud illaud., som for Mange er

Forberedelsens Maal, vilde kunne erholdes ved Hovedfagene's Vagt under fuldkomment Ube- kjendtskab med nogle Vidiscipliner, eller dog med et saa løst Bekjendtskab, at den Indfly- delse som de burde have paa at vække og danne Aanden, deraf aldeles ikke vilde kunne forventes. Dersom Censurerne, for at modarbejde saadan Forsømmelse, vilde anlægge en strengere Maalestok i Bedømmelsen af Vidisciplinerne, vilde det rette Forhold ej mindre blive forrykket, end dersom de, fordi det var Bividenksaber, vilde falde Dom efter mildere Grundsetninger, for at ikke Mangel i Henseende til saadanne Kundskaber skulde skade den ellers dygtige Kandidat. Lige som Fakultetets Hæder fandt Anvendelse af Specialkarak- terer, i Analogi med de andre Embedseraminas Indretning, uanvendelig paa en theologisk Embedseramen, baade med Hensyn til Examinationen og til Bedømmelsen, saaledes fandt den en saadan Forandring ikke mindre betænkelig med Hensyn til den Indvirkning som den formentligen maatte have paa det akademiske Studium. I et Land som ikkun har et Universitet, og hvor Embedseramen fun alfor ofte er det videnskabelige Studiums Grændse, maa det være af den højeste Vigtighed at anvende ethvert Middel til at vedligeholde en fri, selvstændig og videnskabelig Aand hos dem der forberede sig til Examen. Fakultetet havde troet at virke dertil ved flere Lempninger i den bestaaende Examens Form, hvorom det ogsaa ved denne Lejlighed havde andraget. Men ved Indførelse af en atomistisk Ud- stykning af Examen, ved Indførelse af en Examinationsmåade der idetmindste tilsynelæ- dende lod Kundskabsmassens Udmaalning træde stærkere frem end den videnskabelige Aands- og Dannelses-Prøve, vilde formentligen et Tilbagestridt være at besygtige, om man end ikke turde paastaae, at Examens Forandring i Virkeligheden maatte blive stor, eller nød- vendigvis maatte drage saadan Virkning efter sig. Pluraliteten bemærkede imidlertid, at det ikke kunde nægtes, at nogle af disse Vanskeligheder og Betæneligheder i nogen Grad vilde formindskes ved en modificeret Anvendelse af Specialkarakterernes Princip, hvorved allige- vel kunde vindes nogen Indskrænkning i det besværlige og aandsfløvende Examensarbejde som paahviler Fakultetet; idet man nemlig kunde bibeholde den naturlige og tildels allerede brugelige Fordeling af Examinationsfagene i enkelte større Grupper efter deres indbyrdes Sammenhæng, ifølge hvilken enhver af de 4 Examinatorer, der nu i Regelen daglig exa- minere, har en Hovedvidenskab at examinere i, og dermed forbinder Examinationen i de til den nærmest hen hørende Bividenksaber. Hertil kunde man da knytte Specialkarakterer som bleve at give for Examinationens Udfald i Hovedvidenskab og Bividenksaber under Et, og som formentligen vilde blive 5 i Tallet, nemlig for hver af de 4 Hoveddiscipliner som have Vidiscipliner (ny Testamente, gamle Testamente, Dogmatik og Kirkehistorie) samt for Moralen. Disse Specialkarakterer kunde da blive at give af en Examens-Komitee, som for hver enkelt Examination blev at sammensætte af tvende Profesorer og en gejstlig Censur, og de vilde da ved den endelige Censur være at sammenregne til Hovedkarakter. Fakultetets fleste Medlemmer kunde imidlertid heller ikke tilraade en saadan Indretning af Examen. De bemærkede, at om endog Examinationen derved kunde holdes i en mere videnskabelig Form end ved Disciplinernes fuldkomne Søndring, vilde den dog nødvendigen komme til at lide nogen Lemping som Følge af Opstilling af et andet Princip for Be- dømmelsen. Dernæst vilde Moralens Opstilling som selvstændig Gjenstand for en Special- karakter enten give den en i Forhold til dette Fags Omfang utilbørlig Indflydelse paa den hele Examens Udfald, eller kræve, at en ringere Værdi tillagdes Karakteren for denne Videnskab, hvorved de af saadan Beregningsmåade udspringende Misligheder, om end i snevrere Kred, vilde atter vende tilbage. Fremdeles vilde et saalidet Antal af Specialka- rakterer formentligen staae i Strid med dette Examenssystems Princip, da det just er For- maalet for dette at stikke Kandidaten en lige nøjagtig Dom over hans Kundskaber i de enkelte Fag, af hvilke her flere vilde blive at samle under en Dom. Endelig syntes det isærdeleshed betænkelig, at forene Vidisciplinerne med Hovedfag i en Examination, der an- stilles for et saalidet Antal af Dommere som tre; thi skjønt man altid tilsidst maa forlade sig paa enhver Examinators Retfærdighed og Dygtighed, vilde det dog kunne tænkes, at de Censurerende maatte give Karakter for et Hovedfag og dets Vidiscipliner efter en Exa- mination der lidet havde berørt Hovedfaget, men desto mere bevæget sig i Vidisciplinerne. Kunde end den samme Ufuldkommenhed finde Sted ved den hidtilværende Examinations- måade, ophævedes den dog ved det samlede Examinationskollegiums særskilte Dom og den mere omfattende Kundskab om Examinandens Præstationer som det er i Besiddelse af, naar Dommen tilsidst skal fældes ved Censuren. Hvis derfor Specialkarakterer for saadanne Grupper af Discipliner skulde indføres, ansaae Fakultetets Pluralitet det for uundgaaelig nødvendigt, at Vidisciplinerne afføndredes fra Hovedfagene, saa at der for hver Examina-

tion i de Fag som have Vidiscipliner bleve at give tvende Karakterer, den ene for Hovedfaget, den anden for samtlige Vidiscipliner, og med ringere Vægt ved Hovedkarakterens Udregning; men derved opstod da atter de mod Vidisciplinernes Adskillelse og Bedømmelse foruden anførte Indvendinger, ligesom ogsaa den skadelige Indflydelse paa det akademiske Studium, selv ved en saadan Indførelse af Specialkarakterer, efter Pluralitetens Mening vilde være at befrygte, og særegne Vanstueligheder ogsaa syntes at ville opstaae ved Udførelsen af en saadan Examinations-Organisation.

Ved Siden af denne Indsigelse, som Fakultetets fleste Medlemmer saaledes havde ment at burde gjøre mod Opgivelsen af det Princip som hidtil havde ligget til Grund for den theologiske Embedsexaminations Organisation, havde de dog, ligesaa vel som Fakultetets øvrige Medlemmer, erkjendt, at der kunde ønskes nogen Reform, ved hvilken man under Vibeholdelse af samme Princip kunde end mere haabe at overvinde de Vanstueligheder der finde Sted ved dets Anvendelse. Den vigtigste Anke som havde ladet sig høre, og maatte synes den udenfor Staaende mest betydende, var den, at Dommen skal fældes efter Totalindtryk af den hele Examen, uagtet det ikke lettelig er Tilfældet at nogen af de Dømmende umiddelbart modtager Indtryk af samtlige en Kandidats Præstationer. Pluraliteten ansaae det for uemtvisteligt, at dette ikke heller er en Betingelse for at domme efter Totalindtrykket, og troede, at Erfaring vilde have forviiset Enhver om, at paa den Væds for Bedømmelsen som den forudgaaende skriftlige Examen giver, vindes det fuldkomneste Begreb om en Kandidats Mødenhed og almindelige Dygtighed i de allerfleste Tilfælde ved en enkelt eller tvende Examinationer, og at i tvivlsomme Tilfælde sjelden vindes mere ved at bivaane den hele Examen, end ved en Del af samme. Derhos var det formentligen ogsaa uemtvisteligt, at forsaavidt nogen særdeles eller Mangel paa saadan maatte have vist sig i et enkelt Fag, vilde de tilstedeværende Censurors Beretning i Forbindelse med Protokollen kunne skaffe det den tilbørlige Indflydelse paa Examinations Udfald, ligesom det allerede umiddelbart vilde gjøre sig gjeldende ved Generalcensuren igjennem deres Vota som selv havde været Vidner dertil og som forudsættes at være Flertallet af de Stemmegivende. Men da det ikke altid var Tilfældet nu, at Flertallet af de Voterende vare tilstede ved enhver Del af Examen, og dette, navnlig for dem der ere lidet bekjendte med Forholdene, kunde synes at aabne Ulfældigheden et utilbørligt Spillerum, formentlig Fakultetets Pluralitet, at den Regel burde vedtages, at der af de 6 Dømmende stedse skulde være idetmindste 4 tilstede ved hver Examination, saa at Examen ikke kunde fortsættes naar dette Tal ikke var fuldt. Naar saadan Regel vedtoges og Tilstedeværelse og Fraværelse fandt Sted efter en bestemt Orden, vilde enhver af de Dømmende komme til at bivaane dels $\frac{1}{2}$ dels $\frac{2}{3}$ af hver Kandidats Examen, og deri formentligen have tilstrækkeligt Motiv til et almindeligt Votum, naar han først havde gjort sig bekjendt med Kandidatens skriftlige Præstationer og erfarede sine Medcensurors Dom over den Del af Examen som han ikke havde bivaanet. Som de fleste Medlemmer ansaae den derved vundne Fritid for uskedelig for Examinations Paalidelighed, saaledes betragtede de den villige som et Mittel til at befordre en bestomere vedholdende Opmærksomhed fra Censurernes Side i den Tid de skulde være tilstede.

Ihvorvel det nu for en stor Del beroede paa Fakultetet selv at sætte denne Regel i Udførelse, ligesom ogsaa Fakultetet havde vedtaget dertil sigtende Forholdsregler for sit eget Vedkommende, stod dog dens fuldkomne Udførelse ikke i sammes Magt, saalænge det ikke kunde regne med større Sikkerhed paa de indbudne Gejstliges Tilstedeværelse. Ikke alene handtes det ikke sjelden, at en gejstlig Censur meldte Forsald uden at have sørget for at sætte nogen Anden i sit Sted, men det var ligeledes undertiden Tilfældet, at de gejstlige Censurere havde Forretninger der kaldte dem bort fra Examen midt under dens Løb. Derfor man derfor under de hidtilværende Forholde sanktionerede den omtalte Regel, vilde det let blive Tilfældet, at Examen kunde blive afbrudt, eller at Fakultetets Medlemmer nødtes til at overvære den i længere Tid, end det burde paaligge dem. Majoriteten ansaae det derfor nødvendigt at der erhvervedes en fast Bestemmelse for, at de gejstlige Censurere, paa den Dag paa hvilken de ere indbudne til at overvære den theologiske Embedsexamen, have at tilstedesætte andre Embedsforretninger som vilde hindre deres Nærværelse i de Timer i hvilke de nødvendigen maatte deltage i Censuren.

Naar hermed muligens forbandtes Vedtagelsen af den Skik, at enhver af de nærværende Censurere strax efter enhver Examination nedskrev et Votum for den, dels til egen Underretning ved Censuren, dels til Underretning for de fraværende Censurere, formentlig Flertallet

af Fakultetets Medlemmer, at der vilde være gjort alt hvad der kunde ønskes til at give Kandidaternes Prøve ved den theologiske Examen den høist mulige Paalidelighed under Bevarelse af Examen's videnskabelige Karakter, om endog derved Hensyn til Professorernes og de gejstlige Censurers Tid og Arbejde havde maattet træde tilbage.

Mod disse Majoritetens Anskuelser havde Fakultetets Minoritet bemærket, at den vel ikke væsentligt afveg fra Majoriteten i dens Uttringer om den theologiske Examen's Paalidelighed i dens hidtilværende Form, men at den dog troede, at denne Paalidelighed stødtes for en Del temporære Forholde, der som saadanne maatte anses tilfældige og derfor ikke turde benyttes som Basis, hvor der spørges om Principer efter hvilke en Examen skal organiseres, eller efter hvilke Hensigtsmæssigheden af en allerede bestaaende Examen skal bedømmes, og at ialtsald den selsomme Grad af Paalidelighed vilde kunne opnaaes sikkrere og ved en med Examinatorers og Censurers Lary mere stemmende Form, i Lighed med den ved de andre Embedsøramina i de senere Aar truffene Indretning.

Minoriteten bemærkede, at som Opgave ved enhver Examen's Organisation maa det uidentivt gjælde, at tilvejebringe fornøden Paalidelighed med den mindst mulige Dpoffrelse af Kræfter. Paa begge Led, der her ere sammenfattede, er der vistnok Grund til at lægge lige Vægt. Der er i det foreliggende Tilfælde Tale om Mænds Tid og Kræfter med hvilke der visjelig bør omgaaes sparsommeligt. Hvor dette Hensyn ikke er tilborligt varetaget, er der gylbig Grund til Anke, og endmere dersom den tilvejebragte Garanti for Prøvens Tilforlidelighed ikke staaer i Forhold til den Grad hvori der er lagt Beslag paa Tid og Kræfter. I begge Henseender formente Minoriteten, at en Forandring som den foreslaaede maatte antages at være en ønskelig Forbedring. Naar for det Første hensees til det egentlige Hovedformaal, Paalideligheden af den anstillede Examen, da vil denne ikkun kunne vinde, naar der gaaes ud fra det Princip: at enhver Censurs Votum kun bør angaae den Del af Prøven han virkelig har overværet. Vistnok maa det indrømmes, at ved mangen Kandidat Dommen efter den suldendte Prøve bliver den selsomme som den vilde være blevet efterat en enkelt Del deraf var bestaaet; og at af tvende Censurer den ene kan overvære, den Anden være borte fra en — større eller mindre — Del af Examen, uden at deri vil være givet noget Moment til Forstjellighed i begge's Votering, og at dette isærdeleshed kan være Tilfældet ved en Examen hvor de forstjellige Discipliner for en Del gaar over i hverandre, og hvor det derhos ikke alene er den positive Kundskab i de enkelte Fag, men den hele aandelige Orientering paa Videnskabens Gennemærker, Indsigten's og Udtrykkets Nigtighed og Klarhed, der skal begrunde den endelige Dom. Det var ogsaa hertil man fortroste sig ved den hidtilværende Examen's Indretning; thi ved en mundtlig Prøve i henved 7 Timer uafbrudt (medens Instruren for den theologiske Examen i sin Tid er beregnet paa, at samme kun maa være i 3 Timer eller lidet derover) vil en stadig Tilstedeværelse af samtlige Censurer ikke kunne fordres, og endnu mindre vilde det i dette Tilfælde være muligt, ved en saa trivial, sig selv saa gjentagende Forretning, at vedligeholde den fornødne Narvaagenhed og Agtpaagivenhed fra Time til Time. Men alt dette indrømmet, kan det dog ikke nægtes, at hvor de enkelte Censurers Travarelse og Tilstedeværelse er ubestemt og Antallet af Censurer der overvære enhver enkelt Del af Examen er forstjelligt, der er der givet Tilfældigheden et Spillerum, hvis mislige Følge i mange enkelte Tilfælde Ingen kan nægte som mulige, og som derfor ved selve Examen's Indretning bør søges forebyggede. Og naar det var foreslaaet, at både paa denne Ufuldkommenhed ved at bestemme hvor stor en Del af Examen enhver Censur skulde være pligtig at overvære, — hvorhos det antoges, at han ved Censuren skulde, for den øvrige Examen's del's Vedkommende, kunne supplere sin Kundskab ved Medcensurer's Dom om Kandidatens Svar — da mente Minoriteten, at en saadan Form af Examen var for lidet principmæssig til at kunne ordnes ved Lov eller Regulativ.

Efter den bestaaende Indretning bleve enhver Kandidats skriftlige og mundtlige Prøver bedømte af i Regelen 6 til 7 Censurer, nemlig de 5 theologiske Professorer og to gejstlige Medcensurer. Den mundtlige Examen medtog — med 3 Kandidater som det almindelige Antal — henved 7 Timer, og regnes Læsningen af de respektive 18 Udarbejdelser til 2 Timer, saa var der for enhver Examen's dag beregnet en Anvendelse af 9 Timer for enhver af Censurerne. Denne Tidsanvendelse oversteg meget betydeligt den paa hvilken der havde været tænkt ved Examen's oprindelige Indretning. Men det var øjensynligt, hvor hæmmende det maatte virke paa Professorernes egentlige akademiske og paa deres literære Virksomhed, naar Universitetet mere og mere antager Karakter af en stor Examinations-Anstalt. Naar der nu kunde være Betænkelighed ved at befrie Universitet's professorerne, saa-

Iedes som det i Tyskland er Tilfældet, fra en betydelig Del af dette, den akademiske Virksomhed i sig selv uvekkommende, Arbejde, ved at fordele Examinationen mellem andre, dertil befittede og lønnede Mænd, saa var der idetmindste al Opmærksomhed til at søge Forholdene saaledes lempede, at der ikke fordres en større Del af Professorernes Tid anvendt til Examinationsarbejdet, end aldeles nødvendigt er. Men naar Tilstedeværelsen af fire Professorer foruden tvende geistlige Censorer, som det ordinære Tal, udfordredes for at bedømme en theologisk Studerendes videnskabelige Duellighed, da kunde det nysnævnte Hensyn vistnok ikke siges at være varetaget saaledes som det fortjener i Lærervirksomhedens og Videnskabelighedens velforstaede Interesse. Minoriteten fremhævede den betydelige Forandring Examen er undergaaet i Henseende til Udstrækning siden dens første Organisation, hvor der øjensynligt blev taget Hensyn til, at den ikke skulde blive for vidtløftig, og bemærkede, at i samme Retning har Regjeringen senere udtalt sig, naar det i Instruen af 13de September 1805 § 13, b er paalagt Universitetsdirektionen at træffe saadanne Forholdsregler, „at den Universitetslærerne paaliggende, tilbøielig hvedesfulde Pligt at examinere, efterhaanden, naar og saavidt Omstændighederne tillade det, lettes dem, idetmindste saaledes, at de ikke formedelst disse Gramina skulle berøves en for deres Hovedforretning og som akademiske Lærere nødvendig og kostbar Tid, og at de ej heller skulle nødes til at afkorte de dem tilstaaede retsmæssige Ferier.“

Naar det saaledes syntes at maatte indrømmes, at den theologiske Examen i sin hidtilværende Form paa den ene Side lagde Beslag paa en større Del af Censorerens, navnlig den theologiske Professorers, Tid end fornødent, og paa den anden Side desuagtet, eller rettere netop derfor, ikke ved sin Form ydede den ensfaldige Garanti som videnskabelig Duellighedsprøve, kunde Minoriteten heller ikke andet end finde Grund til at ønske og søge en Forandring hvorved der kunde vindes i begge Retninger.

Nu gik det paa den ene Side ikke an at ville faaene Professorernes Tid ved at indskrænke Antallet af Timerne som anvendes til Examen, og ligesaa lidt turde der tænkes paa, for at gjøre den uafbrudte Tilstedeværelse mulig, at udvide Examenstidernes Antal ved Fordeling paa Formiddag og Eftermiddag (hvorved endnu betydeligere Indgreb vilde blive gjort i Professorernes Tid). Saaledes stod kun tilbage at søge Hjælpen ved at indskrænke Antallet af de til hver Tid tilstedeværende Censorer, og derhos sørge for, at det ringere Antal bliver opvejet ved den omhyggeligere Bedømmelse og den bestemtere Fremgangsmaade ved samme. Naar, ligesom hidtil, den theologiske Examen afholdtes af 4 Professorer, i Overværelse af tvende geistlige Medcensorer, men saaledes at ved enhver af dens 4 Hoveddele — de tvende eregetiske, de systematiske og de historiske Discipliner — Censorerens Antal indskrænktes til Examinator, en Professor og en geistlig Medcensor — ganske i Analogi med hvad der er anordnet ved Skole-Embedsexamen —, da vilde der ikke være forefrevet Mere end der kan fordres og ventes præfæret, naar uafbrudt og agtpaaagivende Tilstedeværelse i 3 Timer gjøres til Pligt.

At en saaledes sammensat Kommitte af tre Censorer maatte — navnlig ved en Examen som holdes for aabne Døre — give al fornøden Garanti for Donorens Paalidelighed, iherdselighed hvor Censur over de skriftlige Arbejder af det hele Fakultet er gaaet forud, forekom Minoriteten ikke at kunne omtvovles; og at Generalcensurens Resultat, udtaget af de foregaaende Specialcensurers Præmissjer udtrykte i Talværdi, vilde give en sikrere Konklusion, end den der bygges paa et almindeligt Skjen over den hele Examens Karakter, forsaavidt som den er bleven bivaanet, og forsaavidt som det kan lykkes at gjøre de forskjelligge tidligere og senere Dele af Examen lige nærværende for Tanken ved den endelige Censur, syntes heller ikke vel at kunne nægtes. Og paa den anden Side vilde ved en saadan Indretning den Tid i hvilken enhver af Censorerne havde at overvære Examen indskrænktes til den halve Del af Examenstiden, det er til 3 eller 3½ Time istedet for 6 til 7 Timer. Hvad der i den dobbelte Henseende vilde vindes ved den omhandlede Forandring, syntes at være saa væsentligt, at der behøvedes stærke Modgrunde for ikke at tiltræde samme. Men som saadanne syntes de som vare fremsførte af Fakultetets Pluralitet ikke at kunne gjelde. Der yttredes Frygt for, at den foreslaaede Forandring vilde føre til en Mechaniseringen af Examen, som vilde kunne virke lige skadeligt paa Examinationen og paa Bedømmelsen, og herigjennem ogsaa tilbage paa de akademiske Studier. Minoriteten indrømmede, at de befrygtede Følger sandsynligvis vilde fremtræde, dersom det var Mening, at den theologiske Videnskabs Helhed skulde udflyttes i en Mængde enkelte Discipliner, og at der atter skulde gennemføres en Adskillelse af disse i Hoved- og Biddiscipliner, ved hvilke der skulde tillægges den respektive Karakter større eller mindre Vægt. Minoriteten erkjendte,

at det, som af Majoriteten vist, var øjensynligt, hvorledes en saadan Oplosnings-Proces vilde have de theologiske Discipliners Natur og indbyrdes Forhold imod sig, men mente paa det Bestemteste, at en saadan ikke kan siges at følge af det Princip som den havde tænkt at skulle lægges til Grund; thi dette vilde meget vel i sin Anvendelse kunne modificeres efter de Videnskabers ejendommelige Natur som ere Gjenstande for de forskjellige Prøver. Det Principale nemlig ved den paatænkte Indretning af Examen er at søge deri, at den endelige Censur, istedetfor umiddelbart at omfatte Examen-Præstationerne som en Helhed, nærmest og bestemt støtter sig paa Censureringen over de mindre Helheder hver for sig. Men det er ingenlunde en Følge, at Udsønderingen af den større Helhed i de mindre skal ved alle Videnskaber og alle videnskabelige Gramina drives lige vidt. Og saaledes talede vistnok for den theologiske Examen's Vedkommende — ligesom det Samme allerede er bleven erkjendt ved Indretningen af Stoleembeds-examen — overvejende Grunde for, at blive staaende ved en grupperende Anordning af Theologiens videnskabelige Stof i den gammeltestamentlige og den nytestamentlige Exegese, hver med sine tilhørende Discipliner, den systematiske Theologi, Dogmatik og Moral med dertil hørende Apologetik og Religionsphilosophi, endelig Kirkehistorie og Dogmehistorie med de forskjellige specialhistoriske Discipliner. Ved en hertil svarende Organisation af Examen i disse Hoveddele bliver det ingenlunde Examinators Opgave, at forelægge Kandidaten Spørgsmaale af enhver enkelt Disciplin som er subsumeret under samme videnskabelige Kategori; meget mere vil han ogsaa her bevæge sig i en sammenfat Helhed med aandelig Frihed; kun lægges Forpligtelsen ham vistnok nærmere, ikke at dvæle ved en enkelt Gjenstand, men at føre Examinationen ud i forskjellige Retninger og gennem forskellige Partier; men ogsaa heri faae Minoriteten kun en ny Fordel ved den paatænkte Foranstaltning. Hvad selve Censureringen angaar, da er det en Selvfølge, at en Votering forangaende Diskussion imellem Censurerne indbyrdes ingenlunde er ubeløst, ved hvilken ikke blot de enkelte Svar, men den aandelige Karakter af den hele Besvarelse vil blive at tage i tilborlig Betragtning. Naar Specialkarakteren er Resultatet af en saadan videnskabelig Veraadslagning og Vurdering, da kan det sikkert ikke antages, at den endelige Uddragelse af Hovedkarakteren af slige Præmissær skulde kunne befrygtes at ville føre til Tilfidsættelse af det aandelige Moment i Examen. Ogsaa her kommer Totaliteten til sin Ret, men gennem en omhyggelig Kombination af dens enkelte Utringer; og hvor en saadan Basis mangler, forekom Totaliteten Fakultetets Minoritet meget udsat for at opløses i et ubestemt svævende Billede, eller i et saadant hvor det ene eller andet enkelte Træk træder uforholdsmæssigt frem, ikke at tale om, at Totaliteten i Virkeligheden repræsenteres ved et større eller mindre Brudstykke. Hvad der endeligen var yttret af Majoriteten angaaende den skadeligt tilbagevirkende Indflydelse paa selve de akademiske Studier, var bygget paa Forudsætningen om, at Examen vilde ved den udsorte Forandring tabe i videnskabelig Karakter; hin Frygt kan altsaa ikke deles af den der ikke ser nogen Grund til at antage, at en større Bestemthed i Bedømmelsen af Examen's enkelte Hoveddele skulde blive at tilkjøbe paa den aandelige Helheds Bekostning. Det var herved af Minoriteten bemærket, at den ubetingede Traraaden af den omhandlede Forandring fra Fakultetets Pluralitets Side ikkun angik den Form af samme hvorefter Helheden af den theologiske Videnskab skulde ved Examinationens opløsning i en Mangfoldighed af isoleret staaende Discipliner, og i denne Henseende vare alle Fakultetets Medlemmer enige. Derimod havde sammes Pluralitet fundet ringere Betænkelighed ved den Lemping af Principet hvis Unskelighed Minoriteten havde fremskillet; men den havde dog for dette Tilfælde troet det nødvendigt, at enhver af de videnskabelige Hovedgrupper blev opløst i tvende Dele: Hoveddisciplinen og samtlige Biddiscipliner, saaledes at tvende særskilte Karakterer derfor bleve givne. Nagtet Minoriteten nu paa ingen Maade kunde tillægge en saadan Tvedeling den Vigtighed, at det deraf skulde blive afhængigt, hvorvidt den paatænkte Forandring fortjente Anbefaling eller ikke; nagtet den, ifølge den Forbindelse hvori Biddisciplinerne ere indbefattede i Hoveddisciplinen, ansaae en Udsøndering baade for utilraadelig og for vanskelig at iværksætte, og nagtet den navnlig erklærede sig imod, at der ved Hovedkarakterens Udregning tillagdes Karakteren for de saakaldte Biddiscipliner en ringere Værdi end de øvrige — hvilket baade vilde stride mod de theologiske Discipliners indbyrdes Forhold og være skadeligt i sine Følger — saa holdt den dog for, at Indførelsen af den omhandlede Reform vilde, selv med den af Majoriteten foreslaaede Modifikation, med Undtagelse af nysnævnte Punkt, være at ansee som en gavnlig Forandring.

At de tvende modsatte Ansættelser der saaledes i Fakultetet havde gjort sig gjældende angaaende det omhandlede Punkt, forekom det Direktionen utvivlsomt, at den af Fakultetets

Minoritet forsvarede Mening, at Specialkarakterers Indførelse ved den theologiske Examen vilde være gavnlig og hensigtsmæssig, burde gives Medhold fremfor den af Majoriteten fremsatte. De af denne fremsatte Grunde imod den foreslaaede Forandring vare fornemmelig hentede fra den fornemmeligen særegne Bestaafenhed af den theologiske Examen i Sammenligning med de andre Embedsexamina, der mindre end disse skulde kunne tillade en Oplosning af Examen i alle de forskjellige Discipliner hvoraf den bestaaer, uden at det — i højere Grad end ved hine Examina — skulde staae til at befrygte, at Examen derved vilde tabe den fornødne videnskabelige Karakter, og synke ned fra hvad den bør være, en Prøve af den Vedkommendes videnskabelige theologiske Dannelse i det Hele, til en blot Undersøgelse af hans Bekjendtskab i de enkelte Kundskabsmasser hver for sig uden den rette Ligeegnelse og videnskabelige Dannelse, og at dette da igjen skulde have en fordærvelig Tilbagevirkning paa det til Examen forberedende akademiske Studium. Majoriteten havde ifølge denne Anskuelse, ved at forsvare det Princip der laae til Grund for den hidtilværende Indretning af Examen, alene troet, at der kunde være Anledning til at forsøge at fjerne eller formindste de Vanskeligheder der hidtil havde været forbundne med dette Princip's Gjenneførelse, navnlig ved, i Forbindelse med de øvrige af Fakultetet foreslaaede Modifikationer af Examen's Indretning, at træffe den Foranstaltning, at de ved Examen tilstedeværende saavel Professorer som gejstlige Censorer skulde forpligtes til i højere Grad end hidtil at overvære Examen uden Afbrudelse. Men det forekom Direktionen, at det ved de ovennævnte af Fakultetets Minoritet meddelte Bemærkninger var paa det Klarest gødtgjort, at den omtalte af Majoriteten yttrede Frygt for, at den theologiske Examen skulde tabe noget af sin videnskabelige Karakter og sit deraf følgende Værd ved Specialkarakterers Indførelse, maatte aldeles falde bort naar Forandringen stete paa den af Minoriteten foreslaaede Maade, ved alene at opløse Examen's Disciplinerne i de 4 naturlige Hovedgrupper, saaledes at Examinationen i enhver af disse maatte kunne bevæge sig mellem Hovedvidensskaben og samtlige dertil hørende Biddiscipliner med den selsamme videnskabelige Frihed og Selvstændighed som hidtil i Henseende til den hele theologiske Videnskab, og at da Specialkaraktererne sluttede sig til disse Grupper. Det syntes dernæst at være indlysende, at der ved denne Indretning vilde vindes de største Fordele, baade i Henseende til Garantien for Bedømmelsens Paalidelighed, naar denne kom til at fremgaae af Bedømmelserne af Kandidatens Præstationer i de enkelte Discipliner eller Hovedgrupper, der ganske anderledes end efter den hidtilværende Indretning vilde være Resultatet af de vedkommende Dommeres paa egen nøje Jagttagelse grundede og efter umiddelbar Opfatning affagte Dom, og i Henseende til Besparelsen af Professorernes og de gejstlige Censorer's Tid, hvilket Hensyn vistnok ligesaavel som det nyhævnte er af største Vigtighed. Hertil kom nu den væsentlige Betragtning, at Specialkarakterer allerede vare indførte ved samtlige øvrige Embedsexamina, og at Erfaring ved disse Examina syntes tilstrækkeligen at have gødtgjort Indretningens Gavnlighed, hvorhos det ikke skjønedes, at der kunde være tilstrækkelig Grund til, idetmindste i den Grad som af det theologiske Fakultet eller dets Majoritet var skeet, at antage en saadan Forskjel mellem den theologiske og de øvrige Embedsexamina, navnlig den juridiske og lægevidenskabelige, at disse mindre end hin skulde kunne tillægges et videnskabeligt Præg, som om det her mindre kom an paa at udforske, hvorvidt Kandidaten har trængt ind i den hele Videnskab med samtlige dertil hørende Biddiscipliner, og forstaaer at orientere sig paa hele dens Omraade, hvorimod det er en anden Sag, at de theologiske Videnskabers særegne Bestaafenhed kan fordre et forskjelligt System for Specialkarakterernes Antal eller Anordning, og muligen en noget forskjellig Maade for Examinationsens Indretning, saaledes som af Fakultetets nærmere var antydet, i hvilken Henseende Direktionen ikke fandt Noget mod Majoritetens Forslag at erindre, medens iøvrigt den nærmere Regulering af dette Punkt, saafremt Forslaget om Specialkarakterers Indførelse maatte vinde allerhøjeste Bifald, vilde blive at gjøre til Gjenstand for senere Bestemmelse af Direktionen efter yderligere Overlæg med Fakultetet, paa samme Maade som var skeet ved de andre Embedsexamina da Specialkarakterer ved disse bleve indførte.

Efter det saaledes Anførte troede Direktionen at burde allerunderdanigst anbefale den omhandlede Forandring ved den theologiske Examen, at der nemlig ved denne, i Lighed med hvad der allerede finder Sted ved de øvrige Embedsexamina ved Universitetet og ved de polytekniske Examina, indføres Specialkarakterer for de enkelte Fag hvori Prøven aflægges, hvilke Karakterer umiddelbart efter Examinationen blive af Examinator og Censorerne at nedskrive, og af hvilke derefter Hovedkarakteren ved en numerisk Beregning bliver

at uddrage, alt efter de specielle Regler som af Direktionen efter Overlæg med Fakultetet nærmere vilde blive at bestemme.

I Forbindelse med nyssævnte Punkt angaaende Specialkarakterers Indførelse havde det theologiske Fakultet fremdeles anset det ønskeligt, at der indførtes en Modifikation i det brugelige Karakter-system, ved nemlig, med Vibeholdelse af de hidtil brugelige trede Karakterer, at gjøre en Deling af den mellemste Karakter *Haud illaudabilis*. Det laae, efter hvad Fakultetet bemærkede, i Sagens Natur, at denne Karakter havde af alle tre den største Udsfrækning, og det havde derfor længe været en Gjenstand for Beklagelse, saavel hos Censorer ved den theologiske Examen, som hos Examinander og Publikum, at der ikke havde været Leflighed til i Karakteren selv at betegne den betydelige Forskel i Værdien af et *Haud illaudabilis* som staaer paa Grændsen af *Laudabilis*, og et andet som staaer paa Grændsen af *Non contemnendus*. Fakultetet havde derfor troet at kunde fornye et ældre Forslag, som allerede i Aaret 1832 af samme var bleven indsendt til Konstitutions-Raadet, og andraget paa: at der i Fremtiden maatte opstilles tvende Klasser i Karakteren *Haud illaudabilis*, hvilke formentligen ved Censuren kunde være at betegne med *Illaggenae primi* og *secundi gradus*.

Direktionen, som ikke kunde andet end med Fakultetet erkjende Betydningen af den Mennepe der følger af at Karakteren *Haud illaudabilis*, ifølge den hidtilværende Indretning, havde et saa vidt Spillerum, at det snart kunde staae paa Grændsen af *Laudabilis*, snart paa Grændsen af *Non contemnendus*, hvilket meget let kunde befrugtes at have en mindre heldig Indflydelse paa Censurens Ligelighed og Retfærdighed, hvilken Mennepe derimod maatte antages for største Delen at ville falde bort efter det af Fakultetet foreslaaede, kunde saa meget mindre tage i Betænkning allerunderdanigst at anbefale dette Forslag, som en lige Forandring ved Plakat af 30te Januar 1838 § 6 blev indført ved den lægevidenskabelige Examen med den selvsamme Betegnelse for de to Underafdelinger af Karakteren, og det vistnok ikke kunde andet end ansees hensigtsmæssigt, at de forskjellige Embedsexamina saavidt muligt sættes paa lige Fod. Saafernt dette Forslag vandt allerhøjeste Bifald, vilde Forandringen formentligen være at indføre ej alene ved Examen's theoretiske, men ogsaa ved dens praktiske Del, eller de homiletisk-kateketiske Prover.

Endelig havde Fakultetet fremsat endnu et Forslag, der staaer i nøjeste Forbindelse med det nyssomhandlede Hovedpunkt angaaende Specialkarakterers Indførelse, nemlig om en Forandring i Henseende til de ekstraordinære gejstlige Censorer, som ere tilstede ved den mundtlige Examination.

Som saadanne fungere efter den hidtilgjældende Indretning samtlige Kjøbenhavn'ske Sognepræster og Kapellaner, som skiftevis tilkaldes, to hver Examen'sdag. Denne daglige Verel af de gejstlige Censorer er, efter hvad Fakultetet bemærkede, en Omstændighed som ved den nærværende Indretning af den theologiske Examen umægtelig giver dennes Udfald paa forskjellige Dage mindre Ligelighed end ønskeligt var, og som ved Indførelse af Specialkarakterer vilde endmere kunne have saadan Virkning. Selv om man hos alle de Præster der skiftevis fungere som Censorer, kunde forudsætte den dertil fornødne Kundskab og Interesse for Sagen, hvilket man idetmindste ikke til alle Tider vil kunne, da de ikke vælges med særligt Hensyn til dette Kald, saa vilde dog den aldeles uundgaaelige Forskjellighed i de Fordringer de gjøre og den Maalestok de anlægge, ofte kunne bevirke en Ullighed i den endelige Votering efter den nuværende Indretning, ligesom paa Ansættelsen af de enkelte Karakterers Værdi ved Indførelsen af Specialkarakterer. Da det imidlertid ingenlunde syntes tilraadeligt at udelukke gejstlige Mænd fra Deltagelse i Bedømmelsen af Kandidaternes Prover, syntes denne Mislighed alene at kunne afhjælpes ved at bestikke faste Censorer, enten saaledes, at de samme tvende Gejstlige fungerede helt igjennem ved hver Examen, eller, hvad der formentligen vilde være rigtigere, at enkelte af Staden's Gejstlige, efter Forslag fra Fakultetet, dertil særligen udnævnedes for et længere Tidsrum, f. Ex. 3 Aar, dog saaledes at de samme kunde vælges paany. Forsaavidt der ved sidstnævnte Alternativ vilde blive paalagt vedkommende Præster en ikke ringe Byrde i Sammenligning med den som nu paahviler dem, bemærkede Fakultetet, at det ogsaa var forudsat, at der for dette Arbejde vilde blive dem tilstaaet en særegen Godtgjørelse. Til denne maatte efter Fakultetets Mening Staten, i hvis Interesse det er at fæste Proven for dens vordende Embedsmænd den størst mulige Paalidelighed, gjøre Udveje, hvorved Fakultetet dog bemærkede, at et Bidrag hertil vilde kunne vindes, dersom den Del af det nu foreskrevne Examen'sgebyr som nu tilfalder Sognepræsten ved Trinitatis Kirke, og den Del af Gebyrerne ved Immatriculationen ved Universitetet og ved Udsærdigelsen af *Testimonia publica* som nu tilfalder nyssævnte

Kirkens Præster og Kirkebetjente — Indtagter hvortil de efter vor Tids forandrede Forholde ikke mere synes at have nogen rimelig Udkomst — gaves en med det ovennævnte Bjemed overensstemmende Anvendelse. Men i alle Tilfælde maatte, efter Fakultetets Mening, en Forandring i den nuværende Indretning af gejstlige Censurers Deltagelse i Bedømmelsen anses for nødvendig, for at forebygge at den ikke skal blive uffker og ulige.

Fakultetet havde senere, paa givne Opfordring fra Direktionen, nærmere yttret sig angaaende flere specielle Punkter af bemeldte Forslag. Hvad for det Første angaaer Antallet af de faste Censurer, troede Fakultetet at Tallet ikke vel kunde være ringere end 4, men at der heller ikke burde være flere. Det bemærkede, at det herved tildels vilde komme an paa den Maade hvorpaa Arbejdet ved den mundtlige Examen tænkes fordelt mellem Censurerne, hvilket atter vil afhænge af Examenens egen Indretning. Saafermt nemlig den ovenomhandlede Forandring blev indført, at Examen blev delt i de 4 Hoveddele som ere naturligen begrundede i de theologiske Discipliners Bestaaffenhed og indbyrdes Forhold, hvilke særskilte Examinationer da vilde være at bedømme af særskilte Censurer, og naar det ligeledes antoges, at hver Del af Examen skulde bedømmes af 3 Censurer, Examinator derunder indbefattet, saa vilde en af de tvende andre tilstedeværende Censurer blive en Gejstlig; en Fordeling af de 4 Examenstele mellem 3 Gejstlige vilde her ikke passe; og da Arbejdet, hvis man indskrænkede sig til to, sandsynligvis vilde, især ved en i længere Tid vedholdende Examen, blive for byrdefuldt for dem, syntes det naturligt at dele det mellem 4, saaledes at En af dem er tilstede ved hver Del af Examen og deltager i Censuren over denne, i Forbindelse med Examinator og et andet Medlem af Fakultetet. De samme 4 vilde da, uden for stor Byrde for Nogen af dem og rimeligvis uden deri at forhindres af deres præstelige Forretninger, kunne være tilstede hver Examen dag, afventende efter deres Lejlighed og nærmere Overenskomst som Censurer ved Examinationen i de forskjellige Discipliner. Under denne Form — ved de samme Gejstliges Tilstedeværelse hver Dag — vilde den Ligelighed i Bedømmelsen som var Hovedbemeedet med Forslaget i denne Henseende, i Regelen kunne sees opnaaet paa den fuldkomneste Maade. Hvorledes Censur-Arbejdet vilde være at fordele mellem Censurerne, maatte formentligen ved hver Examen bestemmes efter indbyrdes Afstale mellem alle de Deltagende. Tøvrigt ansaae Fakultetet det som en Selvefølge, at i Forsaldstilsælde for en enkelt af Censurerne maatte en af de Andre efter nærmere Overenskomst fungere i den Forhindredes Sted.

Hvad dernæst angaaer de faste Censurers Funktionstid, syntes denne efter Fakultetets Mening hensigtsmæssigt at kunne ansættes til 3 Aar. Fakultetet antog det for en Selvefølge, at de efter Tidens Udløb Afgaaende stedse maatte kunne vælges paany; men under denne Forudtætning og med Hensyn til de stedfindende Forholde kunde det ikke finde det hensigtsmæssigt, at der f. Ex. hvert Aar skulde fratæde en af Censurerne og den ledige Plads da igjen besattes efter nyt Forslag af Fakultetet. Da nemlig Antallet af de Gejstlige i Hovedstaden som kunne komme i Betragtning ved Valg af Censurer neppe til nogen Tid vil være synderlig stort, saa er det sandsynligt, at den Fratædende i de allerfleste Tilfælde vilde blive gjenvalgt. Herved vilde et aarligt Valg let synke ned til en blot Formalitet og saaledes tabe sin Betydning; og paa den anden Side, hvis i et enkelt Tilfælde en foregaaende Censur ikke blev gjenvalgt, vilde dette, som en Undtagelse fra Regelen, være eller synes at være krænkende for ham. Fakultetet troede derimod langt at maatte foretrække, at nyt Valg hvert tredje Aar finder Sted af alle Censurer paa engang. Det antog, at en pludselig Omfistning af Censurer i det Hele, hvilken vistnok ikke vilde være ønskelig, ikke derved ialmindelighed efter Forholdenes Bestaaffenhed vilde kunne berygtes, efterdi, som alt anført, de Fleste i Regelen vilde kunne formodes at blive gjenvalgte. Forjaavidd dette derimod med en Enkelt ikke skulde blive Tilfældet, forekom det Fakultetet, at dette i saa Fald, hvor Lejlighed til Sammenligning ligger længere borte og indtræffer sjeldnere, vilde være mindre paafaldende og mindre stødende for den Vedkommende, end ved den ovenfor omtalte Maade. Tøvrigt vilde, foruden det treaarige almindelige, Valg stundom kunne blive nødvendige formedelst indtruffet Dødsfald eller Forslyttelse. Fakultetet foreslog saaledes med Hensyn til Censurerens Udnævnelse, at det hvert tredje Aar skulde indstille et Antal af 4, eller, da en eller anden af dem kunde antages at være forhindret fra at modtage Valget, af 6 Gejstlige til Direktionen.

I Henseende til Censuren over den kristelige Examenens Prøver, bemærkede Fakultetet, at denne hidtil var holdt af Fakultetet alene, saaledes at først efterat den er afholdt, bleve de Kandidaters Afhandlinger som ere ansatte til Examinations paa de enkelte Dage, tilstillede de tvende Præster til Bedømmelse som skulle fungere paa disse; hvilket formentligen

heller ikke, efter den hidtilværende Indretning i Henseende til de gejstlige Censorer, kunde være anderledes. Naar derimod faste Censorer indførtes og lønnedes for deres Arbejde, formentlig Fakultetet, at det, saavel med Hensyn til dem som til selve Examen, maatte anses som i enhver Henseende passende og naturligt, at de ogsaa deltog i Censuren over de skriftlige Arbejder. Men Fakultetet bemærkede, at det i dette Tilfælde vilde være aldeles uhensigtsmæssigt og urimeligt, ligesom Examenstiden derved vilde betydeligt forlænges, hvis alle Censorer, altsaa for Tiden 5 Professorer og efter Forslaget 4 Gejstlige, ialt 9, skulde gennemløse alle Afhandlingerne; men at det maatte anses tilstrækkeligt og mest passende at bestemme, at hver Afhandling skulde bedømmes af 4, nemlig 2 Professorer og 2 gejstlige Censorer, til hvilket Djemed da Afhandlingerne vilde blive at fordele mellem samtlige Censorer, paa den Maade som de selv indbyrdes maatte komme overens om; paa en saadan Indretning i denne Henseende androg derfor Fakultetet. Med Hensyn til Godtgjørelsen for de faste Censurers Arbejde troede det, at denne rigtigere maatte bestemmes til et passende Honorar for hvergang de fungere, end til en fast aarlig Løn. Men da Arbejdet afhang af Kandidaternes Tal og dette kan være forskjelligt paa de forskjellige Dage, ansaae Fakultetet det for hensigtsmæssigere at bestemme en Godtgjørelse for hver Examen dag, hvilket ogsaa syntes rigtigere naar Censorenes Arbejde, efter det nylig Bemærkede, udstrækkes videre end til den mundtlige Examen alene. Godtgjørelsens Beleb antog Fakultetet passende at kunne bestemmes til 8 rb. for hver Kandidat, saa at altsaa hver af de 4 Censorer vilde i Gjennemsnit faae 2 rb. for hver Kandidat, formentligen for hver som gjennemgik den skriftlige Examen saa at hans Afhandling kom under Bedømmelse, selv om han muligens derefter ikke indstillede sig til den mundtlige.

Direktionen, som ikke kunde end aldeles tiltræde dette det theologiske Fakultets Forslag, og finde det meget ønskeligt om faste Censorer paa den anførte Maade kunde blive indførte, havde derefter brevverlet med det kongelige danske Kancelli for at erfare, om der fra dette Kollegiums Side havde Noget at erindre enten imod sidstnævnte Forslag, eller, forsaavidt faste Censorer maatte blive indførte, og Lønningen til dem ikke skulde kunne udredes af Finanskasjen, saa at der blev Spørgsmaal om at paalægge Kommunitetets Kasse en Udgift i den Anledning, imod at det af Fakultetet for dette Tilfælde fremsatte Forslag toges til Følge, nemlig at give de Trinitatis Kirkes Præster og Kirkebetjente nu tillagte Andele i de akademiske Sportler en anden Anvendelse, som Bidrag til Udredelsen af en saadan Udgift.

Kancelliet havde i denne Anledning indhentet Betænkning fra Biskoppen over Sjællands Stift, som troede at burde give de paagjældende Gejstlige Lejlighed til at ytre sig over Forslaget om faste Censurers Indførelse, og derfor anmodede Stiftsprovsten om at forelægge Stadens Gejstlighed Sagen, som derefter blev overvejet i en Konference mellem Stadens Præstestab og det theologiske Fakultets Medlemmer, i hvilken Forslaget blev bifaldet.

Imidlertid havde Biskoppen selv udtalt sig imod Sagen; idet han vel antog at det, naar det uden for store Vanskeligheder kunde opnaaes, vilde være at foretrække, ved Examen at have faste Censorer; men da det forekom ham, at der herved vare Vanskeligheder som næsten grændsede til Umulighed, havde han forment at det maatte tages i nærmere Betragtning, om virkelig den Allempe som Censorenes Omverling medfører, var saa betydelig som den ansaaes for. I denne Henseende paaberaabte Biskoppen sig, at da det samme Forslag var fremsat ved den juridiske Examen, blev det af det juridiske Fakultet ikke tiltraadt, og faste Censorer heller ikke anordnede ved Forordningen af 30te December 1839; men det indsaaes ikke, hvorfor denne Indretning skulde være mere fornøden ved den theologiske end ved den juridiske Examen. Da der ved den theologiske Examen nu dagligen votere 4 Professorer og 2 Gejstlige, vilde, naar enten alle Professorerne, eller endog kun de 3 af dem, hvis den ældste er iblandt disse, ere enige, Censorenes Votum ingen Indflydelse kunne have; det er altsaa kun hvor Professorenes Mening er delte, hvor altsaa Kandidaten vakler mellem to Karakterer, at Censorerne kunne komme til at gjøre Udslaget, og at Kandidaten den ene Dag kunde erholde en anden Karakter end han den anden Dag ved andre Censorer vilde have erholdt. Men slige Tilfældigheder ville formentligen steds finde Sted ved vaklende Kandidater, og det kan have endnu mere Indflydelse, om den ene eller den anden af de 5 Professorer kommer til at examinere i en Disciplin. Biskoppen mente dog, at ingen Censor vil kunne sige, om han, hvor der var Tvivl om hvilken Karakter Kandidaten fortjente, altid har brugt samme Mildhed eller Strengbed, og han bemærkede, at Censorerne, naar de nogle Gange have været tilstede ved Examen, snart blive

bekjendte med den Maalestok der plejer at anvendes, og at en enkelt Censurs ringere Betydning i Virkeligheden kun vil have liden Betydning mod fem andre Stemmer.

Fremdeles bemærkede Biskoppen, at Præsterne her i Staden vel havde antaget, at Fire af dem kunde finde Tid til at fungere som faste Censorer; imidlertid vilde Enhver af de fire faste Censorer, saalange den hidtilværende Indretning af Examen bestaaer, have at fungere hver anden Examenstid, men da den hele Formiddag omtrent fra Kl. 9 til 3 eller 3½; men skulde Specialkarakterer blive indførte, vilde Enhver af dem maatte fungere hver Examenstid den halve Formiddag. Men Biskoppen indsaae ikke, hvorledes nogen Præst ved Hovedstadens Kirker skulde i Examenstiden saaledes stadigen kunne frigjøre sig om Formiddagen. Examen holdes 4 Gange om Aaret, hver Gang 2 til 3 Uger, 4 til 5 Dage om Ugen. Biskoppen paaviste, hvorledes en Præst sædvanligen har faste Forretninger paa de fleste Formiddage i Ugen, der som oftest ikke tilstede ham frit Valg i Henseende til Limerne, og at der desuden ideligen indtræffe ekstraordinære, tildels uopsættelige, Forretninger, som let kunne medtage en stor Del af Formiddagen, hvilket ganske særdeles gjelder om den Examen som holdes i April, der for det Meste falder sammen med Paaften og Konfirmationerne, altsaa med den Tid da Præsterne ere mest besjæftigede med mange Prædikener og Taler m. v.

End dernæst angaaer Godtgjørelsen til de faste Censorer, yttrede Biskoppen, at saafremt Statskassen vilde overtage denne Udgift, der af Præstestabet var anslaaet til 800 rb. aarlig, var Vanskeligheden båret; men naar det i Sagen var paaberaabt, at i Hertugdømmerne bæres alle Omkostningerne ved Kandidaternes Examination af Statskassen, da var dette formentligen neppe nogen særskilt Godtgjørelse der er tilstaaet Examinatorer eller Censorer for denne Embedsforretning; men det var formodentlig kun de af dem der i denne Anledning maa foretage Rejser og opholde sig borte fra deres Hjem, som erholdt Diæter, ligesom andre kongelige Embedsmænd der rejse i offentligt Grinde; desuden har Universitetet i Kiel ikke, som det Kjøbenhavnske, egne Fonde, men underholdes umiddelbart af Statskassen. Men skulde Statskassen ikke ville overtage denne Udgift, hvilket saa meget mere kunde være at befrygte, som ellers ethvert af Fakulteterne kunde fremkomme med en lignende Fordring, da maatte den udredes af Universitetet eller Kommunitetet, hvorved Biskoppen ikke kunde tilbageholde den Formening, at disse Summer vilde kunne anvendes nyttigere. Foraaarvidt Fakultetet som Bidrag hertil gjentagende havde henvist til de ovenomtalte Andele i de akademiske Sportler, da yttrede Biskoppen, at disse Andele for de Studerendes Velkomme maa betragtes som Godtgjørelse for hvad de ellers ligesom andre Statsborgere vilde have at betale i Bidrag til Kirken og dens Embedsmænd, hvilken Godtgjørelse saaledes for de Studerende er reguleret paa den lempeligste og bekvemteste Maade, men som saameget mindre burde fratages de Gejstlige paa en Tid da man har megen Vanskelighed med at forskaffe Stadens, og især Trinitatis Kirkes, Præster tilstrækkelige Embedsindtægter.

Biskoppen havde saaledes for sin Del været enig i hvad det retsvidensabelige Fakultet i sin Tid havde yttret, at de Vanskeligheder som det omhandlede Forslag i Udørelsen vilde medføre, talede overvejende imod samme. Iøvrigt havde han, med Hensyn til den Maade hvorpaa eventualiter Valget af de faste Censorer skulde skee, bemærket, at i Hertugdømmerne er ved Patent af 15de Maj 1834 § 3 Udnævnelsen af de 3 Gejstlige der foruden Generalsuperintendenterne skulle fungere ved den theologiske Examen forbeholdt Kongen; samt tilføjet, at det vilde blive at bestemme, hvorledes der skulde forholdes, dersom der ikke fandtes 4 Gejstlige der vare villige til at modtage Valget som faste Censorer, hvilket Tilfælde formentes vel at kunne indtræde, især i Fremtiden, naar Erfaring havde lært Vedkommende, hvor vanskeligt denne Funktion vil lade sig forene med deres nærmere Embedspligter; men at modtage Valget kunde dog ikke gjøres Præsterne til Pligt, ligesom der ogsaa for Sygdomstilfælde Skuld maatte vælges idetmindste en Suppleant.

Kancelliet havde for sit Vedkommende erklæret, at det fandt de af Biskoppen anførte Grunde af saamegen Vigtighed, at det ikke kunde tilraade det Foreslaaede, ligesom det og maatte finde det uhensigtsmæssigt, at en saadan Foranstaltning blev truffet med Hensyn til det theologiske Fakultet, naar en lignende ej tillige kunde iværksættes ved Retts- og Lægefakulteterne. Forøvrigt erklærede Kollegiet sig aldeles imod, at Omkostningerne til de faste Censurers Lønning skulde udredes ved at inddrage de Andele i de akademiske Sportler som nu tilflyde Trinitatis Kirkes Præster og Kirkebetjente, hvilke Indtægter disse Embedsmænd og Betjente, som dertil have en lovlig Ret, ingenlunde vilde kunne undvære.

Efterat Direktionen havde gjort det theologiske Fakultet bekjendt med de foreslaaende

af Biskoppen fremsførte Indvendinger mod det omhandlede Forslag, havde Fakultetet i en senere Skrivelse paany og udførligen yttret sig over Sagen.

Forelobigen bemærkede det, forsaavidt der var fremsat Tvivl, om virkelig den Alenpe som Censorenes Omverling medfører er saa betydelig som den ansees for, at Fakultetet, som det formentligen nærmest eller ene tilkommer at dømme om denne Gjenstand, forinden det gjorde Forslaget fuldkommen tilstrækkelig havde overvejet Sagen, og at dets Overbevisning om den foreslaaede Forandring's Nødvendighed støttede sig til en lang Erfaring om den hidtilværende Indretnings Ufuldkommenhed. Naar det var anset mærkeligt, at da det samme Forslag i sin Tid blev fremsat for den juridiske Examen, blev det af Retsfakultetet ikke tilraadet, bemærkede Fakultetet, at dersom virkelig en saa fuldkommen Overensstemmelse i Forholdene finder Sted, at man er beføjet til en saadan Slutning fra det ene Fakultet til det andet, maatte Fakultetet, udgaaende fra sit Standpunkt, antage, at den foreslaaede Forandring ogsaa vilde være hensigtsmæssig ved den retsvidenskabelige Examen. Dette blev ogsaa af den i sin Tid angaaende Forandringer ved denne Examen nedsatte Kommissions Pluralitet antaget, og Kancelliet heldede til at billige dette Forslag; hvori- mod det juridiske Fakultet fandt, at der ikke var tilstrækkelig Grund til imod de fremsatte Betænkeligheder at iværksætte det*); men idet det theologiske Fakultet aldeles overlod til hint Fakultet selv at dømme herom, gjorde det for sit Vedkommende Fordring paa den samme Ret; og naar Direktionen havde yttret sit Bifald med det af Fakultetet nu fremsatte Forslag, medens Den i sin Tid, hvad den juridiske Examen angaar, tiltraadte den af det juridiske Fakultet fremsatte Ansøelse**); fandt Fakultetet heri en Tilkjendegivelse om at forskjellige Hensyn kunne komme i Betragtning ved de omhandlede tvende Examina.

Hvad nu først Spørgsmaalet angaar om Iværksætteligheden af det gjorte Forslag, bemærkede Fakultetet, at der udentvivel maatte antages at være indeholdt en afgjørende Besvarelse deraf i den Omstændighed, at Præsterne selv, de nærmeste Vedkommende, ikke havde fundet Vanskeligheder derved. Forsaavidt Biskoppen havde bemærket, at Sagen havde været overvejet i en Konference mellem Stadens Præstefab og det theologiske Fakultets Medlemmer, havde Fakultetet, for at forebygge al mulig Misforstaaelse, gjort opmærksom paa, at den af Stiftsprovsten blev forelagt det herbarende gejstlige Konvent, i hvis Forsamlinger og Forhandlinger overhovedet ogsaa de theologiske Professorer efter Indbydelse tage Del, men at Spørgsmaalet blev omhandlet mellem Præsterne alene, og uden nogen Indvirkning paa deres Dom fra Fakultetets Side beparet saaledes, at Forslaget i dets Hovedpunkt, Indførelsen af et lidet Antal af faste Censorer, fandt almindeligt Bifald, uden at nogen Tvivl yttredes om, at det skulde kunne lade sig udføre. Forsaavidt dette imidlertid mentes ikke at kunne stee paa Grund af Præsternes mange andre Forretninger, yttrede Fakultetet, at det fra Begyndelsen havde antaget, at nogle blandt Stadens Gejstlige ved deres præstelige Forretningers Mængde vilde være forhindrede fra at paatage sig den omhandlede Funktion paa den foreslaaede Maade, men at dette sikkert ikke gjelder om Alle; tværtimod finder udentvivel i denne Henseende en ikke ringe Forskjellighed Sted, og man tør derfor neppe sætte som almindelig Regel, hvad der ifkun gjelder med Hensyn til de mest Bebyrdede.

Selve Censorarbejdet — yttrede Fakultetet videre — vilde blive forskjelligt, efter den Form som gives Examen. Blev denne paa den ovenforklarede Maade adskilt i sine Hovedbestanddele, saaledes at der ved enhver af disse vare ialt 3 Censorer, nemlig 2 Professorer og en Gejstlig, og saaledes at alle de 4 paatænkte gejstlige Censorer fungerede hver Gramensdag, En ved hver Del af Examen, saa vilde den Tid som for enhver af dem dertil vilde medgaae kunne anslaaes til i det Højeste 2 Timer daglig i Examenstiden, ikke, som af Biskoppen var antaget, den halve Formiddag. Men en saadan Tidsopoffrelse vilde vistnok for flere, maaste de fleste, af Stadens Gejstlige ikke være af den Betydning, at den skulde kunne hindre dem i Udførelsen af deres øvrige Embedsforretninger, saameget mindre, som en Tillem্পning efter disses Krav vilde kunne stee med Hensyn til Ordningen af Gramens Dele, hvis i et enkelt Tilfælde en muligen opstaaet Kollision ikke paa nogen anden Maade kunde hæves. Blev Examen derimod i sin nuværende Form, vilde vel Censorenes Nærværelse udføres i en meget større Del af Dagen, i Regelen hele Formiddagen, men i saa Fald ikke hver Dag, men kun, forudsat at Examen, som nu, alene holdes i det Højeste 5 Dage af Ugen, for to af Censorerne to Gange, for de to

*) Se Aarb. 1839 S. 71 f., 74.

**) Anf. St. S. 76.

andre tre Gange om Ugen. I alle Tilfælde vilde altsaa Censurarbejdet kun gjøre Forsdring paa den ringere Del af Censorerens Tid, og der vilde saaledes neppe fra denne Side kunne frembyde sig Vanskeligheder af nogen særdeles Betydning, hvilket efter Fakultetets Mening ikke mindre gjelder om den Del af Aaret der fortrinnsvis var fremhævet som medførende mange Forretninger for Præsterne, nemlig April Maaned, end om de øvrige.

Med Hensyn til de Indvendinger der vare fremsatte mod Forslaget, forsaavidt dette angik Udredelse af Godtgjørelsen til de faste Censorer, kunde Fakultetet ikke andet end betragte Forholdene paa en ganske anden Maade end Biskoppen. Det bemærkede, at ligesom det, da Gramen ikke er indrettet for Universitetets, men for Statens Ekshyd, og navnlig den Gejstliges Deltagelse i Censuren ikkun foreslaaet i Statens Interesse, paa Kirkens Vegne, udentvivel maa indbringes, at den omhandlede Udgifts Udredelse ingenlunde kunde anses for Staten uvedkommende — hvorved Fakultetet erindrede om, at det kongelige danske Kancelli, da der i sin Tid var gjort Forslag til faste Censorer ved den juridiske Gramen og til en Godtgjørelse af 300 rb. til hver af dem, med den da nedsatte Kommission antog, at denne Godtgjørelse vilde kunne udredes af Statskassen —, saaledes mente Fakultetet ogsaa, at den af samme foreslaaede Anvendelse af de Afgifter som nu af de Studerende ved forskjellige Lejligheder erlægges til Trinitatis Kirkes Præster, Afgifter som efter Forholdenes Bestaaenhed ikke vel synes at kunne sættes i Klasse med Præstevænge, maatte anses ej alene hensigtsmæssigere og bedre begrundet, end den nuværende Udelse, men og for at være i selve Præsternes Interesse, forsaavidt den deraf flydende Indtægt i Regelen vilde tilfalde saadanne iblandt dem som havde en mindre udstrakt og derfor ogsaa mindre indbringende geistlig Virksomhed. Forsaavidt imidlertid Fakultetets Forslag derom ikke skulde vinde Indgang, og den fornødne Udgift ej heller kunde ventes udredet af Statskassen, vidste det ikke at henvise til nogen anden Kilde end Kommunitetet.

Det kom altsaa efter Fakultetets Mening an paa, hvorvidt Forslaget i og for sig maatte fortjene at anbefales, hvorved Betydningen af den geistlige Censoreres Deltagelse i Censuren og deres Indflydelse paa Gramens Udfald kommer i Betragtning. Naar Biskoppen i denne Henseende havde ytret, at Censorerens Votum ingen Indflydelse vil kunne have hvor Udfaldet kan antages som mere utvilsomt, men at de kun vilde komme til at gjøre Udsagnet hvor Professorernes Meninger ere delte, bemærkede Fakultetet heril for det første, at dette naturligvis oftere kan antages at være Tilfældet, og at i saa Fald, hvor Professorernes Stemmer ere lige delte, vil endog blot en af de geistlige Censorer kunne gjøre Udsagnet; hvor hinses Stemmer derimod maatte være delte saaledes, at den ældste stod imod de tre andre, vilde Censorerne, dersom de begge stemme med ham, give hans Mening Overvægten, og altsaa kunne blive afgjørende endog imod tre Professorer; det sees altsaa, at deres Votum kan være af megen Indflydelse, selv uden Hensyn til de enkelte Tilfælde hvor Gramen af en eller anden Grund maatte blive afholdt af ikkun 3 Professorer. Naar Biskoppen havde bemærket, at Tilfældigheder stedse vilde finde Sted ved vaklende Kandidater, mente Fakultetet, at man saameget som muligt bør forebygge deres Indflydelse, og at Verelen af geistlige Censorer upaatvilelig er en af de største, stærkest fremtrædende og hyppigst virkende; Betydningen af samme formindstes heller ingenlunde ved at antage, som der var ytret, at en enkelt Censors ringere Bekvemhed i Virkeligheden kun vilde have liden Betydning mod 5 andre Stemmer; thi ikke at tale om, at den samme ringere Bekvemhed under de hidtilværende Forholde kunde muligen tænkes hos begge de tilstedeværende Censorer, saa var der ved nysaanførte Opfattelse uden Grund forudsat, at En vilde staae imod 5, medens efter det ovenfor Bemærkede denne En ligesaa vel som Enhver af de andre kan komme til at blive afgjørende for det endelige Udfald. Medens det her Anførte alene angaaer den blotte Stemmegivning ved den mundtlige Gramen, for hvilken selvfølgelig Censorerens Deltagelse i samme ingenlunde er vigtig, gjorde Fakultetet fornemmelig opmærksom paa, at denne Anskuelse af Censorerens ringere Betydning, til hvilken Indvendingen mod Fakultetets Forslag stætte sig, syntes at gaae ud fra en Betragtning af Forholdet hvis Rigtighed det ingenlunde kunde indrømme. Det syntes nemlig at forudsættes, dels at Professorerne og de geistlige Censorer skulde i Henseende til deres Samvirken i at bestemme Gramens Udfald betragtes som tvende adskilte over for hinanden staaende Magter, dels at Hensigten eller dog Nytten af den Geistliges Deltagelse kun skulde bestaae i at influere paa Udfaldet i de Tilfælde hvor Professorernes Stemmer vare saa delte, at det ikke allerede vilde være afgjort ved disse alene. Men forholdt det sig saaledes, maatte udentvivel den Geistliges Deltagelse overhovedet anses for temmelig overflødig, ligesom den og kun liden vilde

svare til denne sin Hensigt. Fakultetet mente derimod, at den saaar sin rette Betydning derved, at det ved en Examen der ikke blot skal afgive Beviser paa, hvorledes de akademiske Aar ere bleve anvendte, men tillige giver Afgang til Ansættelse i Kirkens Tjeneste, og det saaledes, at Duellighed hertil skal betragtes som de erhvervede Kundskabers Frugt, maa ansees for aldeles passende, at videnskabelige Gejstlige, som Kirkens eller den kirkelige Virksomheds Repræsentanter, deltage tilligemed Videnskabens Repræsentanter, Professorene, i Bedømmelsen af denne Duellighed; ligesom og denne Deltagelse bør være lige, saa at enhver for sig af de Dømmende, de Gejstlige ikke mindre end Professorene, have en lige begrundet og lige berettiget Indflydelse paa Udfaldet, ene med den af Sagens Natur følgende Undtagelse, at, som ovenfor nævnt, ved lige delte Stemmer den ældste Professor gjer Udslaget. Men deraf følger ogsaa, at Enhver af Censurerne bør kunne forudsættes at være fuldkommen kvalificeret til dette Hoer, at de Gejstlige, for at deres Deltagelse kan faae den Betydning den bør have, ogsaa bør tage Del i Censuren over de skriftlige Arbejder overhovedet, hvilket ved den hidtilværende Indretning ikke lod sig gjøre, endelig, at en saadan Omvæltning af dem som maa hindre Anvendelsen af en saft og ligelig Maalestok for Bedømmelsen fra deres Side, ligesaavel maa strække Betydningen af deres Deltagelse og stride mod dens Hensigt, som den kan være skadelig for Examen ved at give Tilfældigheden en Indflydelse paa dennes Udfald der kunde og burde undgaaes. I Henhold hertil tog Fakultetet heller ikke i Betænkning at erklære, at saalidet det i og for sig vilde være at tilraade, at der slet ingen Deltagelse af Gejstlige i den theologiske Examen skulde finde Sted, saa vilde dog dette efter dets Overbevisning være at foretrække for den hidtilværende Indretning, der sikkert maatte ansees for mere skadelig end gavnlig.

Endelig bemærkede Fakultetet med Hensyn til Slutningen af Biskoppens Betænkning, at det Tilfælde neppe med Nøiagtighed kan antages at ville indtræde, at der ikke skulde findes 4 Gejstlige i Staden som vare skikkede og villige til at modtage Valget som faste Censurer, naar der nemlig gives en anstændig Godtgjørelse for denne Funktion, og dernæst, at en Suppleant maatte efter Forholdenes Beskaffenhed ansees for uforuden og uhenigtsmæssig.

Direktionen kunde nu ikke sjenne rettere, end at de ovenanførte af Biskoppen over Sjællands Stift og det kongelige danske Kancelli fremsatte Indvendinger mod Forslaget om faste Censurer og hvad dermed staaer i Forbindelse, ved de af det theologiske Fakultet derved gjorte Bemærkninger og hvad af samme var hyderligere udviklet, vare paa det fuldstændigste gjendrevne og Forslagets Hensigtsmæssighed og Gavnlighed saa klart fremstillet, at der neppe kunde være nogen Tvivl tilbage om, at jo den foreslaaede ny Indretning langt fortjente Fortrinet for den hidtilværende. Hvad Biskoppens Hovedindvending angaaer, at de Kjøbenhavnske Gejstlige ikke skulde kunne faae tilstrækkelig Tid tilovers fra deres øvrige Embedsforretninger til at kunne paatage sig Forretningen som faste Censurer, da skjøndes det ikke rettere, end at den saavel efter Gejstlighedens egen Erklæring, som efter hvad af Fakultetet nærmere var oplyst om den Tidsanvendelse hvorom der alene blev Spørgsmaal, maatte aldeles bortfalde, hvilket isærdeleshed gjaldt under Forudsætning af at den Modifikation af Examen som af Fakultetets Minoritet var anbefalet, og som Direktionen, efter hvad i det Foregaaende er bemærket, agtede at understøtte, maatte blive allernaadigt bifaldet, at nemlig Specialkarakterer indførtes og Examen med Hensyn til disse og til Censuren deltes i 4 af hverandre uafhængige Grupper; thi da der under denne Forudsætning alene vilde blive Tale om en Tidsopoffrelse af i det Højeste 2 Timer daglig for hver af Censurerne, vilde herfra ikke kunne hentes nogen grundet Indvending mod Forandringen. Men ikke mindre klart forekom det Direktionen, at Fakultetet havde godtgjort det Uhenigtsmæssige og Skadelige i den hidtilværende Indretning og de væsentlige Fordele som den ny Indretning vilde medføre, og den store Opfordring der saaledes vilde være til at indføre Forandringen, selv om de derved mødende Vanskeligheder havde været betydeligere end de i Virkeligheden viste sig at være.

Naar endelig det kongelige danske Kancelli havde fundet det uhenigtsmæssigt at indføre den omtalte forandrede Indretning ved den theologiske Examen, naar den ikke ligeledes kunde indføres ved de juridiske og lægevidenskabelige Examina, da maatte, foruden hvad af det theologiske Fakultet angaaende denne Indvending var anført, bemærkes, at bemærkede Kollegium ved den nysnævnte tidligere Lejlighed ikke havde været af en saadan Mening, idet Kollegiet i sin da angaaende de foreslaaede Forbedringer ved den juridiske Examen afgivne Erklæring havde erkjendt Vægten af de Grunde som den i Sagen nedsatte Kommission havde anført for Indførelsen af faste og lønede Censurer ved den juris

disse Examen, men der var ved hin Lejlighed ikke Tale om at indføre denne Forandring ved nogen af de andre Examina.

Uagtet nu det retslige Fakultet, saavel ved den ommeldte tidligere Lejlighed, som ogsaa ifølge en fra samme indhentet Erklæring i Anledning af den af det theologiske Fakultet nu foreslaaede Forandring, ikke havde vist sig tilbøjeligt til at tilraade Indførelsen af faste Censorer ved den juridiske Examen, idet Fakultetet havde antaget, at Grundene imod denne Indretning turde være de overvejende — ligesom ogsaa det lægevidenskabelige Fakultet efter Opfordring havde afgivet en lige Erklæring —, kunde Direktionen saameget mindre skjønde, at der herfra kunde hentes nogen gyldig Grund til at forfaste Forslaget, som det i en Sag af Natur som denne, hvor der altid vilde møde flere betydeligere Vanskeligheder, syntes at ville være en Fordel, at der med samme kan anstilles en Prøve, hvortil der nu ved det theologiske Fakultet, der med saa megen Varme havde anbefalet dette Forslag, som ogsaa efter Direktionens Formening havde betydelige og væsentlige Fordele fremfor den hidtilgjældende Indretning, havde den bedste Lejlighed; og efter den derved vundne Erfaring, hvis denne bekræfter de deraf forventede Fordele, vilde da i Tiden den samme Indretning efterhaanden kunne udstrækkes ogsaa til de andre Examina.

Forsaavidt nu den saaledes fremsatte Mening om Gavnligheden og Nødvendigheden af at faste Censorer udvæntes maatte vinde allerhøjeste Bifald, opstod det vigtige Spørgsmaal om Udredelsen af et Honorar for det de enkelte Gejstlige derved tilfaldende Arbejde. Dette Honorar kunde, efter hvad ovenfor er anført, ikke fastsættes til mindre end 8 rb. for hver Kandidat, eller, da der i Gjennemsnit ere 110 Kandidater aarlig, henimod 900 rb. aarlig.

Ligesom Konstitoret havde modsat sig, at en saadan Udgift paalagdes enten Universitetet eller Kommunitetet, saaledes maatte ogsaa Direktionen formene, at der manglede tilstrækkelig Grund til at bebyrde nogen af disse Stiftelser med en Udgift som, efter alt hvad ovenfor er udviklet, maatte antages at være deres Formaal uvedkommende. Saafremt nu ikke den oven omtalte Trinitatis Kirkes Gejstlige tillagte Andel af Universitetsgebyrerne, der udgjør omtrent 600 rb. aarlig, dertil maatte anvendes, kunde Udgiften alene blive at afholde enten af de Studerende der indstille sig til Examen, eller af Statens Kasse.

Vistnok kan det nu ikke nægtes, at det omhandlede Honorar er et Examenugebyr, og der kunde saaledes synes at være en ligesaa velbegrundet Forpligtelse for de Studerende til at bære samme, som den der har paaført dem Udredelsen af de øvrige nu anordnede Examenugebyr. Disse have hidtil udgjort 8 rb. for hver Kandidat, og Sjænt et Tillæg af en lige Sum, altsaa ialt et Gebyr af 16 rb., vistnok i sig selv ikke kunde ansees som uforholdsmæssigt ved en for den Paagjældende saa betydningsfuld Akt som en Embedsexamen, ligesom det maatte bemærkes, at Gebyret ved den lægevidenskabelige Examen er 20 rb., altsaa endog større end det ved en saadan Forhøjelse vilde blive for Theologerne, saa maatte Direktionen dog finde det meget betænkeligt at gjøre Udgangen til den theologiske Examen afhængig af, om den Paagjældende kan tilvejebringe et Gebyr som meget ofte vilde blive yderst vanskelig og maasse undertiden endog umuligt for den her omhandlede fattige Klasse af Studerende at skaffe tilveje.

Da Direktionen paa den anden Side maatte finde det meget beklageligt, om en Foranstaltning som efter Dens Overbevisning ene er istand til at gøde den fornødne Betryggelse for en saa vigtig Prøves Paalidelighed, maatte aldeles opgives, anfaae Den sig opfordret til allerunderdanigst at anbefale til allerhøjeste Overvejelse og Afgjørelse, om der ikke maatte være tilstrækkelig Anledning til, at Statskassen overtog denne Udgift. Saalænge imidlertid ikke selve Spørgsmaalet om, hvorvidt faste Censorer bør indføres og hvorvidt de Studerende bør fritages for at bære de dermed forbundne Omkostninger, havde fundet allerhøjeste Afgjørelse, havde Direktionen anset det for ubetimeligt at indlede Brevverling med Finansdeputationen og Den troede derfor at burde indskrænke sig til, saafremt Indførelsen af faste Censorer maatte allernaadigst bifaldes, at udbede sig allerhøjeste Tilladelse til at indhente Betænkning fra Finansdeputationen og derefter at maatte forelægge Spørgsmaalet til endelig allerhøjeste Afgjørelse.

Paa Direktionens i Overensstemmelse hermed nedlagte allerunderdanigste Forestilling behagete det Hans Majestæt Kongen under 14de Maj allernaadigst at fastsætte de Negler for den theologiske Examen's fremtidige Afholdelse som af uedenstaaende af Direktionen under 18de næstefter udstedte Bekjendtgjørelse nærmere vilde erfares.

Med Hensyn til Spørgsmaalet angaaende faste Censorer's Antagelse, Rønningen til disse og Maaden hvorpaa de derved foranledigede Omkostninger kunde tilvejebringes, tilkjendegav Hans Majestæt, at ville forvente nærmere allerunderdanigst Forestilling, saafnart

Direktionen maatte see sig istand til herom at gjøre et mere almindeligt, alle Fakulteter omfattende, Forslag.

Den af Direktionen udstedte Bekjendtgjørelse er saaledes lydende:

Paa Direktionens allerunderdanigste Foresøgning har det behaget Hans Majestat Kongen under 14de d. M. allernaadigst at resolvere saaledes:

Vi ville allernaadigst have bestemt, at ved Afholdelsen af den theologiske Embeds-examen for Fremtiden følgende Regler blive at iagttage:

§ 1. Gjenstandene for den theologiske Examen ere: a. det gamle Testamente, b. det ny Testamente, c. Dogmatik, d. den kristelige Moral, e. Kirkehistorie, med de under disse Hovedafdelinger hørende specielle Discipliner. § 2. Ved den skriftlige Examen gives ligesom hidtil sex Opgaver, nemlig en i hver af de ovennævnte Hovedafdelinger, og en hørende til en af de specielle Discipliner. Opgaven i det ny Testamente er eregetisk, hvorimod Opgaven i det gamle Testamente kan være enten eregetisk eller en Opgave i en af de til det gamle Testamente hørende Discipliner. § 3. Saavel den skriftlige som den mundtlige Examen afholdes i det danske Sprog, alene med den Undtagelse, at den ene af de skriftlige Opgaver, som Fakultetet dertil finder mest egnet, skal bevares paa Latin, ligesom ogsaa med den eregetiske Prøve bliver at forbinde en latin Skrivelse af det eller de Afsnit af den hellige Skrift som dertil opgives. § 4. Examinationen i enhver af de ovennævnte fem Hovedafdelinger skal fra Begyndelsen til Slutningen overværes af et af Fakultetets Medlemmer og af en af Kjøbenhavns Gejstlighed, hvilke tvende Censorer tilligemed Examinator, umiddelbart efter at Examinationen er tilendebragt, have i Forening at meddele en Specialkarakter for Udfaldet af saavel den skriftlige som mundtlige Prøve i den hele Hovedafdeling med derunder hørende Discipliner. Denne Specialkarakter nedskrives strax i Protokollen. § 5. Saavel Special- som Hovedkaraktererne ere de hidtil brugelige tre: Laudabilis, Haud illaudabilis, Non contemendus, af hvilke dog den anden gives tvende Grader, som betegnes med Tillæggene primi og secundi gradus. Hovedkarakteren Laudabilis kan ved fortrinlig bevist videnskabelig Dygtighed forøges med Tillæg af: et quidem egregie. Hovedkarakteren uddrages af de fem Specialkarakterer efter de Regler som af vor Direktion for Universitetet og de lærde Skoler blive approberede, efter nærmere derom af det theologiske Fakultet indgivet Forslag.

Hvilket herved efter allerhøjeste Befaling bekjendtgjøres til alle Vedkommendes Efterretning.

Angaaende Indførelsen af faste Censorer blev strax gennem Konfistorium affordret de øvrige Fakulteter Betænkning, men saadanne vare ved Aarets Slutning endnu ikke indkomne.

I Anledning af den givne Bestemmelse om Gejstlighedens Deltagelse i Censuren, og da det i de senere Aar meget hyppigt havde været Tilfældet, at de geistlige Censorer enten havde meldt Forsald umiddelbart forinden Examenens Begyndelse, eller ganske vare udeblevne, ligesom og jævnlig paa Grund af indtræffende Forretninger havde forladt Examen under dennes Løb, tilfrem Direktionen det kongelige danske Kancelli om, at de Medlemmer af Stadens Gejstlighed der have som Censorer at overvære Examen, maatte gives Tilhold om, at de ikke udeblive fra Examen uden tvingende Nødvendighed og ikke uden betimeligt at anmeldte saadant, samt at de indrette dem saaledes, at de stadig kunne blive tilstede ved den Del af Examinationen for hvilken de have i Forening med de tvende Professorer at meddele Specialkarakter.

Efterat Fakultetet havde tilfremt Biskoppen over Sjællands Stift for at modtage Forslag angaaende Maaden hvorpaa Censureringen for de geistlige Assessorers Vedkommende retteligt kunde være at ordne i Henhold til de i Bekjendtgjørelsen indeholdte Bestemmelser, og efterat et saadant Forslag var indkommet, som var vedtaget i en Samling af de vedkommende Geistlige i Hovedstaden, enedes man fra alle Sider om at ansee det for hensigtsmæssigt, at Censureringsarbejdet hver Dag fordeles mellem tvende Censorer, saa at enhver af disse overværes den halve Del af Examen, efter hvilken Regel der ogsaa var gaaet frem ved den første efter Bekjendtgjørelsen afholdte Examen, og som derefter bifaldtes af Direktionen i en Skrivelse til Fakultetet. Ved herom at indberette, bemærkede iøvrigt dette, at det ved denne Lejlighed i en Skrivelse fra Stiftsprovsten var paa Gejstlighedens Vegne bleven ytret: „at man anjaae det for billigt ogsaa ved denne Lejlighed at udtale, at en virkelig ligelig og retfærdig Bedømmelse af Kandidaternes Dygtighed alene bliver mulig naar de Censorer som deltage i denne med Professorerne ere faste, hvad

enten de nu valgtes blandt de Gejstlige i Hovedstaden der bedst syntes at egne sig og have Lejlighed dertil, eller tillige blandt andre ikke for fjært fra Hovedstaden boende Gejstlige, som vare stikkede og villige til at overtage dette Hverv"; og fremdeles: at „Flere af de tilstedevarende Gejstlige ogsaa erklærede, at da Vedkommelsen af Kandidaternes Dygtighed nu ej mere fremgik af det Totalindtryk som var Resultatet af deres Forhold under Examinatio- nen i det Hele, men skulde bestemmes for enhver Disciplin efter de i denne paa de sær- cielle Spørgsmaale afgivne Svar, maatte de for deres Vedkommende erklære, at der vare Discipliner hvori de ej saaledes vare hjemme, at deres Votum kunde beroe paa en efter egen Indsigt fattet selvstændig Mening, hvad det burde være". Fakultetet tilføjede, at det fandt Opfordring til atter at erklære det theologiske Fakultet, at der vel ikke burde tillægges Karakteren for noget enkelt af disse Fag en ringere Værdi end de øvrige, men at det, for at ikke Forholdets Ligelighed skulde forstyrres, derved at Moralen ikke, saaledes som de øv- rige Fag, har nogen tilhørende Vidisciplin, syntes rigtigst ved Examen at forbinde Religions- filosofien med Moralen, og at det syntes grundet i den indbyrdes Stilling af de forskellige theologiske Discipliner, at tillægge det ny Testaments Gregese og Dogmatiken en fortrinlig Vægt ved Censureringen fremfor de andre tre Hovedgrupper; hvorhos Fakultetet antog det for rettest, at Censureringen af de skriftlige Udarbejdelser foretoges særskilt, saaledes at der for samme meddeltes en foreløbig Specialkarakter, der først senere, efter Tilendbrin- gelsen af den mundtlige Prøve, blev at forbinde med de ved denne tildelte Specialkarakterer til de endelige Specialkarakterer, ligesom Fakultetet forment, at en Points-beregning ikke burde indføres ved den theologiske Examen, som mindre passende med Examenfagene's Fordeling i visse videnskabelige Hovedgrupper.

Ved til Direktionen at indsende Forslag til de Regler hvorefter Hovedkarakteren ved den theologiske Examen bliver at udtræde af de Specialkarakterer som herefter, overensstemmende med den anførte kongelige Beslutning, blive at tildele for de enkelte Hovedgrupper af Discipliner hvoraf Examen bestaar, bemærkede det theologiske Fakultet, at der vel ikke burde tillægges Karakteren for noget enkelt af disse Fag en ringere Værdi end de øvrige, men at det, for at ikke Forholdets Ligelighed skulde forstyrres, derved at Moralen ikke, saaledes som de øv- rige Fag, har nogen tilhørende Vidisciplin, syntes rigtigst ved Examen at forbinde Religions- filosofien med Moralen, og at det syntes grundet i den indbyrdes Stilling af de forskellige theologiske Discipliner, at tillægge det ny Testaments Gregese og Dogmatiken en fortrinlig Vægt ved Censureringen fremfor de andre tre Hovedgrupper; hvorhos Fakultetet antog det for rettest, at Censureringen af de skriftlige Udarbejdelser foretoges særskilt, saaledes at der for samme meddeltes en foreløbig Specialkarakter, der først senere, efter Tilendbrin- gelsen af den mundtlige Prøve, blev at forbinde med de ved denne tildelte Specialkarakterer til de endelige Specialkarakterer, ligesom Fakultetet forment, at en Points-beregning ikke burde indføres ved den theologiske Examen, som mindre passende med Examenfagene's Fordeling i visse videnskabelige Hovedgrupper.

I denne Anledning tilkendegav Direktionen ved Skrivelse af 26de Juni, at Den vel iøvrigt tiltraadte Fakultetets Forslag, men dog ikke kunde være enig deri, at det skulde være overensstemmende med den kongelige Beslutning, paa den af Fakultetet foreslaaede Maade, at danne tvende Specialkarakterer, en for den skriftlige, og en for den mundtlige Prøve, hvoraf da igjen den egentlige Specialkarakter skulde udtrædes. Da den allerhøjeste Bestem- melse kun omtaler en Specialkarakter som falles for den skriftlige og mundtlige Prøve, er det deraf en Folge, at Specialkarakteren først ved den mundtlige Examinations Slutning bestemmes under Et efter Udfaldet baade af den skriftlige og den mundtlige Prøve. Heller ikke kunde Direktionen undlade at bemærke, at det ved andre Embedseramina indførte Points- System ikke har medført nogen Ulempe, og at det vel var ønskeligt, at der ved samtlige Embedseramina ogsaa i denne Henseende kunde finde Lighed Sted. Da dette imidlertid ikke kan ansees som noget Væsentligt, og Fakultetet syntes at lægge Vægt paa den for den theologiske Examen ejendommelige Fordeling af Examinationsfagene, havde Direktionen ikke Noget at indvende imod, at det saakaldte Points-System ikke for Liden indførtes i den theologiske Embedseramen.

I det Direktionen saaledes bifaldt de øvrige af Fakultetet gjorte Forslag, billigede Den, at efterstaaende Regler for Hovedkarakterens Udtrædelse af Specialkaraktererne blive at følge, dog kun foreløbigen, saaledes at, saafremt Erfaringen maatte synes at gjøre nogen Modi- fikation nødvendig, derom af Fakultetet vil blive at gjøre nærmere Indberetning og Forslag:

1. Til Opnaaelse af Hovedkarakteren *Laudabilis* udfordres i Specialkarakterer idetmindste 3 *Laudabilis* og at ingen af de øvrige Karakterer er under *Haud illau- dabilis I.*, eller og 4 *Laudabilis* og 1 *Haud illaud. II.*, dog saaledes at 3 *Lau- dabilis* give til Hovedkarakter *Haud illaud. I.*, dersom de tvende *Haud illaud.* begge ere givne for det ny Testaments Gregese og Dogmatiken;

2. til Opnaaelse af Udmærkelsen *Laudabilis* et *quidem egregie* udfordres, at ingen af de fem Specialkarakterer er under *Laudabilis*, og at idetmindste de tre af disse have ved Censureringen erholdt det nævnte Tillæg.

3. Til Opnaaelse af Hovedkarakteren *Haud illaudabilis I.* udfordres, at der blandt Specialkaraktererne ere 3 *Haud illaud. I.*, og at ingen af de øvrige er under *Haud illaud. II.*, dog saaledes at dersom tvende *Haud illaud. II.* ere givne for det

ny Testamentes Gregeje og for Dogmatiken, udfordres i de andre Sag 2 Laudabilis. Med tre Haud illaud. II., kan ogsaa opnaaes Hovedkarakteren Haud illaud. I., naar de to andre Karakterer ere Laudabilis og af disse det ene er givet enten for det ny Testamentes Gregeje eller for Dogmatiken.

4. Til Hovedkarakteren Haud illaud. II. udfordres idetmindste fire Haud illaud. II. og et Non contemnendus, eller ved 2 Non contemnendus, som dog ikke maa vare givne for det ny Testamentes Gregeje og Dogmatiken, at de tre øvrige Karakterer ere over Haud illaud. II.

5. Hovedkarakteren Non contemnendus fremkommer ved to Non contemnendus, naar et Haud illaud. II. kommer til, og i alle Tilfælde naar de 2 Non contemnendus ere givne for det ny Testamentes Gregeje og Dogmatiken; ligeledes i ethvert Tilfælde hvor et 0 er givet, forsaavidt som dette ikke udelukker fra Hovedkarakter.

6. Examen's Udfald udelukker fra Hovedkarakter, naar enten et 0 er givet i det ny Testamentes Gregeje eller i Dogmatik, samt i ethvert andet Sag naar et Non contemnendus kommer til, fremdeles ved 4 Non contemnendus, eller ved 3, naar de to af disse ere givne i det ny Testamentes Gregeje og i Dogmatik*).

Endelig bemærkes, at forsaavidt Fakultetet havde foreslaaet at den første efter Bekjendtgjorelsens Udstedelse holdte Examen skulde med Hensyn til den eregetiske Prøve afholdes paa den hidtil brugelige Maade og den herom givne Bestemmelse, der af flere Studerende betragtedes som en Skærpelse, først fra Efteraaret af træde i Kraft, tilkjendegav Direktionen ved Skrivelse af 22de Juni, at Den ingen tilstrækkelig Anledning fandt til at bifalde dette. Ligeledes havde Fakultetet gjentagende foreslaaet, at den hidtil brugelige Protokolføring ved den theologiske Examen, der formentligen især var knyttet til den ældre nu ophævede Indretning af Examen og ikke passede til den nu indførte Form for denne, maatte bortfalde. Direktionen var imidlertid i Skrivelser af 22de Juni og 11te Sept. af den Formening, at en saa vigtig og betydningsfuld Handling som en Embedsexamen ikke burde savne det autentiske Vidnesbyrd om hvorledes den er foretaget, som erholdes ved Protokollationen, der ogsaa kan tjene til Vejledning ved opstaaet Meningsforskjel mellem Examinator og Censurer, og at det isærdeleshed naar en saadan Foranstaltning engang er indført**) og i saa lang Tid har bestaaet, vilde være ikke uden Betænkelighed at ophæve den, deriom ikke meget vægtige Grunde hyde det, men som saadanne kunde de af Fakultetet anførte formentligen ikke gjælde.

3. Gjentagne Examen'sprøver. Ved de nysomtalte Forhandlinger som fertes angaaende forskjellige paatænkte Forandringer ved den gudsvidenskabelige Embedsexamen, fandt det theologiske Fakultet sig foranlediget til, i en indgivet Skrivelse at henvende Direktionens Opmærksomhed paa en Gjenstand der vel ikke henhørte til selve Examen, men dog stod i nær Forbindelse med den, og som var af den Betskaffenhed, at den syntes at gjere en Lovbestemmelse fornøden, nemlig de gjentagne Examen'sprøver som ikke saa Kandidater underkaste sig.

Fakultetet bemærkede, at i de Anordninger ved hvilke Examen og dens Indretning er bestemt, navnlig Grundtatsen af 7de Maj 1788 og Instrueren for Examinatorerne ved den theologiske Examen, gaaes der tydeligt nok ud fra den Forudsætning, at hver Kandidat kun blev examineret en Gang; om gjentagne Prøver tales der intetsteds, og saavidt vidstes var det i ældre Tider heller ikke tilladt, og endnu i 1790 blev det en theologisk Kandidat med Non contemnendus ikkun ved en særegen Bevilling fra Kancelliet og efter afgiven Erklæring fra Rektor og Professorer tilladt, og det endda kun betingelsesvis, at underkaste sig Examen anden Gang***). Der paalaaes saaledes heller ikke Examinatorerne nogen Pligt at examinere Nogen oftere. En almindelig Tilladelse til at underkaste sig Examen anden Gang var, saavidt Fakultetet bekjendt, aldrig bleven givet. Tingene selv var imidlertid efterhaanden bleven mere og mere almindelig, og ligesom Professorerne allerede af denne Grund nu ikke vilde kunne tænke paa, om de end havde Ret dertil, at undslaae sig for at examinere en Kandidat mere end en Gang, saaledes vilde det forment-

*) Reglerne for Hovedkarakterernes Uddragelse af Specialkaraktererne ved de øvrige Embedsexamina findes i Arb. 1840 S. 7 ff.

**) Se Føn. af 1ste August 1707 § 1.

**) Jfr. dog Arb. 1837 S. 4.

ligen ogsaa være ubilligt, om man vilde formene dem som ønskede og være ifland til at opnåe et bedre Udfald af en ofte for hele Livet saa vigtig Prøve, end det første Gang erholdte, at forsøge derpaa. Men paa den anden Side er det, bemærkede Fakultetet, vist, at den for Professorene saare trykkende, for deres akademiske Virksomhed hinderlige og derved for Universitetet selv skadelige Examinationsbryde ved saadanne oftere gjentagne Prøver bliver meget betydeligt foreget, og at dette er saa meget mere utilbørligt, naar, som det vistnok oftere seer, Examinationsprøverne betragtes, eller dog behandles, som Forsøg, hvilke Studerende der endnu ikke ere tilstrækkelig forberedede, og uden nogen for dem tvingende Nødvendighed, underkaste sig, for, hvis det ikke skulde lykkes, snart efter at gjentage Forsøget. Som et Exempel, der kunde tjene til Bevis paa hvor megen Grund der var til at ønske sat en Grænse herfor, ansøgte Fakultetet den i Sommeren 1844 afholdte Examen, ved hvilken 25 Examinander underkastede sig den skriftlige Prøve: af disse havde 7 forhen afsløret Examen og deriblandt endog 1 to Gange, 1 tre Gange; 1 havde ligeledes underkæst sig Examen før, men var erklæret immaturus; 3 havde tidligere indstillet sig til mundtlig Examen, men forladt den ufuldendt; endelig havde 4 tidligere fuldendt den skriftlige Examen uden at indstille sig til den mundtlige. Altsaa vare af de ommeldte 25 Kandidater ved tidligere Examen indleverede og bedømte 18 Sæt Udarbejdelser (eller 18 Gange 6 Afhandlinger) og for dem ansatte og afholdte 14 mundtlige Examinationer. At der paa denne Maade foraarjagedes baade for Professorene og Censorer et aldeles utilbørligt Arbejde og Tidsspilde, mente Fakultetet var indlysende.

Om nu end denne Ustk, at forsøge Examen gjentagne Gange, muligens vilde formindskes noget ved den af Fakultetet samtiden foreslaaede Indførelse af to Grader i den mellemste Karakter Haud illaud., troede Fakultetet dog, at Virkningen heraf ikke vilde kunne være betydelig, og at andre til dens Ophævelse mere egentlig sigtende Foranstaltninger ligesuldt vilde være nødvendige. Fakultetet mente, at der vilde være al Grund til at bestemme, 1. at en vis Tid maatte været forløbet efter Examen, forinden det maatte være Nogen tilladt at underkaste sig en ny Prøve; hvorved Fakultetet antog at det passende kunde bestemmes, at Ingen som har indstillet sig til den skriftlige Examen maa, hvis han har forladt den, indstille sig til Examen paa ny for efter et halvt Aars Forløb, men hvis han har gennemgaaet den, ikke for efter et Aars Forløb. For dem som have indstillet sig til mundtlig Examen, burde efter nogle af Fakultetets Medlemmers Mening den samme sidstnævnte Regel gjælde, medens Andre af Fakultetet formente, at de der havde indstillet sig til mundtlig Examen, hvad enten de havde fuldendt den eller ej, ikke burde tillades at underkaste sig ny Examen før efter halvandet Aars Forløb; 2. at et vist Antal af Gange fastsættes som det Højeste Nogen maa underkaste sig Examen; hvorved det ansaaes passende at bestemme som Regel, at Ingen maa oftere end to Gange indstille sig til mundtlig Examen, hvad enten han fuldender den og derefter erholder Karakter, eller han forlader den, hvilket nemlig ene berøer paa ham selv, hvorimod der ikke syntes at være Anledning til nogen Forskrift om, hvor ofte det maatte være Nogen tilladt at indstille sig til skriftlig Examen. Fakultetet tilføjede, at Analogien af hvad der er foreskrevet med Hensyn til Gjentagelsen af Examina ved andre offentlige Institutioner (s. Ex. militære), ved hvilke iøvrigt de gjeldende Regler i langt højere Grad vanskeliggjøre gjentagne Prøver, taler ligesaa vel som Sagen selv for Indførelsen af Lovbestemmelser som de foreslaaede, til at sætte en Skranke for den omhandlede Misbrug som havde taget Overhaand ved Universitetet.

Direktionen kunde vel ikke Andet end med det theologiske Fakultet finde det meget ønskeligt, at en Foranstaltning blev truffet til at indskrænke den ommeldte Ustk, at de Studerende hyppigen indstillede sig flere Gange til Examen; men da Den maatte finde det mindre passende, at saadanne Regler fastsættes for den theologiske Examen uden tillige at indføres ved de øvrige Embedsexamina, troede Den først at burde give de andre Fakulteter Lejlighed til at ytre sig over Sagen, og anmodede derfor Konfistorium om at indhente de fornødne Erklæringer fra de rets- og lægevidenskabelige og filosofiske Fakulteter og at indsende disse tilligemed sin egen Betænkning.

Det retsvidenskabelige Fakultet bemærkede i den af dette afgivne Betænkning, at Fakultetet ofte havde haft Lejlighed til at beklage den overhaandtagende Misbrug med gjentagne Examinationsforsøg, da i den senere Tid omtrent det halve Antal af de Kandidater som hvergang melde sig til Examen tidligere havde indstillet sig dertil, og det ikke var sjældent, at Nogen saaledes endog 3 til 4 Gange indstillede sig til Examen. Denne Examinationsprøve er ikke blot tidspildende for Professorene, men ogsaa særdeles skadelig for de

Studierende, som ved Dnsket om saa tidlig som muligt at afsluttede Embedsexamen let forledes til at afslutte deres Studier før de ere tilstrækkelig forberedede, samt, naar det første Forsøg er mislykkedes, til ligeledes forsøgsvis at anvende den kortest mulige Tid paa den fornødne Forberedelse. Fakultetet havde ikke sjelden haft Lejlighed til at bemærke, at Kandidater som efter deres Evner ved grundig Forberedelse maatte kunne have drevet det til sand Dygtighed, endog efter gjentagne Gange at have læst om, men blot et halvt Aar, kun have lagt meget maadelige Kundskaber for Dagen. Da der til paa ny grundigen at gennemgaae de til den juridiske Embedsexamen hørende Discipliner udfordres om trent et Aar, forment Fakultetet, at der kunde være Anledning til at fastsætte som almindelig Regel, at Ingen, som havde underkastet sig Embedsexamen eller nogen Del af samme, paa ny maatte indstille sig til denne Examen før efter et Aars Forløb. Til at bestemme en kortere Tid for dem som forlade den skriftlige Prøve uden at fuldende den, var der efter Fakultetets Mening neppe tilstrækkelig Grund, da disse ordentligvis ville findes at være meget slet forberedte, og det i den ommeldte Henseende ikke burde komme i Betragtning, at Fakultetet er bleven befriet for at læse deres Udarbejdelser. Heller ikke troede Fakultetet, at man uden stor Ubillighed kunde udvide Tiden til halvandet Aar for dem som tidligere have indstillet sig til mundtlig Examen.

Naar den anførte Regel, at Ingen, som engang har indstillet sig til Examen, kan senere paa ny stedes til samme Prøve førend efter Forløb af et Aar, antoges, ansaae Fakultetet det uforløst, at tillige et vist Antal af Gange bestemtes som det Højeste Noget maa underkaste sig Examen, ligesom Fakultetet frygtede for, at en saadan Bestemmelse, hvis den blev givet, lettelig kunde medføre, at nu og da Medlidenshed altsor meget vilde gjøre sig gjeldende, naar Noget var oppe til Examen den sidste Gang det var ham tilladt, og at saaledes Karakterbestemmelsen ikke vilde skee efter de ellers almindelige Regler. Det antog i ethvert Fald, at det vilde være for strengt at udelukke Enhver som to Gange havde indstillet sig til mundtlig Examen fra enhver senere Prøve. I dn. 26de Januar 1821 § 14 tillader endog den som to Gange er fundet umoden og af den Grund afvist fra Examen, endnu en tredje Gang at indstille sig til samme. En strengere Regel maatte formentlig ogsaa erkjendes for ubillig naar Hensyn tages til Embedsexamens store Vigtighed for den Naagjældendes hele Liv. Men at Noget, efterat det er fastsat som Regel, at et helt Aar skal ligge imellem hver Gang en Studerende indstiller sig til den samme Embedsexamen, skulde mere end 3 Gange begjære at antages til mundtlig Examen, vilde være noget saa Sjeldent, at enhver Bestemmelse til Forhindring af slige Tilfælde maatte vise sig som uforløst.

Paa Grund af det mindre Omfang som den juridiske Examen for Ustuderede har, antog Fakultetet, at det ikke burde formenes Noget som tidligere har indstillet sig til denne Examen, paa ny at antages til samme efter Forløb af et halvt Aar; ligesom at de foreslaaede indskrænkende Bestemmelser heller ikke burde komme til Anvendelse paa den praktiske Prøve hvortil juridiske Kandidater indstille sig.

Baade det lægevidenskabelige og det filosofiske Fakultet havde i det Hele tiltraadt det theologiske Fakultets Forslag, dog med nogle enkelte Modifikationer, navnlig havde det førstnævnte anseet den foreslaaede Bestemmelse, at Ingen skulde kunne fremstille sig til Examen mere end to Gange, for at være vel indskrænkende, hvorimod Fakultetet foreslog, at tre Gange maatte anses som Maximum.

Ved at tilstille Direktionen de ovennævnte Erklæringer fra de tre andre Fakulteter, bemærkede Konfistorium, at det ved Sagens Forhandling i samme med stor Stemmestærke var bleven vedtaget at tiltræde Forslaget med den af det retslige Fakultet foreslaaede Modifikation, altsaa saaledes, at det ganske ialmindelighed fastsattes, at Ingen som har indstillet sig til en Embedsexamen, hvad enten han har fuldendt den eller ikke, kan stedes til fornøjet Prøve førend efter et Aars Forløb. Konfistoriet fandt nemlig, at de af det sidstnævnte Fakultet anførte Grunde finde Anvendelse paa samtlige Embedsexamina. Hvad navnlig angik det theologiske Fakultets andet Forslag, at det ikke skulde tillades Noget oftere end to Gange at indstille sig til den mundtlige Examen, hvilket ikke i samme Grad havde fundet de øvrige Fakulteters Bisfald, idet alene det filosofiske Fakultet havde tiltraadt samme, men det lægevidenskabelige foreslaaet, at Tallet skulde fastsættes til tre istedetfor to, og det retsvidenskabelige aldeles fraraadede det, forudsat at det bestemtes, at Ingen før efter et Aars Forløb maatte stedes til ny Prøve, da var det ogsaa i Konfistorium bleven erkjendt, at det under denne Forudsætning vilde være af Ilden Betydning og saaledes mindre fornødent at foreskrive, at Ingen oftere end 3 Gange maatte antages til mundtlig

Gramen. Da derhos en større Indskrænkning af de fleste ansaaes for ubillig, og selv de der ej fandt den af det theologiske Fakultet foreslaaede Regel for streng, dog erkjendte at den meget let kunde medføre Misligheder ved Censuren naar Reglen for sidste Gang var oppe til Examen, henholdt Konfistorium sig derfor ogsaa i denne Henseende med stor Pluralitet til det juridiske Fakultets Betænkning.

Direktionen kunde ikke andet end med de enkelte Fakulteter og Konfistorium erkjende det for meget ønskeligt og magtpaaliggende, at en Foranstaltning blev truffet til at forebygge den tiltagende Uffik, at de Studerende hyppigen indstille sig til Embedsexamens enkelte Prøver forinden de ere tilstrækkeligen forberedede, for, dersom Forsøget ikke lykkes, efter kort Fristis Forløb atter at indstille sig. At dette i lige Grad er skadeligt for selve de Studerende og Studierne og tidspildende og ubehageligt for Professorerne, ligesom det maa bevirke, at Examen taber i sin Betydning, er indlysende. Direktionen skjønnede heller ikke rettere, end at den af det juridiske Fakultet foreslaaede og af Konfistorium tiltraadte Lempling af det oprindelige Forslag fortsjente Fortrinet for dette, der gik ud paa at anbefale en Forholdsregel hvis Strengthed stod i altfor stærk Modspætning til den hidtilværende Praxis, og som let kunde medføre de af det juridiske Fakultet paapegede Misligheder, ligesom unægtelig en Bestemmelse om at Ingen maatte tage Examen mere end to, eller endog tre Gange, som bemeldte Fakultet havde bemærket, vilde komme i Strid med Fdn. 26de Jan. 1821 § 14. Det af Konfistoriet understøttede modificerede Forslag anbefalede sig ogsaa ved større Simplicitet, og Direktionen maatte antage, at det i Forbindelse med de øvrige samtidige foreslaaede Modifikationer og Forbedringer ved den theologiske Examen vilde være tilstrækkeligt til at standse den ommeldte Misbrug, som isærdeleshed blandt Theologerne havde taget Overhaand. Direktionen troede saaledes at burde allerunderdanigst andrage paa at en saadan Lovbestemmelse maatte udgaae, idet Den iøvrigt med Retsfakultetet maatte være enig i, at Bestemmelsen ikke burde udstrækkes til den juridiske Examen for Ustuderede, ligesaa lidet som til den juridiske Embedsexamens praktiske Prøve, hvilket uden tvivl ogsaa burde gjælde om de praktiske Prøver ved de øvrige Embedsexamina.

Da det behagede Hans Majestæt Kongen allernaadigst at bifalde Direktionens ovennævnte hermed gjorte allerunderdanigste Indstilling, udgik under 18de Maj en offentlig Bekjendtgørelse herom af følgende Indhold:

Paa Direktionens allerunderdanigste Forestilling har det behaget Hans Majestæt Kongen under 14de Maj allernaadigst at resolvere saaledes:

Vi ville allernaadigst have bestemt, at naar nogen Studerende har indstillet sig til nogen af de Embedsexamina som nu ere eller herefter maatte vorde anordnede ved Universitetet, skal det, hvad enten han har fulden Examen eller han blot har paabegyndt den skriftlige Examen, ikke være ham tilladt atter at indstille sig til den samme Embedsexamen forend efter et Aars Forløb, hvilken Regel dog ikke skal gjælde om de til de respektive Examina henhørende praktiske Prøver, eller om den juridiske Examen for Ustuderede.

Hvilket herved efter allerhøjeste Befaling bekjendtgjøres til alle Vedkommendes Efterretning.

Ved Skrivelse af 22de Juni bifaldt Direktionen den af det theologiske Fakultet yttrede Anstuelse, at Bestemmelsen om, at de der have indstillet sig til en Embedsexamen ikke kunne tillades igjen at indstille sig til samme før efter et Aars Forløb, alene bør anses gjeldende for dem der herefter indstille sig til Embedsexamen.

4. **Afstaffelse af det latinske Sprog ved juridisk Embedsexamen.** Ved Fdn. af 30te Decb. 1839, der gjorde nogle Modifikationer i den tidligere Forordning om det juridiske Studium og de juridiske Examina af 26de Januar 1821, bestemtes en saadan Indskrænkning af den tidligere Benyttelse af det latinske Sprog ved den fuldstændige juridiske Examen, at af de skriftlige Opgaver alene den over Romerretten skulde besvares paa Latin, ligesom og den mundtlige Examination i denne Disciplin foretages i dette Sprog, men i alle øvrige Sag i det danske Sprog *).

Fra den nylig ansatte Docent i Romerretten, Overauditor Hall, modtog Direktionen gennem det juridiske Fakultet et Andragende om, at en Forandring i denne Henseende maatte bevirkes, og Examinationen i den romerske Ret fremtidig, ligesom i de øvrige juridiske

*) Aarb. 1839 S. 71 ff., 78.

Discipliner, afholdes i Modersmaalet, idet han udtalte den ved fleraarigt omfattende Kendskab til Studiet af den romerske Ret her ved Universitetet opstaaede Overbevisning, at den ovennævnte i Forordningen af 30te December 1839 vedbeholdte Bestemmelse, at Prøverne i Romerretten ved Examen skulle aflægges paa Latin, i høj Grad bømmer Opnaaelsen af det i Motiverne til denne Forordning udtalte dobbelte Formaal for samme: at fremme Retsvidenskabens grundige Studium og at ferege de Prøvers Paalidelighed som aflægges af dem der underkaste sig den juridiske Examen.

At Brugen af det latinske Sprog, der efterhaanden har tabt næsten al sin tidligere Anvendelse som Meddelelsesmiddel haade i Skolen og i Livet, nu maa modvirke Paalideligheden af Examinationen, var formentligen utvivlsomt: det bliver herved ofte ligesaa let at skjule Uvidenhed eller Svagbed i Kundskaber, som vausfelig at lægge en fortrinlig og grundig Kundskab for Dagen, og det maa derhos indrømmes, at Graminator, om han end maatte besidde en fortrinlig Færdighed i dette Sprog, ofte maa erkjende, at hans Examination ikke har været saa klar og fyldestgjorende som den vilde have været i Modersmaalet. Men Forpligtelsen til at aflægge Prøven i det latinske Sprog virker upaavirkelig ogsaa meget skadeligt ind paa selve Studiet af den romerske Ret. Vel holdes nu Foredraget over denne Ret i det danske Sprog; men ligesom dette gjør det endnu mere paa-faldende og besværligt, at Prøven finder Sted paa Latin, saaledes kunde derved ikke heller hindres, at Bevidstheden om, at Examinationen vil finde Sted i det latinske Sprog, i høj Grad svækker Lysten til en grundig Indtrængen i Studiet af den romerske Ret, og det var derfor ogsaa en noksom bekjendt Erfaring, at de Studerende nedes til, for meget at rette deres Bestræbelser paa at tilegne sig visse fortsattebe Sentenser og Prafer, som de med Lethed kunne gjengive, idet de maa betragte en mere grundig og detaillieret Kundskab som ufrugtbar, da de ikke see sig istand til at gjengive den i det latinske Sprog. At denne Rets Kilder ere affattede i det latinske Sprog, kunde vistnok ikke ene betragtes som nogen tilstrækkelig Grund til Bibeholdelsen af dette ved Examinationen. Det er ved Henførelsen til disse Kilder selv gjennem Foredraget af og Graminatorierne i denne Ret, at den fornødne Kundskab til Sproget skal gives og vedligeholdes, og det er ligesaa vist, at endog-saa et mere end almindeligt Kendskab til disse Kilder kan være forbundet med megen Vanskelighed i at udtrykke sig i det latinske Sprog, som omvendt, at en betydelig Lethed i at bevæge sig i visse juridiske Udtryk og Talemaader kan erhverves uden nogen som helst Forsørgelse med Kilderne.

Endelig havde Andrageren paaberabt sig den ovennævnte allerhøjeste Beslutning af 14de Maj om Afkasselsen af det latinske Sprog ved den theologiske Examen, der formentligen maatte antages at være udgaaet fra de her antydede Betragtninger, og saaledes syntes at maatte frembyde en passende Analogi for at foretage en lignende Forandring ved den retsvidenskabelige Examen. Vel skal det latinske Sprog ifølge allerhøjstibemeldte Beslutnings § 3 endnu benyttes ved en enkelt skriftlig Prøve, som Fakultetet dertil finder mest egnet, hvorhos en latinsk Oversættelse af vedkommende Afsnit af den hellige Skrift bliver at forbinde med den eregetiske Prøve; men der er formentlig en iegnensalbende Forsjfel mellem en saaledes begrændset Anvendelse af dette Sprog, og en Bestemmelse som gjør den hele Prøve i en omfattende Foveddisciplin afhangig af en Sprogfærdighed som ikkun sjelden er tilfiede hos de Studerende i nogen høj Grad, og som nødvendigen meget maa tabes under et Embædsstudium der ikke frembyder nogen betydelig Anledning eller Lejlighed til at vedligeholde denne Færdighed.

Det retslige Fakultet havde, ved at fremsende dette Andragende fra Docenten i Romerretten, aldeles tiltraadt de Grunde af hvilke han havde foreslaaet, at i Fremtiden Modersmaalet skal bruges saavel ved den skriftlige som mundtlige Romerretsprøve. Fakultetet bemærkede, at det navnlig holdt sig forvisset om, at haade den skriftlige og mundtlige Prøve vilde vinde i Paalidelighed naar det fremmede Sprog afflaffedes. Et alvorligt Kildestudium vilde ikke blot alligevel kunne lægges for Dagen, men det vilde udentvivel endog kunne træde klarere og bestemtere frem. Da det derhos var Fakultetet bekjendt, at det latinske Sprog ogsaa i flere af Thyflands Stater er afflaffet, saavel ved den mundtlige som ved den skriftlige Prøve i Romerretten, uagtet det tyffe Retsstudium dog i langt højere Grad er hyyget paa de romerske Kilder, havde det saameget mindre taget i Betænkning at tiltræde Overauditer Halls Andragende om at Modersmaalet maa benyttes haade ved den skriftlige og den mundtlige Romerretsprøve ved den fuldstændige Retsexamen.

Forsaauidt som Direktionen i den allerunderdanigste Forestilling som gif forud for Forordningen af 30te December 1839 havde foreslaaet Bibeholdelsen af det latinske Sprog

saavel ved den skriftlige som mundtlige Prøve i Romerretten ved den juridiske Examen, da var dette fordi ved de da stedbundne Forhandlinger angaaende de Modifikationer som kunde være at indføre i de ved Forordningen af 26de Januar 1821 givne Bestemmelser, Ingen tænkte paa at foreslaae en saa betydelig Forandring, at det latinske Sprog ved Examen aldeles skulde affattes. Det var af den da allernaadigst nedsatte Kommission angaaende hin Sag alene bragt i Forslag at indskrænke Brugen af det latinske Sprog saaledes, at istedetfor at dette havde været ene benyttet i Romerretten og i Naturretten baade ved de skriftlige og mundtlige Brever, skulde af de to skriftlige Prøver, som dengang fordredes, i den almindelige Retsslære, den ene skrives paa Dansk og dette Sprog benyttedes ved den mundtlige Prøve, saa at alene den ene skriftlige Prøve i den almindelige Retsslære blev at aflægge paa Latin; men det juridiske Fakultet troede i denne Henseende at burde gaae et Skridt videre og foreslog, at Latinen aldeles skulde affattes ved Naturretsprøverne, saavel de skriftlige som de mundtlige, og alene bibeholdes ved Romerretsprøverne, og Direktionen troede at burde tiltræde dette Forslag, der var støttet paa lignende Grunde som de der nu gjordes gjældende med Hensyn til Romerretten, og som derefter ogsaa vandt allerhøjeste Bifald og blev optaget i de ny Lovbestemmelser.

Naar det juridiske Fakultet nu, efter den Foranledning som dertil var givet af den nuværende Docent i Romerretten, havde foreslaaet, at Benyttelsen af det latinske Sprog maatte ophøre ogsaa ved Prøverne i denne Disciplin, da kunde Direktionen, da som nylig anført Grundene til den saaledes foreslaaede Forandring i det Væsentlige vare de samme som i Aaret 1839 bleve gjorte gjældende og befundne fyldestgjørende med Hensyn til den almindelige Retsslære, ikke andet end ogsaa fra sin Side at understøtte Forslaget, da Den, efter hvad baade Romerrets-Docenten og Fakultetet havde anført, maatte finde det utvivlsomt, at Affattelsen af det latinske Sprog vilde have en gavnlig Indflydelse paa Romerrettens Studium ved Universitetet og paa Prøvernes Paalidelighed, ligesom Direktionen ogsaa troede at kunne antage, at Indførelsen af det danske Sprog ved Prøverne i Naturretten har haft en heldig Virkning paa den Maade hvorpaa dette Kærefag nu dyrkes af de Studerende. Direktionen havde ogsaa al Anledning til at antage, at den Etik at betjene sig af Lærebøger i den romerske Ret skrevne paa Latin, som i ældre Tider var almindelig men forlængst er gaaet af Brug, ikke har bidraget til noget grundigere Studium af den romerske Ret, men at de Studerende snarere i senere Tider, ved idelig Henvisning til og Benyttelse af Kilderne, have vundet mere Indsigt i denne vigtige Del af Retsvidenskaben end forhen var Tilfældet. Foraaibidt det maatte kunne synes inkonsekvent, aldeles at affatte det latinske Sprog ved den retsvidenskabelige Examen, paa samme Tid som det er fundet rigtigst dog at bibeholde det for nogen Del ved den gudsvidenskabelige, maatte bemærkes, at Brugen af det latinske Sprog ved den allerhøjeste Beslutning af 14de Maj ogsaa ved denne Examen har lidt en betydelig Indskrænkning, ligesom ogsaa ved Plakat af 30te Januar 1838 det latinske Sprog ved den lægevidenskabelige Examen aldeles er affattet, alene med Undtagelse af at ved den kliniske Prøve skal Sygejournalen dikteres i bemeldte Sprog.

Af disse Grunde fandt Direktionen saaledes at burde anbefale den af Fakultetet foreslaaede Forandring til allernaadigst at bifaldes, og paa Dens derom nedlagte allerunderdanigste Føreførelse behagede det derefter Hans Majestæt under 5te Novb. allernaadigst at bestemme: at saavel den mundtlige som skriftlige Prøve i den romerske Ret ved den fuldstændige juridiske Examen, istedetfor som hidtil, i Overensstemmelse med Forordningen af 30te Decb. 1839 § 8, at afholdes paa Latin, herefter bliver at anstille paa Dansk. Herom udgik under 13de s. M. en offentlig Bekjendtgørelse fra Direktionen.

Af Bestemmelser og Førefald der iøvrigt især vedkomme de **videnskabelige Formaal**, ere fornemmelig følgende at mærke.

Fra Professorens i Dyrvidenskaben indkom allerede i Sommeren 1846 et Andragende hvori han gjorde opmærksom paa Vigtigheden og Nødvendigheden af, at der indrømmedes **Bestyreren af Universitetets dyrartlige Museum fri Bolig ved selve den Samling** der er betroet til hans Bestyrelse, saafremt han skal kunne paa nogenlunde tilfredsstillende Maade varetage dens Interesser. Han bemærkede, at af alle de naturhistoriske Samlinger er den dyrartlige netop den som til Anlæggelse og Vedligeholdelse fordrer de største Udgifter

og det stadigste Tilsyn, paa Grund af de meget forskjellige Maader hvorpaa de forskjellige artede dyrvidenskabelige Gjenstande maa tilberedes og opbevares, og de mangehaande Angreb for hvilke disse Gjenstande fra forskellige Sider idelig ere udsatte; det er derfor aldeles nødvendigt, at der gives et stadigt og nøjagtigt Tilsyn med, hvorledes Gjenstandene fra først af tilberedes til Opstilling i Musæet, og hvorledes de betydelige Arbejder fremmes og udføres som stadigen ere nødvendige for Gjenstandenes Beddeligeholdelse. Men dette kan umuligen skee paa den tilbørlige Maade, naar ikke Bestyreren boer umiddelbart ved Samlingen og øjeblikkelig kan være tilstede til hvilkenfømhøjest Tid. Men hertil kom endnu den meget vigtige Omstændighed, at Musæet hidtil havde manglet, dels Gaardsplads hvori de fornødne Vaskninger og Udbanføringer kunde foretages og de Gjenstande henfattedes som i længere Tid bør udsættes for Luftens Indflydelse, dels alt Husrum hvori de raa Tilberedelser af større Gjenstande kunde finde Sted, naar man ikke vil oversfylde Musæet med den ubehagelige Lugt og Damp som derved udvikler sig og udsætte Gjenstandene for de Angreb som derved kunne foranlediges. Disse væsentlige Mangler kunde ikke afhjælpes saalænge den umiddelbart ved Musæet indrettede Profesforbolig beboedes af en anden Profesfor, hvorimod, dersom den bestemtes til Embedsbolig for den zoologiske Profesfor, den dertil hørende særegne Gaardsplads og de rummelige Udhuse vilde kunne afgive et fortrinligt Lokale til at afhjælpe hine Savn, ligesom der maaste og kunde blive Lejlighed til der at indrette Bolig for en fast Museumsbetjent. Af disse Grunde, og da det formentligen ogsaa vilde være aldeles billigt og naturligt, at der, som en Godtgjørelse for det ham paaliggende særegne og betydelige Arbejde med Bestyrelsen af Musæet og Tilsynet dermed, tillagdes ham fri Bolig, i Lighed med hvad ogsaa finder Sted med den mineralogiske og botaniske Profesfor, androg den ommeldte Universitetslærer paa, at den i Kommunitetsbygningen umiddelbart ved den dyrartlige Samling, nemlig i den nedenunder samme værende Etage, indrettede Profesforbolig nu maatte indrømmes ham som Embedsbolig, overensstemmende med det i denne Henseende tidligeretagne Forbehold.

Det blev nemlig allerede ved Indretningen af det nuværende Husrum for det zoologiske Museum i den saakaldte Kommunitetsbygning i Aaret 1837, i Erkjendelsen af det Uafsluttede i at den zoologiske Profesfor havde Bolig umiddelbart ved den hans Opsyn betroede Samling, paatænkt, at den sammesteds værende Profesforbolig, som i Forbindelse med hin Forandring blev givet en forbedret Indretning, hvorved den helt henlagdes til den nederste Etage, skulde i sin Tid være Embedsbolig for Profesforen i Dyrvidenskab; men da herom ikke dengang kunde blive Tale, fordi den daværende zoologiske Profesfor havde fri Bolig ved det kongelige Museum, indskrænkede man sig til under Sagens Forhandling at udtale hin Erkjendelse, hvorhos det tillige ved den kongelige Beslutning af 4de Maj 1837, hvorved den ommeldte Bygningsforandring ved Kommunitetet blev tilladt, allernaadigst bifaldtes, at der af det grevelig Moltkeffe Universitetet tilhørende Naturaliekabinetets Fond eventualiter maatte udredes Bidrag til en Huslejeportion for en Profesfor konsistorialis, saafremt den omhandlede Profesforbolig i Liden maatte blive reserveret for Profesforen i Dyrvidenskab *).

Ved at afgive Betænkning over det af Profesfor Steenstrup indgivne Andragende udtalte ogsaa Konsistorium, at det maatte anses for i høj Grad vigtigt for Universitetets dyrartlige Samling, at der anvistes Bestyreren Bolig ved samme, og da dette kun kunde skee paa den Maade, at den ovennævnte Bolig tildeltes ham, forudsat Konsistoriet, at denne, overensstemmende med hvad der, som nylig bemærket, tidligere havde været paatænkt, nu maatte være at bestemme til Embedsbolig for den zoologiske Profesfor, saaledes at der istedetfor denne Profesforbolig, der altsaa vilde ophøre som hidtil at være et Emolument for Profesforens konsistoriales som saadanne, oprettedes en ny Huslejeportion af samme Størrelse som de ældre Huslejeportioner paa 400 rb. der tidligere ere traadte istedetfor de forrige Profesforresidenter forsaavidt disse ikke længere existere. Vel mødte herved den Vanskelighed, at den nuværende Besidder af bemeldte Profesforbolig, Statsraad Sibbern, neppe efter den strenge Ret kunde anses forpligtet til at fravige Boligen imod sit Ønske; thi uagtet der ved hans Option af samme i Foraaret 1836 udtrykkelig blev taget den Reservation, at han maatte finde sig i de Forandringer ved Boligen som maatte blive en Følge af en forandret Benyttelse af Kommunitetsbygningen, og, hvis Boligen derved maatte blive bestemt til en Profesfor udenfor Konsistorium, alene skulde være berettiget til den Huslejeportion som maatte blive sat istedetfor samme, maatte det dog anses som meget tvivlsomt om man,

*) Se Aarb. 1837 S. 127.

da der ved den i det følgende Aar indtraadte forandrede Benyttelse af Kommunitetsbygningen og Omdannelse af selve Boligen ikke blev gjort Brug af hin Forbeholdenhed, nu kunde være berettiget til at fordrø, at han skulde fratræde sin Bolig mod et saa utilstrækkeligt Vederlag som 400 rb. maatte erkjendes at være, efter de nuværende Priser og efter Boligens Befastenhed. Da imidlertid under alle Omstændigheder Villighed i høj Grad maatte tale for, at der tilstodes Statsraad Sibbern for hans Levetid en Godtgjørelse for den oftnævnte Bolig der nogenlunde kunde svare til dens Værdi, og da han havde erklæret sig villig til at fraspytte Boligen til Efteraaret 1847 mod det efter de gængse Huslejepriser udentviol særdeles moderate Vederlag af 550 rb., formenter Konfistoriet, at dette Tilbud maatte antages, saaledes at der altsaa, foruden den egentlige Huslejeportion af 400 rb., blev at udrede en Tillægsgodtgjørelse af 150 rb. aarlig saalænge Statsraad Sibbern lever. Fremdeles havde han forlangt, at der maatte tillægges ham et Bidrag til Omkostningerne ved Flytningen, hvilket Konfistoriet ligeledes anbefalede som billigt, saameget mere, som han havde ansat dette Bidrag til den meget moderate Sum af 50 rb.

Profesør Steenstrup havde fremdeles gjort opmærksom paa, at dersom den oftnævnte Bolig maatte blive bestemt til Embedsbolig for den zoologiske Profesør, vilde vende af de dertil hørende Værelser, uden at derved Boligen paa nogen Maade blev for indskrænket, kunne indrettes til et hidtil meget savnet Auditorium for de dyrvidenskabelige Forelæsninger, og Konfistoriet fandt en saadan Forandring henigtsmæssig og ønskelig, efter som Musæets Gjenstande hidtil havde været udsatte for en betydelig Forringelse ved den idelige Transport til Universitetets længere fraliggende Auditorier, hvor de under Forelæsningerne skulde benyttes. Angaaende Omkostningerne ved Andretningen af et saadant Auditorium var Oplysning indhentet fra Universitetets Rævisor, som havde indsendt de optagne af Hofbygmester Statsraad Koch gjennemfete Overslag, hvorefter den hele Beføstning vilde udgjøre 815 rb. 34 sk. Det var de to yderste nærmest til Krysstalgade stødende Værelser i den oftnævnte Profesorbolig der agtedes anvendte til bemeldte Auditorium med et dertil hørende mindre Værelse og Trappe op til Musæet.

Spvad nu angaaer Udredelsen af den Huslejegodtgjørelse der vilde blive at udbetale for at erholde Raadighed over den omhandlede Embedsbolig, da troede Konfistoriet, at der burde fjernes mellem den egentlige ny Huslejeportion paa 400 rb., der vilde blive at oprette som fremtidigt Emolument for Profesørens konfistoriales Istedet for den hidtilværende Profesorbolig, som vilde udgaae af denne Klasse, og den Tillægsgodtgjørelse af 150. rb. som, hvis Forslaget allernaadigst bifaldtes, vilde være at udbetale Statsraad Sibbern saalænge han lever. Selve Huslejeportionen vilde efter Konfistoriums Formening være at udbetale af Universitetets Midler paa samme Maade som de hidtilværende 6 ved Normalreglementet bestemte Huslejeportioner, saaledes at altsaa denne Udgift vilde blive at udrede udenfor de ved Normalreglementet bestemte Summer, og var det af Konfistoriet herved bemærket, at der i sin Tid, overensstemmende med hvad der ved den ovenangførte allerhøjeste Beslutning af 4de Maj 1837 blev allernaadigst bifaldet, udentviol vilde kunne ventes et Bidrag til denne Huslejeportion af de Moltkeske Legater, hvilket dog ikke for Tiden kunde ventes at komme Universitetet til gode, efter som der ved den senere allernaadigst stadfæstede Dundats for det Moltkeske Legat er givet samtlige Legatets Afdelinger bestemte Anvendelser, med Undtagelse af Reservecfonden, hvorom det er bestemt, at forinden den er opvoret til 10000 rb. maa den ikke behyrdes med staaende Udgifter. Spvad derimod angaaer den midlertidige Tillægsgodtgjørelse af 150 rb. til Statsraad Sibbern, formenter Konfistorium at det påsænde kunde paalægges Profesør Steenstrup, selv at betale de 100 rb. heraf, og at de øvrige 50 rb. kunde udredes af Universitetets Reservecfonds disponible Renter. Vel havde Profesør Steenstrup ytret det Ønske at maatte aldeles fritages for et saadant Bidrag, idet han formenter, at det ikke var mere end billigt, at der tillagdes ham fri Bolig som Vederlag for det ham ved Siden af hans øvrige Forretninger som Universitetslærer paahvilende særegne Arbejde med Tilflynnet med den zoologiske Samling, ligesom han bemærkede, at han dog selv uden et saadant Bidrag ingenlunde kom til at bo ganske frit, da han vilde have at udrede Skatter og Afgifter af Boligen, ligesom han, da denne var betydeligt større end den af ham hidtil beboede Lejlighed, vilde ved at indflytte i samme nødes til at holde et Dyende mere. Men Konfistorium troede dog ikke at Profesør Steenstrup paa nogen Maade kunde anses som ubilligt behyrdet ved at paalægges det omhandlede midlertidige Bidrag af 100 rb., da han saa tidligt vilde opnaae en fortrinlig Bopæl, og hans direkte Udgifter til Boligen dog vilde blive langt mindre end hvad han hidtil havde maattet betale i Leje for en langt ringere Lejlighed, idet han foruden de ommeldte 100 rb. kun vilde have at ud-

rede 70 rb. i Skatter. Herved var nemlig Konsistoriet gaaet ud fra den Forudsaetning, at der, naar Boligen bestemtes til Embedsbolig for den zoologiske Profesfor, maatte gjøres en Modifikation i de ved allerhøjeste Beslutning af 22de Januar 1841 givne Bestemmelser med Hensyn til Skatte- og Vedligeholdelsesbyrden for de tre i Kommunitetsbygningen værende Profesforboliger. Ved allerhøjstbemeldte Beslutning bestemtes nemlig, at Beboerne af dem alle skulde være fritagne for Skatter og Baalag af samme, med Undtagelse af Bygningsafgift, Tattigkat og Indkvartering, saafremt en saadan maatte være paabuden, men at den mineralogiske Profesfor derhos skulde være aldeles fritaget for de til Boligens Vedligeholdelse fornødne Bekostninger, hvorimod Beboerne af de tvende andre Boliger, af hvilke den her omhandlede var den ene, skulde være forpligtede til selv at bekoste den indre Vedligeholdelse, hvilket kan anslaaes til omtrent 50 rb. aarlig *). Konsistoriet mente nu, at dersom den omhandlede Bolig maatte blive bestemt til Embedsbolig for Profesforen i Dyrvidenskab, burde den i den ommeldte Henseende stilles paa aldeles lige Fod med den mineralogiske Profesfors Bolig, saaledes at Beboeren fritages for alle Vedligeholdelser, dels fordi den kom til at staae i samme Klasse som den, som en til et bestemt Embeds- og Huslejesag knyttet Bolig, hvis Besidder er afskaaret Lejligheden til at optere nogen anden Bolig eller nogen Huslejeportion, dels fordi den ved Afgivelsen af de to ovenomtalte Bærelser, der foresloges anvendte til et Auditorium, og af alle Udhjuse og det meste af Gaardspladsen, som vilde være at afbenytte af Musæet, vilde blive endel ringere end den tredie i Kommunitetsbygningen indrettede Profesforbolig, ligesom Konsistorium ogsaa ansaae det nødvendigt, at det paalagdes den ny Besidder, med Hensyn til den til Lejligheden nu hørende Have at finde sig i de Forandringer ved Boligen som maatte blive en Følge af at Universitetet muligen vil bebygge sin Grund ud til Krystalgaden.

Direktionen troede i alt Væsentligt at burde allerunderdanigst anbefale de af Konsistoriet saaledes fremsatte Forslag. Hensigtsmæssigheden og Nødvendigheden af at den omtalte Bolig, saaledes som ogsaa ved Indrettelsen af det nuværende Husrum for den dyrarmlige Samling havde været paatakt og udtrykkelig omtalt, bestemtes til Embedsbolig for Profesforen i dette Fag, forekom Direktionen med Hensyn til Musæets Løve saa indlysende, at der neppe kunde være Tvivl om, at jo dette burde ske snarest muligt, og at den Dyroffrelse som hertil vilde udfordres, paa Grund af at Statsraad Sibbern maatte antages ikke nu at kunne udfiges af Boligen uden mod den af ham forlangte, vistnok særdeles moderate, Godtgørelse, aldeles ikke syntes at burde komme i Betragtning. At der isædetfor den Profesforbolig der, saafremt dette allernaadigst bifaldtes, vilde udgaae af det Antal af Friboeliger og Huslejer der ere bestemte som et Emolument for Profesforens konsistoriales, jattes en ny Huslejeportion, paa samme Maade som der tidligere ere fastsatte 6 saadanne i de ældre Boligers Sted, og at denne bestemtes til det samme Beløb som disse, kunde Direktionen ikke andet end finde aldeles i sin Orden, ligesom dette ogsaa i den oftere nævnte allerhøjeste Beslutning af 4de Maj 1837 var tydeligt udtalt. Forjaavidt imidlertid Konsistoriet havde foreslaaet, at den ny Huslejeportion skulde udredes udenfor de ved Normalreglementet af 1844 bestemte Summer og altsaa som et Tillæg til Normalsummerne, troede Direktionen, ogsaa med Hensyn til at der, som ovenfor berørt, var Udset til at der i Tiden kunde erholdes et Bidrag til denne Huslejeportion fra de Moltkefste Legater, at den ny Huslejeportion hellere burde forelobigen udredes af Reserrefondens disponible Renter, ligesaavel som den Del af Tillægsgodtgørelsen til Statsraad Sibbern der ikke, som af Konsistorium foreslaaet, skulde udredes af Profesfor Steenstrup. Hvad denne Tillægsgodtgørelse angik, kunde Direktionen ikke andet end med Konsistoriet finde den aldeles billig, ja endog, efter de nuværende Huslejepriser, særdeles moderat, og Den troede saaledes at burde allerunderdanigst anbefale ogsaa denne Del af Sagen, saavel som og den af Statsraad Sibbern forlangte Godtgørelsessum for Flytningsomkostningerne, hvilken formentligen vilde kunne afholdes af Budgetsummen til tilfældige Udgifter. — Fremdeles maatte Direktionen med Konsistorium være enig i Forslaget om, at det ene 100 rb. af Tillægsgodtgørelsen for Statsraad Sibbern paalagdes Profesfor Steenstrup, samt at han iøvrigt, i Henseende til de Vilkaar hvorunder Boligen overlades ham med Hensyn til Skattebyrde og Vedligeholdelsespligt, jattes paa aldeles lige Fod med den mineralogiske Profesfor, efter hvad om denne er bestemt i allerhøjeste Beslutning af 22de Januar 1841; og endelig at det burde paalægges ham at afstaae af de Boligen hidtil tilliggende Udhuse og Gaardsrum det til

*) Se Aarb. 1841 S. 34—37.

Musæets Benyttelse fornødne Lokale, samt at underkaste sig de Forandringer som maatte blive foretagne med Boligen eller hvad dertil hører, som følge af at Universitetet maatte bestemme sig til at bebygge sin Grund ud til Kryсталgaden. — Endelig forment Direktionen, at der i de ovennævnte tvende til Boligen hørende Værelser burde indrettes en Forelæsningsaal for de dyrvidenskabelige Forelæsninger for det anførte i Overslaget kalkulerede Beløb, saaledes at dette, der ikke lod sig udrede af nogen af Universitetets Budgetsummer, maatte være at afholde af Stiftelsens for Aaret kalkulerede Overskud, hvorimod Finansdeputationen havde erklæret ikke fra sin Side at have Noget at erindre.

Paa Direktionens i Overensstemmelse med alt det Anførte nedlagte allerunderdanigste Indstilling, der vandt allerhøjeste Bifald, dog med den Lempling, at den egentlige ny Huslejeportion blev at udrede som Tillæg til Normalsummerne og at Professor Steenstrup fritoges for at udrede nogen Del af Tillægsgodtgjørelsen, behagede det Hans Majestæt under 14de Maj allernaadigst at beslutte saaledes:

Vi ville allernaadigst have bestemt:

1. at den i Kommunitetsbygningen værende Professorbolig, som for Liden beboes af Etatsraad Sibbern, skal herefter være Embedsbolig for Professoren i Zoologi, dog at de tvende Værelser i samme som ere nærmest ved Kryсталgaden fratages for at indrettes til Auditorium for zoologiske Forelæsninger, og at Universitetet forbeholdes Ret til, uden noget Vederlag til Boligens Besidder, at disponere over den dertil nu hørende Gaardplads og Udhuse, saasnart det findes ønskeligt at anvende disse til Musæets Benyttelse, samt ligeledes over Haven ved en fremtidig Bebyggelse af Universitetets Grund mod Kryсталgaden;
2. at der for Besiddelsen af bemeldte Professorbolig i Henseende til Skattebyrde og Vedligeholdelsespligt skulle gjælde de selvsamme Regler som ved allerhøjeste Resolution af 22de Januar 1841 ere foreskrevne i Henseende til den mineralogiske Professors Embedsbolig;
3. at der i de ovennævnte tvende Værelser, overensstemmende med det allerunderdanigst fremlagte Overslag, bliver at indrette et zoologisk Auditorium for en Beføstning af indtil 815 rb. 34 sk., at udredes af Universitetets forventede Overskud for indeværende Aar;
4. at der istedetfor den her omhandlede Professorbolig bliver at oprette en ny syvende Huslejeportion, hvilken bestemmes til samme Størrelse, nemlig 400 rb., og iøvrigt undergives de samme Regler, som de øvrige ved Universitetets Normalreglement bestemte 6 Huslejeportioner;
5. at der foruden den nævnte Huslejeportion, der bliver at tillægge Etatsraad Sibbern som Vederlag for Fratradelsen af hans hidtil hafte Bolig i næstkommande Efteraar, endvidere bliver at tilstaae ham en Tillægsgodtgjørelse, saalange han forbliver i Besiddelse af Huslejeportionen, af 150 rb. aarlig, at udredes af Universitetets Reservefonds disponible Renter, hvorhos der endvidere maa udbetales Etatsraad Sibbern engang for alle som Flytningshjælp 50 rb. af Universitetets Kasse.

Indretningen af det ny Auditorium blev, da Etatsraad Sibbern dertil velvilligen havde givet sit Samtykke, iværksat endnu i Sommerens Løb; men der medgif en noget større Sum end den ovenfor nævnte forud kalkulerede, da der efter Professor Steenstrups Ønske foretoges en Afvigelse fra den først bestemte Plan. Det fandtes nemlig, at der ved Henlæggelse af Indgangen til Auditoriet paa et andet Sted end først paatænkt, nemlig fra Kryсталgade, vilde vindes det betydelige Gode, at Opstillings- og Arbejdsværelset, hvorigjennem Trappgangen til Musæet skulde gaae, kunde fuldstændigen aflukkes fra Trappen og ligesuldt benyttes til sin tidligere Bestemmelse; derhos vilde de Studerende derved faae en lettere og bedre Indgang til Auditoriet, og endelig Gaarden under større Præparationer m. v. kunne være aldeles til Musæets Genaadighed. Den ommeldte Forandring bestod saaledes i Indretning af en Entré mod Kryсталgaden, Anbringelse af et Par ny Dørre og Opførelse af et Skillerum i Opstillings- og Arbejdsværelset i 2den Etage. De foregæede Omkostninger herved bleve foreløbigen udrede af det zoologiske Musæums egne Indtagter; men ved en af Direktionen efter Professor Steenstrups Andragende udvirket kongelig Beslutning af 18de Febr. 1848 bestemtes det, at de 127 rb. 30 sk. hvormed den tidligere bevilgede Sum var bleven overstredet maatte refunderes Musæet og udredes af Universitetets Overskud for 1847.

— I Anledning af at en af Soro Akademi's Lektorer havde ansøgt om Ansættelse ved Universitetet paa den Maade, at der i Henhold til et bemeldte Lektorer tidligere givet allerhøjeste Tilfagn skulde tillægges ham Anciennitet som Professor fra samme Tid han var bleven ansat som Lektor ved Akademiet, blev det, med Hensyn til at en Meningsforskjæl havde yttret sig angaaende hvorvidt den omhandlede Anciennitetsret kunde tilkomme Lektorerne i Soro, paalagt Direktionen at afgive allerunderdanigst Betænkning over dette Spørgsmaal.

I Direktionens allerunderdanigste Førestilling af 1ste Marts 1821 angaaende Soro Akademi's Gjenoprettelse blev det, som en Omstændighed der syntes at tilraade at Stiftelsen i Soro sættes i Virksomhed, bemærket, hvor liden Udfigt til Ansættelse ved Universitetet der var for unge talensfulde Studerende der ønskede at dyrke som Hovedstudier og offentligten at foredrage de filosofiske Videnskaber, Historie m. v., idet Universitetet kun havde faa Poster for disse Videnskaber, og det let kunde hændes, naar en saadan var besat med en ung eller midaldrende Mand, at det vilde vare længe inden den blev ledig. Da nu den egentligste og største Opmuntring for Talenterne var Haab om Befordring eller Udkomme uden altfor lang Forventning, kunde der i Soro blive Poster hvori nogle unge Mænd, som ved Studier hjemme og i Udlandet havde dannet sig for akademiske Lærestole, for det Første sættes i Virksomhed og Levevej, for siden at komme paa Valg til Professorater ved Kjøbenhavns Universitet. Lønningerne og Emolumenterne for Lektorerne foreslog Direktionen derfor at maatte sættes saaledes, at det kunde være en Befordring for dem at forflyttes fra Soro til Kjøbenhavns Universitet, hvortil de, naar de viste sig for tjente, maatte have Udgang. Og formentlig Direktionen derhos, „at i Tilfælde af saadan Forslytning deres Tjenstalter ved Universitetet maatte beregnes dem tilgode fra den Tid af da de vare bleve ansatte som Lektorer ved Soro Akademi, baade formedelt Eagns egen Billighed, og for at de ikke for Anciennitetens Skyld utaalmodigen skulde hige efter at blive forflyttede fra Akademiet til Universitetet“. Det sees saaledes, at Direktionens Forslag har gaaet ud paa, ved Udfigterne til Befordring med deres første Anciennitet dels at forskaffe Akademiet duelige Lærene, dels at sikre dette, at de ej skulde forlade det for at gaae til Universitetet, alene for ikke ved en sildigere Ansættelse ved samme at sættes tilbage i deres Anciennitet.

Ved den derpaa afgivne allerhøjeste Beslutning af 9de Marts 1821 blev den af Direktionen allerunderdanigst foredragne Plan, indeholdende Grundlinjerne for Akademiets Indretning, allernaadigst bifaldet, uden at der dog i Resolutionen findes nogen udtrykkelig Udtalelse af at Hans Majestæt bifaldt netop hint Forslag, ligesaa lidet som dette var Tilfældet med Hensyn til de øvrige i Forslag bragte Bestemmelser. Men ligesom det vilde have været synderligt, om en saadan Udtalelse netop havde fundet Sted ved dette fremfor noget af de øvrige af Direktionen neblagte Forslag, som dog utvivlsomt bleve approberede, saaledes kan det heller ikke siges, at den Omstændighed, at Anciennitetspørgsmaalet ikke i den allerhøjeste Beslutning specielt blev nævnt, skulde være et Bevis paa at Kongen ikke havde bifaldt Direktionens Anskuelse og Forslag. Thi ligesom dette ikke var nødvendigt, idet det kun behøvede at vides som en Regel for Direktionen selv, saaledes var det ogsaa usforklarligt, at den daværende Direktion skulde have ladet hin Passus i Motiverne bekjendtgjøre ved Trykken, naar den deri opstillede Regel ikke skulde have fundet allerhøjeste Bifald (Koll. Bd. 1821 Nr. 33). At samtlige de ved Beslutningen billigede Forslagspunkter, og deriblandt ogsaa det omhandlede, nu som saadanne havde faaet Lovbestemmelseres Gyldighed, derom var dengang og senere intet Spørgsmaal eller Tvivl. Direktionen bekjendtgjorde dem som saaledes at forstaae, og forstod selv det her omhandlede Punkt saaledes praktisk, ved i Henhold til samme saavel i Aaret 1830 allerunderdanigst at indstille Lektor Fogtmann til at ansættes ved Universitetet med sin Tjenstalter fra Aaret 1822 ved Soro Akademi, hvorved han erholdt Plads foran Professor extraordinarius Høhlenberg, som i Aaret 1834 lige allerunderdanigst at indstille Lektor Scharling til at ansættes ved Universitetet foran Lektor Engelse, hvilke Direktionens allerunderdanigste Indstillinger begge bleve allernaadigst bifaldte ved de allerhøjeste Resolutioner af 25de Maj 1830 og 11te Januar 1834. Af Universitetet blev dette paa samme Maade forstaaet og erkjendt, hvorfor heller ikke mindste Indsigelse derimod mødte, ligesaa lidet fra de tvende Universitetslæreres Side der nærmest derved maatte staae tilside, som imod Princippet selv af Universitetet ialmindeligst.

For den modsatte Anskuelse af den her fremstillede, at nemlig den kongelige Beslutning af 1821 ikke havde villet give de Soro'ske Lektorer noget ius quæsitum eller noget

Lilsagn om at de, ifald de ansættes ved Universitetet, da skulle overgaae til dette med deres Anciennitet ved Akademiet, vare anførte forskjellige Grunde, hentebe dels fra at det omhandlede Punkt dog ikke udtrykkelig er udtalt i den kongelige Beslutning af 1821, dels fra, at en saadan Anciennitetsret formentligen vilde komme i Strid med det kongelige Reskr. af 18de Juli 1817 angaaende en forbedret Indretning af Konsistorium, forsaavidt deri indeholdes et Lilsagn om, at en vakant Plads i Konsistorium skal tilfalde den Professor i samme Fakultet udenfor Konsistoriet som har Ancienniteten, hvilket vilde ophæves naar en udenfor Universitetet Staaende skulde kunne styes ind foran den i Anciennitet nærmeste Universitetslærer, dels fra at ialtsald, jaafremt den omtvænte Anciennitetsret skulde have existeret, denne dog nu maatte anses som bortfaldet ved Normalreglementet af 13de November 1811, der formentligen skulde forudsatte Umuligheden af, at Professorernes Forhold og Opstigingsret til højere Penning og øvrige Fordele kan brydes ved at Fremmede styes ind, idet nemlig efter bemeldte Reglement enhver Professor rykker op umiddelbart uden nogen allerhøjeste Beslutning til den normalnæssige Gageforhøjelse m. v., og det netop, for at forebygge alle Ulemper af den faste Overholdelse af dette Princip, blev allernaadigst bestemt, at ekstraordinære Docenter, der ikke træde i Professorernes normerede Rækker, kunne ansættes udenfor det normerede Antal og selvfølgelig med hvilken som helst Titel og Gage m. v., for at Universitetet ikke skulde være udelukket fra at erhverve berømte Videnskabsmænd, der vel kunne faae en Gage endog højere end den højeste normerede, hvis dertil maatte findes Anledning, men som derimod aldrig kunne med Rette bryde Professorernes engang opstillede Række, til hvilken de derimod maa slutte sig hvis de endelig ønske at ansættes i selve Rækken.

Hvad nu den forsvænte af disse Indvendinger angaaer, da er det vel sandt at det her omhandlede Punkt ikke udtrykkelig er udtalt i den kongelige Beslutning af 1821, ligesaa lidet som noget af de andre i den allerunderdanigst foredragne Plan til Akademiets Organisation indeholdte Punkter, men dette synes ogsaa overflødig naar, som Tilfældet er, Beslutningen har erholdt den Form, at den kun ialmindelighed betegner, hvorledes den fremlagte Plan i sin Helhed var allernaadigst opfattet og vilde være at forklare. At Direktionen dengang har antaget, at den ommeldte Plan i alle dens Punkter, altsaa ogsaa i dette, var allernaadigst bifaldet, fremgaaer utvivlsomt deraf, at Den lod den bekjendtgjøre i Kollegialtidenden, og at det omhandlede Punkt netop maa henføres til de ved Resolutionen billigede, synes saameget mindre at kunne omtvives, som Hans Majestæt, ved senere allernaadigst at bifalde Direktionens netop herpaa grundede Indstillinger angaaende Lektorerne Fogtmanns og Scharlings Forslyttelse til Universitetet paa de ovenanførte Vilkaar, ogsaa dengang maa have anerkjendt, at der ved Beslutningen af 1821 var indrømmet Lektorerne den omhandlede Ret. Og om man end med Hensyn til det sidstnævnte Exempel vilde gjere gjeldende, at den Universitetslærer som da maatte staae tilside for den i enhver Henseende ældre Lektor i Sorø, paa den Tid ikke var Professor ekstraordinarius, men kun Lektor, er det dog utvivlsomt, at i det andet af de anførte Tilfælde, da Lektor Fogtmann paa den forommeldte Maade blev forflyttet til Universitetet som Professor ordinarius, dette ligesom maatte være at ansee som en Folge af den ham ved Beslutningen af 1821 tiltagne Ret, idet Professor Hohlenberg, som kom til at staae tilside for ham, allerede da var Professor ekstraordinarius og saaledes forsaavidt berøvedes den ham ifølge Reskriptet af 1817 tilkommende Afgang til at indtræde som konsistorialis. — Hvad dernæst angaaer Reskriptet af 1817, da maa først bemærkes, at dette ikke gaar ud paa ialmindelighed at fastsætte en Anciennitetsorden blandt Professorerne, der ikke maatte forrykkes, men alene for et enkelt Tilfælde, nemlig naar en Plads bliver ledig i Konsistorium, bestemmer (i § 3), at den Professor som paa den Tid er ældst i det vedkommende Fakultet skal være nærmest til at indtræde i den ledige Plads; men iøvrigt kunde naturligvis Intet være til Hinder for, at en saadan Indskrænkning i den nysnævnte Bestemmelse i Reskriptet, som vilde følge af det Sorø-Lektorerne i 1821 givne Lilsagn, fastsattes, naar hertil iøvrigt fandtes Anledning, en Indskrænkning som det dog dengang end ikke ansaaes nødvendigt at give udtrykkelig Form som saadan. Ligesaa lidet syntes Normalreglementet af 1811 at kunne medføre nogen Forandring i eller Ophævelse af den de Sorøste Lektorer engang tillagte Anciennitetsret ved eventuel Ansættelse som Universitetslærere, og ialtsald under ingen Omstændigheder for de Lektorer der allerede inden den 13de November 1811 havde erhvervet Afgang til saadan Anciennitetsret; thi om end bemeldte Reglement har fastsat et vist normeret Antal af Universitetslærere og paa det nøjeste bestemt deres indbyrdes Anciennitets eller Opstigingsret, som ikke kan forrykkes, saa skjøntes det ikke at kunne

være til nogen Hindrer for disse Bestemmelser, at Sorø Akademi's Lektorer indrømmes den omhandlede paa et tidligere allerhøjeste Tilfagn grundede Ret; hvorved dog vilde være at iagttage, at forsaavidt der paa den Tid en Lektor fra Sorø ansattes som Professor ikke skulde være en Plads ledig netop i hans Dag, maatte han blive staaende (som extraordinær Docent) udenfor Rækken af det normerede Antal, indtil en saadan Plads blev ledig, i hvilken han da kunde indtræde med den ham tilkommende og ved Ansættelsen forbeholdte Anciennitet. Paa denne Maade vil der Intet skee stridende mod Normalreglementet, eller Noget som kunde give Vedkommende Grund til at beklage sig, ved at Nogen udenfra træder ind i Rækken efter en ham paa lovlig Maade tilskrevet eller tillagt Embedsanciennitet. Og da nu Lektorerne ved Sorø Akademi havde hint kongelige Tilfagn om at deres Tjenst-alder skal komme dem tilgode, som om de i lige lang Tid havde været ansatte ved Universitetet, vilde formentligen denne deres Rettighed ikke ved Normalreglementet enten være ophævet eller i dens Anvendelse gjort umulig, saameget mindre som Professorerne ved Universitetet maatte være fuldkommen bekjendte med, at en saadan Ret eksisterede for de ommeldte Lektorer, og at, saalænge denne Ret ikke udtrykkeligen var hævet, dens Indtrædelse i Virkeligheden maatte kunne finde Sted, saaledes som alt tidligere havde været Tilfældet. Ved Reglementet er aldeles Intet bestemt om, hvad der skal gjælde, naar Nogen af Professorernes Anciennitet eller Oprykningensret kommer til at kollidere med en Andens Anciennitet der muligen kan være grundet paa et Faktum som ligger aldeles udenfor og aldeles Intet har at gøre med Normalreglementet. Det er saaledes klart, at der med Hensyn til de Sorøiske Lektorers Anciennitet maa gjælde det samme som i et andet dermed beslægtet Tilfælde, der dog ubestrideligen maatte kunne indtræffe ligesaavel efter som for Normalreglementets Udkomst, nemlig at en Professor efter eget Dnske udtraadte fra Universitetet med Forbehold af sin Anciennitet, og senere, maaske efter en Arrækkes Forløb, atter ønskede at indtræde med den forbeholdte Anciennitet, det samme som i lignende Tilfælde ofte indtræffer ogsaa udenfor Universitetet, og som ved dette navnlig for Normalreglementets Udkomst oftere er indtruffet med Hensyn til Bladserne i Konsistorium, naar en saadan har været Nogen forbeholdt, nemlig at Akademiets Lektorer vel ikke strax kunde indtræde i de dem tilkommende Numere, saalænge det normerede Antal af Docenter i det vedkommende Dag ere ansatte, men derimod, som oven anført, maatte forflyttes til Universitetet og der ansattes som extraordinære Docenter med extraordinær Gage, samt Reservation af Anciennitet, saalænge indtil Plads i vedkommende Dag blev ledig i Rækken af Professorerne. Forsaavidt det endelig var bleven paaberaabt, at Professor Steenstrup i Aaret 1845 var bleven fra et Lektorat i Sorø forflyttet til Professoratet uden noget Forbehold af Anciennitet fremfor nogle af de yngste Professorer, som vare ansatte ved Universitetet senere end han ved Akademiet, da er herved at bemærke, at da han kun havde været konstitueret som Lektor i Sorø uden fast Ansættelse, kunde der for hans Vedkommende ikke være Tale om nogen Erhvervelse af den omtalte Anciennitetsret.

Direktionens Majoritet kunde saaledes ikke i de for den modsatte Anskuelse anførte Grunde finde nogen Anledning til at fravige den Formening, at den omhandlede Ret endnu maatte tilkomme Akademiets Lektorer ubeskaaret, og den troede at det ialtsald vilde være nødvendigt, hvis saadant maatte anses for hensigtsmæssigt, da at have samme ved en udtrykelig udtalt positiv Lovbestemmelse. Men ligesom der hertil ikke syntes at være nogen Anledning, idet de samme Grunde som i 1821 motiverede den omhandlede Bestemmelse, nemlig at stikke Akademiet dueelige Lærere m. v., endnu ligesaa fuldt syntes at være tilstede, saaledes kunde dog ialtsald et saadant Lovbud neppe til Regens Præjudice tillægges tilbagevirkende Kraft, men de ved Akademiet forinden samme ansatte Lektorer maatte fremdeles kunne gjøre Forbring paa at nyde godt af en Ret som de, ved at søge Ansættelse ved Akademiet og i en Række af Aar at have helliget samme deres Virksomhed, i Kraft af den da gjeldende, endnu ikke ophævede, Ret maa have erhvervet; dog naturligvis med den ovenomtalte, af Normalreglementets Bestemmelser følgende, Indskrænkning, at Anciennitetsretten i forefaldende Tilfælde ikke vil kunne komme til virkelig Anvendelse forinden Vakance i det vedkommende Dag indtræder.

Efter at have modtaget Direktionens i Overensstemmelse med alt det Anførte nedlagte allerunderdanigste Betænkning, befagede det Hans Majestæt under 12te Juni at beslutte saaledes:

Vi ville allernaadigst, at der fremdeles skal tilkomme Lektorerne ved Sorø Akademi Anciennitet lige med Professorerne ved Kjøbenhavns Universitet, saaledes at deres

Uceniitet, naar de forflyttes til Professorater ved Universitetet, skal regnes dem til gode fra den Tid de udnævntes til Lektorer ved Akademiet.

— Aarbogen har tidligere berettet om de tvende kongelige Beslutninger af 22de Okt. 1841 og 12te Apr. 1844, hvorved det blev bestemt, først at Universitetet, efterat den ældre Forpagtningskontrakt med Direktør Schultz angaaende Almanakprivilegiet var udløbet, selv skulde overtage Forlaget af Almanakken paa to Aar til Prøve, og senere at dette Forsøg skulde fortsættes i de tre næste Aar, idet tillige Direktionen bemyndigedes til at lade den lille Almanak, forsaavidt det ansaaes ønskeligt, udvide fra 1½ til 2 Ark (se Aarb. 1841 S. 29 ff., 1844 S. 41 ff.).

I en til Konsistorium indkommet Indberetning angaaende Udfaldet af det af Universitetet selv ifølge den sidstnævnte kongl. Beslutning for Aarene 1845, 46 og 47 overtagne Forlag af Almanakken, hvorefter Renindtægten havde været for 1845 ialt 6663 Rbd. 84 Sk., for 1846 6886 Rbd. 84 Sk.*) og for 1847 var kalkuleret til over 7000 Rbd., altsaa omtrent 3300 Rbd. mere end hvad der efter den sidste Forpagtningskontrakt blev svaret, nemlig 3700 Rbd. aarlig. Komiteen med Hensyn til Almanakprivilegiets fremtidige Afbenyttelse bemærket, at det vel ikke kunde ansees nødvendigt, at Universitetet endnu i nogen Tid selv beholdt Forlaget, for at faae Visshed om Afsetningens Omfang; men at det dog formentligen maatte ansees hensigtsmæssigt, at Almanakken indtil videre udgaves af Universitetet selv paa samme Maade som hidtil, og den havde derfor foreslaaet, at der maatte andrages paa allerhøjeste Tilladelse hertil. Da imidlertid Komiteen, umiddelbart efter at den havde tilfikket Konsistorium bemeldte Indberetning, havde, dels fra det Schultziske Bogtrykkeri, dels fra en af Stadens Boghandlere, modtaget Andragende om Forpagtning af Almanakprivilegiet med en Afgift der oversteg Indtægterne i de hidtil afsluttede Regnskaber, idet førstnævnte tilbød en Afgift af 7000 Rbd. mod Overdragelse af Forpagtningen paa 5 til 7 Aar, og sidstnævnte var villig til at overtage Forpagtningen for et saadant Tidrum som nærmere maatte bestemmes, mod herfor at erlægge en aarlig Afgift af 7300 Rbd., foruden 400 Rbd. til Professor Astronomi som Udgifter, havde den i en senere Skrivelse bemærket, at skjønt det saaledes havde vist sig, at der kan erholdes en Forpagtningsafgift som tidligere ikke ansaaes for opnaelig, maatte det desuagtet ansees for tvivlsomt, om en Vortforpagtning burde foretrækkes for den i de senere Aar brugte Fremgangsmaade med Almanakkens Udgivelse. Som Grunde herfor anførte Komiteen, at Afsetningen i de senere Aar har været i stadig Stigende; saaledes vare i 1845 ialt 169896 og i 1846 176883 Exemplarer blevne solgte, og Afsetningen ventedes for 1847 at ville stige til mindst 185000; som Følge heraf vilde Renindtægten, som ovenanført, ligeledes stige, uagtet Universitetet tilstaaer en Rabat af 25 Procent, hvorved Prisen var bleven lavere, uagtet den lille Almanak uden Prisens Forhøjelse var udvidet til 1½ Ark og Universitetet nu selv afholder Udgifterne til den islandste Almanak, og uagtet der nu vises en langt større Liberalitet end tilforn i Henseende til Almanakkens Benyttelse af Andre. I hvorvel det nu maatte ansees uønskeligt, at Universitetet endnu i nogen Tid selv beholdt Forlaget blot for at faae Visshed om Afsetningens Størrelse, formentlig Komiteen dog, at da Indtægten maatte antages at forøges i samme Forhold som Folkemængde og Velstand tiltager, og da det var at befrygte, at en Vortforpagtning, om der end derved opnaaedes en tilsvarende Indtægt, dog vilde give Anledning til Misfor nøjelse, naar de som ønske at benytte Almanakken i Folkekalendere eller andre nyttige populære Skrifter, derom først skulde affinde sig med Forpagteren, maatte det ansees som mere stemmende med Universitetets Interesse, at Almanakken indtil videre udgaves af Universitetet selv, paa samme Maade som hidtil.

Dgsaa Konsistorium fandt det, i Genhold til de anførte Grunde, meget tvivlsomt, om en Vortforpagtning allerede nu burde foretrækkes for den i de senere Aar fulgte Fremgangsmaade, om end derved kunde opnaaes en Forpagtningsafgift som svarede til den nuværende Indtægt, efterfom det dog maatte antages for sandsynligt, at Indtægten i Fremtiden vilde være i den Grad, at Universitetet derved vilde gaee glip af en ikke ubetydelig større Indtægt, hvis Afvaan ingenlunde kunde opvejes ved den i sig selv ringe Ulejlighed som den nuværende Fremgangsmaade medførte, ligesom den af Komiteen anførte Grund, at det vilde foranledige Misfor nøjelse, naar Udgifere af populære Skrifter skulde hos Forpagteren af Privilegiet søge

*) Ifølge de aflagte Regnskaber ere Summerne noget højere, nemlig resp. 6866 rb. 74 sk. og 7220 rb. 94 sk.; efter Regnskabet for 1847 7503 rb. 37 sk.

Tilladelse til at optage Kalenderen i samme, forekom Konfistorium at være et Moment af særdeles Vigtighed. I Henshold hertil ansaae Konfistorium det for stemmende saavel med Universitetets som med den almindelige Interesse, at Almanakken indtil videre udgives af Universitetet paa samme Maade som hidtil, for det Første endnu i et Tidsrum af 3 Aar, og med Tilladelse til dens Udvidelse til 2 Aar.

Da ogsaa Direktionen troede at burde tiltræde Komiteens og Konfistoriets Anskuelse, at det maatte ansees rigtigst at Universitetet endnu i det nysnævnte Tidsrum selv overtog Forlaget, for derved at opnaae yderligere Forvisning, om ikke Indtagten maaske endnu maatte kunne ved foreget Afkastning betydeligere forøges end hidtil var fæet, hvorved da en endnu højere Forpagtningsafgift kunde forventes, nedlagde Den desangaaende allerunderdanigst Forestilling, og ved allerhøjeste Beslutning af 22de Marts blev det i Overensstemmelse dermed allernaadigst bifaldet,

at Universitetet endvidere til en Prøve i 3 Aar selv overtager Forlaget af Almanakken, saaledes at den i de sidstforløbne 5 Aar fulgte Fremgangsmaade bliver at iagttage; og vil det ved Udlobet af bemeldte 3 Aar paa ny være at tage under Overvejelse, om Stiftelsen fremdeles skal vedblive for egen Regning at forlægge Almanakken, eller om Privilegiet bør bortforpagtes. Og blev det lige allernaadigst tilladt, at den saakaldte lille Almanak gives den foreslaaede Forøgelse af et halvt Aar, saaledes at den for Fremtiden kommer til at udgjøre 2 Istedefor 1½ Aar, forsaavidt dette maatte ansees ønskeligt.

I Forbindelse hermed skal bemærkes angaaende tvende Berigtigelser som ifølge kongelig Be emmelse ere indførte i Almanakken fra 1848 af.

Konfistorium havde nemlig gjort opmærksom paa en hidtil overseet kronologisk Unøjagtighed i de danske Almanakker og Skrifkalendere med Hensyn til det Aar hvorfra den Oldenborgske Stammes Regjerings Begyndelse i Danmark skal beregnes, idet denne formentligen var ansat et Aar senere end den historiske Virkelighed medfører, en Unøjagtighed som nu saameget mindre syntes at burde hengaae upaaagtet, da det Tidspunkt nærmede sig da det Oldenborgske Kongehus i fire Aarhundreder vil have beklædt den danske Trone, men i Henseende til hvis kronologiske Bestemmelse ingen Uvished turde finde Sted.

Spørger man nemlig Historien, da er Intet lettere end med Bestemthed at angive, naar det Oldenborgske Hus besteg Danmarks Trone, og fra hvilken Tid saaledes den Oldenborgske Stammes Regjerings Begyndelse i Danmark maa regnes. Det var i September Maaned 1448, at Grey Christian af Oldenburg, efter først at have i Haderslev den 1ste September underskrevet visse Artikler, som han lovede at ville og skulle holde Riget Danmark dersom Gud søjede det saaledes at han skulde blive Konge i Danmark, umiddelbart derpaa blev den 10de Septbr. i Lund i Skaane af det danske Rigsraad formelig valgt til Konge af Danmark, og nu som saadan af Landets Indbyggere, efter gammel Skik, hylbet ved Landstingene i Rigets Hovedprovincer, saasom den 28de Septbr. i Lund for Skaane, derefter i Ringsted for Sjælland, i Odense for Thyen (i Begyndelsen af Oktbr.) og i Viborg for Nørre-Jylland (i Løbet af samme Maaned, Dagen kan ikke bestemte opgives *).

Da Kongen den 8de Oktbr. var i Odense, under hvilket Datum han der som Konge har udfærdiget en Konfirmation af St. Knuds Klosters Privilegier, og nu derfra begav sig til Nørre-Jylland, maa Hyldingen i Viborg antages at være foregaaet i Midten eller noget hen over Midten af Oktober.

Disse to Akter, 1. Christian af Oldenburgs Valg af Rigsraadet den 10de Septbr. 1448 og ved den Lejlighed Rigsraadens Overleverelse til ham af Erkebiskoppen, 2. hans Anerkjendelse og Hylдинг som dansk Konge af samtlige Danmarks Indbyggere paa de respektive Hovedlandsting, er det da som historisk bestemme det Oldenborgske Tyrstehuses Opførelse paa den danske Trone og dets Regjerings Begyndelse i Danmark. Forsaavidt man nu vil antage, at den nyvalgte Konge først kan siges at være traadt i almindelig Udøvelse af de kongelige Majestæts-Rettigheder fra det Tidspunkt af da han var hylbet overalt i Riget, (man finder vel, at han tidligere har som Konge udstedt Privilegier,

*) Det er saaledes en Fejltagelse af Hvidtsfeldt, naar han lader Christian I. hylbes i Viborg den 28de Septbr. 1448. Anledningen til denne Urigtighed er, at den Ud som aflagdes af den ny Konge ved Landstinget i Viborg var ordret den samme som af ham var den 28de Septbr. bleven aflagt ved den første Hylдинг i Lund, og derfra havde faaet dette Datum.

nemlig den 8de Oktbr. 1448 i Odense; men dette Privilegium betraf dog alene en Institution i Fyen, efterat han i denne Provinds var bleven hylt, uden endnu at være hylt i hele Riget eller i alle Rigets Provinds(er) altsaa fra den Dag i Oktbr. 1448 da han ogsaa havde modtaget Gyltningen for Nørre-Jylland i Viborg, som var det sidste Sted hvor han hyltedes, og man saaledes vil regne den Oldenburgske Stammes Regjerings Begyndelse i Danmarks Rige først fra det Tidspunkt da Christian I. var som Konge bleven hylt over hele Riget — hvilket efter hin Tids Forholde og Former maaske kunde være at ansee som det mest Grafte —, saa bliver Oktobr Maaned 1448 det bestemte Tidspunkt fra hvilket den Oldenburgske Stammes Regjerings Begyndelse i dette Rige maatte være at regne.

Vel stod endnu tilbage en offentlig Handling hvilken som saadan hørte med til at fuldende den personlige Installation i Kongeværdigheden, nemlig Kroningen. Denne Handling forudsattes vel som en nødvendig Følge af Tronbestigelsen; men da den kongelige Myndigheds Udøvelse aldeles ikke derved var betinget, ligesom heller ikke nogen vis Termin eller Frist dertil var bestemt, men Guldbrydelsen deraf kunde vilkaarligen udsættes og indrettes efter Omstændighederne, kan Tiden for denne Handling, der med Hensyn til Christian I som Konge i Danmark fandt Sted i det følgende Aar 1449 den 28de Oktober, formentligen ikke tillægges nogen Betydning eller Indsigelse med Hensyn til Bestemmelsen af det Tidspunkt hvorfra Regjeringens Tiltrædelse bliver at regne, ligesom det heller ikke var af den Aarsag, men af en anden, at hidtil i Almanakkerne den Oldenburgske Stammes Regjerings Begyndelse var bleven beregnet fra dette sidste Aar, 1449, istedetfor, som det Rigtige vilde have været, fra Aaret 1448, idet f. Ex. i Almanakkerne for 1846 og 47 Tiden der var forløbet siden bemeldte Kongehusets Regjeringsindtrædelse var beregnet til resp. 397 og 398, istedetfor, som det burde have været, 398 og 399.

Oprindelsen til denne Unøjagtighed har sin Grund i at Kong Christian I, der i Aaret 1448 besteg den danske Trone, i det følgende Aar 1449 i Niaz Maaned ogsaa valgtes til Konge i Norge, hvorved begge Riger, Danmark og Norge, kom og siden i lang Tid forbleve under det Oldenburgske Husets Scepter; men da man nu i Almanakkerne, som redigeredes fælles for de forenede Riger Danmark og Norge, begyndte at optage Epoken af den Oldenburgske Stammes Regjering i disse Riger (Danmark og Norge), hvilket for første Gang skete i Almanakken for 1651, og man i Henseende til terminus a quo ikke vilde adskille dem, saa maatte det naturligen skee, at man regnede fra 1449, efter som fra dette Aar, og først fra dette Aar af, begge Riger fandtes samlede under det Oldenburgske Husets Scepter, medens Beregningen fra 1448 ikkun vilde have passet paa det ene af dem. For desto bestemtere at antyde dette, tilføjede man derfor ogsaa senere (fra 1685 af) i Almanakkerne efter „fra den Oldenburgske Stammes Regjerings Begyndelse“ de Ord „i disse Riger“, og saaledes vedblev dette uforandret indtil Rigerne's Adskillelse i Aaret 1814, kun at Aarrækken aarligen foregædes med et nyt Aar, altid beregnet fra det samme Udgangspunkt, nemlig fra Aaret 1449 inklusive.

Da fra 1814, formedelt den med Hensyn til Norge skete Forandring, Rigerne Danmark og Norge ophørte at være samlede under det Oldenburgske Husets Scepter, ophørte dermed ogsaa den historiske Grund hvorfor i de danske Almanakker den Oldenburgske Stammes Regjerings Begyndelse hidtil var beregnet fra 1449 — saasom Regjeringen i begge disse Riger —, og det havde nu været Tiden til strax at andre bemeldte Epokes Angivelse i Almanakken derhen, at den nu beregnedes fra 1448, ligesom det blev tagtaget, at Udtrykket „i disse Riger“ forandredes til „i dette Rige“; men det Første skete ikke, idet man ligesom i Almanakken vedblev, og indtil Aar 1847 iberegnet har vedblevet, at regne den omhandlede Epoke fra 1449, iagtet man (fra 1816 af) ikke undlod at forandre Udtrykket „i disse Riger“ til „i dette Rige“, hvilket da ligesom medførte en Uoverensstemmelse imellem Beregning og Virkelighed af et Aar.

Hvad angaaer den Tid da i Midten af forrige Aarhundrede Grindringen om det Oldenburgske Kongehusets 300aarige Regjering blev højtideligholdt i de dets Scepter underlagte Stater, da fandt dette Sted i Aaret 1749 i Følge af den forommeldte Beregningsmaade, efter hvilken den Oldenburgske Stammes Regjerings Begyndelse regnedes fra 1449, som det Aar da først begge Riger vare forenede under dets Scepter, en Beregningsmaade som, da Omstændighederne dengang endnu vare de samme, maatte erkjendes ligesaa rigtig i dens Anvendelse paa Sekularfesten, som den stadigen var bleven fulgt i Almanakkerne, hvorfor ej heller mindste Spørgsmaal derom i sin Tid blev opkastet. Til den offentlige Højtideligholdelse af Sekularfesten i bemeldte Aar 1749 bestemtes ved kongelig Anordning

den 28de October, haade som en Tid paa Aaret da det med historisk Sandhed kunde siges, at det Oldenborgske Hus da allerede havde regjeret over begge Riger i fulde 300 Aar (efter som Christian I i Sommeren 1449 havde tiltraadt Regjeringen i Hysaa over Norge), og som en Maaned der efter en antaget Mening betragtedes som en lyffelig Maaned i det Oldenborgske Huses Historie *), og hvad Dagen angaaer, som den Dag paa hvilken Christian I i Aaret 1449 var bleven kronet til Konge i Danmark, uagtet denne Omstændighed forresten ingen Indflydelse havde eller kunde have paa Beregningen af, fra hvilken Tid det Oldenborgske Huses Regjering var begyndt i Danmark, ligesaa liden som den Omstændighed, at Christian I ikke førend i Aaret 1450 blev kronet til Konge i Norge, havde eller kunde have nogen Indflydelse paa Beregningen af, fra hvilken Tid det Oldenborgske Hus havde begyndt at regjere i Norge.

Foraaendit der blev Spørgsmaal om, naar Jubelfesten i Anledning af Kongehusets 400aarige Regjering nu burde højtideligholdes, er at bemærke, at saa vist som en Sekularfest til Erindring om denne Begivenhed ikke passende kunde, i det Aar i hvilket den indfalder, anstilles tidligere end efter den fuldendte Cyklus af fire Aarhundreder, altsaa ikke lettelig tidligere end i Oktober Maaned 1848, saaledes ligger det i Omstændighedernes naturlige Medfør og bestyrkes ved alle Liders Brug og Exempel, at Ansættelsen af Højtideligheden selv altid i en vis Grad maa være vilkaarlig Bestemmelse underkastet, saaledes som dette ogsaa var Tilfældet ved Sekularfesten i Aaret 1749, hvis Ansættelse just til den dertil valgte Dag (den 28de Oktbr.) ikke umiddelbart bestemtes ved den eller de Dage der i sin Tid havde været de egentlig afgjørende, men ved andre almindeligere og passende Hensyn. Den samme Frihed syntes da ikke mindre endnu at maatte være forbeholden, foraaendit Spørgsmaalet er om en Sekularfest i Anledning af den Oldenborgske Stammes firehundredaarige Regjering i Danmark. Den allerhøjeste Bestemmelse i saa Henseende vilde alene være at ansee som bunden ved Hensyn til Juldendelsen af et Tidstrum af fire Aarhundreder, men derimod være fuldkommen fri med Hensyn til, hvilket paa følgende Tidsmoment dertil maatte findes mest bekvemt og efter alle Omstændigheder mest hensigtsmæssigt, hvad enten i en af de sidste Maaneder af samme Aar (1848), eller i Begyndelsen af det næste Aar, sat i Forbindelse med Indtrædelsen af det ny Aar (1849), i Virkeligheden det første Aar ved hvis Begyndelse den Oldenborgske Stamme allerede gennem fire Aarhundreder havde beklædt den danske Trone. Den mulige Henlæggelse af den omhandlede Jubelfest til Begyndelsen af 1849, det er, til et Tidsmoment der kun er omtrent to Maaneder tidligere end det tidligere hvortil den historiske Virkelighed kunde ansees at berettigede, vilde have den Fordel, at paa den Maade den ommeldte Sekularfest vilde i det 19de Aarhundrede blive anstillet i det samme Aar som i det 18de og saaledes ingen Uoverensstemmelse i denne Henseende finde Sted.

Fremdeles havde Konsistorium anbraget paa en anden Berigtigelse i Almanakken, nemlig angaaende den Sortegnelse over den danske Kongefamilie som Almanakken indeholder. Saalange nemlig højssalig Kong Frederik VI levede, blev i denne Sortegnelse anført efter Kongen og Dronningen Hans Majestæts Døttre, derefter Hans Søster Hertuginde af Augustenborg og under hende hendes Børn; derpaa fulgte Kongens Farbroders Børn, da værende Prinds Christian Frederik og Sødkende, hvorimod ingen andre kvindelige Agnater vare optagne. Efter Kong Christian VIII's Tronbestigelse blev den Forandring i Almanakken indført, at Kongens Sødkende bleve flyttede op over Hendes Majestæt Enkedronningen og Kong Frederik VI's Døttre og Søster, hvorimod det forsømtes at optage Børnene af Hans Majestæts Søster, hendes kongelige Højhed Landgrevinde, en Uregelmæssighed der blev saameget mere fremtrædende, da Hertugen af Augustenborg med Gemalinde og Broder havde beholdt Plads i Fortegnelsen, uagtet Hertugen og Prindsen af Augustenborg nu maa betragtes som fjernere staaende Kognater, idet deres Nærhed til Tronen ved Tronstiftet og Enkehertuginde Lovisa Augustas Død var aldeles forandret. Konsistorium havde derfor anbraget paa, at Tavlen over det danske Kongehus i Almanakken maatte indrettes i Overensstemmelse med den som findes i den danske Hof- og Statskalender, med de Modifikationer som fulgte af, at den ikke, saaledes som den i Statskalenderen, kan slutte sig til andre Tavler over beslagtede Høstehuse, og navnlig ikke ved hendes kongelige Højhed Landgrevinde Lovise Charlotte kunde henvises til Tavlen over Huset Hessen-Rassel, men maatte suppleres af denne. Begge de sønderborgske Linier, Augustenborg og Glücksborg, vilde da ligesom i Statskalenderen blive at opføre som Sidelinier.

*) Langebeks Jubel-Dale holdt den 15de Novbr. 1749, S. 2 ff.

Efterat Direktionen i Anledning af begge disse Forslag havde nedlagt allerunderdanigst Foreskilling, behagede det Hans Majestæt Kongen under 4de Febr. at beslutte saaledes:

Vi befale allernaadigst, at der i Almanakken og Kalenderne foretages den Forandring, at den Oldenborgske Stammes Regjerings Begyndelse i Danmark herefter beregnes fra 1448 inklusiv, istedetfor at den hidtil er beregnet fra 1449, og at denne Forandring iværksættes ved Udgivelsen af Almanakken for 1848, og vil det da i en Note kunne oplyses, at Kongevalget hvorved det Oldenborgske Hus kaldtes til Danmarks Trone skete den 10de September 1448 i Lund; samt at Tavlen over det danske Kongehus i Almanakken indrettes i Overensstemmelse med den der findes i Hof- og Statskalenderen, med de fornødne Modifikationer.

— Ved Skrivelser fra Direktionen af 28de Septb. blev det tilladt dels Redaktør Nathanson i en paatænk „Folkkalender“ for 1848, dels Bestyreren af det praktiske Handelsakademi H. Grüner i en „merkantilsk Almanak“ for j. A., at optage Almanakken, paa de samme Vilkaar som tidligere ere anførte i Aarb. for 1845 S. 38; med Tilføjende, dels at Intet kunde være imod at Oplaget successtive forøges, kun at der ikke bestilles færre end 1000 Exemplarer ad Gangen, dels at Restoplaget efter den 30te Juni 1849 kan erholdes udleveret.

Blandt Foranstaltningerne til at fremme Universitetets videnskabelige Virksomhed maa i særdeleshed udhæves den i 1847 skete Forøgelse af Lærerpersonalet, dels ved Besættelse af tvende ledige Poster, i de rets- og lægevidenskabelige Fakulteter, dels ved Ansættelse af 3 ekstraordinære Docenter, overensstemmende med hvad ved det ny Normalreglement blev foreskrevet. En saadan blev ansat i det retslige Fakultet, nemlig under 9de April Overauditor Hall som Docent i Romerret med 1000 rb. Gage, og tvende i det filosofihistiske Fakultet, Mag. Schiern som Lektor i Historie den 17de Juli, Mag. Ussing som Lektor i græsk og romersk Philologi og Arkæologi den 23de Oktbr., hver med Gage 600 rb., ved hvilke Ansættelser blandt Andet, og foruden de Vedkommendes personlige Kvalifikationer, navnlig toges Hensyn til, at for Tiden den ene af de normerede Professorer i Historien som Universitetets Senior er fritaget for at holde Forelæsninger, og at de philologiske Fag ere saa omfattende, at de neppe uden nogen Ansirengelse kunne tilbørligen bestrides af de deri normerede tvende Professorer.

Den siden Midten af 1845 ledig værende Lærerplads i det gudsvidenskabelige Fakultet blev iøvrigt endnu ikke i dette Aar besat, men dette er først sket i 1848, derved at Professor Hermansen er gaaet over fra det filosofihistiske til hint Fakultet. Den ved Professor Zeisens Død i November ledigblevne Plads vil ifølge Normalreglementet ikke være at gjenbesætte, da dette kun har bestemt en Lærer i Kemien, medens der hidtil have været to.

I Henhold til hvad ligeledes ved Normalreglementet var bleven forbeholdt, ere i 1847 ekstraordinære Forelæsninger over Pædagogik ved særegen Foranstaltning bleve holdte, idet Direktionen, efter derom sket Tilbud og Andragende af forhenværende Rector Dr. Lange og efter at have desangaaende brevverlet med Konfistorium, paa derom nedlagt allerunderdanigst Foreskilling blev under 14de Maj allernaadigst bemyndiget til at overdrage bemeldte Videnskabsmand, for engang i Sommerhalvaaret ved Universitetet at holde et Kursus af Forelæsninger over Pædagogikens System og Historie, saaledes at derfor vilde være at udbetale et Honorar af 400 rb. for det hele Kursus, uden Hensyn til om dette muligen maatte blive fordelt paa flere Semestre, at udredes af Reservecensens disponible Renter. Disse Forelæsninger, som vare talrigt besøgte, fortsattes ind i Winterhalvaaret og sluttedes kort for Julen. Ved lige Foranstaltning ere disse Forelæsninger fortsatte i 1848.

— I et i Foraaret indkommet Andragende ansøgte Konfistorialraad Dr. A. G. Rudelbach, som vel her ved Universitetet i Aaret 1822 alene havde taget den filosofihistiske Doktorgrad, men i 1841 var fra Universitetet i Erlangen meddelt samme Grad i Theologien honoris causa („ob doctrinæ copiam prorsus insignem, scriptis abunde probatam, ecclesie evangelico-Lutheranæ defendendæ studium, pietatis disseminandæ ardorem“), om i det da forestaaende Sommersemester at maatte holde visse Forelæsninger i det theologiske Fakultet. Efter at have i denne Anledning brevverlet med Konfistoriet, meddelte Direktionen ham under 6te April Tilladelse til i bemeldte Semester at holde theologiske Forelæsninger ved Universitetet under samme Vilkaar som andre Privatdocenter. Og ved en senere Skrivelse af 12te Oktbr. underrettede Direktionen, paa given Anledning, Konfistorialraaden om, at Intet var

til Hinder for, at han ogsaa i Tretitiden paa samme Maade holder Forelæsninger over Theologien.

— Den af Direktionen, efter dertil meddelt allerhøjeste Bemyndigelse, approberede Studiiplan for det retsvidenskabelige Fakultets Forelæsninger i Vinter 1847—49 *) er følgende:

Winterhalvaaret 1847—48	Sommerhalvaaret 1848	Winterhalvaaret 1848—49	Sommerhalvaaret 1849
Encyclopædi, Indledning til danske Ret (Retsskilder og Retstolkningsskare).		Encyclopædi.	
Civilret I (Dansk Retshistorie siden 1683. Den danske Civilrets almindelige Del. Den danske Tingret).	Civilret II. (Dansk Obligationeret. Dansk Familieret. Dansk Arveret. Dansk Næringsret.)	Civilproces I. (Civilprocessens almindelige Del. Ordineret Processmaade i første Instans.)	Civilproces II. (Extraordinær Processmaade. Læren om Fogedsforretninger. Læren om Stifter og Auktion. Appel.)
Almindelig Retsskare I. (Indledning og almindelig Privatret).	Almindelig Retssk. II. (Offentlig Ret.)	Kriminalproces I.	Kriminalproces II.
		Kriminalret I. (Almindelig Del.)	Kriminalret II. (Speciel Del.)
Romerret I. (Udvortes Retshistorie. Almindelig Del.)	Romerret II. (Romerst Tingret, Obligationeret, Familieret og Arveret.)	Romerret I. (Udvortes Retshistorie og almindelig Del.)	Romerret II. (Romerst Tingret, Obligationeret, Familieret og Arveret.)
Kirkeret.	Positiv Folkeret.	Positiv Statsret.	
		Særet.	
		Dansk Retshistorie I.	Dansk Retshistorie II.
Statistik I.	Statistik II.	Statistik I.	Statistik II.
Praktiske Øvelser.	Praktiske Øvelser.	Praktiske Øvelser.	Praktiske Øvelser.
	Skriftlige theoretiske Øvelser.		Skriftlige theoretiske Øvelser.
Examinatorier ville blive tilbudne over Retshistorie, Romerret og Civilrettens ene Halvdel.	Examinatorier ville blive tilbudne over Kirkeret, Civilrettens anden Halvdel og den almindelige Retsskare.	Examinatorier ville blive tilbudne efter nærmere Bestemmelse.	

— Ifølge derom indkommet Andragende fra flere Universitetslærere, meddelte Direktionen ved Skrivelse af 6te Juli dem iblandt dem som agtede at overvære det Scandinaviske Naturforskermoder, hvis Begyndelse var ansat til Mandagen den 12te Juli, Tilladelse til i Anledning heraf at standse med deres Forelæsninger ved Universitetet og den polytekniske Læreaanstalt nogle Dage forend Sommerferien Begyndelse.

— I Anledning af et Andragende fra Professor Sorchhammer, bevilgede Direktionen ham under 24de April, for at han kunde foretage en Rejse dels til Bornholm, dels til Hertugdømmerne for at revidere et af ham udarbejdet geognostisk Kort over disse, Tilladelse til at begynde sine for Sommerhalvaaret anmeldte Forelæsninger senere end det ellers var bestemt.

— Professor i Theologien Scharling har paa Grund af sin nedbrudte Helbredsforfatning i Sommerens Løb med kongelig Tilladelse foretaget en Udenlandsrejse, hvortil aller-naadigst tilstodes ham offentlig Understøttelse, dels af Universitetets Kasse (Reservefondens disponible Renter, 500 rb.), dels af Finansskassen (300 rb.).

*) Jfr. forrige Aarg. S. 38 f., hvor den næstforegaaende Plan, der kun omfattede to Semestre, er meddelt tilligemed Forklaring om Grunden hertil.

Profesor Jur. Lic. **Bornemann** blev, paa Grund af hans efter en meget alvorlig Sygdom endnu svage Helbredstilstand, ved allerhøjeste Tilladelse af Sde Maj dispenseret paa et halvt Aar, fra 1ste i s. M. at regne, fra samtlige hans Embedsforretninger ved Universitetet.

Ligeledes bevilgede Direktionen Professor i Theologien **Dr. Martensen**, af lignende Grund og efter dertil mundtlig meddelt allerhøjeste Bemyndigelse, Tilladelse til ikke at holde Forelæsninger i Sommerhalvaaret, dog at han paa sædvanlig Maade havde at deltage i Examina og andre forefaldende Fakultets-Anliggender og Forretninger.

Efter Andragende fra Universitetets Rector Etatsraad **Ohlenschläger**, bevilgede Direktionen ham under 26de Juni, efter ligeledes meddelt mundtlig allerhøjeste Bemyndigelse, Tilladelse til i den paafølgende Maaned at foretage en Rejse til Sverrig for der at opholde sig en Maanedstid, saaledes at han imidlertid fritoges for at holde Forelæsninger ved Universitetet, hvorhos Direktionen bifaldt at hans Forretninger som Rector under hans Fraværelse besørgedes af Etatsraad **Sibbern** som Prorektor.

Paa samme Maade blev Professor **Dr. Clausen** meddelt mundtligt allerhøjeste Samtykke til i Sommerferien at foretage en Rejse til Sverrig.

De med Universitetet forbundne videnskabelige Samlinger og Instituter angaaende. Den botaniske Have har haft følgende Indtægt og Udgift.

Indtægter.	Aar 1847.		Normal-Reglement.	
	rb.	fl.	rb.	fl.
Den normerede Sum	7200	"	7200	"
Overskud af Bülow's Legat	53	2		
For solgte Dubletter af Bøger	102	"		
	7355	2	7200	"
Udgifter.	Aar 1847.		Normal-Reglement.	
	rb.	fl.	rb.	fl.
1. Bøger:				
Den botaniske Gartner	600	rb. "	600	rb.
Assistenten	400	— " —	400	—
	1000	"	1000	"
2. Havens Kultur:				
a. Lønninger:				
1ste Medhjælper	300	rb. "	300	rb.
2 andre Medhjælpere	624	— " —	626	—
2 Elever	200	— " —	200	—
Materialsmedbæren	256	— " —	216	—
Fyrbederens Løn og for Nattevagt	231	— 20 —	206	—
Faste Arbejdere	950	— 4 —	720	—
Lugefænen	84	— 48 —	92	—
Extra-Arbejdere	43	— 16 —	140	—
	2688	88	2500	"
b. Jord, Gødning, Bark etc	250	32	150	"
c. Brændsel	891	64	750	"
d. Inventarium	219	90	300	"
e. Forskjellige Udgifter til Havens Kultur	113	20	250	"
	529	56	600	"
3. Biblioteket	82	52	200	"
4. Samlingerne	390	26	550	"
5. Bygningssudgifter	285	72	200	"
6. Skatter og Afgifter samt Brandassurance	40	77	50	"
7. Porto	119	92	150	"
8. Forskjellige Udgifter hele Institutet vedkommende	200	"	200	"
9. Admiral Stephansen	540	66	300	"
10. Extra Udgifter, Underbalance fra 1846,				
	7353	63	7200	"
Indtægten var	7355	2	7200	"
Overskud	1	35		

— Af de grevelig Moltkeſte Univerſitetet tilhørende dyrartlige og jord- og ſtenartlige Muſæer, har det forſkønnede i 1847 modtaget den ſaaere vigtige Forbedring ſom ovenfor er omtalt, at nemlig den nedenunder Muſæet værende Profeſorbolig er overgaaet til at være Embedsbolig for Profeſoren i Dyrvidenſkab, og derhos i tvende af de til denne hidtil ſædeles rummelige Bolig hørende Værelſer er bleven indrettet et Auditorium for zoologiſke Forelæſninger og ſat i umiddelbar Forbindelſe med Muſæet, hvorved ſaaledes i dobbelt Henſeende er vundet en væſentlig Fordel, idet dels Muſæets Beſtyrer, ved at høre umiddelbart ved Samlingen, paa en langt mere tilfredsſtillende Maade end hidtil er iſtand til at anvende ſin Tid til Gavn for Muſæet og de derved forefaldende Forretninger, dels den ſtore Ubekvemmelighed, Tidſpilde og Slid paa Materialet undgaaes ſom tidligere var en nødvendig Folge af, at alle de Gjenſtande der ved Forelæſningerne ſkulle benyttes hvergang maatte transporteres over Gaden til de fjernere liggende Auditorier. Muſæet har tillige opnaaet ſtore Plads til ſine Magaſtner og Præparationer, ſamt udelukkende Raadighed over den ved Boligen værende Gaardsplads til ſine ſtore Udluſtninger og Waſkninger m. v., ſaavelſom Udſigt til at kunne have ſin faſte Beſtjent boende paa Stedet. — De ved Muſæet nødvendige Arbejder med Konſervation, Opſtilling og Ordning af det ældre Materiale bleve i Aarets Løb fortsatte med megen Kraft, og en ſtor Mængde Exemplarer af alle Dyrklaſſer ere opſtillede og ordnede, ſaaſom alene af Bløddyr og navnlig Uniaaler over 800 Arter i flere Luſtinde Gener i over 3000 Uſter, ſom optage 60 Skuffer i de ſtore i forrige Aar anſkaffede Skabe. Indfortegningen af det Opſtillede og Ordnede er ſkredet regelmæssigen frem. Ogsaa Anſkaffelſen af ny Gjenſtande har været betydelig, dels ved Indkjøb, dels ved Tilbytning, dels ved Gaver. Muſæet, ſom ved allerhøjſte Beſtemmelſe af 9de April 1847 tillagdes en Sum af 350 rb. af Reſervefondens diſponible Renter for 1846 (ſjfr. Aarb. 1846 S. 132) ſom extraordinært Tilſtud til at dække det Indkjøb ſom Profeſor Steenstrup paa ſin i Sommeren 1846 foretagne Udenlandsrejſe havde gjort af forſkjellige Gjenſtande for Muſæet, blev ligeledes, efter Andragende fra Profeſoren og derom af Direktionen nedlagt allerunderdanigſt Foreſtilling, ved allerhøjſte Beſlutning af 19de Marts 1847 allernaadigſt tilſtaaet et lignende Tilſtud af 600 rb. af ſamme Normalſum for 1847, dels til paa den da foreſtaaende Auktion over den naturhiſtoriske Forenings Samlinger at gjøre det fornødne Indkjøb af ſaadanne Gjenſtande ſom Muſæet ſavnede, dels til Ordningen og Opſtillingen af de Gjenſtande der ſaaledes maatte erhverves. Paa Auktionen kjøbtes for 412 rb. 84 ſk., heri dog iberegnet ikke ſaa Dubletter ſom bleve indkjøbte for flere Skoler, ſamt trende ſtore Glasſkabe for ialt 30 rb., og desuden anſkaffedes 12 mindre Vindueſkabe for 120 rb. og Vinaand til Opbevaring for over 50 rb.

Af Gaver har Muſæet erholdt en ſtor Mængde, dels mindre dels betydeligere, fra forſkjellige private Yndere af Dyrvidenſkaben, deriblandt navnlig en af Adjunkt Jacobsen i Sorø ſkænket værdifuld Samling af danſke tovingede Inſekter. Flere betydelige literære Værker ere anſkaffede, ſamt et Haandatlas og en Jordglobus.

Muſæet har ej alene været ſtadigen og ſlittigen benyttet af de Studerende, men og af flere Videnskabsmænd eller Yndere af Dyrvidenſkaben her i Staden og af flere fremmede Naturforſkere under deres Ophold her. Det har altid ſtaaet aabent to Dage om Ugen, og Enhver af det fornødne Publikum, ſom har ønsket det, har ogsaa til andre Tider kunnet ſaae Afgang dertil og blive viſt omkring deri. Noget ſagt Aſſiſtent er endnu ikke bleven antaget, men alle Bevarings- og Opſtillingsarbejder udførte efter Alford.

Af det mineralogiſke Muſæum har den geognostiſke Hovedſamling erholdt en meget ſtor Tilvært af Kridtdannellens Forſtninger, dels fra Garzen, dels og iſær fra Sydfrafrankrig, hvorved en fuldſtændig Omordning af Kridtſamlingen er bleven nødvendig. Til at tilvejebringe de i den nu meget fuldſtændige Samling af dette Slags endnu manglende Forſtninger ere de fornødne Forbindelſer indledede. Muſæet har ogsaa erholdt en betydelig Samling af Stenkuldannellens Planteaftryk fra Wettin ved Halle, og en lille Samling af jordsfundne Knofler fra Gulerne i Nordtyſkland. Den danſke geognostiſke Samling har erholdt Tilvært af flere Rækker af Brunkulførſtninger og andre Bjergarter, hjembragte fra Beſtyrerens Rejſer i Hertugdømmerne og til Bornholm, eller forærede af Andre; navnlig blev af H. kongelige Højhed Kronprindsen ſkænket Muſæet et meget lærerigt Stykke Gneus med en lille Grønſtengang fra Bornholm. Den øryktognostiſke Hovedſamling har i Aarets Løb iſær modtaget endel Tilvært af ruſiſke Mineralier ſamt nogle norſke. Bog- og Kortſamlingen har i 1847 anſkaffet betydelige Værker, deriblandt des Hayes' ſtore Værk over de tertiære Forſtninger i Baſinet ved Paris.

Naturhistoriske Forelæsninger have været holdte i begge Semestre af det akademiske Aar 1846—47, saavel over Zoologien som over Mineralogien, og som Følge heraf ere de hertil bestemte Summer af Legatets Renter anviste begge de naturhistoriske Professorer med 100 rb. hver. Da den udsatte Prisopgave i Naturhistorien ikke i 1847 blev besvaret, er af den til Præmie for en saadan bestemt Legatafdeling Intet bleven udbetalt. Af den til Understøttelser for naturhistoriske Studerende bestemte Rentekum ere i dette Aar blevene bevilgede tvende saadanne Understøttelser, hver paa 50 rb.

Legatets Reservecfond, der, saaledes som i forr. Aarg. (S. 45) berettet, ved Udgangen af 1846 havde udgjort i kongelige Obligationer 5900 rb. *) , bar i 1847, da begge Musæets Afdelinger iøvrigt have gjort Brug af de dem fundatsmæssigen tilkommende Indtægter af de forskjellige Legatafdelinger, foruden Renten af sine egne Kapitaler, der efter Fradrag af Kvartprocenten beløb 221 rb. 24 ff. alene haft Indtaget af den ogsaa i 1847 uanvendte Beholdning for 1846 af den Rentafdeling som er bestemt til Præmie for den naturhistoriske Besvarelse og til Understøttelser for Studerende, med 130 — 54 — hvortil kommer kontant Beholdning fra 1846 21 — 35 —

373 rb. 17 ff.

Af denne Sum fradroges 100 rb. til den i Begyndelsen af Aaret tilladte ekstraordinære Anvendelse af dette Beløb for det mineralogiske Musæum (sfr. ovenfor Note *), og en kongelig Obligation paa 250 rb. indkjøbtes, hvorefter Reservecfonden ved Aarets Udgang ejede i kongelige Obligationer 6150 rb., foruden en kontant Beholdning af 8 rb. 26 ff.

— Konferentsraad Orsted havde indberettet, at flere sammenstødende Omstændigheder havde foranlediget langt større Udgifter til Universitetets af ham bestyrende **physiske Instrumentssamling**, end under sædvanlige Forholde vilde have fundet Sted, idet han dels paa en Udenlandsrejse i Sommeren 1846 havde benyttet Lejligheden til Anskaffelse af adskillige vigtige Apparater under langt gunstigere Betingelser end hvis han skulde have forskrevet dem eller ladet dem forfærdige her, dels havde gennem Professor Wunfen i Marburg erhvervet til Samlingen et af ham opfundet galvanisk Apparat, der langt overgaar alle tidligere, ligesom og Faradays Opdagelser havde gjort Anskaffelsen af en meget stor Elektromagnet nødvendig. Da Udredelsen af disse Udgifter ved Hjælp af Samlingens Indtægter for 1846 og 47 vilde i højeste Grad lamme Samlingens Virksomhed, og da de standnaviske Naturforskere's forestaaende Samling her i Staden endnu foregæde Dnsfeligheden af adskillige vigtige Anskaffelser, anholdt Konferentsraaden om, at der maatte udvirkes Samlingen et ekstraordinært Tilskud af 400 rb.

Paa Direktionens overensstemmende med Kvæstors og Konsistoriums Unbefaling nedlagte allerunderdanigste Forestilling, behagede det derefter Hans Majestæt under 7de Maj allernaadigst at tillade, at der af Reservecfondens disponible Rentebeløb for 1847 maatte udredes en Sum af 400 rb. som ekstraordinært Tilskud til den physiske Instrumentssamling.

— Efter Andragende fra Bestyreren af det **physiologisk-zootomiske Musæum** Professor Eschricht, og efter derom af Direktionen neblagt allerunderdanigst Forestilling, blev med Hensyn til de i saa høj en Grad stegne Priser paa flere af Musæets Fornødenheder, blandt andet navnlig Vinaand og Kornbrændevin, der vare stegne næsten til det Dobbelte, under 17de Sept. allernaadigst tilladt, at der af Reservecfondens disponible Renter maatte for 1847 tilstaaes bemeldte Musæum et ekstraordinært Tilskud til sammes Normalsum af 200 rb.

Bygningsværket vedkommende.

Angaaende den tidligere i Aarbogen omtalte Plan til en **kunstnerisk Dekoration af Universitetsbygningens Sorhalle** er i Aargangen 1845 S. 19 ff. berettet, at en Forandring i den først tagne Bestemmelse med Hensyn til Arbejdet's Udførelse var af Direktionen bleven bifaldet derhen, at istedetfor, som først paataant, foreløbigen at indskrænke Arbejdet til det egentlige Dekorationsarbejde i hele Vestibulen og lade de større Malerier udføre senere efterhaanden som Lejlighed gaves, skulde det hele Arbejde

*) Naar det anførte Sted hedder, at af disse Obligationer i Begyndelsen af 1847 er forbrugt 100 rb., er dette ikke nøjagtigt, idet disse 100 rb. bleve tagne af den kontante Beholdning, men ikke af de allerede indkjøbte Obligationer.

paa Hovedvæggen, de større Malerier indbefattede, nu udføres uden Afbrydelse, medens alt Arbejdet ved de to Sidevægge udsattes indtil videre, til hvilken Ende et Laan blev optaget i Banken. Herom er for 1847 alene at berette, at Direktionen, efter Indstilling fra Professor Clausen og Konfistorium, ved Skrivelse af 27de April gav sit Samtykke til, at Arbejdet maatte fortsættes Noget ud over det saaledes Bestemte, nemlig ved Udførelse af de tvende Lisener som paa hver af Sidevæggene støde nærmest til Bagvæggen, og i den Anledning Begyndelsen af Afbetalingen paa det ovenanferte Laan udsattes til 1848. Det hele Arbejde, saa vidt som hidtil approberet, var ved Aarets Udgang, paa Ubetydeligt nær, fuldført. Men iøvrigt er i 1848 ved en kongelig Beslutning af 4de Maj allernaadigst bifaldet, at Dekorationsarbejdet for hele Vestibylens Vedkommende maa uafbrudt fortsættes, og den efter det optagne Overflag dertil kalkulerede Beføstning af 10500 rb. udredes af Universitetets Overflud med 2100 rb. aarlig i Aarene 1848—52, i hvilket Tidrum Arbejdet er antaget at ville kunne fuldendes.

— Den i Budgettet for 1847 (Narh. 1846 S. 142) omtalte **Afspudsning af Kommunitetsbygningens Ydre**, hvortil i Forbindelse med en betydeligere Reparation ved den mineralogiske Professors Embedsbolig sammesteds var forbeholdt en extraordinær Sum af 1500 rb., er i Foraaret 1847 foretaget paa den Maade, at Fasaden mod Nørregade og Gavlen mod Kirkeplads ere blevne afspudede med Cement, paa samme Maade som tidligere Gavlen mod Frue Kirkeplads, dels formedelsf den større Varighed af dette Materiale, dels for at der kunde tilvejebringes større Lighed i det Ydre med selve Universitetsbygningen. Den hele Beføstning, deri indbefattet omtrent 300 rb. til større Reparationer ved Professor Forchammer's Embedsbolig, medtog herimod 1600 rb., hvoraf det ene 100 rb. indgik i den til de ordinære Vedligeholdelser ansatte Sum.

— Narbogen har tidligere (1841 S. 37 f.) meddelt en kongelig Beslutning hvorefter den af Professor Clausen beboede Professorbolig i Kommunitetsbygningen gaves en betydelig Forbedring, navnlig ved Kvistetagens Udvidelse. En yderligere Udvidelse af denne Bolig ved Forbedring af Værelserne i Kvistetagen er efter Professor Clausens Andragende i 1847 foretaget for Kommunitetets Regning. Ved Forandringen i 1841 bleve nemlig alene de Værelser udvidede som Beboeren selv skulde tage i Brug, hvorimod han hidtil kun med Besværighed og stor Indskrænkning havde kunnet vinde den fornødne Plads til sine Børn; men efterhaanden som disse vare vorede til, var Mangelen af Plads bleven mere og mere følelig. Han havde derfor foranlediget Optagelsen af et Overflag over Omkostningerne ved at tilvejebringe den manglende Plads derved, at et Tagkammer som hidtil havde tjent til Sovekammer gjordes skiftet til Opholdsværelse og et Bulterkammer omdannedes til Soveværelse, og anholdt nu om at Beføstningen herved, der var anslaaet til 397 rb. 70 sk., maatte udredes af Kommunitetets Kasse. Da denne Forandring maatte ansees som en væsentlig Forbedring, og det kunde antages, at i Regelen ogsaa de tilkommende Beboere af Lejligheden vilde behøve den samme Udvidelse af Pladsen som den nærværende, blev efter anbefaling af Rædter og Konfistorium Sagen allerunderdanigst af Direktionen foredraget, og det blev derefter under 2den Juli allernaadigst tilladt, at bemeldte Professorbolig i Sommerens Løb gaves en Udvidelse ved at de tvende af Kvistværelserne omdannedes til et Opholdsværelse og et Sovekammer, og at den dertil beregnede Sum af indtil 400 rb. maatte udredes af den paa Kommunitetets Budget under 13de Post til extraordinære Udgifter opførte Sum af 1500 rb. Overflagssummen blev dog i Virkeligheden noget overstredet, idet Beføstningen opløb til 441 rb. 10 sk., af hvilken Sum det Overfridende blev anvist paa Budgetsummen til tilfældige Udgifter.

Ved Skrivelse af 9de Marts bevilgede Direktionen endvidere den Forbedring i samme Professorbolig, at to af de gamle Kaffelovne i samme maatte ombyttes med ny og bedre indrettede, og Beløbet, 75 rb., udredes af den til Kommunitetsbygningens Vedligeholdelse normerede Sum, enten for 1847, eller, hvis denne ikke skulde kunne tilstrække, for 1848.

— Ligesom den Forandring ved Kommunitetsbygningen hvorved et nyt Auditorium er tilvejebragt er omtalt i det Foregaaende, saaledes vil angaaende den ved Regensen foretagne Bygningsforandring det Fornødne blive meddelt i det følgende Afsnit.

Beslæmmelser og Foresald vedkommende **Konfistorium og de Studerende.**

En af det juridiske Fakultets Professorer androg i en Skrivelse til Konfistorium, at han var bleven opmærksom paa, at de gjeldende Regler om, hvorlænge en Striblig

eller Huslejeportion kan beholdes efter en Professors Afgang, synes at være mindre billige og hensigtsmæssige og at kunne trænge dels til Forandring dels til nærmere Bestemmelse.

Ifølge Constitutio laudabilis de residentii af 7de Juni 1679 § 10 (Badens Journ. V S. 119 ff., Engelstofts Ann. 1811 II S. 32. ff.) skulde Professorens Enke og deres Børn nyde Residensen et helt Aar efter Mandens Død, dog saaledes, at de ikke skulle bortflytte uden til de sædvanlige Fardage, men andre heredes nyde ikkun et halvt Aar Residensen. Som Folge heraf kunne altsaa Enke eller Børn komme til at beholde en saadan Residens henved $1\frac{1}{2}$ Aar, naar nemlig Manden deer fort efter en af Flyttedagene, og da Bestemmelsen, forsaavidt andre Arvinger angaaer, ogsaa synes at maatte forstaaes saaledes at de kun skulle flytte til sædvanlig Fardag, ville disse kunne komme til at beholde Boligen henved et helt Aar. Dette forekom Professorens at være fordelagtigere for de Efterladte end det synes billigt, naar deres Løb afsees mod Eftermandens Ret til at komme i Besiddelse af den egentlig allerede ved Formandens Død ledigblivne Bopæl. Som bekendt var der for ikke saa mange Aar siden en Periode da der kun var en ordinær Flyttedag om Aaret her i Staden (Pl. 29de Febr. 1812, 20de April 1814 og Sde Marts 1819), og naar en Professor døde strax efter denne Flyttedag, kunde altsaa hans Enke og Børn endog beholde Residensen næsten i to Aar derefter.

Da der nu kun være tre saadanne Friboliger tilbage, og det var paatænkt at henlægge den ene af dem til et bestemt Professorat, havde det imidlertid mindre praktisk Vigtighed, hvorledes det omhandlede Forhold var ordnet med Hensyn til disse Boliger. Derimod havde Sagen nu større Vigtighed med Hensyn til de Huslejeportioner som ere satte istedetfor Friboliger in natura. Vel skulde nu, ifølge den hele Maade hvorpaa disse Huslejeportioner ere substituerede for de egentlige Boliger, de om disse gjældende Regler, saavidt Forholdets Natur tilstødede saadant, ogsaa anvendes paa dem, og navnlig er det endog utrykkelig fastsat, „at der ved Vakancer skal forholdes med dem som med Professorgaarde selv“, Resol. 18de April 1817, Direktionens Skrivelse af 19de Marts 1823; men desuagtet havde man i Praxis ikke anseet de ovenmeldte Bestemmelser om Naadensaar anvendelige paa disse Huslejeportioner, saaledes som bemærket i Conclusum Consistorii af 23de Decbr. 1840 (Aarb. p. 33). Saavidt ved Undersøgelse derom havde kunnet udfindes, havde man derimod antaget, at den efterladte Familie ikke kunde oppebære en saadan Huslejeportion længere end til den første Flyttetid som indtræffer efter Mandens Død. Medens saaledes Bestemmelserne om Naadensaar af Boligerne i høj Grad favoriserede de Efterladte, var man med Hensyn til disse Boligers Surrogat, Huslejeportionerne, kommet til en ganske anden Regel, uagtet der efter Forholdets Natur uden tvivl aldeles ikke var nogen Grund til at gjøre nogen saadan Forskel imellem Boliger og Huslejeportioner.

Forsaavidt Indrømmelsen af en længere Besiddelse af Boligen end til næste Flyttetid efter Mandens Død maa betragtes som en Hjælp og Undersættelse der tilstaaes Familien, maatte uden tvivl alle de Hensyn der have bevirket dette ogsaa tale for at en lignende Hjælp ydes den efterladte Familie, naar den afdøde Professor istedetfor Bolig har haft en Huslejeportion. Derhos kan det endog i mange Tilfælde blive haardere og seeligere for de Efterladte, at skulle ubetinget ved første Flyttetid miste Huslejeportionen, end om de til samme Tid skulde fraslytte en Fribolig. I de allerfleste Tilfælde vil en afdød Professors Familie være nødsaget til betydeligen at indstrænke sig, og navnlig at søge en meget mindre Bolig end den som det hidtil var passende og nødvendigt at have. Men naar Dødsfaldet er i ndruffet imellem Opførelsestiden og Flyttetiden, vil Familien ordentligvis end ikke kunne blive den Bolig som den Afdøde havde lejet kvit til første Flyttetid, men maa beholde denne kostbarere Bolig endnu et halvt Aar, uden i dette Halvaar at erholde den Huslejeportion paa hvilken der da Boligen lejedes var gjort Regning. En virkelig Fribolig vilde Familien derimod under de samme Omstændigheder ordentligvis uden videre Opoffrelse kunne forlade til første Flyttetid, efter at have søgt sig en passende Bolig. Den Omstændighed, at der er indført Naadensaar ved selve Boligerne men ikke ved Huslejeportionerne, kan ogsaa i andre Henseender medføre en ubillig Ulighed for vedkommende Professorer. Da den som allerede har Huslejeportion og derefter opterer en Fribolig vedbliver at nyde Huslejeportionen indtil han virkelig kan tiltræde Boligen, saa vil det herved kunne indtræffe, at han erhverver Ret til Naadensaar med Hensyn til denne sidste, uden at det Naadensaar som Formanden har nydt er faldet ham til nogen Byrde. Naadensaaret af en Fribolig falder nemlig egentlig den Professor til Byrde som staaer nærmest til at

optere Huslejeportion og nu erholder denne derved at en Formand, som besad en saadan, opterer den ledige Bolig; thi hin Professor erholder da den virkelige Nydelse af Huslejeportionen saameget sildigere, som den anden, paa Grund af Naadensaaret, kommer i Besiddelse af Boligen. Naar derimod en Professor først har opnaaet Huslejeportion ved Afgang blandt dem der nyde en saadan, og han derefter ved en følgende Afgang opterer Bolig, har han intet Afjavn lidt for hvilket der egentlig kunde tilkomme ham noget „annus gratiæ et refusionis“, som det kaldes i den anførte Constit. laudb. § 1.

Det forekom Professorerne, at der var grundet Anledning til at forandre de ovennævnte Regler, saaledes at der blev en fælles, lige Regel for Friboliger og Huslejeportioner, og at der derhos ved denne Regels Bestemmelse toges væsentligt Hensyn til Huslejeportionerne, som den nuværende vigtigste Gjenstand for den omhandlede Rettighed. Saavidt skjønnedes vilde det da være en ligesaa naturlig som billig Regel, naar det bestemtes, at den afdøde Professors Efterladte vedblive at nyde den Afdødes Huslejeportion indtil den næste almindelige Flyttetid til hvilken der efter Dødsdagen med sædvanligt lovligt Varsel kan skee Opsigelse. At den Afdøde muligen havde lejet sin Bolig paa flere Aar eller med usædvanlig lang Opsigelsestid, kunde naturligvis ikke komme i Betragtning, da Regelen maatte indrettes efter hvad der er det Almindelige. Den samme Regel syntes ogsaa med Billighed at kunne bestemmes om jeloø Friboligerne, saaledes at den Afdødes efterladte Familie ved Dødsfaldet betragtedes som op sagt til at fraslytte Boligen til den næste Flyttedag til hvilken der med sædvanligt Varsel kunde være steet Opsigelse hvis det havde været en Lejebolig. Det fulgte imidlertid af sig selv, at de nuværende Indehavere af Friboliger maatte beholde deres allerede erhvervede Ret for deres Efterladte til at nyde Naadensaar efter de hidtil gjældende Regler, saa at den ny Regel først kunde komme til Anvendelse for deres Efterfølgere.

Fremdeles giver den citerede Constit. laudb. en Professor, naar han kaldes til et andet Embede, Ret til at beholde Boligen i ligesaa lang Tid som en Afdødes Enke og Værn. Dette forekom Professorerne ikke at være vel grundet. Naar en Professor forlader Universitetet for at overtage et andet og ialmindelighed fordelagtigere Embede, synes der ikke at være Anledning for Universitetet til at indrømme ham nogen saadan Begunstigelse, men hans Emolument af Huslejeportion eller Fribolig synes ubetinget at burde ophøre til den første Flyttetid efter hans Fratrædelse. Naar derimod en Professor paa Grund af Alder eller Svagelighed entlediges med Pension, bør der uden tvivl tilstaaes ham Ret til at beholde Huslejeportion eller Fribolig i saa lang Tid som vilde have tilkommet hans Enke, saafremt han paa den Tid var afgaaet ved Døden.

De i det Foregaaende omhandlede Bestemmelser om Friboliger havde dog kun Hensyn til de egentlige Friboliger, som ere Gjenstand for Option, men ikke til de Boliger som ere forbundne med visse Professorater eller andre særegne Embeder ved Universitetet, og som det ikke blot er en Rettighed, men ogsaa en Pligt og Nødvendighed for de Væbkommande at tiltræde. Disse Boliger maa ialmindelighed ryddeliggjøres til første Flyttetid efter Dødsfaldet, for at Eftermanden kan komme i Besiddelse af samme.

Professorerne henstillede saaledes til Konsistorium, om det ikke maatte være hensigtsmæssigt at det blev bestemt:

1. at naar en Professor som nyder Huslejeportion afgaaer ved Døden, beholder hans efterladte Familie samme indtil den næstfølgende almindelige Flyttetid til hvilken der efter Dødsfaldet med sædvanligt lovligt Varsel kan skee Opsigelse;
2. at samme Regel for Fremtiden ogsaa bliver anvendelig med Hensyn til Friboliger der ere Gjenstand for Option, dog at de nuværende Indehavere af disse Boliger forbeholdes Ret for deres Efterladte til at nyde Naadensaar efter de hidtil gjældende Regler;
3. at naar en Professor forlader Universitetet for at tiltræde et andet Embede, ophører hans Emolument af Huslejeportion eller Fribolig til første Flyttetid efter hans Fratrædelse, hvorimod en Professor som entlediges med Pension beholder saadant Emolument i saa lang Tid som hans Enke vilde have beholdt samme, saafremt han paa den Tid var afgaaet ved Døden.

Konsistoriet maatte ligeledes være af den Formening, at de Bestemmelser som for Tiden kom til Anvendelse med Hensyn til det omhandlede Emolument trængte til visse Modifikationer. Fornehmelig antog man, at den Fremgangsmaade burde forandres som, saavidt Oplysning derom havde været at erholde, var bleven fast Præcis med Hensyn til Huslejeportionerne, at nemlig den efterladte Familie kun oppebærer samme indtil den første

flyttedag efter Dødsfaldet. Ved denne Praxis, der er i aabenbar Strid med den i Sagens Natur grundede og ved Resolutionen af 18de April 1817 sanktionerede Regel, at der ved Vakance skal forholdes med Huslejeportionerne, hvilke ere traadte i Stedet for de afbrændte Professorgaarde, paa samme Maade som med Professorgaardene selv, berøves de Esterladte et væsentligt Gode, hvortil de ofte ere haardelig trangende, og som enhver Professor maa antages villig til at skaffe sine Esterladte ved for sin egen Person i et vist Tidrum at renoncere paa samme, saameget mere, som her er Tale om et Emolument der ikke kan betragtes som nogen væsentlig Del af hans Indtægter, og som han dog ikke forud havde kunnet gjøre Regning paa at opnaae til nogen bestemt Tid. Konsistorium antog derfor, at Huslejeportionerne for Fremtiden bør være forbundne med Naadensaar, efter de samme Regler som ere eller maatte blive vedtagne med Hensyn til Friboligerne.

Grav nu disse Regler angaaer, da fandt Konsistorium, at den Forskjel der i Constitutio laudabilis de residentis er gjort mellem Enke og Børn paa den ene og andre Arvinger paa den anden Side, idet Naadensaaret for de førstnævnte beregnes paa en langt fordelagtigere Maade end for de sidstnævnte, ikke kan ansees som velgrundet. Det kan nemlig derved bevirkes, at en Professor for sine Arvinger erholder enten betydeligt mere eller betydeligt mindre, end der egentlig tilkom ham som Wederlag for det han selv havde afgivet til sin Formands Esterladte. Man fandt derfor, at denne Forskjel burde ophæves og Naadensaaret i alle Tilfælde beregnes paa samme Maade. Forsaavidt der nu i Constitutio laudabilis for Enke og Børns Vedkommende er fastsat en Beregningsmaade af Naadensaaret hvorved dette altid vil blive udstrakt mere eller mindre over et Aar, indtil henvend halvaandet Aar, maatte Konsistoriet vel med Andragendets Forsfatter være enig i at betragte dette som en altfor stor Begunstigelse af de Esterladte, og det antog derfor, at Tiden hvori Bolig eller Husleje kan beholdes burde være kortere. Dog syntes hverken Hensynet til de Døttere at kræve eller Djemedet med den hele, nærmest til de Esterladtes Understøttelse sigtende, Indretning at tilstøde en saa stor Indskrænkning som i Andragendet var foreslaaet; men man fandt at Naadensaaret passende kunde beregnes fra vedkommende Professors Dødsdag indtil den Døen derefter indfaldende ordinære flyttetid, saa at altjaa den Tid i hvilken en afdød Professors Esterladte beholdt det ham tillagte Emolument af Bolig eller Husleje altid bliver mere end et halvt og mindre end et helt Aar *).

Forsaavidt det af den førstnævnte Professor var foreslaaet, at den Ret til Naadensaar som efter Constitutio laudabilis tilkommer den Professor som kaldes til andet Embede, skulde bortfalde, saa at det ham tillagte Emolument af Bolig eller Husleje ubetinget skulde ophøre til den første flyttetid efter hans Afgang fra Universitetet, da stod dette Punkt i uadskillelig Forbindelse med det hele Hovedpunkt i hans Forslag, der gik ud paa at afskaffe det egentlige Naadensaar og istedetfor samme blot, med Hensyn til det Tidspunkt da den ledigblivne Lejlighed efter streng Ret skulde fratrædes, at indføre en billig Lempening, hvorved isærdeleshed toges Hensyn til, at en med Husleje beneficeret Professors Familie efter hans Død ordentligvis vil være nødsaget til at fraslytte den af ham beboede Lejlighed og sege en mindre kostbar Bolig. Men da Indretningen med Naadensaar efter Konsistoriets Mening burde bibeholdes **), og da dette ikke blot er annus gratiæ men tillige annus refusionis, saa vilde der ikke være Anledning til at fjelne imellem de Professorer som entlediges paa Grund af Alder eller Svaghed og dem som afgaae ved Befordring til andet Embede, men i begge Tilfælde vilde der være at tillægge dem samme Ret til at nyde Naadensaar som vilde have tilkommet deres Esterladte, saafremt de paa den Tid vare afgaaede ved Døden.

I Betragtning af det Anførte vedtog Konsistorium følgende Conclusum:

For Fremtiden skal Naadensaaret ved de Friboliger som ere Gjenstand for Option af Consistoriales regnes fra vedkommende Professors Dødsdag eller Afgang fra Embedet indtil den anden derefter indfaldende ordinære flyttetid, uden Hensyn til den Forskjel som i Constitutio laudabilis de residentis af 7de Juni 1679 § 10 er gjort imellem en Professors Enke eller Børn og hans andre Arvinger, dog saaledes at de nærværende Besiddere af Friboliger forbeholdes Ret for dem eller deres Esterladte

*) I det Tilfælde at Dødsfaldet indtræffer paa selve flyttedagen vil det dog blive et helt Aar.

**) Smidertid har Konsistorium dog forandret Indretningen saaledes at det, med Undtagelse af det ovenberørte Tilfælde (at Vedkommende dør paa selve flyttedagen), som maatte ingenfinde vil indtræffe, aldrig bliver noget Naadensaar, men altid kun imellem et helt og et halvt Aar.

til at nyde Naadensaaret efter de hidtil gjældende Regler. Saa skulle og de Consistoriales tillagte Huslejeportioner for Fremtiden være forbundne med Naadensaar, efter samme Regel som af Konsistorium er vedtaget med Hensyn til Triboligerne.

Paa Konsistoriets Indstilling meddelte Direktionen ved Skrivelse af 14de Juni sin Villigelse af de af samme saaledes vedtagne Regler.

— Efterat Konsistorium i sit Møde den 15de Sept. havde taget den Bestemmelse at have den hidtil bestaaende Forskjel mellem første og anden Pedels Embede, udnævnte det saavel den konstituerede første Pedel, Müller, som den anden Pedel, Speer, hver for sig til Universitetspedel, og udfærdigede for dem begge Bestallinger som saabane. Det besluttede derhos, indtil videre at overdrage den forstnævnte de Forretninger der hidtil have hørt til første Pedels og den sidstnævnte dem der vedkomme anden Pedels Embede, med de for begge fastsatte respektive Emolumenter.

De udfærdigede Bestallinger lyde saaledes :

St. Pp.
4 Kl. Nr. 6

Nektor og Professore ved det kongelige Universitet i Kjøbenhavn Gjøre vitterskiat : at vi have antaget og beskiftet Student . . . , hidtil Universitetets 2den Pedel, til at være Universitetspedel, og skal han i denne sin Besilling ialmindelighed erkende Nektor og Professore ved Universitetet for sin retmæssige Dyrtahed, nejagtig efterkomme Alt hvad hans Embede vedkommer, og rette sig efter de Forskrifter som nu eller i Fremtiden blive ham meddelte. I denne sin Tjeneste, som han vedbliver indtil den med et Hjerdingaars foregaaende Aarsel bliver ham af Konsistorium opsagt, nyder han den Løn og de Emolumenter som til samme maatte blive henlagte. Paa en ligeløbende Gjenpart heraf reviderer han sig til at opfylde de ham paaliggende Pligter.

Til Bekræftelse under Universitetets Segl og Konsistorii sædvanlige Underkrift.

— Utter i 1847 har Konsistorium haft Lejlighed til at udøve den det tilbagegivne Rettighed til at udnævne Klokkerne med flere Betjente ved de to dets Patronat undergivne Kirker i Hovedstaden, idet den i Slutningen af 1846 ved Dødsfald ledigblevne Klokkertjeneste ved Trinitatis Kirke blev besat ved Valg af Konsistorium under 24de Februar. Pensionen til den afdøde Klokkers Enke blev ogsaa her fastsat til 80 rb. og Naadensaarets Begyndelse til Bestallingens Datum, den 23de Marts *).

— I Skrivelse af 4de Sept. underrettede Konsistoriet ved Kieler-Universitetet det hervedværende Konsistorium om, at Studiosus N. N. fra Hønsborg for nogle Dage siden, efterladende sig megen Gjæld og uden at indløse sit beslaglagte Testimonium morum, havde forladt det dervedværende Universitet for at fortsætte sine Studier i Kjøbenhavn. For Sædeligheds og Ordens Opretholdelses Skyld ved Universitetet, maatte Konsistorium indstændigen ønske, at en saa dabelværdig Opførsel af en Studerende ikke hengik ustraffet, og jaae det hensigtsmæssigste Middel til at forebygge lignende Udfærd i Fremtiden i streng Overholdelse af den ved samtlige tyffe Universiteter gjældende Grundsætning, at Studerende ikke optages naar de ikke fremviise de behøvrige Vidnesbyrd fra det sidst besøgte Universitet. Da Konsistoriet imidlertid ikke vidste, hvorvidt denne Grundsætning ogsaa anerkjendes ved det Kjøben-

*) Bestallingen er i det Væsentlige aldeles ligeløbende med den i forr. Aarg. meddelte for Klokkeren ved Frue Kirke. Kun følgende Modifikation er at mærke: § 3. Ved Kirken og Kirkegaarden skal han have dagligt Opsyn at de altid rene og ordentlige holdes, og som at de uligemaade Kirkegaarden overalt ryddelig og for Urenlighed renholdes. § 6. Han skal og et Lig er bleven begravet, ligesom han og til Procurator templi har at indberette, naar en Grav eller Ligten til Kirken er forfalden. Saa har han og i Henseende til Bestallinger af Lig som begravet paa Trinitatis Kæmpekirkegaard udenfor Stabens Rørreport, samt de til Graveren afskiedende efterrettelig. § 8. For saadan hans Tjeneste skal han i alle Maader nyde den Løn og de Indkomster som hans Formand har haft, og skal dermed lade sig nøje. Hvorimod han forpligter sig til, ligesom det efter den engangtagne Beslutning som en besænderig Afgift er bleven hans Formand paalagt, aarlig, endog i Naadensaaret, af denne Klokkertjeneste at svare til Universitetets Bygningskasse 150 rb. Selsk., som erlægges kvartaliter i Kvæturen imod sammes derfor meddelte Kvittering. Endvidere erlægger han efter Naadensaarets Udlob til Klokker Petersens Enke en saadan aarlig Pension som nærmere vil blive bestemt. § 9. I Naadensaaret deler han Embedets Indkomster med Klokker Petersens Enke, imod at hun tager lige Del i den paa Embedet høiende ovenfor anførte faste Afgift, saa har han og at underkaste sig de Bestemmelser om Naadensaaret, og navnlig om det Tidspunkt fra hvilket det skal tage sin Begyndelse, hvilke nærmere vil blive fastsatte.

havnste Universitet, udtalte det for dette særegne Tilfælde og for Fremtiden det Ønske, at bemeldte Studerende og overhovedet Studerende der ankomme fra Kiel maatte nægtes Optagelse ved Universitetet her, indtil de derfra have tilvejebragt det sædvanlige Testimonium morum.

Ved Svarskrivelse af 20de Novb. meddelte det herværende Konsistorium i denne Anledning, at efter de gjeldende Regler skal vel enhver ved Kiels eller et andet Universitet relegeret Student, der maatte melde sig her til Antagelse, strax afsvies, men at nogen almindelig Befømmelse i den antydede Retning ikke høves, og at man saaledes ikke saae sig istand til at tage noget Hensyn til, om En der iøvrigt kan vente Immatriculation har efterladt sig Gjæld ved et tidligere besøgt Universitet.

Igjennem Konsistorium modtog Direktionen fra Bestyrelsen af Stipendievæsenet et ved et Forslag fra Regensprovssten foranlediget Andragende om, at den ved **Underbetjent** paa Regensen Nørshous Død i Begyndelsen af Aaret ledigblevne Post maatte forenes med **Portnerstjenesten** sammesteds. Den i den aldre Tid stedfundne Forbindelse mellem begge disse Poster var i Aaret 1782 bleven ophævet ved en Deling af den daværende Underbetjentpost mellem en særskilt „Dagvægter“ eller „Svejtser“, som senere fik Navn af „Portner“, og en egentlig Underbetjent. Denne Deling fandtes dog senere mindre hensigtsmæssig, og det var derfor allerede forhen kommet paa Tale, om det ikke maatte være rigtigt, atter at samle begge Bestillinger til en. Da imidlertid Forholdene, navnlig den Underbetjenten tidligere indremmede og først i Aaret 1835 aldeles afstaffede Beværtning, ikke tilstedede en saadan Forbindelse, og man ved den forrige Underbetjents Død havde flere andre og vigtigere Forbedringer og Forandringer at fæste Opmærksomheden paa, kom Spørgsmaalet om Bestillingernes Forbindelse dengang ikke videre under Overvejelse. Men da Omstændighederne for Øjeblikket maatte anses gunstige for en saadan Forandring, idet Underbetjenten var afgaaet ved Døden og man i den derefter forløbne Tid af over et halvt Aar havde haft Lejlighed til at erfare, at Intet var til Hinder for en saadan Forbindelse, der faktisk havde fundet Sted i denne Tid, idet Portneren midlertidigen havde været overdraget Tjenesten som Underbetjent, og man endelig ogsaa i denne Mands Personlighed havde en Garanti for, at Posten med Sikkerhed kunde betros ham og saaledes et Forsøg anstilles, havde Regensprovssten troet i disse Omstændigheder at finde Opfordring til at foreslaae, at den ommeldte Foranstaltning nu maatte iværksættes, hvorved man antog at flere Fordele vilde opnaaes, navnlig, at man derved undgik at have to hinanden jevnstids staaende underordnede Betjente, hvilket paa flere Maader bevirkede Forvillinger og andre Ulemper, der let kunde volde ubehagelige Forholde, og at derved vilde fremkomme større Enhed i Forretningerne, ligesom og maasse nogen Besparelse kunde opnaaes, om end Lønningerne ansattes noget rundeligere end forhen.

Underbetjenten havde tidligere været tilstaaet en aarlig Sum af 300 rb. til Løn haade for ham selv og det til Regensens Rengjoring m. v. fornødne Lyende; men da Sølgen heraf viste sig at være den, at Regensen ialmindelighed havde for faa og som oftest maadelige Lyende, blev det ved en kongelig Beslutning af 27de Decb. 1836 allernaadigt bifaldet, at der maatte tillægges Underbetjenten en aarlig Løn af 150 rb. af Kommunitetets Kasse, foruden 300 rb. til Bestridelse af de Arbejder ved Stiftelsen der udføres ved Lyende eller lejede Folk, dog saaledes at det samlede Beløb udbetaltes Underbetjenten med 112 rb. 48 sk. kvartaliter. Men da endnu Misligheder herved fandt Sted, og det derhos erkjendtes, at saavel Lønnen for Underbetjenten som Lyendet var for ringe, blev det ved en kongelig Beslutning af 18de Oktb. 1842 (se Aarb. 1842 S. 109) allernaadigt tilladt, at det anførte Beløb af 300 rb. til Lyendet maatte forhøjes til 324 rb. og bestemt, at det bliver at udbetale Vedkommende selv umiddelbart af Kommunitetets Kasse, hvorhos Underbetjenten tillægges et personligt Tillæg af 100 rb. Lønningerne til Lyendet blev dog senere atter forhøjede med 126 rb., hv. se Aarb. 1845 S. 38 f.

Naar nu den ny Underbetjent i Egenkab som tillige Portner tilstodes den samme Lønning som den afdøde Underbetjent, eller 250 rb., vilde den til Portneren hidtil udbetalte Løn af ialt 119 rb. bortfalde. Dog vilde det blive nødvendigt, at Regensens faste Karl, som ved Forandringen vilde faae nogen Forøgelse af sine Forretninger, navnlig ved at være behjælpelig med Portens Pasning m. m., gaves en Forhøjelse af Lønnen med 10 eller 20 rb., ligesom der, da Karlen ikke længere vilde kunne besørge Gadefejningen, maatte hertil anvendes et Beløb, der dog antoges ikke at kunne blive betydeligt.

For at iværksætte denne Forandrig vilde imidlertid en Bygningsforandring blive nødvendig, idet der maatte forkaffes den ny Underbetjent, som dog vedblev at være Portner, en rummeligere Bolig i umiddelbar Nærhed af Porten, medens derimod den nuværende Underbetjentbolig inde i Gaarden kunde opgives. Dette kunde opnaaes ved i den gamle Portnerbolig at inddrage de to Alumneværelser Nr. 3 og 4 i 4de Gang, hvilke stodte umiddelbart op til Portnerens Lejlighed. Underbetjenten vilde da erholde 3 jevnstides liggende Værelser med Kjøkken, hvilket vilde være tilstrækkeligt for en mindre Familie. Til Erstatning for Tabet af de to Alumneværelser, vilde den hidtilværende Underbetjentbolig kunne indrettes til en meget bekvem Lejlighed, bestaaende af to Opholdsværelser og et fælles Sovestue, der efter Provstens Formening endog vilde blive en af de bedste Lejligheder. Omkostningerne ved disse Forandringer vare i et optaget Overslag beregnede, for Portnerboligen til 294 Rbd. 36 Sk., for Alumnelejligheden til 482 Rbd. 4 Sk., tilsammen 776 Rbd. 40 Sk. eller med et rundt Tal omtrent 800 Rbd., hvilken Sum vilde kunne udredes af Budgetsummen til ekstraordinære Udgifter, og som navnlig ikke kunde ansees for Halvdelen af det Beløb hvis Renter vilde bepareres ved den omhandlede forandrede Omfordeling af Lønningerne m. v.

Efterat Direktionen havde allerunderdanigst anbefalet disse, ogsaa af Kvæstor og Konfistorium understøttede, Forslag, behagede det Hans Majestæt under 15de Okt. allernaadigst at tillade:

1. at de hidtil Underbetjenten paa Regensen paahvilende Forretninger henlægges til Regensportneren, saaledes at der derefter tillægges denne i aarlig Løn hvad der har været tilfæaet den saadannede Underbetjent, nemlig 250 Rbd. foruden Kostpenge, 60 Rbd. til Karlen og 50 Rbd. til en Kone, samt Emolument af 8 Favne Brænde, mod at han derfor besørger Rengjøringen, samt dagligen Morgen og Aften forsyner Alumnerne med kogt Vand og Gløder;
2. at den for Karlen normerede Løn af 60 Rbd. forhøjes med 20 Rbd. til ialt 80 Rbd. aarlig;
3. at den nuværende Portnerbolig udvides ved Hjælp af de to Alumneværelser Nr. 3 og 4 i 4de Gang, og den forrige Underbetjentlejlighed omdannes til to Opholdsværelser og et Sovestue for tvende Alumner, saaledes at den efter det allerunderdanigst fremslagte Overslag dertil medgaaende Beføstning af ialt indtil 800 Rbd. udredes af den paa Kommunitetets Budget for indeværende Aar under 13de Post reserverede Sum af 1500 Rbd. til ekstraordinære Udgifter.

— Efter Forslag af den Kommitte angaaende Universitetets Stipendievæsen som i Anledning af den paatænkte ny Ordning af Kommunitets- og Regensbeneficierne — hvorom et nyt Reglement er udkommet under 11te Februar 1848 — og samtlige øvrige Stipendier af Konfistorium tidligere har været nedsat, har dette under 17de Marts 1847 besluttet, dels at Attesterne for akademisk Slid herefter skulle meddeles paa et anordnet Skema, hvilket af enhver Student bliver at forelægge de Profesorer af hvilke han begjærer Attest, og som kan erholdes gratis udleveret hos den i Kommunitetsbygningen boende Pedel, dels at der indrettes en alfabetisk ordnet Protokol, i hvilken alle Udnævnelser, saavel til Kommunitets- og Regensbeneficierne som til Universitetets øvrige Stipendier, dog med Undtagelse af Sygelegater, ekstraordinære Gratialer og Legater under 10 Rbd. om Aaret, blive at indføre med Angivelse af Udnævnelses Datum, hvilken Protokol, overensstemmende med nedenstaaende Skema, bliver at føre af en af Pedellerne, der saavel i hver Juni og Decbr. Termin, som ved hvert Kvartals Slutning og for Kommunitetets og Regens Vedkommende paa de Lister da disse bortgives, har at indhente de fornødne Oplysninger om Af- og Tilgangen hos de forskjellige Esorer og andre Vedkommende, ligesom han, hvergang Nogen der nyder et Stipendium ved en Examen faaer Non contemnendus til Hovedkarakter, derom har at meddele vedkommende Esorus Underretning.

Skemaet for Slidsattesten er følgende:

Semester.	Forelæsninger og Værelser.	ugentlige Timer.	Bemærkning.	Docentens Navn.

Skemaet for Stipendie-Protokollen:

Stipendiarii.	Stipendier.	Beløb.	Varig- hed.	Ud- nævnt.	Bemærkninger.

— Fra de Studerende paa Regensen indkom i Begyndelsen af Maj Maaned et Andragende om, at der paa Grund af den herskende Dyrtd maatte tilfaaes dem enten en Gratifikation engang for alle, eller ialtsald en midlertidig maanedlig Forhøjelse af Stipendieportionerne. Ligesom de indtraadte extraordinære Omstændigheder allerede i og for sig syntes at tale for en saadan Foranstaltning, saaledes maatte det anses for saameget naturligere og billigere, at Kommunitetet som sine Alummer til Hjælp under de vanskelige Tidsforholde, som de samme Omstændigheder der havde frembragt en paa paafaldende Forbyrdelse af de første Livsfornödenheder, bevirkede, at Stiftelsen vilde i dette Aar faae et ganske ualmindelig stort Overtud, hvortil endvidere kom, at det ved de allerede i længere Tid førte Forhandlinger om forandrede Regler for Kommunitetsstipendiets Uddeling og Bestyrelse (hvorum, som nylig anført, i Februar 1848 er udkommet et nyt Reglement) netop var paatænkt i det Hele at forhøje Understøttelsesportionerne.

Paa Direktionens derom nedlagte allerunderdanigste Forespørgsmaal blev det derfor under 2den Juli allernaadigst tilladt, at der af Kommunitetets forventede Overtud for 1847 maatte anvendes et Beløb af 1680 Rbd. saaledes, at deraf tillægges enhver af Kommunitetets 130 Alummer, og de 10 Regensalumner som ikke have Kommunitetet, et maanedligt Tillæg af 2 Rbd. for Tiden fra 1ste Maj til 31te Oktober.

— Paa Direktionens derom nedlagte allerunderdanigste Forespørgsmaal, er under 15de Marts Stud. Theol. J. M. L. Hjort og under 7de Maj Stud. Philol. C. A. C. Diekmann allernaadigst forundt Forkængelse af Kommunitets- og Regensbeneficiet paa resp. et halvt og et helt Aar fra 1ste Maj at regne.

Den i Retsvidenskaben i det akademiske Aar 1846—47 udsatte Prisopgave havde været saa heldig at finde to særdeles gode Besvarelser. Uagtet Banfeligheden af den Gjenstand der skulde behandles, havde begge Forfattere leveret Arbejder der, naar tilberligt Hensyn toges til den Maalestof der retfærdigen kan anlægges ved denne Lejlighed, efter Fakultetets enstemmige Dom fortjente hæderlig Udmærkelse. Det Forhold hvori disse Afhandlinger stode til hinanden var imidlertid saa ejendommeligt, at Fakultetet ikke tog i Betænkning at andrage paa en extraordinær Forholdsregel. Begge Afhandlinger vare nemlig ikke blot gode, men hver havde derhos sin ejendommelige Karakter, saa at Fakultetet havde maattet tillægge dem lige Værd i sin endelige Dom. De Grundringer der fortrinsvis rammene den ene Afhandling kunde ikke i samme Grad gjøres gjældende mod den anden, og den ene havde atter Fortrin som den anden ikke i lige Grad kunde roses for. Uden derfor at miskjende Principet, at en Afhandling som staaer tilbage for en samtidigt konkurrerende paa ingen Maade kan gjøre Krav paa nogen Udmærkelse, om den end maaske under andre Forholde vilde have vundet Medallien, turde Fakultetet dog antage, at en Undtagelse kunde tilstedes ved speciel Bestemmelse, naar to Afhandlinger ikke blot ere særdeles gode, men derhos hinanden i Godhed saa lige, at det vilde være lige uretfærdigt at foretrække den ene for den anden og at nægte dem begge Medallien. At dette Tilfælde vil indtræffe saa sjelden, at Erkjendelsen af hin Undtagelses Mulighed ikke kunde have nogen Betænkning, syntes og Erfaringen at vise, eftersom der ikke siden 1824, da 2 Prismedaljer efter allerhøjeste Bemyndigelse bleve tildelede to lægevidenskabelige Konkurrenter, havde været Anledning til at bringe en lignende Undtagelse i Anvendelse*). Fakultetet indfillede saaledes, at den fornødne Bemyndigelse maatte udvirkes til at tilkjende begge Forfattere Prisen, hvilket ogsaa derefter, paa Direktionens allerunderdanigste Forespørgsmaal, under 17de Sept. blev allernaadigst tilladt.

— Det er bekendt, at det ved den under 20de Decbr. 1833 bekendtgjorte kongelige Beslutning af 22de Novbr. næstforhen er allernaadigst bestemt, at de Studerende som ere bleevne immatriculerede ved et andet Universitet end Kjobenhavn, men agte at tage Embedsexamen ved det sidstnævnte, skulle, saafremt de ønske sig fritagne for at afsløre Examen Artium og philosophikum, underkaste sig ved det philosophiske Fakultet en Præliminærexamen, til hvilken de dog ikke kunne stedes naar de ikke godtgjøre, at have idetmindste i et Aar

*) Se afb. Tdb. I. S. 333. Et lignende Tilfælde var ogsaa tidligere indtruffet, nemlig i 1809, da to Medaljer for tvende samtidige Besvarelser af den historiske Opgave bleve tilkjendte, tilfælle under Paaberaabelse af, at der i det foregaaende Aar ingen Medalje var vundet i dette Fag. Se Un. og Sk. Ann. 1809 I. S. 29.

bivaanet Forelæsninger ved det Universitet hvor de først ere bleve immatrikulerede, og derefter have ladet sig immatrikulere ved Kjøbenhavns Universitet.

Om at dispenseres fra bemeldte Præliminærexamen indkom gennem Konsistorium et Andragende fra J. S. Burt, som i Maj 1846 havde taget juridisk Embedseramen (med anden Karakter) i Kiel, og nu ønskede at indstille sig til den fuldstændige juridiske Examen i Kjøbenhavn. Konsistorium bemærkede, at der vel ikke lettelig bør meddeles Dispensation fra den omhandlede Præliminærexamen i de Tilfælde som Bestemmelsen uden tvivl nærmest har haft for Dje, nemlig hvor Studerende som vel have begyndt, men ikke fuldendt, deres akademiske Kursus ved fremmede Universiteter, begive sig hertil for at tage Embedseramen efter nogen Tids Ophold ved Universitetet her; men at Sagen formentligen stiller sig anderledes med Hensyn til Studerende der have tilendebragt deres Kursus og derhos dokumenteret deres videnskabelige Dannelse og Kundskaber ved at underkaste sig en Embedseramen i Hertugdømmerne. Herved maa det nemlig, efter Indretningen af disse Gramina, ansees tilstrækkelig godtgjort, at de ere i Besiddelse af det fornødne humanistiske og filosofiske Grundlag til med Held at kunne studere et af de Fag for hvilke en Embedseramen er anordnet; hvilket og bestrykes ved Fdn. af 9de Jan. 1824 § 2, der endog giver theologiske, juridiske og medicinske Kandidater som have opnaaet bedste Karakter ved at underkaste sig Embedseramen i Hertugdømmerne, Udgang til at erhverve Licentiat- og Magistergraderne her ved Universitetet uden nogen foregaaende Prøve.

Ligesom Konsistorium i Henhold hertil og til den af det filosofiske Fakultet meddelte Anbefaling havde indstillet, at den ansøgte Dispensation maatte forundes Kandidat Burt, saaledes skønnede Direktionen heller ikke rettere, end at de af Konsistoriet ansførte Omstændigheder indeholdt tilstrækkelig Grund til allerunderdanigst at anbefale Ansøgeren til den begjærte Tilladelse, og da Direktionens allerunderdanigste Indstilling desangaaende vandt allerhøjeste Bifald, blev der ved kongelig Beslutning af 8de Januar allernaadigst forundt fornævnte Kandidat Tilladelse til at indstille sig til den fuldstændige juridiske Embedseramen her ved Universitetet, uden forud at underkaste sig den ved allerhøjeste Resolution af 22de Novb. 1833 anordnede Præliminærexamen.

Kandidaten, som i Novb. 1846 blev immatrikuleret ved Universitetet, har ikke hidtil benyttet den givne Tilladelse.

— En lignende Dispensation fra Bestemmelserne i den ovennævnte kongelige Beslutning af 1833 blev efter Ansøgning tilstaaet Studiosus L. Hammerich fra Kiel. Som Søn af en dansk Embedsmand, der i en Række af Aar havde været ansat som Auditor ved det i Kiel garnisonerende Jægerkorps, havde han gennemgaaet den lærde Skole i bemeldte By og nylig underkastet sig Ufgangseramen ved samme, hvorefter han var bleven immatrikuleret ved Universitetet i Kiel, for, efter at have paabegyndt sine Embedsstudier der, senere at fuldende dem i Kjøbenhavn; men da de forandrede Omstændigheder ikke tillode ham at forblive længere i denne By, havde han begivet sig til Kjøbenhavn for strax at begynde sine Studier her, og ansøgte nu, da Examen Artium allerede var tilendebragt, om Tilladelse til, med fritagelse for denne Examen at maatte underkaste sig anden Examen i 1848.

I Analogi med hvad der oftere forhen var tilstaaet andre Studerende fra fremmede Universiteter*), og da Ufgangseramen ved den lærde Skole i Kiel vel kunde antages at staae i Klasse med Examen Artium, troede Direktionen at have tilstrækkelig Anledning til at udvirke ham den ansøgte Tilladelse, hvortil han ogsaa af Konsistorium var anbefalet, og paa derom nedlagt allerunderdanigst Forestilling blev det derefter under 19de Novb. allernaadigst tilladt bemeldte Studerende at underkaste sig anden Examen ved Kjøbenhavns Universitet i Forening med de nylig ved dette immatrikulerede Studerende, uden Forpligtelse til at underkaste sig Examen Artium eller den ved allerhøjeste Resolution af 20de Novb. 1833 anordnede Præliminærexamen.

— Som bekjendt er der ved den kongelige Bestemmelse af 22de Novb. 1833 — bekjendtgjort under 20de Decb. s. A. —, angaaende Dimission til Universitetet af Studerende der ikke have den tilstrækkelige Modenhed, blandt Andet fastsat, at Privatdimissioner hvis Dimission befindes umodne taale Udgang til i de næste 4 Aar at dimittere til Universitetet. Fra Underbibliothekar S. Gundorph, som var kommet i et saadant Tilfælde, idet en af ham i Efteraaret 1846 dimitteret Studerende var bleven afvist fra Examen Artium paa Grund af Beskaffenheden af hans latiniske Stil, var indkommet Andragende om Dispensation fra de foransførte Bestemmelser, saa at det maatte tillades ham, desuagtet til

*) Se Aarb. 1841 S. 70, 1843 S. 51, 1844 S. 59.

Gsteraaret 1817 at dimittere nogle af ham forberedede Studerende. Andragendet blev saavel af det philosophiske Fakultet som af Konfistorium anbefalet, med Hensyn til den Duelighed og Samvittighedsfuldhed Ansøgeren havde lagt for Dagen ved de af ham i en lang Række af Aar foretagne Dimissioner og det heldige Udfald af disse. Direktionen fandt sig derfor foranlediget til desangaaende at neblægge allerunderdanigst Forestilling, og ved kongelig Beslutning af 8de Januar blev derefter Underbibliothekar Gundorff allernaadigst paa ny tillagt den Afgang til at dimittere til Examen Artium ved Universitetet som han paa Grund af Examiens Udfald i det afvigte Aar havde mistet, dog at det betydes ham, at han i Fremtiden ved sin Dimission har at iagttage tilbørlig Forsigtighed.

— Med Hensyn til, at det ved den allerhøjeste Bestemmelse af 21de Maj 1847 angaaende Oprettelsen af en **gejstlig Dannelsesanstalt paa Island** (hv. s. længere nede i Afdelingen om det lærde Skolevæsen) er fastsat som Betingelse for Benyttelsen af bemeldte Læreaanstalts Undervisning, at Vedkommende har absolveret Afgangseramen ved den islandske lærde Skole, og for dem der senere end et Aar herefter melde sig til Optagelse i Anstalten, at de forud underkaste sig et Tentamen ved samme, havde Forstanderen i et til Stiftsøvrighedsbeden paa Island indgivet Andragende, foranlediget ved tvende indtrufne Tilfælde, blandt Andet forespurgt, om ogsaa de der for mere end et Aar siden have taget første eller anden Examen ved Universitetet skulde, forinden de tilstedes Afgang til Dannelsesanstalten, underkaste sig nævnte Tentamen. Stiftsøvrigheden havde vel antaget, at Examen Artium ved Universitetet ikke i den omspurgte Henseende kan give større Ret end Afgangseramen ved Skolen, men derimod med Hensyn til dem der tillige have taget den philosophiske Examen henstillet Spørgsmaalet til Direktionens Afgjørelse.

I denne Anledning tilkendegav Direktionen ved Skrivelse af 18de Decb., idet Den bifaldt Stiftsøvrighedens Mening i Henseende til Examen Artium, at der heller ikke spntes med Hensyn til Afgang til Dannelsesanstaltens Benyttelse at kunne gjøres nogen Forskjel mellem dem der blot have absolveret Examen Artium og dem der tillige have taget anden Examen, efterdi denne sidste ingenlunde betager de Grunde der have fremkaldt den almindelige Bestemmelse om Tentamens Nødvendighed deres Vægt; ligesom og Konfistorium, der havde haft Lejlighed til at ytre sig over Sagen, havde udtalt sig i samme Retning. Stiftsøvrigheden anmodedes derfor om, overensstemmende hermed at give Forstanderen Befæd.

Legatvæsenet vedkommende.

Foruden den nu allernaadigst konfirmerede Fundats for det i forrige Aargang omtalte **Æstrupske Legat til Valkendorfs Kollegium**, skal ligeledes meddeles Fundatsen for et af Rector for Roeskilde Kathedralskole **Etatsraad Bloch** oprettet Legat til Fordel for Studerende af hans Familie, eller i Mangel af saadanne for Studerende fra Roeskilde Skole, hvilket Legat iøvrigt forsaavidt ikke hører til de egentlige Universitetslegater, som det ikke administreres af Konfistorium eller uddeles af Professorerne, men af Roeskilde Skoles Forstanderskab og af Stiftelsen selv eller hans Afkom, eller og af Skolens tilkommende Bestyrere. Endelig er stiftet et nyt Legat til **Srue Kirke**, hvorom det Nærmere meddeles.

1. Fundatsen for det **Æstrupske Legat** er med den kongelige Konfirmation saalydende:

Vi Christian den Ottende, af Guds Naade Konge til Danmark, etc. etc. Hjøre vittterligt: at efterdem hos Os allerunderdanigst er bleven ansøgt og begjært Vor allerhøjeste Konfirmation paa den af Konfistorium ved Bort Universitet i Kjøbenhavn under 26de forrige Maaned oprettede og herhos in originali vedheftede Fundats for et under Navn af „det Æstrupske Legat ved Valkendorfs Kollegium“ oprettet Legat for en Studerende der er Alumnus paa bemeldte Kollegium, af hvilken Fundats en ligelydende Gjenpart findes i Vor Direktion for Universitetet og de lærde Skoler, saa ville Vi denne Fundats i alle dens Ord, Punkter og Klausuler, saaledes som den her findes, allernaadigst have konfirmeret og stadfæstet, ligesom Vi herved konfirmerer og stadfæste samme. Forbydende Alle og Enhver herimod, efterdem foresrevet staaer, Ginder at gjøre.

Givet i Vor Kongelige Residensstad Kjøbenhavn den 18de Juni 1847.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Christian R.

(L. S.)

Engelstoft.

Kolderup-Rosenvinge.

for det under Navn af „det Estrupske Legat ved Valkendorfs Kollegium“ oprettede Legat for en Alumnus paa bemeldte Kollegium.

Efterat det ved Kongelig Resolution under 3die August 1846 er allernaadigst bifaldet, at den i Maart 1836 til Valkendorfs Kollegium af nu afdøde Etatsraad Dr. Philosophiæ **J. S. J. Estrup** til Kongsdal skænkede Gave, stor 1000 Rbd., bliver at anvende til et Stipendium for en eller tvende Alumnus paa det navnte Kollegium, har Konfistorium forfattet følgende Fundats for dette Legat. § 1. Legatet skal fere Navn af det „Estrupske Legat ved Valkendorfs Kollegium“, og dets Kapital, 1000 Rbd., skal stedse forblive uort og bestyres i Forening med Kollegiets øvrige Kapitaler, dog saaledes at det erholder sin særskilte Konto i Kvæsturens Bøger. Kollegiets Eforus er Eforus for Legatet og aflægger Regnskabet for det paa samme Maade som for de øvrige med Kollegiet forbundne Legater. § 2. Af Kapitalens Rente udredes et Stipendium til Veløb 30 Rbd. aarlig, som udelst tillægges en Studerende som er Alumnus paa Kollegiet, og udbetales tvende Gange om Aaret, naar Renten forfalder; hvorimod den overskydende Rente indbetales i Kvæsturen til Dplæg og Forrentning i Forbindelse med Legatets Kapital. § 3. Det Estrupske Stipendium kan kun søges af Alumnus paa Kollegiet som have opnaaet idetmindste Laudabilis til Examen philologico-philosophicum, eller have de Kvalifikationer som i Fremtiden ville blive at agte lige med denne. Blandt Ansøgerne udnævner Konfistorium den som mest anbefaler sig ved Flid, Sædelighed og Ævner. § 4. Stipendiaten udnævnes paa tre Aar; men Stipendiet kan ved gjentagne Udnævnelser tillægges ham enten paa et Aar ad Gangen eller paa to Aar, saaledes at han ialt nyder det i fem Aar. Dog kan det i alle Tilfælde kun oppebæres af den som endnu er Alumnus paa Kollegiet naar Renten falder. § 5. Derfor en Stipendiat enten maatte af Konfistorium befindes værdig til at nyde den ham tilkommende Portion, eller uforventet afgaaer fra Kollegiet saa kort før Forsaldstiden, at ingen ny Stipendiat forinden kan udnævnes, bliver Stipendiet for en saadan Termin at oplægges til Fremvært ligesom det aarlige Renteoverflud (§ 2). § 6. Naar den oprindelige Kapital ved de i § 2 og 5 ommeldte Dplæg er fordoblet, oprettes en ny Stipendieportion, der bliver i alle Maader at behandle i Lighed med den oprindelige, ligesom den overskydende Rente fremdeles skal oplægges paa samme Maade som ovennævnt. § 7. Hvergang paa denne Maade Fremvæarten atter naaer Legatkapitalens Veløb, skal det staae den fremtidige Bestyrelse frit for, enten at oprette ny Stipendiepladser, eller med den forøgede Rente at forhøje Stipendiets Veløb for Stipendiaterne. § 8. Skulde Legatets Renteindtagt i Fremtiden ved tilfældige Omstændigheder, saasom Rentefodens Nedfattelse, blive formindsket, skal dog Stipendiet udbetales med det ovenfor bestemte Veløb, saafremt den overskydende Rente til den Tid kan afgive idetmindste et saa stort aarligt Dplæg som det hvormed der nu begyndes. Men er dette ikke Tilfældet, bliver Stipendiet saavidt fornødent at nedsætte og at udbetale med dette mindre Veløb, indtil Legatets Renteindtagt er forøget saaledes, at den fulde Stipendieportion, foruden Dplæget, deraf kan afholdes. Derefter kontinueres med Dplægene, indtil der kan dannes en ny Stipendieportion paa 30 Rbd., og desuden udredes det i § 6 bestemte Dplæg, og saa fremdeles.

I Konfistorium den 26de Maj 1847.

A. Vehlenschläger.

(L. S.)

A. S. Krieger,

Referendarius consistorii.

S. C. Petersen.

2. Angaaende Oprindelsen til det af Rektor Etatsraad Bloch oprettede „S. Blochs Jubilæums-Legat“ og Bestemmelserne for dets Virksomhed og Anvendelse m. v. vil det nærmere erfares af Fundatsen for samme, der med den kongelige Stadfæstelse er saaledes lydende:

Vi Christian den Ottende, af Guds Naade Konge til Danmark, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenborg, Gjøre vitterligt: at eftersom hos Os er allerunderdanigst bleven ansøgt og begjært Vor allerhøjeste Konfirmation paa den af Rektor Etatsraad Bloch, Ridder af

Dannebrog og Dannebrogsmænd, under 10de Novb. d. A. oprettede og herhos in originali bestede Fundation for et af ham under Navn af „S. Blochs Jubilæums-Legat til Roeskilde Kathedralskole“ stiftet Legat til Bedste for dertil trængende og værdige Studenter ved Kjøbenhavns Universitet som enten nedstamme fra Stifteren eller ere dimitterede fra fornævnte Kathedralskole, af hvilken Fundats en ligehynde verificeret Gjenpart findes i Vor Direktion for Universitetet og de lærde Skoler, da ville Vi denne Fundats i alle dens Ord, Punkter og Klausuler, saaledes som den her findes, allernaadigt have konfirmeret og stadfæstet, ligesom Vi og herved konfirmere og stadfæste samme. Forbydende Alle og Enhver herimod, efter som forestrevet staaer, Ginder at gjøre.

Givet i Vor kongelige Residensstad Kjøbenhavn d. 3die Dec. 1847.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Christian R.

(L. S.)

Engelstoft. Zansen. Kolderup-Rosenvinge.

Selmer.

Konfirmation

paa en Fundation for det under Navn af „S. Blochs Jubilæums-Legat til Roeskilde Kathedralskole“ stiftede Legat til Bedste for Studenter ved Kjøbenhavns Universitet, som enten nedstamme fra Etatsraad Bloch, eller ere dimitterede fra bemeldte Skole.

Sundats for „S. Blochs Jubilæums-Legat til Roeskilde Kathedralskole“.

Under denne Benævnelse funderer og stænkter jeg, Søren Nielas Johan Bloch, Dr. Phil., R. M. Etatsraad, Professor og Rektor for Roeskilde Kathedralskole, Ridder af Dannebrogen og Dannebrogsmænd, den Kapital 1000 Rbd., siger Et tusinde Rigsbankdaler, samt hvad Mere der efterhaanden ved Renteoplag, Besparelser eller mulige senere Gaver maatte dertil komme, — hvilken fornævnte Sum i Anledning af og til Minde om mit 50aarige Embeds-Jubilæum som Skolemand den 10de September 1843 blev, mig uafvendende, alene ved frivillig og hjærlig ydede Bidrag af et stort Antal af mine forhenværende højragede, og adskillige dengang endnu i Skolen værende hjære Disciple, efter Indbydelse af en til bemeldte mit Jubilæums Højtideligholdelse i en afholdt Forjamling valgt Komitee, bestaaende af Dhr. Adjunkt J. G. Kruse, Etatsraad og Ridder G. de Neergaard til Gunderslevholm, samt Præsterne P. C. Killisch, A. Vinther (havende Adjunkt her ved Skolen) og A. W. J. G. Bang, sammenkaldt, og af denne Komitee paa samtlige Doriges Vegne stillet aldeles til min Disposition, samt derefter ved de aarlige Renters Tillæg forhøjet til ovennævnte runde Summa — til herefter, i Overensstemmelse med disse mine Venners Njemed, at være et Legat til Bedste for dertil trængende og værdige Studenter ved Kjøbenhavns Universitet, som nedstamme fra mig gjennem den mandlige eller kvindelige Linie, eller som, hvis ingen af disse findes kvalificerede, ere dimitterede til Universitetet fra Roeskilde Kathedralskole, Alt saaledes som nu her nærmere under Forventning af kongelig allernaadigt Konfirmation vil vorde bestemt og for al Eftertid uroffseligen fastsat.

§ 1. Bemeldte Summa Et tusinde Rigsbankdaler (hvori jeg forstrækker det endnu Manglende indtil det af Renterne til næste 11te December kan godtgjøres mig) bliver i næstkommende 11te December Termin at overlevere til Forstanderskabet for Roeskilde Kathedralskoles Bengevæsen, for af Samme uførtøvet at gøres frugtbringende mod sikkrest muligt Pant, efter de samme Regler som ere eller i Fremtiden maatte vorde befalede for Skolens og andre offentlige Midlers Betryggelse og Administrering, hvornæst den aarlige Rente af de 900 Rbd., og, naar Kapitalen er opvoret til 1100 Rbd., da af det første 1000 Rbd., anvendes til Understøttelse for en ved Kjøbenhavns Universitet sig uddannende og efter de i nedenstaaende § 5 fastsatte Betingelser kvalificeret Student. Det hver Gang overskydende Rentebeløb indfættes, tilligemed hvad senere Tilvært Legatet muligen maatte faae, uførtøvet til Forrentning i Sparekassen for Roeskilde og Omegn, eller et andet lignende Institut i det mulige Tilfælde, at denne Sparekasse undergik nogen Forandring som

gjorde det hensigtsmæssigere ikke at benytte samme, indtil det saaledes Opsparede er voret til saa stor en Sum, at denne kan gjøres frugtbringende tilligemed eller ligesom Stamkapitalen imod sikkert anordningsmæssigt Pant, hvorom da Legatets Eforus stedse bør af Skolens Forstanderskab underrettes. Er paa denne Maade Kapitalen stegen til fulde elleve hundrede Rigsbankdaler, da nyder, fra den Tid af at samme forrentes enten af Sparekassen eller paa anden Maade, den med Stipendiet beneficerede Student Renten af de fulde et tusinde Rigsbankdaler, saa at kun Renten af hvad der maatte overflyde disse 1000 Rbd. paa forbemeldte Maade opsparaes. Men er saaledes engang i Tiden den aarlige Rente af hele Legatet voret til 50 Rbd., siger et halvhundredde Rigsbankdaler, eller til en Femtedel mere end det nuværende Rentebeløb udgjør, da skal det berøe paa den datidige Eforus's Bestemmelse, om Stipendiet efter Tidernes Vædfor skal dermed eller med noget af denne Rente endnu mere forøges for den ene Studerende som nyder det; eller der fremdeles skal arbejdes paa Forøgelse af Legatets Fond med Mere end Renten af det ene hundrede Rigsbankdaler som dertil er bestemt; hvilket ny Stipendiums Størrelse da kan efter Omstændighederne af Eforus bestemmes uden at dermed just behøver at tøves indtil ogsaa det kan beløbe sig til fulde 40 Rbd. aarlig. Men skulde endelig Legatkapitalen, ved nogen ulykkelig Tidsumstændighed, uden Forstanderskabets Skyld, som ellers maa indstaae og være ansvarlig for samme ligesom for de øvrige Skolens Midler, lide noget saadant Tab, at det forstaaente Stipendium ikke kunde af dens Renter udredes, da formindskes Stipendiet efter Eforens Bestemmelse saa vidt, at Renten af 100 Rbd. atter kan aarlig oplægges indtil Kapitalen atter har naaet en Højde af elleve hundrede Rigsbankdaler, saa at der med Stipendiet atter kan forholdes efter hvad her ovenfor er bestemt. § 2. Legatet maa aldrig anvendes til andet Djiemed end det her fastsatte, nemlig til Understøttelse for Studerende ved Kjobenhavns Universitet under de Betingelser som nedenfor i § 6 ere fastsatte; ikke heller nogenstunde sammensmeltes med noget som helst andet Legat eller Stiftelse. Kun i det Tilfælde, at ingen af min Familie som er kvalificeret ønskede at erholde Stipendiet, eller Koeskildes Skole skulde blive nedlagt eller faae anden Bestemmelse end dens nuværende, at forberede til de akademiske Studier, samt derefter ingen derfra Dimitteret som var berettiget til at erholde Stipendium af Legatet skulde være tilovers, skal det staae Eforus frit, at give det til hvilken anden ved Kjobenhavns Universitet Studerende han efter de øvrige fastsatte Bestemmelser maatte finde mest kvalificeret dertil, dog med Undtagelse af Kjobenhavnere, som der have deres egentlige Hjem og Familie, saa at de mindre behøve Understøttelsen end de som ere andestedsfra og i Hovedstaden maa betale for deres Fornødenheder. Overtrædes denne Bestemmelse af nogen Eforus, eller Legatets Kapital eller Renter af ham eller med hans Samtykke eller Konnivens anvendes til anden Brug end den her fastsatte, da skal saadant være aldeles ugyldigt, han være pligtig til at erstatte det derved lidge Tab, og hans Eforat overføres til den efter ham dertil nærmest Berettede. § 3. Legatets Økonomi skal bestyres af Koeskildes Kathedralskoles Forstanderskab og Regnskabsfører, paa samme Maade og med samme Ansvar som Skolens øvrige Midler, undtagen forsaavidt den i § 1 ovenfor ansførte Bestemmelse om Kapitalens Forøgelse medfører nogen uundgaelig Forskjellighed; hvorfor og dette Legat stedse skal i Stipendieregnskabet have sin egen særskilte Konto, paa det at dets Status stedse let og tydeligen kan oversees, ligesom der og stedse aarligen skal, i det seneste inden 14 Dage efter Skoleregnskabets Afslæggelse, af Forstanderskabet umiddelbart eller ved dets Kassjerer meddeles Legatets Eforus en Afkrift af denne specielle Del af Stipendieregnskabet tilligemed Underretning om, hvorledes Kapitalen er betrygget, hvilken og i enhver derfor udstedt Panteobligation udtrykkelig bør nævnes som „det Blochske Jubilæums-Legat tilhørende“; hvorefter da Eforus snarest muligt har for den kongelige Universitetsdirektion, eller den Autoritet hvorunder det lærde Skolevæsen maatte fortere, at anmelde, hvad han ved dette Regnskab muligens maatte have at bemærke, til Underretning for Revisionen; ligesom han da endelig og, naar de gjorte Antegnelse er besvarede og Decision derpaa salden, bør af Forstanderskabet tilstilles Underretning om sammes ham vedkommende Udfald. Men skulde nogenstunde Koeskildes Kathedralskole ikke vedblive at eksistere som lærd Institut, da gaar dette Legats økonomiske Bestyrelse over til den samme Autoritet hvorunder Skolens øvrige Beneficiær maatte henlægges, dog uden nogen som helst Forandring i Legatets her fastsatte Bestemmelse eller i Eforens Rettigheder og Forpligtelser. § 4. Stipendier

af Legatet bortgives efter de i næstfølgende §§ bestemte Regler, uden nogenfømhelst højere Stadfæstelse, alene af dets Eforus, hvem det paaligger baade at vaage over, at Kapitalen fundatsmæssig bevares og forøges, og at anvende Understøttelsen saaledes som her nedenfor nærmere vil vorde bestemt. Denne Eforusplads forbeholder jeg, efter det mig af ovennævnte Kommitte i Kontribuenternes Navn gjorte Tilbud, mig og min Familie, saaledes at denne Rettighed efter min dødelige Afgang tilfalder først min ældste Søn Valdemar Lønne Bloch, og efter ham den yngste Carl Peder August Bloch, og efter dem bestandig den Ældste af deres mandlige Afkom af lovligt Egtefæb, ligemeget af hvilken Linie. Men skulde begge disse mine Søners Mandstamme være uddød, eller Ingen af samme have den nedenfor bestemte fornødne Kvalifikation, da gaaer, saalænge til i sidste Tilfælde en igjen fremstaaer af mine Søners Stamme som er kvalificeret, Eforatet over til den da levende Ældste af mine Døttres Søner, men ikke videre end i første Led. Dog gjelber dette om dem alle kun paa de Vilkaar, at de selv have studeret ved Kjobenhavns Universitet, leve under den danske Regjering, samt ere efter Loven myndige. Mangler nogen af disse Betingelser hos den nærmest Berettigede, eller hos Enhver der af Familien i saa Fald efter denne Fundats skulde træde i hans Sted, hvad dog ikke gjelber længere end til hin selv kan opfylde Betingelsen, da varetages Eforatets Forretninger og tilkommer Udnævnelsen til Beneficiets Nydelse, saalænge indtil nogen af mine Søners Mandstamme af lovligt Egtefæb, eller, i Mangel af disse, mine Døttres Søner i første Led, kan overtage dette Eforat, midlertidigen Koeskilde Kathedralskoles Rektor, hvem Eforatet først tilfalder for bestandig, naar min Afkom af lovligt Egtefæb saa aldeles er uddød, at der ingen efter denne Fundats berettiget Descendent af mig mere er mulig. Da skulde endelig den af min Afkom som Eforatet i Tilfælde af dets Vakance vilde tilfalde, paa den Tid endnu selv være beneficeret med Stipendiet, da beroer det paa hani selv, om han, hvis han er myndig, strax vil overtage Eforatet, i hvilket Tilfælde han kun nyder Beneficiet for sidste Gang i den nærmest derefter følgende Termin, og derpaa strax kan udnævne sin Eftermand til samme, eller han vil beholde Stipendiet sit Triennium tilende, i hvilket Tilfælde Eforatet da saalænge overdrages til den efter ham nærmest Berettigede, dog uden Tab for den Forstnævnte af Rettigheden til at udnævne den næste Stipendiarius. § 5. Om Stipendiet ansøges hos Legatets Eforus, som maa udnævne den han vælger inden den 1te Juni eller 1te Decb. fra hvilken Stipendiets Nydelse skal regnes, hvis første Halvpart da i den et halvt Aar derefter følgende Termin bliver Stipendiaren ubetalt, og saaledes bestandig halvvaarligen for den forløbne Tid. For at gjøre et hensigtsmæssigt Valg bør Eforus agte først paa den Ansøgendes Trang, hvorefter han, hvis han ikke tilfulde nok kjenner samme, bør lade sig give paalidelige Attester, hvormed dog ikke just menes, at den mest Trængende altid og ubetinget skal have Fortrinnet, men kun at Ingen erholder Stipendiet som i sine egne eller sine Forældres Formuesomstændigheder har det Tilstrækkelige til sin Underholdning ved Akademiet — hvortil dog ikke henregnes hvad han ved egen Flid kan forhverve sig, eller den Hjælp han i et eller andet akademisk Beneficium muligens maatte have, naar dette ikke var tilstrækkeligt til hans Underholdning —; dernæst ogsaa paa hans Værdighed, som han maa bevise ikke alene ved en anstændig og ulastelig Wandel, men ogsaa, hvad hans Flid og Duelighed angaaer, første Gang ved en bekræftet Afskrift af sit Testimonium til Akademiet og Attester fra de Professorer hvis Forelæsninger han senest har hørt, isald han saalænge har været Student, og siden ved halvvaarligen, inden Stipendiet udbetales ham, for Eforus at bevisliggjøre sin Flid ved Attest enten fra to Universitetslærere, eller fra En hos hvilken han hører to særskilte Forelæsninger, ligemeget i hvad Fag det er, hvortil dog ej henregnes levende Sprog- eller de rent praktiske eller materielle Fag, saasom Landøkonomi, Pharmaci, bildende Kunster, men kun de ideelle Studier, saasom Philosophi, Mathematik, Historie, de saakaldte Brøvidenskaber og især den klassiske Philologi. Kun naar en betydelig Sygdom skulde i et Semester have gjort Stipendiaren det umuligt at besøge Forelæsningerne, kan en autoriseret Læges Attest derom antages istedetfor hine fra Universitetslærerne. Ogsaa kan Stipendiarius i Tilfælde af en i det Triennium hvori han nyder Stipendiet indtruffen Udenlandsrejse dispenseres fra disse Attesters Indgivelse. Men hvis de ellers ved Stipendiarens Forsømmelse udeblive over en Maaned efter Terminens Udløb, da mister han for dette Halvaar Stipendiet, som da tilfalder Legatets Fond; og skeer det oftere, da mister han det ganske og en ny udnævnes i

hans Sted. Men indleveres eller indsendes Attesterne ordentlig inden den nys bestemte Tid til Eforus og af ham befindes fyldestgjørende, da meddeler han Stipendiaten en Anvisning til Roeskilde Kathedralskoles Kasserer, hvorefter Stipendiet for det forløbne Halvaar uopholdelig bliver Beneficiarius at udbetale imod hans egenhændige Kvittering. Naar det i Tilfælde af Vakance ikke er Eforus bekendt, at nogen af Familien ønsker Legatet, eller ej kan med Visshed vides, at Vakancen er kommen til alle til Legatets Nydelse kvalificeredes Kundskab, da haver Eforus et Hjerdingaar ferend den ledige Plads skal bortgives at bekendtgjøre Vakancen engang i den til slige Bekjendtgjørelser fornemmelig autoriserede Kjøbenhavnske Avis, samt paa det Sted i Universitetsbygningen hvor andre Vakancer af akademiske Beneficia sædvanligen annonceres. Og skulde der da ingen kvalificeret melde sig med Begjæring derom, da hjemfalder Stipendiet for det Halvaar til Legatets Fond, eller og Eforus kan prolongere det for den som indtil den Tid har nydt det. Bekostningen ved Bekjendtgjørelsen af Vakancen erstattes Eforus af Stipendarius, eller bliver defourteret denne ved første Termins Udbetaling. § 6. Udkomst til at erholde Stipendium af Legatet haver, under Forudsaetning af de i næstforegaaende § forestrevne Betingelsers Opfyldelse, først enhver Kjøbenhavns Student som nedstammer fra mig, hvad enten det er paa Mandes- eller Kvindesiden, som, uden Hensyn til hvorfra eller af hvem han er dimitteret til Universitetet, skal have Fortrinsret for enhver anden ellers kvalificeret; og dernæst enhver fra Roeskilde Kathedralskole til Universitetet dimitteret Kjøbenhavns Student. Og skulde i første Tilfælde Pladsen paa engang søges af fra mig enten i mandlig eller i kvindelig Linie Nedstammende, da haver Eforus at vælge den som han maa holde for den mest trængende af dem, naar denne tillige er det værdig. Enhver som erholder Stipendiet beholder det i 3, siger tre Aar, saafremt han producerer de i § 5 forestrevte Attester og opfylder de der fastsatte Betingelser, om hvilken Fordring han ved Udnævnelsen, som maa skee skriftlig, bør underrettes af Eforus. Dog kan Eforus, ifald Omstændighederne skulde synes ham at gjøre det fornødent, forlange disse tre Aar endnu med et halvt Aar til. Afsløver Stipendarius sine akademiske Studier ved en Embedsexamen inden de tre Aars Udløb, da beholder han kun Stipendiet indtil Udgangen af det Halvaar i hvilket han har taget Examen, med mindre han enten i dette eller et andet Dag vil gjøre endnu et akademisk Kursus, og da frembringer de samme Attester for sin Skid som i § 5 ere bestemte, eller og han strax derpaa vil rejse udenlands for at udvide sine Kundskaber, i hvilke begge Tilfælde han beholder Understøttelsen sit Triennium ud, saafremt Rejsen ikke længe forud er endt. Dør han derimod inden de tre Aar ere udløbne, da tilfalder Stipendiet for det Halvaar hvori hans Dødsfald er indtruffet ikke hans Dødsbo, med mindre Dødsfaldet skulde være indtruffet i samme Maaned som Stipendiet skulde udbetales, men Legatets Fond, og en ny Stipendarius udnævnes da fra det næstfølgende Halvaars Begyndelse af, efterdi Stipendiet alene skal tjene til at skaffe den Studerende som nyder det en Hjælp til hans Studeringers Fortsættelse, men ikke til Arvegods, Gjeldsafbetalning eller noget andet Djemed; om hvilken tilfældig Indtægt for Legatets Fond Eforus da har at underrette Skolens Forstanderskab, paa det at samme da kan, naar Terminen kommer, besørge det saaledes Bepaarede oplagt til Legatkapitalens Forøgelse. § 7. Skulde nogen Stipendarius i de tre Aars Tid medens Stipendiet er ham tillagt, af en eller anden ham vigtig Grund, ville paa et halvt Aar forlade Hovedstaden uden derfor at opgive sine Studeringer, da taber han derfor ikke Stipendiet aldeles, men dette tilfalder for dette Halvaar Legatets Fond, hvorimod han igjen tiltræder samme efter sin Tilbagekomst, saafremt hans Fraværelse ikke har været længere end et halvt Aar, indtil tre Aars Udløb fra den Tid han første Gang fik Stipendiet udbetalt. Dog hvis bemeldte Halvaars Fraværelse skulde være anvendt til en videnskabelig Udenlandsrejse eller Ophold ved et fremmed Universitet til Fordel for Stipendiatens Uddannelse, beholder han det ogsaa for dette Halvaar, hvilket Eforus endog kan prolongere ham til et helt Aar, Stipendiet ubeskåret, saa at dermed forholdes ligesom det i næstforegaaende § er bestemt om en Udenlandsrejse efter Embedsexamens Tilendbringelse. § 8. Som det ikke paatvies, at mine Eftermænd i Eforatet stedse ville lade sig det være magtpaaliggende og finde Interesse i at vaage for dette Legats Vedligeholdelse og Anvendelse til størst mulige Gavn, saa at dets Djemed paa det fuldkomneste maa vorde opnaaet, saaledes ville de vel heller ikke ansee det for nogen Byrde, at det her paalægges Eforus som Pligt, til egen og Eftermænds Efterretning i Fremtiden stedse at

holde og fortsætte den af mig begyndte Protokol over Legatet, hvori aarliggen maa indføres, hvo der nyder det, samt fra og til hvilken Tid, fremdeles dets aarlige Status og Tilvæert, det fra Skolen meddelte Regnskab derover tilligemed de derved muligen af Eforus og Revisor gjorte Antegnelser, samt Universitets- og Skoledirektionens Decisioner, med Andet mere, som kunde tjene til Dplysning for Eftertiden; hvilken Protokol enhver ny Eforus bør sørge for at faae sig ubleveret af sin Formands Bo, naar denne ved Døden afgaaer. Fuldfrevne Protokoller afleveres til Skolens Arkiv, hvorfra Eforus kan erholde dem ublaante saa ofte han til sin Underretning maatte behøve dem. Skulde imidlertid nogen Eforus i Tiden finde sig beføret ved denne eller nogen af de andre med dette Legats Bestyrelse forbundne Forretninger, da staaer det ham frit for at overdrage Eforatet til den efter ham nærmest Berettigede. Men kommer det endelig saaledes til Skolens Rektor, da skal det hos ham have sit forblivende — med mindre senere skulde opstaae en dertil berettiget mandlig Descendent af mig — og Rektor stedse saalænge han er Eforus være pligtig til, aarliggen efter Regnskabets Decision at indsende bemeldte Protokol til den kongelige Universitetsdirektion eller daværende øverste Skoleautoritets behagelige Eftersyn og Paategning. § 9. Paa Stipendierne af dette Legat skal i intet Tilfælde kunne lægges noget som helst Beslag, men samme skal stedse uden Nogens Indsigelse kunne til den fastsatte Tid udbetales den dermed beneficerede Studiosus, eller den af ham til Modtagelsen skriftlig Besuldmægtigede efter Eforus's Anvisning. § 10. Skulde der imod Formodning nogenstinde opstaae Kvæstion om noget Punkt som i denne Fundats ikke er berørt eller tydelig nok afgjort, da tilkommer det Eforus, som den der er traadt i mit Sted, alene at afgjøre samme, hvilket dog maa skee saa overensstemmende med denne Fundatses Aand og Legatets Djemed som muligt. Kun hvis der skulde føres nogen Anke over Eforus selv paa Grund af at han skulde have overtraadt nogen af Fundatsens Bestemmelser, tilkommer Sagens Afgjørelse Skolens øverste Autoritet. § 11. Indtil jeg selv udnævner nogen Stipendiarius, blive Kenterne paa den foresvorne Maade at oplægge til Kapitalens Føregelse; og skulde mine Dage være endte inden nogen Stipendiarius af mig var udnævnt, da indsætter jeg herved dertil min ovenfor i § 4 nævnte ældste Søn, isald han ikke til den Tid har fuldendt sine akademiske Studier, eller selv, hvis han har den behørig Alder, ønsker at overtage Eforatet, i hvilket Tilfælde da indtræder til Stipendiats Nylæse hans fornævnte yngre Broder, Alt under de ovenfor anførte Betingelser, saafom begge, naar de have mistet deres Fader, vist højligen ville behøve den Hjælp. Til den af dem som saaledes erholder Stipendiet skeer den første Udbetaling, selv om endnu ikke et halvt Aar skulde være forløbet, i næste Termin efter min Død; men hans Triennium regnes da efter § 5 fra næstforegaaende Termin, hvortil dog kan føjes de i §§ 6 og 7 tilladte Begunstigelser, saafremt Omstændighederne skulde synes Eforus at fordre det. § 12. Til Slutning er det min indestændige Bøn til mine Efterskommere i Eforatet for dette Legat, at de stedse ville betragte den dem her tillagte Rettighed som en kjær Arv fra den Mand der paa sit Livs hæderfuldeste Dag, ved saa mange af sine Venners og fordums Disciples Velvillie, blev sat i Stand til at efterlade sig et saa højt Minde og endnu, om Gud vil, længe eller endog bestandig efter sin Død at kunne virke til Held for En og Anden af den Alder til hvis Dannelselse over et halvt Aarhundrede af hans Levetid var helliget; og at de stedse med den samvittighedsfuldeste Omhu ville sørge for, at det her stiftede Legat anvendes til muligste Gavn i Overensstemmelse med denne Fundats, som er udfærdiget efter Konference med den ovennævnte ærede Kommitte af Giverne, og hvorpaa jeg allerunderdanigst vil ansøge om kongelig allernaadigt Konfirmation, at det maa kunne bestaae uroffelvig og usforandret til de fjerneste Tider. Aligemaade anmodes Forstaaerskabet for Koeskildes Katedralskole, baade det nuværende, mine højtærede Herrer Kolleger, og alle de tilkommende, ærbødigst om, velvilligen at paatage sig den Ulejlighed og det Ansvar som vil være forbunden med dette Legats økonomiske Bestyrelse, og med al Omfarg at vaage over, at sammes Kapital paa behøimelig Maade vedligeholdes og dets Midler gjøres frugtbringende med den mest betryggende Sikkerhed som vil være at tilvejebringe. Og endelig tillader jeg mig allerærbødigst at forhaabe, at den kongelige Overbestyrelse af de lærde Skoler, saavel den nuværende som enhver fremtidig, stedse gunstigt vil skjænke dette Legat sin Opmærksomhed og underkaste dets Forvaltning og Anvendelse den nøjagtigste Kontrol, saa at begge Dele maa skee aldeles efter nær-

værende Fundats, og det dermed tilsigtede Djemed til de sildigste Tider bedst mulig kan vorde opnaaet.

Noeskilde Kathedralstoles Rektorbolig, den 10de November 1847.

Under min Haand og Segl.

Bloch.
(L. S.).

Tillægsartikler:

- a. Fra Indsendelsen af de i § 5 fordrøde Attester for at have hørt akademiske Forelæsninger kan Stipendiarius være fritaget i det sidste Halvaar før han tager Embeds-
examen, naar han ønsker at have sin hele Tid uafbrudt til egen Forberedelse og godtgør dette for Legatets Gforus.
- b. Nærværende Fundats bliver, naar derpaa er erholdt allernaadigt Konfirmation, at aflevere til Skolens Arkiv, for der at opbevares tilligemed andre Gavebreve og Dokumenter af lignende Natur.

Noeskilde ut supra.

Bloch.

3. Et nyt Legat er i 1847 tilfaldet **Srue Kirke** ifølge afgangne **Mette Kathrine fød Johansen, Søker Hans Larsens Enkes**, Testament, hvoraf følgende er det af Exe-
cutores testamenti bekræftede Uddrag:

8. Til Srue Kirke i Kjøbenhavn testamenterer jeg den Summa af 1000 Rbd., skriver et tusinde Rigsbankdaler, hvoraf de aarlige Renter udbetales Graveren ved Srue Assistsens-
Kirkegaard til Vedligeholdelse af min og afdøde Mand's Grav og Gravmonument for den Tid samme er kjøbt, nemlig efter Skjøde af 25de Novb. 1828 og fornyet paa et hundrede Aar fra 1855 at regne.

Med Hensyn til § 8 bemærkes, at jeg tillægger Halvdelen af Renterne af den til Srue Kirke stængede Kapital Kirken selv, og den anden Halvdelen af Renterne udbetales til Graveren ved Srue Assistsens-Kirkegaard til Vedligeholdelse af min og afdøde Mand's Grav og Gravmonument, hvormod jeg venter, at Forstanderen af Srue Kirke serger for, at Graven og hvad dertil hører bliver godt og smukt vedligeholdt.

Kjøbenhavn, den 10de April 1844.

Mette Kathrine Larsen,
fød Johansen.

Som Identitets-Vidner
A. C. Øst. Boolsen.

(Notarialattest).

Ertraktens Rigtighed bekræfter
A. C. Øst. Boolsen.

Efterat Konsistorium herom havde gjort Indberetning og derhos, efter indhentet Op-
lysning om Beskaffenheden af det omhandlede Gravsted, indstillet angaaende hvorledes der i Fremtiden maatte være at forholde med sammes Vedligeholdelse og Anvendelsen af Legatets Rente, har Direktionen ved Skrivelse af 29de Jan. 1848 bifaldet at Sagen, overens-
stemmende med den akademiske Værges Forslag, ordnes paa den Maade, at det paalægges Graveren, mod at oppebære Halvdelen af Legatets Rente, eller 20 Rbd. aarlig, ej alene at passe og renholde Gravstedet, men og at besørge og bekoste Gravmindets anstændige Vedligeholdelse, og at det overdrages Kirkens akademiske Værg, hermed at have tilbørligt Indsende.

— Det **Longomontanske Legat**. Ved Fundats af 1ste Decb. 1613 oprettede den daværende Professor ved Kjøbenhavns Universitet C. S. Longberg, eller, som han sædvan-
ligen kaldte sig, Longomontanus, det efter ham benævnte Longomontanske Legat, hvilket efter Fundatsens Bestemmelser skulde anvendes til Understøttelse for en Studerende som, efter at have gjenmemgaaet den daværende Skole i Lemvig, forsendtes herover for i Kjøben-
høvs Skole at modtage sin hderligere Uddannelse for Studeringer, saaledes at Legatets Renter af en saadan Person kunde nydes i tre Aar i sidsnævnte Skole og derefter i to Aar ved Universitetet. — Efterat den latinske Skole i Lemvig forlangt er bleven nedlagt, kunne de ovennævnte Bestemmelser i Fundatsen naturligvis ikke nu hogstaveligen efterleves. I den senere Tid vare Legatets Renter stedse bleve i tre Aar efter hverandre indbetalte til Kjøbenhavns Skole for at komme en derværende Discipel tilgode, og derefter i de næste to Aar tildekte som Understøttelse en derfra dimitteret Studerende, iden at det derved var

kommet i Betragtning, om den Paagjeldende tidligere havde gaaet i nogen anden Skole end denne, og da i hvilken, ligesaa lidet som det var iagttaget, at den samme Discipel som i Skolen havde nydt Legatet ogsaa dermed ved Universitetet var bleven understøttet.

Efterat Direktionen var bleven opmærksom paa, at det omhandlede Legat saaledes ikke nu anvendtes paa en saadan Maade der efter de forandrede Forholde kunde antages at svare til Fundators Hensigt, som tydeligen i Fundatsen tilkjendegives at gaae ud paa, at Legatet udelukkende skulde komme Saadanne tilgode, dels under deres Skolegang, dels under deres akademiske Studeringer, som havde lagt den første Grundvold til deres Dannelse i den daværende Skole i Lemvig, og fuldendt denne i den Kjøbenhavnske Skole, medens der ved den hidtilværende Uddeling ikke var taget noget som helst Hensyn til, at det kunde komme fortrinnsvis Disciple der vare fødte eller oplærte i Lemvig tilgode, indhente de Den Konfistoriets Betænkning over, om det ikke maatte anses rigtigst, paa en eller anden, og da paa hvilken Maade at bevirke en Forandring i Henseende til Anvendelsen af Legatet, ved enten at bestemme, at det skulde komme Disciple tilgode i den Skole som efter Skolereduktionen i 1739 kan antages at være traadt i Stedet for Lemvigs Skole, eller maaske Disciple fra Lemvig By og nærmeste Omegn i hvilken som helst anden Skole, saavel under deres Skolegang som ved Universitetet, saaledes at Legatet, forsaavidt saadanne Studerende ikke maatte findes, ikke blev at uddele, men Renten at oplægge til Fremvært.

I en af Konfistorium derefter indsendt Betænkning fra Legatets Eforus Professor Schouw havde denne bemærket, at Fundatsen blandt andre Betingelser for at kunne nyde Legatet fordrer disse tvende, først at Vedkommende skal have gaaet i Lemvig Skole, og dernæst at han fuldender sin Skolegang i Kjøbenhavns Skole. Da nu førstnævnte Skole er ophævet ved Reduktionen i 1739, kan vel den første af disse Betingelser ikke opfyldes, men dette synes ikke at kunne fritage for at kræve en Kvalifikation der kan antages at komme Stifterens Villie saa nær som muligt, og det saameget mindre, som denne var født i Nærheden af Lemvig, og det saaledes er antageligt, at han har tilstjaget at skaffe sin Fødeegn et Gode. At substituere en anden lærd Skole istedetfor Lemvigs, og navnlig den som ved Skolenedlæggelsen kan antages at være traadt i Stedet for samme i andre Henseender, kunde neppe antages for rigtigst, thi det er aabenbart ikke Skolen men Fødeegnens Beboere som Stifteren har villet skænke Noget: han har nævnt Skolen fordi det maatte antages, at Omegnens studerende Ungdom ordentligvis tilbragte deres første Skoleaar i den; men havde det været Skolen han havde tiltænkt et Gode, havde han vist ikke bestemt, at Legatet først skulde udbetales efterat Stipendiarius havde forladt den. Nu er det vel saa, at det under nærværende Forholde vil være et sjældent Tilfælde, at Nogen fra Lemvigegnen vil besøge Kjøbenhavns Skole, men dette vil forandres naar Legatets Renter oplægges indtil et saadant Tilfælde indtræffer, thi den Forøgelse som Legatet saaledes vil faae, vil blive et Motiv for en Studerende fra Lemvig-Eggen til at drage over til Kjøbenhavns Skole. Eforus havde saaledes ikke skjønnat rettere, end at Stipendiet ikke burde bortgives uden til den der er født i Lemvig eller sammes Omegn og besøger Kjøbenhavns Skole, og at, naar ingen Saadan findes, Stipendiet burde oplægges indtil Tilfældet indtræffer.

Denne Eforus' Ansøelse havde Konfistorium dog ikke ganske kunnet tiltræde. Det bemærkede, at det vel kunde synes, at Eforus' Forslag aldeles maatte bifalbes, da man derved kommer Fundatsens udtrykkelige Bestemmelse saa nær som det nu er muligt. Men Konfistoriet skjønnede ikke rettere, end at man paa denne Maade vilde tilfidesætte Fundatsens Aand og det som maa formodes at ville have været Giverens Villie, dersom han havde forudsiet den indrusne Forandring i Forholdene, mere end det, da Fundatsens Bogstav dog ikke længere kan opretholdes, kan anses fornødent og rigtigst. Legatet er nemlig ikke blot bestemt til Understøttelse for Studerende under deres Ophold i Kjøbenhavns Skole, men derefter tillige under deres Ophold ved Universitetet. Oplægges nu Legatet heryg angaaende der ikke findes nogen dertil kvalificeret Discipel i Kjøbenhavns Skoles øverste Klasser, saa vil det efter al Sandsynlighed, om der end jævnlig findes Studerende fra Lemvig eller sammes Omegn ved Universitetet, aldrig blive bortgivet i den Række af Aar som vil hengaae forinden Legatet er opvoret til en saadan Størelse, at Beboerne af Lemvig-Eggen, blot for at erholde samme til deres Børn, overfende dem til Undervisning i Kjøbenhavns Skole. I al den Tid vil saaledes Stifterens Hensigt, at understøtte Studerende fra Lemvig-Eggen under deres Ophold ved Universitetet, blive uopfyldt. Dette maa uden tvivl saa meget mere erkjendes at være i Strid med Fundatsens Aand, som det aabenbart kun er tilstjaget, at forfatte Disciple fra Lemvig et lidet Tilskud, der ikke skulde indskrænke deres Udgang til de øvrige Stipendier (sfr. Fundatsens Ord „og det særdeles, foruden

hvis Beneficia etc. efterdi denne Gaffue er ringe" osv.). Lages der endelig Hensyn til at det, naar Fundator ikke har bestemt Legatet for Disciple fra Lemvig-Egnen i en hvilken-somhelst Skole, men kun i Kjøbenhavns Skole, og naar han desuagtet har forudsat at det jevnlig vilde blive uddelt (jfr. det nysanferte Sted af Fundatsen), enten maa have været noget sædvanligt, eller dog efter de daværende Forholde udfølgelig, at de Disciple som, efter at have besøgt Trivialskolen i Lemvig, derefter maatte bortføres til Undervisning paa et andet Sted, fortrinsvis bleve indsatte i Kjøbenhavns Skole, saa kan det neppe betragtes som overensstemmende med Fundators formodede Villie, at Legatets Anvendelse til Understøttelse for Studerende ved Universitetet nu — da det efter de bestaaende Forholde er noget ganske usædvanligt, at Børn fra denne Del af Landet oversendes til Kjøbenhavn, og da der heller ikke er den mindste Anledning til at søge at bevirke dette ved kunstige Midler — ubetinget skulde bortfalde saalænge der ikke findes Studerende som først have oppebaaret det i Metropolitan-skolen. Konfistorium skjønnede derfor ikke rettere, end at Legatet, naar der ikke i Kjøbenhavns Skole findes nogen til at oppebære samme kvalificeret Discipel, burde bortgives til en Student fra Lemvig By eller Omegn, og at det først naar ej heller nogen saadan findes burde oplægges. — For det Tilfælde, at Konfistoriets her udviklede Anskuelse toges til Følge, opstod det Spørgsmaal, for hvor lang Tid Legatet skulde kunne tillægges en Student som ikke isørvejen har oppebaaret det i Hovedstadens Skole, nemlig om han kun skulde kunne nyde det i de 2 Aar for hvilke det i Fundatsen er tillagt Vedkommende efter at de have nydt det 3 Aar i Skolen, eller om det kunde tildeles ham for den hele Tid i hvilken det har været Stifterens Hensigt at understøtte Studerende fra Lemvig-Egnen under deres Ophold i Kjøbenhavn. Konfistorium antog at der, da det vilde blive det Sædvanlige at Legatet kun oppebæres af Studenter, kunde være Anledning til at bestemme Tiden til 5 Aar, naturligvis under den i Fundatsen foreskrevne Betingelse, at den Paagjældende i den Tid „actu vedbliver at være Studiosus in hac Academia“. Ialtfald syntes det at kunne bestemmes, at den der som Student har oppebaaret Legatet i 2 Aar, uden forud at have nydt det i Skolen, kan, naar denne Tid er udløben, beholde det endnu i et 3die, 4de og 5te Aar, saafremt der ikke imidlertid findes nogen til at nyde samme kvalificeret Discipel i Kjøbenhavns Skole. Iøvrigt forudsat Konfistoriet, at Fundatsen navnlig med Hensyn til den Familien tillagte Forret bliver staaende ved Magt. Overensstemmende hermed androg derfor Konfistorium paa, at der maatte udvirkes allerhøjeste Bestemmelse for, at Fundatsen for det Pongomontanske Legat nærmere maatte bestemmes derhen, at Legatet skal bortgives til en Discipel i Kjøbenhavns lærde Skole der er født i Lemvig By eller Omegn, og om hvem det er at vente, at han efter en 3 Aars Forløb kan afgaae til Universitetet, hvor han da, efter at have i Skolen nydt det i 3 Aar, fremdeles kan oppebære det i 2 Aar, men at Legatet, naar der ikke findes nogen til samme kvalificeret Discipel i bemeldte Skole, bortgives til en Student fra Lemvig By eller Omegn, som da oppebærer det i 5 Aar, saafremt han saalænge forbliver ved Universitetet som Studiosus, samt at Legatet oplægges naar ej heller nogen saadan findes.

Det kongelige danske Kancelli, hvis Betænkning over Sagen Direktionen indhentede, yttrede i denne, at Kollegiet maatte holde for, at den Fortolkning af Testamentet hvorpaa Konfistoriets Indstilling støttede sig var mere stemmende med Testamentets Aand og Giverens formodede Villie, end det af Forsus fremsatte Forslag, hvilket vilde have til Følge, at Legatet, naar ingen Disciple fra Lemvig eller Omegn havde besøgt Kjøbenhavns Skole, ikke vilde kunne tildeles Studerende fra denne Egn ved Universitetet, medens Giverens Hensigt dog har været, at saadanne Studerende ogsaa under deres Ophold ved Universitetet skulle nyde Godt af Legatet. Forsaavidt Direktionen tillige havde forlangt Kancelliets Dyrtringer over, om der ikke kunde være Anledning til at træffe nogen og da hvilken nærmere Bestemmelse af, hvad der skal forstaaes ved Lemvig By's Omegn, til Forebyggelse af mulige Misforstaaelser i Fremtiden, bemærkede Kollegiet, at hvorvel det ikke lader sig gjøre, nøjagtigt at bestemme hvad der skal forstaaes ved Lemvig Kjøbstads Omegn, maatte det dog holde for, at derved nærmest maatte forstaaes den Byen omliggende Egn hvorfra Børn kunne antages at ville være blevne sendte til Skolen i Lemvig, hvis denne endnu eksisterede.

Ogsaa Direktionen maatte med Kancelliet holde for, at af de tvende Alternativer som dels af Forsus dels af Konfistorium vare foreslaaede til at give det omhandlede Legat en med Fundatsen mere overensstemmende Anvendelse end hidtil, maatte det af Konfistoriet anbefalede anses for mere at være i Fundatsens Aand og mere at komme Stifterens formodede Villie nær, end det andet, og Direktionen indstillede saaledes allerunderdanigst,

at det maatte bestemmes, at Legatet i Regelen skal bortgives til en Discipel i Kjøbenhavn's Skole som er født i Lemvig By eller Omegn, men at det, forsaavidt ikke nogen til samme kvalificeret Discipel findes i bemeldte Skole, kan bortgives til en Student fra Lemvig By eller Omegn, men at, naar heller ingen Saadan findes, blive Legatets Renter at oplægge.

Det behagede derefter Hans Majestæt Kongen, under 24de Januar 1847 at beslutte saaledes:

Vi vilde allernaadigst have Fundatsen for det Longomontanske Legat til Kjøbenhavn's Universitet af 1ste Decb. 1643 nærmere modificeret derhen, at Legatets aarlige Rente skal bortgives til en Discipel i Metropolitanaskolen der er født i Lemvig By eller Omegn, og om hvem det er at vente, at han efter 3 Aars Forløb kan afgaae til Universitetet, hvor han da, efter i Skolen at have nydt Legatet i 3 Aar, fremdeles kan oppebære det i 2 Aar, hvorimod Legatets Renter, forsaavidt de ikke i Overensstemmelse hermed kunne uddeles, blive at oplægge til Kapitalens Fremvært.

— Det Thott'ske Rejselegat. Universitetets Revisor havde udbedet sig Direktionens Bestemmelse for, hvorvidt det kunde ansees overensstemmende med Fundatsen for dette Legat, at Konsistorium ved en Escriprotokollen vedlagt Skrivelse havde meddelt Tilladelse til, at en lægevidenskabelig Kandidat, som efter at have nydt Legatet i begge Terminerne 1844 og 1845 og i Juni Termin 1846, var hjemkommet fra sin Rejse den 31te Aug. i sidstnævnte Aar, endvidere maatte oppebære samme i Decb. Termin s. A.

Det forekom Direktionen, efter de tydelige Ord i Fundatsen for det Thott'ske Legat*),

*) Fundatsen som er oprettet i Aaret 1804, lyder efter den i Regnskabsprotokollen indførte Afskrift saaledes:

Imidlertid flere Velgjerninger hvilke afgangne Statsminister Grev Thott har udvist mod Kjøbenhavn's Universitet, har han og i sit Testament af 24de Juli 1783, dets 6te Artikel, staaet en Kapital af 10000 rd., hvis Renter skal anvendes til Rejsestipendium for tvende Studenter. Testamentet nævner en Foundation for dette Rejsestipendium, men da den ej findes efter Testator, saa har Konsistorium, under hvis Bespyrelse dette Stipendium er henlagt, anset det for sin Pligt, efter de i Testamentet anførte Betingelser, at udfaae følgende Foundation for det Thott'ske Rejsestipendium. 1. Renterne af ovenmeldte 10000 rd. skal saaledes anvendes, at tvende Studenter, som ere fødte i de Danske Stater og som have studeret ved Kjøbenhavn's Universitet, derfor i treende Aar skal rejse udenlands og paa fremmede Universiteter og Steder lægge sig efter de physiske og økonomiske Videnskaber, forsaavidt disse fleste angaae Landbusholdningstheorien og Theorien om Manufaktur og Fabriker, hvortil ogsaa henregnes Naturhistorie. 2. Da det physiske, økonomiske og Naturhistoriens Fag hver for sig ere meget vidtloftige, saa kan det tillades, at Stipendiarius vælger sig et enkelt af ovenmeldte Fag, for at dyrke samme med desto større Flid og derudi naae desto større Kundskommenhed. 3. Efterdi Mathematik og Kymi ere meget vigtige og uundværlige Forberedelsesvidenskaber for det physiske og økonomiske Studium, saa maa dette Stipendium ej gives uden til dem som bevise, at de besidde Kundskaber i disse Videnskaber. 4. Dette Rejsestipendium henlægges under Konsistoriets Opfygt, som fornemmelig efter Professorens Matheseos og Physices Vidnesbyrd om de dertil mest Skikede og i deslige Videnskaber allerede noget Duede, udnævner dem som dette Stipendium bør nyde. 5. Stipendiarius bør, forinden de herfra rejse, for Esorus forklare Hensigten af deres Rejse, hvilke Videnskaber de fornemmelig gjøre til deres Hovedsag, hvad Plan de i denne Henseende have lagt sig, og hvilke Akademier og Steder de ville besøge m. m. 6. Stipendiarius bør paa deres Rejse underholde Brevveksling med Esorus, og idetmindste tvende Gange om Aaret til ham berette hvad Fremgang de have gjort, hvilke Forelæsninger de have hørt, hvilke Befundskaber de have gjort med Lærde eller andre i deres Fag bekjendte og duelige Mænd, hvilke Indretninger de have besøgt, hvorhen de videre agte at rejse m. m. 7. Hvor saadant er gjørligt, maatte Stipendiarius forsyne sig med Attester om deres udenlands anvendte Flid og erhvervede Kundskaber, og ved Hjemkomsten forevise dem for Esorus, som fremlægger dem i Consistorio. Saavel de i foregaaende § omtalte Indberetninger, som og de erholdte Attester, blive hver Gang Universitetets Patron forelagte. Saadanne Attester eller Breve ville vare et Bevis, at Testators Hensigt er bleven opfyldt og ville desuden tjene Stipendiarius til videre Recommendation efter deres Hjemkomst.

Kjøbenhavn den 21de Januar 1804.

Schlegel.
Rect & Ref.

(L. S.)

J. Wolf.

Afskriftens Rigtighed bevidnes, med Tilføjelse, at Fundatsen er kongelig konfirmeret den 21de Febr. 1804.

A. K. Bang.

at det var at anſee ſom en Betingeſe for at kunne nyde dette Rejſeſtipendium, at Vedkommende rejſer i fulde 3 Aar, for at uddanne ſig i de phyſiſke eller økonomiſke Videnskaber, ſaa at der ej alene ikke kan blive Tale om nogen Udbetaling efter Hjemkomsten til den der ikke har rejſt i de fulde 3 Aar, men endog de oppebaarne Stipendieſummer ſynes efter ſtreng Ret at burde tilbagebetales af dem der have nydt Legatet til en kortere Rejſe, hvilket, ſom af Reviſor frembøvet, i den ſenere Tid ſom ofteſt havde været Tilfældet. Saaſremt den omhandlede Beſtemmeſe i Fundatſen muligſen nu maatte anſees for mindre henſigtsmæssig, ſyntes en nærmere allerhøjſte Beſlutning at ville udkræves, ſaaledes ſom dette i Aaret 1838 ſkete i et aldeles lignende Tilfælde med det Elerſke Rejſeſtipendium*). Direktionen var iøvrigt bleven opmærksom paa, at Stipendiet i den ſeneste Tid temmelig ofte var tildelt lægevidenſkabelige Kandidater, hvis Kvalifikation til ſamme, ſom ſerudſætter at Vedkommende have gjort de phyſiſke og økonomiſke Videnskaber til Gjenſtand for deres Studier, naturligviis ikke kan berøe paa at de have underkaſtet ſig den lægevidenſkabelige Examen. Ligeledes havde de i Fundatſens § 7 omtalte Indberetninger og Atteſter ikke været indſendte til Direktionen, der er traadt iſtedetfor det i Fundatſen nævnte Patronat. Direktionen forlangte derfor Konſiſtoriets Betænkning over, om der ſkulde være tilſtrækkelig Anledning til at udvirke nogen Modifikation i Fundatſens Beſtemmeſe om Rejſetiden, eller om det ikke maatte anſees rettere, forſaaavidt det ikke kan nydes af Nogen i den fulde Tid, at det da oplægges til Fremværi; ligesom Direktionen enſkede at erfare, om det ikke iagttages at affordre Stipendiaterne de i Fundatſen foreſkrevne halvaarlige Indberetninger og Atteſter, eller af hvad Grund diſſe ikke indſendtes til Direktionen.

I en af Konſiſtoriet indhentet Erklæring fra Legatets ſidſt fratraadte Eſorus, hvilken den nærværende Eſorus i alt Væſentligt havde tiltraadt, havde hin bemærket, at han maatte anſee det for meget tvivlſomt, om det virkelig er Meningen af Fundatſen, at Stipendiaten ſkal rejſe udenlands i fulde 3 Aar: i Fundatſerne for nogle af Univerſitetets Rejſeſtipendier er angivet et viſt Antal af Aar hvori de kunne nydes, men derhos ere Udtrykkene ſaadanne, at det tydeligt ſees, at de angivne Aar kun ere nævnte ſom Maximum, nemlig for Brochmands Stipendium, Gavebrev af 6te Febr. 1641 („og ſkal Ingen dette Stipendium længere nyde og beholde end 4 Aar“), for Jincſ, Fundatſ af 11te Marts 1681 („paa 5 Aar, om han ſaalange ubi fremmede Lande forbliver“) og for Carſtenſens, Teſtament af 28de April 1820 („ikke nydes mere end i 3 Aar af en og ſamme Perſon“). For endnu flere Rejſeſtipendier ere Fundatſerne i det Væſentlige ganſke af ſamme Indhold i den omhandlede Henſeende ſom Fundatſen for det Thottſke Stipendium, nemlig Fundationerne for Vinſtrups Stipendium af 1613 § 2 („conferantur ipſi quadriennio continuo“), for Roſenkrantz's af 27de Decb. 1622 („denne Perſon ſkal aarlig 4 Aar efter hverandre“), for Hoppners af 15de April 1675 § 3 („han ſkal ellers nyde det ubi 4 Aar paa fremmede Univerſiteter“), for Laſſons af 16de Juni 1713 („til at ſtudere udenlands i 3 Aar“), for Stampes af 27de Juli 1790 § 4 (ubi 3 paa hinanden følgende Aar oppebærer han“) og for Hurtigkarls af 14de April 1832 § 9 („dette Stipendium nydes i 2 Aar“). Kun med Henſyn til et eneſte Rejſeſtipendium er det aldeles klart, at Stiſteren har villet beſtemme en viſ Tid ſom den korteſte hvori Stipendiaten ſkal opholde ſig udenlands. Det hedder nemlig i Fundatſen for Elerſ' Rejſeſtipendium af 29de Novb. 1691 § 5, at Stipendiaten „ſkal nyde dette Stipendium i 4 Aar; men hvis ſaa ſkete, at han ikke rejſte paa fremmede Steder uden 3 Aar (hvilken Tid han i det ringeſte ſkal opholde ſig udenlands)“, osv. Hvor Udtrykkene ikke ere af en ſaadan Beſtaffenhed ſom i ſidſtnævnte Fundatſ, ſyntes det rigtigſt at fortolke den angivne Rejſetid ſom den længſte hvori Stipendiet kan nydes, uden at der paa Stipendiaten hviler nogen Forpligtelſe til at blive udenlands den hele Tid. Det tilſigtede Djemed med Rejſen kan meget ofte opnaaes i kortere Tid, og mange tilfældige, ofte tvingende, Omſtændigheder kunne medføre, at Rejſen noget afkortes, ſaaſom at den Underſtøttelſe ſom ſaaes andetſtedsfra tidligere ophører. Hyppigen bortgives Univerſitetets Rejſeſtipendier, fornemmelig fordi de ikke i og for ſig ere tilſtrækkelige til en Udenlandsrejſe, til Kandidater ſom allerede ere udenlands. At diſſe ſkulde være aldeles udelukkede fra at nyde et Stipendium, naar de ikke kom til at oppebære det i den hele i vedkommende Fundatſ angivne Rejſetid, uagtet de dog muligſen i hele denne Tid være paa Rejſer udenlands, vilde være aabenbar ubilligt og neppe ſtemmende med Stiſterens Billie. Ogſaa med Henſyn til mange af Univerſitetets

*) Aarb. 1838 S. 128.

almindelige Stipendier nævnes i Fundatserne en vis Tid hvori de skulle oppebæres, uden at det nogenstinde er draget i Tvivl, at de jo tidligere maa fratrædes naar en eller anden Betingelse for samme ophører, og om nogen Tilbagebetaling i saa Fald af det Oppebaarne har der vist aldrig kunnet være Tale. Saavidt Eforus bekendt, havde man stedse fortolket de omhandlede Udtryk i Fundationerne for Universitetets Rejsestipendier paa den angivne Maade om et Marimum. Overensstemmende hermed havde Konsistorium t. Er. udtalt sig angaaende Rosenkrantz's Rejsestipendium i en Skrivelse til Direktionen af 1838*), og Denne syntes i sin Svarskrivelse af 14de Aug. s. A. at have billiget Konsistoriets Anskuelse med Hensyn til Rejsetiden. Hvad det Thottske Stipendium angaaer, viser Regnskabsprotokollen, at man lige siden dets Oprettelse jevnlig har uddelt det paa kortere Tid end 3 Aar, og der syntes, om end Ordene i Fundatsen antoges nærmest at tale for den af Direktionen nu udtalte Mening, saa meget mindre Grund til at afvige fra den Brug der saaledes stedse havde fundet Sted, som man ved at følge samme ialfsald dog ikke handlede mod nogen af Stifteren tilkjendegiven Villie, da hele Fundatsen er forfattet af Konsistorium. Skulde man, alt Anførte uagtet, dog ansee det fornødent at erhverve en kongelig Bestemmelse for en nærmere Fortolkning af Fundatsen, vilde det samme uden tvivl blive nødvendigt med Hensyn til flere andre af de ovennævnte Rejsestipendier. Ligesom Eforus efter det Anførte ikke fandt, at der var tilstrækkelig Anledning til at erhverve saadan Bestemmelse, saaledes skjønnede han heller ikke at Stipendiet, naar det af Nogen nydes kortere end 3 Aar, bør i den resterende Tid oplægges; thi dette er aldeles udenfor og forsaavidt i Strid med Fundatsen. — Diöse Eforus' Bemærkninger tiltraadte Konsistoriet aldeles og kunde i Henhold hertil ikke antage, at Fundatsen med Nødvendighed fordrer, at Stipendiarius rejser udenlands i fulde tre Aar, og ansaae det altsaa ikke fornødent, at den Fortolkning som hidtil har været den gjeldende stadfæstedes ved kongelig Bestemmelse. Til yderligere Bestyrkelse for denne Mening tilsojede det nogle Bemærkninger om det historiske Grundlag for den her omhandlede Bestemmelse i Fundatsen af 24de Jan. 1804. Kilden til Fundatsens § 1, „at Renten af de 10000 rd. skal saaledes anvendes, at tvende Studenter der for i trede Aar skal rejse udenlands“, indeholdes i Statsminister Orev Thotts Testament af 4de (eller 24de) Juli 1783 Art. 6 (Badens Journ. IV. 182), der lyder saaledes: „til Universitetet i Kjøbenhavn skjøntes 10000 rd., til at lade for Renten deraf tvende Studenter, hver i tre Aar, besøge udenlandske Akademier“. Det havde naturligvis ikke kunnet være Konsistoriums Mening, ved Fundatsens § 1 at ville sige Andet eller Mere, end hvad der angaaende det ompurgte Punkt findes i Testamentet; men Udtrykkene i dette forekom Konsistorium endnu mindre end Fundatsen at give gyldig Grund til at antage, at det skulde være Pligt for Stipendienhderen at rejse i 3 Aar. Vilde man saa strengt holde sig til Ordene, maatte man endog komme til det Resultat, at de tvende Studenter skulde rejse i fulde tre Aar alene for Renten af Stipendiekapitalen. Men det vilde dog uden tvivl findes rimeligst, at Stifteren ikke kan have antaget at en Student kunde rejse udenlands for 200 rb. aarlig, og han maa derfor netop have forudsat, at hans Stipendium blev anvendt som Tillæg til andre Understøttelser; og det var da ganske usandsynligt, at det skulde være Pligt for Stipendienhderen at rejse i 3 Aar, hvormod Hensigten alene syntes at kunne have været, at bestemme et Højest for Stipendietiden. Det Bindende Testamentet og Fundatsen indeholder vedkommer da vistnok alene Konsistorium som Stipendiets Bestyrkelse. Det er sammes Pligt at tildele Stipendienhderen Legatet paa 3 Aar, men det har ingenlunde været Meningen at formene ham at frastge sig Stipendiet, naar Omstændighederne ikke tillade ham at benytte det den fulde Tid. I en Kodice af 30te Juli 1783 (Baden anf. St. S. 183), der er Kilden til Bestemmelsen i Fundatsens § 6 om de aarlige Indberetninger, er ogsaa omtalt det Tilfælde, at Stipendienhderen ikke kommer til at rejse for Stipendiet i de fulde 3 Aar, og det antydes meget tydeligt, at der da alene kan være Tale om at nægte videre Udbetaling, men ingenlunde om at fordrø nogen Tilbagebetaling. Efter Fundatsens Regel for dette Tilfælde, hvor de forlangte Indberetninger forømmes, syntes da og at maatte forholde sig naar Stipendienhderen ophører at rejse for Stipendietiden er udløben. Konsistoriet maatte ligeledes tiltræde den af Legatets tidligere Eforus yttrede Anskuelse, at det ikke vilde stemme med Fundatsen at oplægge Stipendiet naar det nydes i kortere Tid end 3 Aar.

Forsaavidt det var yttret, at Stipendiaterne i den senere Tid som oftest havde nydt

*) Aarb. 1838 S. 123.

Stipendiet til en kortere Rejſe end 3 Aar, og at det i den ſeneſte Tid temmelig ofte var tildelt lægevidenſkabelige Kandidater, bemærkede den tidligere Eforus, at der i forſt-nævnte Henſeende aldeles ingen Forſjel var imellem den tidligere og den ſenere Tid, og at det netop i den ældre Tid hyppigere var tildelt Lægekandidater end i den ſenere, navn-ligen efter Brugslæreanſtaltens Oprettelse. Hvad angaaer de i Fundatſen nævnte halv-aa-rlige Beretninger til Eforus og de Attefter om udenlands anvendt Tid ſom Stipendiens-derne, hvor ſaadant er gjorligt, ſkulle forſyne ſig med, bemærkede han, at de vel ikke ere gaaede af Brug, men heller ikke indkomne regelmæssigen, hvilket ogſaa, ſom lettelig ſkjøn-nes, har ſine Vanſteligheder. Derimod var det for længſt gaaet af Brug at forelægge diſe Indberetninger og Attefter for Konſiſtorium og Direktionen, og muligens ere de ingen-ſinde blevene forelagte denne lige ſiden dens Oprettelse. Den nærværende Eforus yttrede, at diſe Indberetninger, naar man ikke paa en ſmaalig Maade vil kontrollere den Rejſende, ere henſigtsſparende og uden tvivl bør overholdes, ligesom de og paſſende kunne indſendes til Direktionen.

Efter at have modtaget diſe Betænkninger og Oplyſninger, tilſkrev Direktionen under 2den Oktbr. Konſiſtorium, at Den med Henſyn til det forſte Punkt, Rejſens Varighed, Intet vilde have imod at det forbliver ved det hidtil Antagne, at Stipendiet, om det end maatte være oppebaaret i en kortere Tid end 3 Aar, ikke ſkal tilbagebetales; dog vil det være noje at iagttage, at der tilvejebringes Oplyſning om, paa hvilken Tid af Aaret Stipendiaten har tilendebragt ſin Rejſe og at denne indføres i Legatprotokollen, da det der-efter bliver at afgjøre, om Stipendiet kan tildeles ham for den efter Tilbagekomsten ſaldende, eller kun for den foregaaende Termin. Hvad det andet Punkt angaaer, nemlig lægeviden-ſkabelige Kandidaters Udkomſt, maatte Direktionen antage, at Stipendiet kun kan tildeles ſaadanne Studerende ſom de vedkommende Profeſſorer i de naturvidenſkabelige og natur-hiſtoriske Fag erklære at have Forventning om, at de ville lægge dem efter de i Fundatſen bestemte Fag med Rytte for diſe. Hvad endelig angaaer Stipendiernes Beretninger om deres Rejſe, da maa det berøe paa Omſtændighederne efter Eforus' Etkøn, om ſaa-danne ſkulle affordres dem medens Rejſen varer; men efter dennes Juldendelse bør ubetin-get en Beretning om ſamme fordras, hvilken af Eforus bliver til Direktionen at indſende.

— Iøvrigt er om det Thottſke Rejſelegat at bemærke, at da Konſiſtorium ingen af Anſøgerne om tvende i Juni Termin ledige Pladſer fandt kvalificerede, beſluttede det, at begge Portioner ſkulde oplægges og Stipendiet opſlaaes ledigt til Decb. Termin.

— Det Schou-Beckmannſke Legat. Ved Fundatſen for denne Stiftelse, 1ſte Afdeling § 6, er tillagt en uformuende ſkikkelig og haabefuld Student et aarligt Stipen-dium af 40 rb., hvilket kan nydes i ſamme Aar Stipendiaten er bleven Student (da i dette Aar andre Beneficia academica ſjelden erholdes), og kan beholdes i 2 Aar om han til Examen philologikum og philoſophikum har ſaaet Karakteren Haud illaud., men i 4 Aar om han har ſaaet Laudabilis. (Se Aarb. 1843 S. 61.)

Da det ved Reviſionen af det aſlagte Eforiregnskab for bemeldte Legatafdeling beſandtes, at Stipendiet var to Gange efter hinanden udbetalt til en Kandidatus Juris, men det forekom Reviſor, at de anførte Beſtemmelſer i Fundatſen tydede paa, at Teſtators Villie har været, at bidrage til at fremhjælpe trængende og værdige Studerende til Juldendelsen af deres Univerſitetsstudier, eller til, ved Afſolvning af en Embedseramen at opfylde det Haab de have vaft om deres Duellighed, og at altsaa Legatets Hjulſe ſyntes at maatte ophøre naar Vedkommende afſolverte Embedseramen, i Lighed med hvad der og finder Etab ved Størstedelen af de egentlige Univerſitetslegater, androg han for Direktionen om at erholde en Beſtemmelſe i ſaa Henſeende, og da Direktionen aldeles maatte tiltræde den af Reviſor yttrede Anſkuelse, tilſkrev Den Konſiſtoriet om at meddele dets Motiver for, at Legatet deſuagtet var ſom anført bleven udbetalt til en ældre Studerende der allerede havde abſol-veret til Kursus.

Ved i denne Anledning at fremsende en Erklæring fra Legatets Eforus, ſom gik ud paa, at der ingen Grund ſyntes at være til at udelukke Kandidater fra Hjulſen af det ommeldte Legat, idet Univerſitetslovgivningen (Fund. 7de Maj 1788 Kap. VI § 2 Nr. 5, 7 og 9) tydeligt viſer, at i Regelen Kandidater ikke ere udelukkede fra de akademiske Beneficia, og Ordet Student i Lovsproget idelig bruges ſaaledes, at ogſaa Kandidater derunder ere indbefattede (L. 2—2—5, Bdn. 9de Juli 1745, Fund. 7de Maj 1788 Kap. VI § 2 Nr. 2 o. fl. St.), hvilket ikke lettelig kunde antages at være undgaaet den med Lov-sproget ſaa fortrolige Fundator, ſamt da de for den modſatte Mening paaberaabte Udtryk i

Fundatsen formentligen ikke kunde tillægges synderlig Vægt, hittede Konfistorium, at det ikke fandt, at Fundatsen indeholdt nogen Bestemmelse der kunde antages at sigte til at udelukke Kandidater fra at nyde Legatet.

Direktionen kunde imidlertid ikke ved de af Eforus anførte Grunde finde sig foranlediget til at fratagde sin ovennævnte Anskuelse, men maatte fremdeles endog finde det tvivlsomt, hvorvidt En der som Student var tillagt det Schou-Bekmannske Stipendium kunde som Kandidat vedblive at nyde det, medens Den ansaae det for utvivlsomt, at det ligemeget vilde stride baade mod Fundatsens Ord og Hensigt, at tilstede, at Legatet tildeltes En der allerede havde afsløvet sit Studiefursus ved at underkaste sig en Embedseramen, da Fundatsens Udtryk „haabesuld Student“ ifølge Sprogbrugen aldeles ikke synes at passe paa Kandidater. Direktionen troede imidlertid først at burde indhente Betænkning over Sagen, og navnlig angaaende begge de anførte Punkter, fra Direktorerne for den Schou-Bekmannske Stiftelse.

Disse yttrede derefter i Skrivelse af 18de Febr., at de maatte give Revisors Bemærkning imod det omspurgte Legats Bortgivelse til en Kandidat Vedhold, ikke alene paa Grund af at Fundatsens Ord syntes at tale for Revisors Anskuelse, men ogsaa fordi tvende af samme, som nærmest havde haft Anledning til at kjende Testators Anskuelse, ansaae det for utvivlsomt at hans Mening med Legatet havde været, at understøtte værdige Personer under deres Studeringer. Uagtet de tvende nævnte Medlemmer af Direktionen ikke med lige Bestemthed turde yttre sig om, hvorvidt det havde været Testators Mening, at Legatet skulde fratages den Student der havde erholdt det, saafremt han forinden Udløbet af den fulde Nydelses Tid afsløvede Embedseramen, saa forment de, og med dem den samlede Direktion, dog ikke at saadant havde været Tilfældet. Jovrigt tilføjes, at Direktionen for den Schouske Stiftelse ikke af Testator er tillagt samme uindstrænkede Myndighed med Hensyn til Fundatsens Fortolkning, som han havde indrømmet Skistekommissærerne under Boets Behandling, hvorfor det af Direktorerne i dette Anliggende Utræde ikkun kunde betragtes som deres personlige Formening, uden at kunne gjøre Krav paa at gjælde som en afgjærende Fortolkning.

Ved at gjøre Konfistorium bekendt hermed, tilkjendegav Direktionen ved Skrivelse af 6te Marts, at Den fremdeles maatte være af den Formening, at Legatet i Overensstemmelse med Fundatsen ikke kan tildeles en Kandidat, men kun en Student, til Fortsættelse af hans Studeringer, saaledes at der hvergang bliver at anføre i Legatprotokollen, om Legatnyderen har anden Examen og med hvilken Karakter, samt paa hvor lang Tid Legatet er ham tillagt, og vil han da kunne vedblive Nydelsen af Legatet i denne Tid, om han end forinden dennes Udløb maatte afsløre sin Embedseramen. Direktionen tilføjede, at der i Legatprotokollen blev at gjøre den fornødne Tilførsel om den i Overensstemmelse med det Ovenanførte af Direktionen vedtagne Fortolkning af Bestemmelserne i den ommeldte § af Fundatsen.

— De Skeelske Legater. Det vil være Aarbogens Læsere i Grindring, at det ved Direktionens Skrivelse af 27de Novb. 1838 (Aarb. 1838 S. 127 f.) blev i Overensstemmelse med Konfistoriets Indstilling bestemt:

at der af dette Legats første Afdeling (til Understøttelser for Studerende) bestandig skal anvendes 4000 rb. til Kapitalens Forøgelse, saaledes at Renterne af dette Beløb opsamles indtil der af dem kan dannes en ny Stipendieportion paa 40 rb. aarlig, hvorimod den midlertidige Rentes Rente vil være at anvende til Disputanter; samt

at naar en ny ordinær Stipendieportion for Legatet kan oprettes, har Eforus derom at gjøre Forslag til Konfistorium, som, saasnart samme i Overensstemmelse med de for Legatet gjeldende Regler har besluttet at en saadan ny ordinær Portion skal oprettes, har at drage Omhu for at det Fornødne i saa Henseende meddeles Patronen.

Efterat der ved Dylag af den nævnte Kapitals Renter, for hvilke overensstemmende med Konfistoriets Skrivelse af 18de Maj 1839 var indrettet en særegen 1ste Vikonto ved det Skeelske Legat i Kvasturens Bøger, var opsamlet et saadant Beløb, at der af sammes Renter kunde dannes en ny ordinær Stipendieportion, har Konfistorium, efter derom skeet Indstilling fra Eforus, ved Skrivelse af 19de Januar besluttet Oprettelsen af en saadan Stipendieportion fra 11te Juni Termin 1847 at regne, og derom underrettet Patronen; hvorhos Kvastor anmodedes om at foranstalte, at det fornødne Kapitalbeløb, 1066 rb. 64 sk. blev fra 1ste Vikonto overført paa Legatets Hovedkonto. Antallet af de ordinære Stipendier er saaledes nu 17.

— Det Grønbechſke Legat. Dette Legat ſkulde efter Fundatſen uddeles til 4 fattige Studenter, ſom enten fra Kjøbenhavns eller Helsingørs Skole ere dimitterede. Denne Beſtemmelse havde (ſom Protokollerne udviſe) idetmindſte ſiden 1798 været forſtaaet ſaaledes, at tvende af Stipendiaterne ſkulde være fra hver Skole, og det var rimeligt at den ſamme Regel havde været fulgt fra Begyndelſen af, efterſom det beſindes, at der i Stipendiets forſte Aar, 1728, kun bleve udbetalte to Portioner, „ſaaſom ingen Helsingørani, ſom vare efter Fundatſen bekvemme, fandtes“. Men efterat nu Helsingørs Skole var nedlagt, vilde denne Regel ej mere kunne følges; for Djeblilket vare begge de Helsingørſke Pladſer nylig blevene ledige, og efter derom ſkeet Indfaldelse havde ingen fra Helsingørs Skole Dimitterede meldt ſig.

Eforus foreſpurgte derfor, om Konſistoriet anſaae det for overensſtemmende med Fundatſen, at herefter alle 4 Portioner uddeltes til Studerende ſom ere dimitterede fra Kjøbenhavns Skole, eller det anſaae det for rigtigere at bewirke en Forandring i Fundatſen. For ſidſte Tilfælde bemærkede Eforus, at forſaavidt der kunde være Spørgsmaal om at tillægge Studerende ſom vare fødte i Helsingør og Omegn Udgang til Legatet uden Henſyn til den Skole hvorfra de vare dimitterede, ſavedes enhver Dphſning om Legators Forhold til Helsingør og dens Skole, hvoraf man kunde udlede, om hans Henſigt har været, fortrinſviſt at gavne Skolen, eller at gjøre vel mod Byens Borgere og deres Sønner. I Mangel af ſaadan Dphſning maatte man da formentligen holde ſig til Fundatſens Ord og anſee dens Beſtemmelse for bortfaldet tilligemed Skolen. Men det var da endnu et Spørgsmaal, om Legatet fremtidigen burde uddeles i 4 Portioner til 4 fra Kjøbenhavns Skole Dimitterede, eller om man ikke hellere, da denne Skole kun har Fordring paa to Pladſer, burde lægge Beſøbet af de to indgaaende Portioner til de to ſom blive tilbage, og alſaa tillægge tvende fra Kjøbenhavns Skole dimitterede Studerende hver 33 rb. 88 ſk. aarlig, iſtedetfor at tillægge, ſaaledes ſom hidtil, 4 Studenter hver det Halve. I ſaa Fald vilde den aarlige Rente blive at fordele mellem Eforus og tvende Studerende fra Kjøbenhavns Skole, ſaaledes at den Forſtaavante, ligesom hidtil, oppebar $\frac{1}{3}$ og de to Stipendiater hver $\frac{2}{3}$ af Rentens Beſøb.

Bed Legatets Administration havde det været gammel Praxis, at det var bleven bortgivet af Eforus og uden at opſlaaes vakant. Eforus foreſpurgte derfor tillige, om Noget hardes imod, at Eforus vedbliver at kortgive Legatet — for hvilken Act der rigtignot ingen Hjemmel findes i Fundatſen —, eller om det herefter ſkulde være Eforus's Pligt at indſtille Legatet til Bortgivelse af Konſistorium ſelv.

I denne Anledning tilkjendegav Konſistoriet ved Skrivelse af 27de Febr., at det ikke kan anſees overensſtemmende med Fundatſen, at der ſkulde være tillagt hver af de omhandlede Skoler 2 Stipendieportioner, hvorfor Fundatſen ej heller tilſteder, at der gjøres Forſlag om Stipendiepladſernes Reduktion til 2, hvorimod ſamtlige 4 Portioner vilde blive at bortgive til Studenter der ere dimitterede fra Kjøbenhavns Skole. Hvad angaaer Pladſernes Bortgivelse, da bør for Fremtiden derom af Eforus gjøres Indſtilling til Konſistorium.

— Det Hurtigkarlſke Legat. Allerede i Aaret 1845 havde Eforus for dette Legat hos Konſistorium foreſpurgt, hvorvidt den der ſom Studiosus Juris har erholdt det Hurtigkarlſke ordinære Stipendium, kan beholde ſamme naar han derefter underkaſter ſig den juridiske Embedseramen, men kun erholder Haud illaudabilis, og navnlig, om han kan beholde det naar han vedbliver at studere ved Univerſitetet for at underkaſte ſig ny Prøve.

I den af det juridiske Fakultet i denne Anledning under 12te Febr. 1847 afgivne Betænkning hittede dette følgende. Da beſtſte Karakter til juridisk Embedseramen kun udtrykkelig fordrer i Fundatſen for det Hurtigkarlſke Legat § 6*), ſom alene ſynes at vilde beſtemme Betingelſerne for at Legatet kan tildeles Noget, hvorimod Intet herom er foreſkrevet i § 8, der ſpecielt gaaer ud paa at ſaſtſætte, hvad der udfordres for at den ſom engang har erholdt Stipendiet kan vedblive at nyde det i 3 Aar, kunde der ſynes at mangle tilſtrækkelig Grund til at fordre beſtſte Karakter ſom Betingelse for, at den der ſom Studiosus har erholdt Stipendiet kan vedblive at nyde det efter at have abſolveret Embedseramen; man ſynes nemlig ſaameget mere at burde være varſom i at ſupplere § 8 ved Hjælp af Beſtemmelſerne i § 6, ſom en af de i ſidſtævnte § opſtillede Fordringer (Tilvejebringelse af Atteſter om Flid) udtrykkelig er gjentaget i § 8. — Det Argument ſom ſaa-

*) Fundatſen findes i Ald. Ttd. II S. 251 ff.

ledes af §§ 6 og 8 kan udledes for, at *Haud illaudabilis* til Embedseramen ikke skulde bevirke Stipendiets Ophør, kunde Fakultetet imidlertid ingenlunde betragte som afgjørende. Det kan nemlig ikke antages at have været Hensigten med § 8, at give udtømmende Forskrifter om Betingelserne for, at den der har erholdt Stipendiet kan vedblive at nyde det i 3 Aar. Naar saaledes § 6 gjør rosværdigt sædeligt Forhold til Betingelse for at erholde Stipendiet, maa det dog udenfor al Tvivl antages, at usædelig Opsørjel bevirker Stipendiets Fortabelse uagtet Intet herom findes anført i § 8. Ligeledes har Konsistorium ved Skrivelse af 24de Decb. 1838, vistnok med Høje, antaget at den sidste Passus i § 6 ogsaa maa gjælde ved Anvendelsen af § 8, saa at den Stipendiarius der ansættes som Volonter med Gage ikke længere kan beholde Stipendiet. At det samme nu ogsaa bør gjælde med Hensyn til den Bestemmelse i Fundatsens § 6, at Kandidati Juris skulle have bedste Karakter idetmindste til Gramens theoretiske Prøve, maatte efter Fakultetets Mening antages paa Grund af hele Fundatsens Aand og Konsekvens. I denne Henseende kan bemærkes, at afstedede Etatsraad Hurtigkarl ved sit Testament havde bestemt, at der af hans Formue skulde oprettes et Legat til „Stipendier for Studerende ved Universitetet, fornemmelig saadanne som med Flid og Held lægge Vind paa Fædrelandets Lovhøndighed.“ I Henhold hertil affattede Konsistorium Fundatsen, der blandt Andet bestemmer: at blandt de 10 Stipendiarii skulle de 6 være Studiosi eller Kandidati Juris; at til at erholde Stipendiet udfordres, foruden Flid og rosværdigt sædeligt Forhold, dels ialmindelighed bedste Karakter for anden Gramen, dels isærteleshed for Kandidati Juris idetmindste bedste Karakter for den juridiske Gramens theoretiske Prøve, hvorhos disse, forsaavidt deres Flid og Fremgang ikke maatte være Fakultetet bestjend af lærde Arbejder, ved paalidelige Mænds Vidnesbyrd maa godtgjøre, at de vel anvende deres Tid; endelig skal den større Trang kun da gjøre Udslaget mellem flere Ansøgere, naar de ovenmeldte Betingelser i lige Grad ere tilstede. Efter disse Bestemmelser synes det at maatte antages, at dette Stipendium er bestemt for mere end almindeligt flinke Studerende, og at navnlig de juridiske Stipendieportioner ere forbeholdte saadanne Studerende, Kandidater eller Studiosi, af hvilke man kan love sig fortrinlig Fremgang i Lovhøndighedens Studium. Naar det saaledes maa antages, at Fundatsen af denne Grund har gjort Kandidaters Udnævnelse til Stipendiet afhængig af Laudabilis til Embedseramen, synes det ikke at kunne betvivles, at den samme Karakter maa fordres som Betingelse for at beholde Stipendiet efter Embedseramen. Det er vel saa, at særegne Omstændigheder undertiden kunne medføre, at en virkelig dygtig og flittig Studerende gjør en uheldig Gramen; men i de allerfleste Tilfælde vil dog en Embedseramen med næstbedste Karakter indiciere enten Mangel paa virkelig gode Evner eller paa tilstrækkelig Flid. Saafremt man iøvrigt ved Fundatsens Affattelse havde troet at burde tage Hensyn til saadanne særegne Undtagelsestilfælde, vilde der aabenbart have været langt større Anledning til at bestemme, at Kandidater med *Haud illaudabilis* undtagelsesvis kunne udnævnes til Stipendiater, naar de ved lærde Arbejder godtgjøre deres Dygtighed, end til at opgive hin Fordring med Hensyn til Studerende, der ikke ville være istand til at producere saadanne objektive Beviser for deres videnskabelige Dygtighed. Forsaavidt Konsistoriet dernæst særlig havde fremhævet det Tilfælde, at den der har erholdt *Haud illaudabilis* erklærer, at han vil fortsætte sine Studier for paa Ny at underkaste sig Embedseramen, da kunde det ved første Øjeblik synes mere tvivlsomt, om en saadan ikke kunde betragtes som blot Studiosus og i denne Egenskab beholde Stipendiet. Fakultetet fjønnede imidlertid ikke rettere, end at den i § 6 fastsatte Fordring af bedste Karakter til juridisk Embedseramen enten i det Hele maa anses gjeldende ogsaa for det i § 8 omhandlede Forhold, eller aldeles ikke, da Fundatsen ikke frembyder noget Datum der berettiger til en partiel udvidet Anvendelse, eftersom Kandidaten vil læse om igjen, eller ikke. Denne Distinktion har ogsaa den væsentlige praktiske Mislighed, at næsten enhver Kandidatus Juris *haud illaudabilis*, under Skin af at læse om, vilde kunne beholde Stipendiet, hvortil kommer, at den konsekvent gennemført vilde lede til en aabenbar Tilfældetættelse af Fundatsens § 6, idet man ifølge hin Distinktion maatte kunne udnævne en Kand. Juris *haud illaudabilis*, der vilde tage Gramen om, til at nyde Stipendiet som Studiosus.

I Henhold til denne Betænkning tilkendegav Konsistorium ved Skrivelse af 27de Febr., at det antog, at en Kandidatus Juris *haud illaudabilis* ikke kan beholde Stipendiet, og at det derved ikke kan komme i Betragtning, om han erklærer at han vil underkaste sig ny Gramen eller ikke. I Forbindelse hermed blev Forsus anmodet om at ville indbetale til Dplæg den fra Decb. Termin 1845 henstaaende Stipendieportion.

— De Bingſke Legater. Ved at forelægge Konſiftorium de indkomne Anſøgninger om 5 ledige Pladſer af det Bingſke Legat, af hvilke 3 ſkulde tildeles Regensalunner, hvorimod de 2 ogſaa kunde gives til andre Studerende, bemærkede Eforus, at med Henſyn til Regensalunnerne har den Bingſke Fundats i § 14 udtrykkelig ſaſt at den Tid hvori Stipendiet kan nydes til 5 Aar, men at denne lange Tid ialmindelighed lider en større eller mindre Afkortning derved, at de Vedkommende ingenlunde beholde Regensen i 5 Aar efterat de have erholdt Stipendiet, hvormed da ogſaa dette ophører. I Lighed med hvad § 14 beſtemmer, havde det ogſaa hidtil været antaget, at de øvrige Stipendieportioner kunde nydes i 5 Aar, hvilket dog, ſaavidt ſkjønnedes, ikke kunde anſees nødvendigt at indrømme. Oprettelsen af de 4 Stipendieportioner for Studerende ialmindelighed, der førſt var ſteet ved Konſiftoriet ſkrivelse af 14de Juli 1841 *), grundede ſig nemlig paa Fundatsens § 21, der blot beſtemmer, at den vedkommende Renteindtægt ſkal anvendes „til fattige Studenter“ uden nærmere Forſkrift, og ligesom Konſiftorium, iſølge det tillagte Myndighed, havde beſtemt denne Rente til egentlige Stipendieportioner, maatte ſamme ogſaa kunne ſaſſette en kortere Tid for diſſe, end den ſom § 14 indeholder. Da det nu viſtnok i flere Henſeender var mindre henſigtsmæssigt at tildele et Stipendium paa 5 Aar, foreslog Eforus, at Tiden for de ovenmeldte ved Konſiftoriets ſkrivelse af 14de Juli 1841 oprettede 4 almindelige Bingſke Stipendieportioner maatte indſtrækkes til ialmindelighed at være 3 Aar. Denne Eforus' Indſtilling biſaldt Konſiftoriet og ſaſſatte derfor ved ſkrivelse af 4de Decb., at de ommeldte 4 Stipendieportioner ialmindelighed kun blive at tildele for 3 Aar.

— Det Schouſke Legat til Vorchs Kollegium. Eforus for bemeldte Kollegium og Legat havde, ved at gjøre Indſtilling til Konſiftoriet angaaende Vortgivelsen af nogle ledige Pladſer paa Kollegiet og en Portion af Legatet, bemærket, at det hidtil havde været indført ſom Praxis, at dette Legat ikke kunde forbindes med Inſpektoratet, men at Fundatsen for Legatet Intet indeholder til Ginder herfor, da den kun beſtemmer at Stipendiet ſkal være for to Alumner, ſom ſkulle nyde det ved Siden af hvad de ellers erholde, medens forreſten Valget overlades til Konſiftorium.

I denne Anledning tilkjendegav Konſiftorium ved ſkrivelse af 27de Febr. Eforus, at Intet er til Ginder for at tillægge Kollegiets Inſpektor det Schouſke Legat, og at dette navnlig ikke kan fratages Noget fordi han oprykker til Inſpektor.

— I Henſeende til de forſjellige Lforier er i dette Aar ikke foregaaet anden Forandring, end at, iſølge Konſiftoriums Beſtemmelse af 14de April, Lforiet for det normalſtillelige Muſæum er tilligemed Muſæets Beſtyrelſe overgaaet til Lektor Ibsen.

Angaaende de Konſiftoriets Patronat underlagte **tvende Kirker her i Staden og Landsbykirker** ſkal, hvad navnlig **Grue Kirke** angaaer, bemærkes, at Kirken har Udſigt til ſnarlig at imødeſee Guldendelsen af den herlige Dekoration af de Thorvaldsſenſke Kunſtvarker ſom er bleven den til Del, idet Direktionen, eſter en ved en ſkrivelse fra Eretutorenne i Thorvaldsſens Vo foranlediget Indſtilling fra Konſiftorium, under 11te Decb. bemyndigede ſamme til, af de 4000 rb. der, overensſtemmende med den kongelige Beſtemmelse af 17de Novb. 1838 bemeldte Kunſtvarker betræffende, ſkulle udbetales for de to endnu manglende Apofteſtatuere i Marmor, hvilke udføres i det Thorvaldsſenſke Værkſted, ſtrar at anvise de 3000 rb. af Kirkens extraordinære Bygningsfond, og Reſten ved de næſten færdige Statuers Aflevering til Kirken.

— Eſter derom modtaget Indſtilling fra Konſiftorium biſaldt Direktionen ved ſkrivelse af 9de Marts, at der til Oprejning af et **Mindesmærke** i Grue Kirke over afdøde Organift ved Kirken Profeſſor Dr. Phil. **Veyſe**, hvortil var udfærdiget en offentlig Indbydelse, maatte af Univerſitetet ydes et Bidrag af 100 rb., ſaaledes at Summen udrededes af den til Konſiftoriets Raadighed under Budgettets 6te Udgiſtspoft henlagte Sum af 1600 rb. for 1847.

— Angaaende det Kirken ſkjænkede **ny Legat**, det **Larſenſke**, er det Fornødne nylig anført ovenfor, i Afſnittet om Legatvaſenet.

— Som ſædvanligt meddeles ſaa vel **Bygnings-** ſom **Rente-** og **Afdragsfondens** Indtægter og Udgiſter for Aaret.

*) Om de ved denne givne Beſtemmelſer findes det Fornødne i Aarb. 1841 S. 54—60.

Bygningsfonden.

Indtægt:		
Beholdning fra 1846	1428 rb. 31 $\frac{1}{2}$ fl.	
Halvdelen af Aarets Brændesgift	6616 — 57 $\frac{1}{2}$ —	
Renten af 27100 rb. for begge Terminer	1084 — —	
Renten af de øvrige 2000 rb. ere midlertidigen tilbageholdte paa Grund af et opsaat Bindsations-Søgemaal om en kongelig Obligation af dette Beløb.		
	9128 rb. 89 fl.	

Udgifter:		
Til Thorvaldsens Museum afgivet ifølge kongl. Beslutning af 2den Decb. 1840	4000 rb. — fl.	
Udbetalt Censitorerne i Thorvaldsens Bo tilølge Direktionens Beslutning af 11de Decb. 1847 i Forbud paa Betalingen for de to manglende Apostelstatuer i Marmor	3000 — —	
For Indlagning af ny Tagtænder henhørende til den i 1846 bestemte større Tagereparation	1237 — 84 —	
Kontrollørens Salari	100 — —	
Tømmersvend Hallens Husfrus Pension	72 — —	
Stenfløjsførrens Salari	80 — —	
Banksekkum, Bogbinderarbejde m. v.	16 — 64 —	
	8556 — 49 —	
	Beholdning	572 — 40 —
hvertil kommer den ubavete Rente af ovennævnte Obligation for 3 Terminer	120 — —	
Kapitalformuen var ufermindstet	29100 — —	

Rente- og Afdragsfonden.

Indtægt:		
Beholdning fra 1846	310 — 79 $\frac{1}{2}$ —	
Halvdelen af Aarets Brændesgift	6616 — 57 $\frac{1}{2}$ —	
Afløsten af Klubber og dramatiske Selskaber	4700 — 59 —	
Afløsten af Lig der jordes i Nøbenhavn	826 — 48 —	
Renter a. af Nordens Kapital	160 rb. — fl.	
b. af et i Statsgjeldssagen indsat Afdrag paa det Bøgelste Laan	5 — 27 —	
	165 — 27 —	
	12619 — 79 —	

Udgifter:		
Renter af Aarens Gjeld	3574 rb. 23 fl.	
Afdrag paa dens Gjeld	7800 — 93 —	
Resuden var uaffordret, Renter 38 rb., Afdrag 124 rb. 48 fl., ialt 162 rb. 48 fl.		
Afdrag paa det Bøgelste Laan indsat i Statsgjeldssagen	600 — —	
Banksekkum, Præsperto m. v.	20 — 33 —	
	11995 — 53 —	
	Beholdning ved Aarets Udgang eller, efter Afdrag af de ovennævnte uaffordrede Renter og Afdrag,	624 — 26 —
	162 — 48 —	
	461 — 74 —	
	4000 — —	
	85550 — 24 —	
Rendens Kapitalformue var uferantret		
Aarens Egtendener, som ved Udgangen af 1846 havde udgjort		
vare ved de indbetalte Kapitalafdrag nedbragte til følgende Summe:		
a. Aaaret fra Sers Alabemi til	32840 rb. 50 fl.	
b. — — — — — de Bøgelste Afvinger	17900 — —	
c. Aaen — Private	26408 — 73 —	
	tilsammen	77149 — 27 —
	hvilket er en Formindstelse af de ovennævnte Afdrag	8400 — 93 —

— Da det ifølge Indberetninger fra de akademiske Børgere for Frue og Trinitatis Kirker befandt sig paatrængende nødvendigt at bewirke en Udvidelse af begge Sognes Assistentkirkegaarde, indledede Konsistorium Underhandling med Københavns Magistret angaaende de Betingelser hvorunder den hertil fornødne Jord kunde erholdes. Efterat Magistret havde tilbudt, at der for en Betaling af 8 fl. pr. □ Alen kunde udlægges til Frue Kirkes Kirkegaard et Areal af 10000 og til Trinitatis Kirkes af 23850 □ Alen, og Børgerne havde indberettet, at Kjøbesummen for Frue Kirkes Vedkommende vilde kunne helt indbetales i Stadens Kasse i Decb. Termin, og at Trinitatis Kirke, der vilde faae at erlægge 1987 rb. 48 fl., heraf strax kunde betale de 87 rb. 48 fl. og for de øvrige 1900 rb. udstede Obligation, med Forpligtelse herpaa aarlig at afdrage 150 rb., blev Konsistorium under 23de Novb. af Direktionen bemyndiget til at afslutte Kjøb om de omhandlede Jordstrækninger paa de af Kirkebørgerne faaledes foreslaaede Vilkaar.

— Af Universitetets Landsbykirker ere **extraordinære Arbejder** foretagne ved Kirkerne i Herløv, Gladfare og Selsø, af hvilke den førstnævnte forsynedes med nyt Tag, de to andre med ny Gulve m. m. Af Befolkningen hertil, der ialt var anslaaet til noget over 1200 rb., blev det ved kongelig Beslutning af 7de Maj tilladt at de 1000 rb., som ikke kunde afholdes af vedkommende Budgetkonto, maatte udbedes af Universitetets Overskud for Aaret, men Summen blev, som Regnskabet vil udvise, dog ikke hel forbrugt.

3 husholdelig Henseende ere fornemmelig at mærke de fordelagtige Afhandelser af en af Universitetets Sredstove og af dets Ret til Kridtbrud ved Stedens

Klint, samt at man har gjort en, som det synes, heldig Begyndelse til at gjøre Stifrelsens Ret til Kalkstensbrud ved Særs indbringende.

I Aarbogen 1840 S. 63 ff. er meddelt en Forklaring angaaende de Universitetet tilhørende Fredskove og de øvrige daværende Skovstrækninger paa dets Gods, og angaaende de Foranstaltninger som i bemeldte Aar bleve truffne til deres Administration m. v. ved daværende Forsinspekter ved Sorø Akademi Justitsraad Saraum.

Denne Embedsmands Død i Sommeren 1816 gav Anledning til at det kom under Overvejelse, hvorledes der for Fremtiden skulde forholdes med Bestyrelsen af Fredskovene, og navnlig om det ikke maatte anses for hensigtsmæssigt at forsøge at erhverve Tilladelse til at lade den ene og mindste af de tre Fredskove, nemlig den ved Hammershus, afdrive, dels med Hensyn til dens isolerede og mere end de andre bortskjernede Beliggenhed, dels fordi det ved dens ringe Udstrækning ikke kunde lønne sig der at holde en egen Skovfoged, uden hvilket det ikke var muligt at holde den i tilbørlig Fred. Bemeldte Hammershusklov var nemlig en ubetydelig Skovhave paa 14 $\frac{17}{100}$ Td. Land, som oprindelig havde henhørt til Hammershusgaarden under Universitetets Gods i Taastrup Sogn, hvilken Gaard i Aaret 1800 blev bortarvefæstet saaledes, at Universitetet forbeholdt sig den Overklov som fandtes paa Gaardens Grund, hvormod Underkloven, Træstødene og hvad der senere blev opøstket overlodes Arvefæsteren til fri Afbenyttelse. Efterat der senere var af Rentekammeret erhvervet Tilladelse til at Skoven, paa Grund af dens ubetydelige Størrelse, maatte fritages for Fredning, blev den først bestemt til Afdrivning; men da den dog senere blev anseet for flittet til at fredes, blev Skovgrunden i Aaret 1833 afføbt Gjeren af Hammershusgaarden for 500 rb., mod at Universitetet overtog dens Andel af Gaardens Hartkorn og Arvefæstef afgift, og blev Skoven derefter af Rentekammeret erklæret for at være en Fredskov.

Efterat Direktionen, med Hensyn til de nysansførte Omstændigheder og den tidligere givne Tilladelse til at afdrive denne Skov, havde henvendt sig til det kongelige Rentekammer med Anmodning om, at Kollegiet paa ny vilde udvirke Tilladelse til at lade samme afdrive eller sælge til Afdrivning, men derefter fra Kammeret modtaget Meddelelse om, at saadan Afdrivning maatte anses som stridende mod Rdn. af 27de Sept. 1805 § 14 Nr. 3, og at Kammeret saa meget mindre fandt Anledning til at bevilge en Undtagelse herfra, som flere af Universitetets Skovlodder vare overladte det til aldeles fri Disposition, affordrede Direktionen Kvæstor Betænkning og Forslag angaaende, hvorvidt Skoven muligen kunde være at afhænde uden Tilladelse til Afdrivning paa en for Universitetet fordelagtig Maade, eller om det skulde være rigtigere at lade den bestyre paa samme Maade som de to andre Fredskove. Direktionen modtog derefter gennem Konsistorium Indberetning fra Kvæstor om at han, efter at have benvendt sig til Gjeren af Hammershusgaarden, Niels Mortensen, om Kjøbet af den ommeldte Skov, havde af ham modtaget en Erklæring hvorefter han var villig til at modtage Arvefæste paa Skovlodden mod en Kjøbesum af 2800 rb., hvilken han dog senere, da der fra Gjeren af Nabogaarden var fremkommet et højere Bud, forhøjede til 3100 rb., hvoraf de 600 rb. at betale i Juni Termin og de øvrige 2500 rb. med et halvt Aars Rente ved Skjødens Udstedelse i 11te Decb. 1847, samt med Forpligtelse, fra Aarets Begyndelse at udrede de af Lodden gaaende Skatter og Afgifter saavel som den samme ved Udskillelsen fra Gaarden paalignede Arvefæstef afgift af 3 Stp. af enhver af de tre Kornsorter, Rug Byg og Havre.

Da dette Bud betydeligt oversteg det Beløb hvortil Skoven i sin Tid af Justitsraad Saraum var bleven taxeret, nemlig omtrent 2200 rb., saa at det vilde være unyttigt at forsøge at erholde et højere Bud underhaanden, ligesom Auktion efter Omstændighederne neppe vilde være at tilraade, indstillede Kvæstor, at Skoven maatte afhændes til N. Mortensen paa de ansførte Vilkaar, og da Konsistorium heller Intet herimod fandt at erindre og Direktionen maatte ansee denne Afhændelse for meget fordelagtig for Universitetet, nedlagde Den desangaaende allerunderdanigst Foresøgning, og det behagede derefter Hans Majestæt Kongen under 14de Maj allernaadigst at tillade, at den Universitetet tilhørende Hammershusklov maatte afhændes i Arvefæste til Arvefæsteren af Hammershusgaarden Niels Mortensen paa de ovenansførte Vilkaar.

Skjødet til Niels Mortensen er bleven udsærdiget i Januar 1848.

Hvad iøvrigt angaar Bestyrelsen af de to tilbageblevne Fredskove, i Allindelisse og Evalmstrup, af Størrelse tilsammen 134 Td. Land, da har det siden Justitsraad Saraums Død foreløbigen og mod særskilt Honorar været overdraget den nuværende Forsinspekter i Sorø, Jægermester Eide, at foretage de fornødne Udvisninger til Salg ved Auktion, samt have Tilsyn med de øvrige Forretninger i samme, men nogen endelig Bestemmelse i Hen-

seende til deres Beskyrelse eller Planen for deres Behandling er endnu ikke bleven taget. Auktionsfejlet af begge Skovene indbragte i Efteraaret 1847 908 rb. 48 sk., i Febr. 1848 1146 rb. 48 sk.

— Ved Udskiftningen i sin Tid af det Universitetet tilhørende Gods i Lommestrup By ved Storeheddinge havde Stiftelsen forbeholdt sig den ud for den saakaldte Klintegaards Lod sammesteds beliggende Del af Stevns Klint, idet der alene blev tilstaaet Godsets Gaardmand og Husmand Ret til at benytte de nebsaldne Stykker af Klinten, saaledes som forhen havde været Brug. Som Følge heraf blev Klinten ikke udlagt som en Del af Klintegaardens Lod, hvorimod det bestemtes, at til Klintegaarden udlagdes den Lod som falder langs med Universitetets Lod ved Klinten, ligesom Klintegaardens Skjoddefort udviste, at Gaardens Lod kun var beregnet esier den langs med Klinten dragne Skjodtevold. Da i Aaret 1809 Klintegaarden overgik til Arvesæste, blev den ogsaa kun solgt med dens Tilliggende efter Udskiftningen, altsaa uden at Klinten medfulgte. Og ligesom Arvesæsteskjoddefortet tydeligen udviste, at Klinten ikke var indbefattet under de ved bemeldte Skjode afbandede 47 $\frac{1}{2}$ Edr. Land, saaledes blev Klinten, indeholdende 21 $\frac{3}{8}$ Edr. Land, ogsaa ved den ny Matrikuls Indførelse betragtet som en særskilt Universitetet endnu tilhørende Ejendom, der som usikkert til Dyrtning ikke er styksat, hvoraf følger, at Klinten hverken har været indbefattet under Klintegaardens gamle eller ny Matrikuls-Hartkorn.

Efterat det ved de derom anstillede Underjøgelser saaledes var bragt til Bished, at Universitetet virkelig var Ejer af den ombandlede Klint, havde Kvæstor, da Stiftelsen aldrig havde afbenyttet denne Ret, fremdeles ladet undersøge, om muligen nogen Anden skulde have sat sig i Besiddelse af Klinten, saaledes at han kunde antages derpaa at have vundet Hævd. Det var i denne Anledning af vedkommende Forvalter forklaret, at den i Skjoddefortet ommeldte Grøstevold mellem Klinten og Klintegaardens Lod ikke mere eksisterede, og at det derfor vel var muligt, at Gaardens Ejer havde plojet ind paa Universitetets Grund; men at selve Kridtklinten aldrig skulde være benyttet, naar undtages, at den forrige Ejer af den tilgrændsende Hovedgaard Gjorsløv, medens han tillige ejede Klintegaarden, en Gang skulde have ladet udflyde en Ladning Kridt fra Klinten. At Klintegaardens Ejer muligen i over Hævds Tid havde plojet ind paa den langs med Klinten beliggende Jordbørnimmel, kunde formentligen ikke begrunde nogen Ret til selve Klinten eller det Kridt som deraf kan udgraves, idetmindste ikke i den Hæfte af Aar som vilde hengaae forinden Brudet naaer den opplojede Jord; og at den forrige Ejer af Gjorsløv uden Universitetets Vidende og Samtykke skulde have gjort Indgreb i Stiftelsens Ret, kunde efter Kvæstors Mening saameget mindre berøve Universitetet dets Ejendomsret til Klinten, som hverken han eller den nuværende Ejer senere havde gjort noget Skridt der kunde lade Universitetet formode, at han ansaae sig som retmæssig Besidder af Klinten, hvorved tillige af Kvæstor bemærkedes, at det ved anstillet Undersøgelse var befundet, at der i det Skjode hvorved Klintegaarden i 1810 overdroges til den daværende Ejer af Gjorsløv aldeles ikke var omtalt nogen Ret til Klinten.

Efter saaledes at have overbevist sig om, at Universitetet maatte anses som ene berettiget til at bryde Kridt paa den Del af Klinten ved Lommestrup som ligger ud for Klintegaardens Lod, og i den Formening, at denne Rettighed var af stor Betydning og snarest muligt burde gøres frugtbringende for Stiftelsen, indstillede Kvæstor i Slutningen af 1846, at der maatte gøres en Begyndelse med, saasnart Aarstiden tillod det, at lade bryde og udflyde Kridt fra Klinten, og at det maatte overdrages vedkommende Forvalter, paa bedste og hensigtsmæssigste Maade at træffe de i saa Henseende fornødne Foranstaltninger, og, naar Brydningen var paabegyndt, at besørge det oprudte Kridt solgt til Fordeel for Stiftelsen. Naar man saaledes havde faaet en Forestilling om hvad Klinten kunde indbringe, vilde der først kunne tages nærmere Bestemmelse om den fremtidige Afbenyttelse, eller om hvorvidt og for hvilken Sum Klinten burde afhændes, saafremt en Kjøber til samme maatte melde sig. Efterat denne Bemyndigelse var meddelt, modtog Direktionen fra Kvæstor, efter de af ham indhente Ophøringer fra vedkommende Forvalter, Underretning om de Forberedelser som vilde være nødvendige for at kunne paabegynde Kridtbrydningen, og de dermed forbundne Bekostninger og ikke ubetydelige Vanskeligheder, samt en Beregning over det rimelige Udbytte, tilligemed Forslag til at afhænde Klinten, efter et derom gjort Tilbud, paa Vilkaar der syntes meget antagelige.

Vedkommende Forvalter havde bemærket, at da hans Bolig var saa langt fjernet fra Klinten, at han ikke kunde spore noget stadigt Tilsyn med samme, vilde det være nødvendigt at antage en aldeles paalidelig Mand til Ophsynsmand, der, foruden nogen Indsigt i Ovesøsen, maatte være fittet til at besørge Forhandlingen af Kridtet, og derfor kunde

betroes de dermed forbundne Oppebøerfler, efter som Forvalteren kun i det Højeste en til to Gange om Maaneden vilde kunne komme til Klinten og gjøre Afregning med ham. Det havde derhos vist sig, at Kammerherre Scavenius til Gjoresløv havde Part i alle de ved Stevns værende Udfibningsbaade, og da han naturligtvis ej vilde tilstede at disse benyttedes af Universitetet, maatte dette selv lade bygge de fornødne Baade, og til at bygge 2 eller 3 saadanne, som var det mindste Antal der kunde have, vilde udfordres en Bekostning af 3 til 400 rb., hvortil endvidere vilde komme Omkostninger til Anskaffelsen af det til Brydningen fornødne Værktøj. Det vilde fremdeles, da det havde vist sig, at ingen paalidelig Opshynsmand kunde erholdes blandt de ved Klinten boende Baadsførere og Husmand, efter som disse alle stode i Tjeneste- eller Fæsteforhold til Kammerherre Scavenius, som i Fæstebrevene udtrykkelig havde betinget, at de ej maatte befatte sig med andet Arbejde end Kridtudfibning for ham, være nødvendigt for Stiftelsen, at søge at tilvejebringe en Byggegrund i Nærheden af Stranden, for derpaa at opføre en Bolig for en Opshynsmand, hvilken Grund rimeligvis vilde kunne faaes i Sigersløv By, ikke langt fra Klinten. Efter Forvalterens Mening kunde der dog ikke være Tvivl paa, at om der end saaledes vilde behøves et Udlæg af endog et Par tusinde Rbdlr., dette dog i Tiden meget godt vilde forrente sig. Den aarlige Udfibning af Kridt fra Stevns kan i Gjennemsnit ansættes til 6 til 700 Læster. Udstrækningen af den hele Klint er omtrent $1\frac{1}{2}$ Mil eller 6000 Favne, hvoraf Universitetet ejer 300 Favne, eller omtrent en Tyvendedel. I Forhold til den hele Udfibning vilde Universitetets Afsetning saaledes omtrent udgjøre 30 til 35 Læster aarlig. Kridtet i Universitetets Klint skal efter Nøgles Paastrand være af ringere Beskaffenhed; men om der end maasse kan findes bedre Kridt paa andre Steder af Klinten, er Kridtets Godhed ved Stevns dog fra almindelig erkjendt, at det ikke kunde betvivles, at jo Stiftelsens Kridt var en affættelig Vare, og især ved at give noget Kjob maatte Stiftelsen uden tvivl kunne tilvejebringe en Afsetning. Imidlertid maatte det efter Forvalterens Mening anses for særdeles heldigt, dersom Universitetet i Tiden kunde bringe det til en Afsetning af 100 Læster Kridt aarlig; men dersom Kammerherre Scavenius, der med Hensyn til Kridtudfibningen i alle Henseender var mere begunstiget end Universitetet, skulde finde sin Regning ved at holde Pris med Stiftelsen, vilde denne formentligen neppe naae en saa stor Afsetning, saa at der altsaa kun i det allerheldigste Tilfælde kunde regnes paa en Afsetning af 100 Læster. For Tiden betales en Læst Kridt ved Stevns med 11 rb., hvilken Pris Forvalteren antog at maatte nedsættes til 9 rb. Han bemærkede, at Omkostningerne ved Brydningen og Udfibningen for Kammerherre Scavenius, der selv havde Baade eller Materialier til disses Bygning og Vedligeholdelse, og ved Arbejdet kunde benytte Folk der stode i Afhængighedsforhold til ham, være forholdsvis mindre betydelige; men at Forholdet for Universitetet stillede sig ganske anderledes, idet navnlig Arbejdet meget fordyredes ved den Omstændighed, at Udfibningen fordrer en umaadelig Arbejdskraft, idet Højrødet medfører, at der ikke kan havees Dplag af Kridt ved Stranden, hvorimod Brydningen og Udfibningen maa ske paa engang og med stor Hurtighed, naar en Skipper melder sig til Indladning; der kunde saaledes ikke havees saft Folk, men maatte gjøres Afkord med endel af Omegnens Beboere, der maatte være forpligtede til at tilfidesætte ethvert andet Arbejde naar de varødes til at møde.

Forvalteren antog, at Brydningen og Udfibningen af hver Læst Kridt omtrent vilde være forbundet med følgende Omkostninger, naar Afsetningen kalkuleredes til 100 Læster:

1. til Baadsførere og Arbejdsfolk	3 rb.
2. Opshynsmandens Løn, der, for at knytte hans Interesse til Stiftelsens, maatte gives ham i Procenter af Udbyttet, kunde, foruden fri Bolig, ansættes til.	1 —
3. Rente af det første Udlæg, samt Baadens Vedligeholdelse	1 —
	Ialt 5 rb.

hvoresfor blev tilbage som Nettoindtægt for hver Læst der folgtes 4 rb., hvilket under ovennævnte Forudsætning vilde udgjøre 400 rb., som den hele aarlige Indtægt hvorpaa man, endog under heldige Omstændigheder, med nogenlunde Rimelighed kunde gjøre Regning. Forvalteren erindrede derhos, at endstjønt Stevns Klint ialmindelighed antages at indeholde en uopklarlig Mængde af Kridt, kunde dette dog neppe siges om Universitetets Kridtbrud. Den Del af Jorden ovenfor Klinten som Universitetet endnu ejede var nemlig højst ubetydelig, og naar denne Grændse ved fortsat Brydning var naaet, kunde uden tvivl Ejeren af Klintegaarden gjøre Stiftelsen Rettigheden til videre Brud fritidig. Imidlertid kunde det formentligen dog antages, at der ikke i de første 30 eller maasse 100 Aar vilde

kunne rejstes noget Spørgsmaal i saa Henseende, og dette Hensyn var saaledes idetmindste for Øjeblikket af mindre Bigtighed.

Ved at meddele de forestaaende Oplysninger, havde Forvalteren tillige indberettet, at Ejeren af Gjorsløv, Kammerherre Scavenius, havde tilbudt at ville afkøbe Universitetet dets ommeldte Ret til Kridtbrydning ved Stevns, for hvilken han først havde budt en Kjøbesum af 5000 rb., men senere forhøjet sit Bud til 7500 og tilsidst til 10000 rb., idet han havde bemærket, at han vel holdt sig forviisjet om, at Stiftelsens aarlige Nettoindtægt af Klinten ikke paa nogen Maade kunde stige til 400 rb. i Gjennemsnit, men at han dog, for at afværge Konkurrence og det dermed for ham forbundne større Tab, vilde betale den ommeldte Sum, hvilken han tilbød at erlægge halvt i Decb. Termin 1847, halvt i Juni Termin 1848. Forvalteren havde udtalt det som sin Overbevisning, at Universitetet vilde være særdeles vel tjent med at modtage dette Tilbud.

For at erfare en sagkyndig Mands Mening, havde Kvæstor derefter henvendt sig til Profesør Forchhammer, som i en afgivet Betænkning yttrede, at uagtet han antog, at Klinten ved Tommestrup indeholder en meget god Kridtmasse, og uagtet der var Udflugt til at Kridtubrydningen ved Stevns med Tiden vilde tiltage, kunde han dog, da han maatte bifalde Alt hvad Forvalteren havde anført om de store Vanskeligheder som vare forbundne med Kridtbrudets Drift for Universitetets Regning, og da det paa Grund af de betydelige Nedstyrninger som bevirkes ved Kridtbrydningen var at befrygte, at Klinten inden kort Tid kunde trække sig tilbage til Grændserne af Klintegaardens Løb, saaledes at en fortsat Brydning bevirkede at endel af den med Guarden folgte Jord nedstyrtede, ikke andet end antage, at det af Kammerherre Scavenius foreslaaede Salg vilde være fordelagtigere for Stiftelsen, end at iværksætte Kridtbrydning for egen Regning, med mindre Universitetet skulde eje andre Dele af Klinten, og det derved kunde blive muligt at skaffe sig Byggeplads for Huse og vinde en stadig og sikker Indtægt paa Arbejderne, ved at skaffe dem Fortjeneste ogsaa udenfor den Tid de kunne bryde Kridt.

Med Hensyn til sidstnævnte Bemærkning, og da Kammerherre Scavenius derhos havde fordret, at der ved Salget overdroges ham al den Ret til Løb og Del i Stevns Klint og Kridtbrud som Universitetet maatte have eller troe sig i Besiddelse af, havde Kvæstor ved Forvalteren ladet anstille den nøjagtigste Underjøgelse om, hvorvidt Universitetet maatte have Ret til nogen anden Del af Stevns Klint end hvad der ligger ud for Klintegaardens Løb i Tommestrup, men det havde derved vist sig, at dette ikke var Tilfældet, ligesom og at det efter Salget af Klintegaarden nu ikke vilde være muligt for Stiftelsen, i Klintens umiddelbare Nærhed at erhverve den fornødne Jord til Byggepladser, til Bolig for Oplysningsmanden og Arbejderne.

Kvæstor havde derefter i Forening med Profesør Forchhammer selv besøgt Klinten, hvorved det viste sig, at den indeholdt en stor Mængde fint Kridt, men at dette Kridt, hvoraf der i en lang Tid ikke havde været brudt, var dækket ved Grønsvær og nedfaldne Stykker af det øvre og grovere til Skrivekridt ubrugelige Lag, saaledes at Mensningen deraf vilde medføre ej ubetydelige Omkostninger. Paa Grund heraf, og da Kridtbrudets Nabning nødvendig vilde medføre, at betydelige Stykker af det øverste Jordlag nedstyrtede, hvorved det var at befrygte, at den hele Universitetet forbeholdte Jordstrimmel udenfor Klintegaardens Markskjel snart vilde være forsvundet, havde Profesør Forchhammer i en senere Skrivelse udtalt som sin bestemte Anskuelse, at Universitetet burde modtage det gjorte Tilbud, og Kvæstor havde derefter ogsaa indstillet, at Universitetets Andel i Stevns Klint og Kridtbrud maatte overdrages Kammerherre Scavenius for den af ham budne Kjøbesum, dog at der forbeholdes Universitetets Bønder samme Ret som hidtil til at benytte de nedfaldne Kridtstene.

Ligesom Konsistoriet havde tiltraadt Kvæstors Indstilling, saaledes kunde Direktionen, efter de af Forvalteren meddelte omstændelige Oplysninger og efter hvad af Kvæstor og Profesør Forchhammer var bemærket, ikke skjønde rettere, end at der var saa liden Sandsynlighed for, at Universitetet skulde ved at overtage Kridtbrudets Drift kunne forklaffe sig en aarlig Nettoindtægt af 400 rb., end sige derover, medens paa den anden Side de dermed forbundne Vanskeligheder og Usikkerheden af et heldigt Resultat vare saa store, at Alt syntes at tale for, at man burde modtage det gjorte Tilbud, der vilde tilvejebringe en sikker og ej ubetydelig Indtægtsforøgelse. Direktionen troede saaledes at have tilstrækkelig Grund til allerunderdanigst at anbefale den foreslaaede Transaktion, og da Dens allerunderdanigste Indstilling desangaaende vandt allerhøjeste Bifald, behagede det Hans Majestæt under 23de April allernaadigst at tillade:

at den Universitetet ved Udskiftningen af dets Gods forbeholdte Andel i Stevns Klint og Kridtbrud maa afhandles til Ejeren af Gjorslev Hovedgaard Kammerherre Scavenius, efter det af denne gjorte Tilbud, mod en Kjøbesum af 10000 rb., hvoraf Halvdelen indbetales i 11te Decb. Termin d. N. og Halvdelen i Juni Termin 1848, dog saaledes, at der forbeholdes Universitetets Bønder samme Ret som hidtil til at benytte de nedfaldne Kridtstene.

— Efterat Universitetets Ret til Kalkstensbrud paa Sarø By's Mark havde mistet den største Del af sin Værdi ved nogle i Aarene 1817 og 1833 foretagne meget uheldige Salg af alle de Universitetet tilhørende Jorder ved Stranden sammesteds, hvorved det blev gjort umuligt eller meget vanskeligt for Stiftelsen at udfiske Kalksten, indgik Kvæsturen i Aaret 1842 med Forestilling om Afhændelse af Hans Hansens Fæstegaard i Sarø, tilligemed Universitetets hele Ret til Kalkstensbrud paa bemeldte By's Marker mod en betydelig Pengefum, hvorefter imidlertid Direktionen, efter Konstitorets Forslag, besluttede, at Sagen foreløbig skulde stilles i Bero, for at det kunde afventes, om muligt Udskiftningen af Sarø By's Jorder imidlertid vilde blive fremmet. Med denne Udskiftning gik det i Langdrag. Men den ny Forvalter, som ved 1845 Mars Begyndelse var bleven ansat paa Godset i Præsto Amt, havde stadigen haft sin Opmærksomhed henvendt paa, om Kalkbrudsretten, der, jaafremt de ovennævnte Afhændelser ikke vare bleve iværksatte, nu vilde have haft en meget betydelig Værdi, dog ikke paa en eller anden Maade kunde gjøres frugtbringende for Universitetet.

Ved de i saa Henseende anstillede Underjælgelser var det bleven oplyst, at Universitetet, ved i 1817 at afhænde en Sætteplads ved Sarø Strand til Ejeren af Tomfruens Egede, havde forbeholdt sig Ret til enten selv eller ved Andre at benytte den langs med Stranden anlagte Vej og de 3 Nedkjørsler over Brinten ved Ind- og Udfisning af Kalksten og andet Gods. Derimod blev der hverken ved dette Salg, eller ved den i 1833 iværksatte Afhændelse af alle de andre Universitetet tilhørende Jorder ved Stranden, forbeholdt Stiftelsen Ret til at oplægge Kalksten ved Stranden, hvilket paa Grund af den maadelige Anterplads ud for Sarø er nødvendigt, for at Udfisningen kan skee saa hurtigt som muligt. Denne Mangel kunde formentligen dog nogenlunde erstattes, naar en til Hans Hansens Fæstegaard hørende Jordlod paa 9 Bønder Land i Præstevænget ved Udskiftningen forbeholdtes Universitetet for at anvendes til Dplagsplads.

Efterat samtlige de i sin Tid foregaaede Afhændelser vedkommende Dokumenter paa det Nøjagtigste vare gennemgaaede af Inspector kvæsturæ Professor Larsen, og det derved var bragt til fuld Bished, at Universitetet efterhaanden havde afhændet alle sine betydelige og med Hensyn til Kalkudfiskelsen særdeles værdifulde Jorder ved Sarø Strand, saaledes at Stiftelsen nu ikke havde nogen Sætteplads umiddelbart ved Stranden, men alene maatte antages berettiget til den ovenansførte fri Nedkjørsel til Stranden og Udfisning af Kalksten, og da det maatte ansæes for meget tvivlsomt, om Kalkbrudet med Jorden kunde drives ved at benytte den ovennævnte Jordlod i Præstevænget (om ogsaa denne ved Udskiftningen kunde blive endeligen henlagt til H. Hansens Gaard og derefter af Fæsteren overladt til Universitetet), formedelt denne Lods lange Afstand fra Udfisningsstedet, var det dernæst af Forvalteren bleven foresøgt, om ikke muligen Kalkbrudet kunde gjøres indbringende for Stiftelsen ved at opnaae Afford med de øvrige Kalkbrudejere om aarlig at afkjøbe Universitetet et bestemt Kvantum Kalksten; men da de selv havde Overslødighed af Kalksten, havde dette ikke villet lykkes.

En tredje Maade at gjøre Kalkbrudet frugtbringende, var at overlade Forhandlingen af Kalkstenene til en Anden, saaledes at han svarede en bestemt Afgift til Universitetet for hver Tavn Kalksten der opbrydes og udføres fra Stiftelsens Kalkbrud, hvorved Forhandleren paatog sig al Risiko med Hensyn til Afstæningen. En saadan Afford, der under de forhaandenværende Forholde maatte ansæes som mest fordelagtig for Stiftelsen, havde Forvalteren indledet med Fæsteren af Sarø Kro, Kjobmand Grum, der havde erklæret sig villig til, for egen Regning og under behørig Kontrol at lade opbryde Kalksten paa Universitetets Jord, mod for hver Tavn Sten som deraf bortføres at betale Stiftelsen 4 rb. 48 sk. à 5 rb. i Forhold til den gangbare Pris ved Stranden, samt mod at han skulde tage alle de Kalksten han forhandlede fra Universitetets Kalkbrud, og forpligte sig til, i de 12 Aar hvori Kontrakten staaer ved Magt, at afkjøbe Stiftelsen idetmindste 50 Tavne Sten aarlig.

Da bemeldte Mand havde et Magasin ved Stranden med en tilhørende Plads, der kunde benyttes til Dplagsplads og hvorfra Kalksten bekvemt kunde udfiskes, og havde en Oplysningsmand ved Magasinet, der tillige kunde besørge Kalkhandelen, vilde Udfisningen for

ham blive meget mindre befoielig end for Universitetet, ligesom det var at formode, at han paa Grund af sine Forbindelser som Kjøbmand vilde være istand til at tilegne sig en betydelig Afjætning af Kalksten, saavel til Indlandet som ved Udfkibning. Paa Grund heraf, og da der saaledes, uagtet Grum kun vilde forpligte sig til, uden Hensyn til Afjætningen, at afkjøbe Universitetet 50 Favne Kalksten aarlig, var megen Udfigt til at Afjætningen paa denne Maade betydeligt vilde forøges, havde Forvalteren indfattet Kjøbmandens Tilbud til Billigelse.

For selv bedre at kunne undersøge Sagen og derhos erholde en paalidelig Erklæring fra en Sagkyndig om, hvorvidt det kunde anses fordelagtigt for Universitetet at indgaae den omhandlede Overenskomst, foretog Kvæstor i Forening med Professor Forchhammer en Rejse til Stedet, hvorved det ogsaa lykkedes ham at opnaae nogle for Universitetet fordelagtige yderligere Modifikationer og Tilføjelser til de ovennævnte af Grum indgaaede Betingelser. I en derefter afgivet skriftlig Erklæring yttrede Prof. Forchhammer, at uagtet han maatte vedblive sine tidligere Ytringer om de store Vanfæligheder der vilde være forbundne med at skaffe Universitetet Afjætning paa Kalksten, da Stiftelsen ikke har nogen Sætteplads ved Stranden, ansaae han det dog for meget ønskeligt, at Universitetets Kalkbrud snarest muligt fattes i Drift, selv om der ikke var Udfigt til at det for Tiden vilde give Stiftelsen nogen-somhelst Vengefordel. Det var ham nemlig bekjendt, at flere af de store Lodsejere havde taget under Overvejelse, saavel at danne et Interessentskab for paa fælles Regning at drive et stort Brud og sælge Kalksten, som at bygge en Jernbane fra Færø ned til Stranden, hvor Vognene ved deres egen Vægt kunde rulle ned til denne. Kom dette istand, var det af megen Vigtighed for Universitetet at blive Medinteressent, da den nu saa folelige Mangel paa Sætteplads derved vilde tabe al Betydning, ligesom Kalkstenshandelen vilde blive langt fordelagtigere ved Reparationen af de betydelige Transportomkostninger. Oprettedes et saadant Interessentskab medens Universitetets Kalkbrud endnu laae aldeles uafbenyttet, var der kun lidet Sandsynlighed for, at Stiftelsen blev Medinteressent, hvilket derimod meget lettere vilde opnaaes naar Kalkbrudet forinden var sat i Drift, ligesom det ogsaa maatte antages, at der i Tilfælde af et Interessentskab ved Bestemmelsen af hver Interessents Andel i den fælles Afjætning vilde blive taget Hensyn saavel til hver Lodsejers Kalkgrund's Udstrækning og Bestaaethed, som til Størrelsen af den tidligere Afjætning. Paa Grund heraf ansaae Professore den særdeles beldigt for Stiftelsen, at Kjøbmand Grum var villig til at overtage Brydningen og Forhandlingen af Kalkstenene paa de ovennævnte Vilkaar med senere indgaaede Tilføjelser, hvorved Universitetet vilde opnaae, dels allerede nu at gjere Kalkbrudet frugtbringende og dels at sikke sig den det tilkommende Indflydelse paa senere Bestemmelser om en Fælleshandel. Da det med Hensyn til det paatænkte Interessentskab maatte anses vigtigere for Universitetet, i de nærmeste Aar at producere et stort Quantum Kalksten, end at erhverve en større Indtægt for ethvert Parti der sælges, troede Professore paa ingen Maade at burde tilraade at søge opnaaet en højere Betaling for Kalkstenene, end den af Kjøbmanden tilbødne.

Efter samtlige ophyste Omstændigheder troede ogsaa Kvæstor at burde indstille, at Sagen vidnedes paa denne Maade, idet han bemærkede, at da Forvalter Beck ikke havde benyttet den ham meddelte Tilladelse til at flytte til Kjøge (hv. se Aarb. 1845 S. 65 f.), men endnu boede paa Margrethenslund ved Færø, kunde den fornødne Kontrol og Tilsynet med Kontraktens nøjagtige Opfyldelse overdrages ham, og ved Skrivelse af Ake Maj bifaldt derefter Direktionen, at der med Kjøbmand Grum oprettedes Kontrakt om Overtagelsen af Forhandlingen af Kalksten fra Universitetets Kalkbrud ved Færø paa følgende Vilkaar:

1. at han ved egne Folk og for egen Regning besørger Brydningen af Kalkstenene og øvrige dermed forbundne Arbejder, dog saaledes, at han ikke maa aabne noget Brud, forinden Stiftelsen har ladet paavise de Steder som ere bestemte til Brydning, ligesom han ogsaa med Hensyn til Fremgangsmaaden ved Brydningen skal være pligtig at underkaste sig de Bestemmelser som Universitetet nærmere maatte fastsætte;
2. at han ikke maa bortføre Sten fra Kulerne, forinden de ere opmaalte af Universitetets Befuldmægtigede, og at han i det Hele skal være underkastet den Kontrol som Stiftelsen maatte finde det nødvendigt at bestemme;
3. for hver Favne Sten som brydes giver han Stiftelsen et Vederlag af 4 rb. 48 fl., men i Tilfælde at en almindelig Forhøjelse af Priserne skulde finde Sted, saaledes at den gangbare Pris ved Stranden naaer 17 rb. pr. Favne, betaler han 5 rb. for hver Favne Sten der brydes, ligesom ogsaa denne Betaling, i Tilfælde af en yderligere

- Forhøjelse af Kalkstenspriserne, skal foreges med 48 ff. pr. Favne for hver Rigsbankdaler Prisen ved Stranden forhøjes over 17 rb. pr. Favne;
4. han skal være pligtig at tage alle de Kalksten han bruger eller forhandler fra Universitetets Kalkbrud, og skal han aarlig afkjøbe Stiftelsens idetmindste 50 Favne Sten;
 5. saalænge Kontrakten med Grum staaer ved Magt, forvilliger Universitetet sig til, ej at overdrage Andre at benytte dets Brud, dog skal Stiftelsen være berettiget til, naar den maatte behøve Kalksten til eget Brug, enten for egen Regning at lade dem bryde i de aabnede Brud, eller og at fordre dem leverede af Grum mod at erstatte ham Omkostningerne ved Brydningen;
 6. Afbenyttelsen af Kalkbrudet overdrages Grum for et Tidsrum af 10 Aar fra 1ste Januar 1848 at regne, dog saaledes at Universitetet skal være berettiget til at opsigte Kontrakten med et halvt Aars Varfel til hvert Aars Udgang, saafremt Afsetningen ikke inden den 1ste Januar 1852 bringes til, eller den senere synker ned under, 100 Favne aarlig. Udgjør Afsetningen derimod fra 1ste Jan. 1852 aarlig 100 Favne eller derover, skal Kontrakten staae ved Magt indtil fornævnte 10 Aars Udgang, med mindre der forinden tilbyder sig Leflighed for Universitetet til at indgaae i et almindeligt Interessentskab med de øvrige Kalkbrudejere, i hvilket Tilfælde Stiftelsen skal være berettiget, til enhver Tid at hæve Kontrakten imod for den tilbagestaaende Del af fornævnte 10 Aar at betale Grum en Erstatning af 1 Rbdlr. aarlig for hver Favne Kalksten der i den forløbne Tid aarligen er afsat, efter Gjennemsnittet af hele Afsetningen;
 7. Betalingen for de i Aarets Løb opbrudte Sten erlægges ved hvert Aars Udlob, og skal Grum være pligtig, naar forlanges, at stille antagelig Sikkerhed for Kontraktens Dpfyldelse i det Hele, ligesom han ogsaa skal udrede de med Kontraktens Dpretelse forbundne Udgifter;
 8. uagtet Kontrakten først træder i Kraft fra 1ste Jan. 1848, skal Grum dog være berettiget til, i indeværende Aar paa de anførte Vilkaar at opbryde og bortføre saamange Kalksten som han kan sælge eller leenyttte, dog uden at være bundet til noget bestemt Kvantum, men kun med at erlægge fornævnte Betaling for hvad han bortfører *).

— I Henseende til den i forr. Aarg. (S. 72) omtalte kongelige Beslutning af 11te Decb. 1846, hvorved bestemtes, at de saakaldte vestindiske Penge, eller den Universitetet tillagte Afgift af Byskriver-Embedet paa St. Croix, skulde bortfalde fra 1ste Jan. 1847, skal bemærkes, at efter Tilendbringelsen af den paa ansf. St. omtalte Brevverling angaaende en mulig Erstatning til Universitetet paa anden Maade for den tabte Indtægt, er det sundet hensigtsmæssigt ikke at foretage noget videre i denne Sag, saa at bemeldte Indtægt nu kan anses som definitiv bortfaldet for Universitetet fra det anførte Tidspunkt at regne; dog have endnu nogle tilgodehavende Restancer fra Tiden før 1847.

Tovrigt tilføjes med Hensyn til Oprindelsen til den omtalte Afgift, at det ikke egentlig var den i forr. Aarg. anførte Kongeskrivelse af 15de Juni 1770 der paalagde Bysfoged-Embedet at svare Afgiften, hvorimod den alene bestemte at en Trediedel af samme (1000 rd.) skulde tilfalde Universitetet, og hvorledes denne Andel skulde anvendes **). Efter de fra Kancelliet modtagne Ophysninger var Oprindelsen til Afgiften simpelthen den, at det i Bestillingen for den i Aaret 1769 udnævnte Bysfoged i Christianssted, som havde ansøgt om Tjenesten under Tilbud af at svare en Afgift af 1000 rd. v. K. aarlig, paalagdes ham at svare 3000 rd., hvoraf da de 1000 rd. stjænkedes til Universitetet. Det var derefter ikke at undres over, at der fra de Bedkommende indkom idelige Reklamationer og Andragender om Gstergivelse, Nedsættelse eller Udsættelse, hvilket og oftere bevilgedes, idet navnlig Afgiften nedsattes, først til 1500, senere til 1000 rd., indtil Sagen tilsidt i Aaret 1786 for Universitetets Bedkommende ordnedes saaledes, at dets, nu til det Halve nedsatte, Indtægt skulde svares af Byskriver-Embedet sammesteds; men dette var egentlig en yderligere Jorringelse af hvad der var Universitetet stjenket; thi da der i 1774 var paa selv samme Maade som oven anført, nemlig ved at indføres i Bestillingen for Bedkommende, paalagt Byskriver-Embedet at svare 1000 rd. aarlig, hvilke Aaret efter ligeledes tillagdes Universitetet (ved Reskr. af 19de Juli), tabte dette saaledes egentlig nu disse 1000 rd.; thi at der i Mellemtiden er taget nogen forandret Bestemmelse i denne Hen-

*) Denne Tilladelse er dog ikke bleven benyttet.

**) Se nærmere herom Badens Journ. V S. 103.

seende, derom har Intet været at finde; men det synes rigtignof at bemeldte 1000 rd. ingensinde ere komne Universtitet tilgode, der maatte end ikke har faaet nogen Meddelelse om samme, ligesom det ikke sees at have gjort nogen Indsigelse mod den forandrede Bestemmelse, og at man i 1786 har aemt den tidligere, idet det udtryffeligg bedder i Forhandlingerne: „at de 1000 rd. af Bykriver-Embedet ikke vare bestemte til andet Brug.“

— Aarbogen har i forrige Aargang (S. 77 f.), ved at berette, at der i 1846 første Gang blev gjort Brug af den Arvefæsterne paa Universtitets og Høllæstiftets Godser ved den kongelige Bestemmelse af 4de November 1842 meddelte Udgang til at afløse visse Andele af deres planmæssige Afgifter, tillige meddelt de ved en Skrivelse fra Direktionen af 2den Febr. 1847 fastsatte Regler i Henseende til Beregningen af Afsløsningssummerne i det Aar da Afsløsningen finder Sted.

Derom er at tilføje, at da der i fornavnte Skrivelse var gaaet ud fra den Forudsætning, at Afgiftsaaret i Overensstemmelse med den allernaadigst konfirmerede Plan af 19de Juni 1795 § 12 regnes fra 1ste Jan. — 31te Decbr., men det af Kvæstor var oplyst, at i flere af de ældre Arvefæstestjoder var Afgiftsaaret beregnet fra første Maj — 30te April, har Direktionen ved en senere Skrivelse af 15de Juni 1847 bestemt, at forsaavidt angaaer de sidstnævnte Gaarde, skulle Afsløsningsterminerne være 1ste Maj og 1ste Novb., saaledes at de Andele af Arvefæstefgifterne der afløses imellem 1ste Maj og 1ste Novb. ikke bortfalde førend fra sidstnævnte Datum, og de der afløses imellem 1ste Novb. og 1ste Maj ikke førend fra det ny Afgiftsaars Begyndelse, og saaledes at ved Afsløsningssummernes Beregning efter de sidste 10 Aars Kapitelstarter medregnes i første Tilfælde den for det foregaaende Aar satte Kapitelstart, og i sidste Tilfælde den Kapitelstart som sættes i det Aar fra hvis 1ste Maj Afsløsningen tager sin Begyndelse.

Fremdeles har Direktionen, i Anledning af et derom opkastet Spørgsmaal, ved Skrivelse af 28de Sept. tilkjendegivet, at Gaardene paa Frue Kirkes Gods i den omhandlede Henseende blive at behandle ganske efter de samme Regler som Gaardene paa Universtitets- og Høllæstiftsgodserne, saa at der, overensstemmende med den anførte allerhøjeste Bestemmelse, tilkommer dem ligesaavel som disse Udgang til at afløse de fastsatte Andele af deres planmæssige Arvefæstefgifter efter de derom foreskrevne Regler.

Denne Tilladelse er i 1847 benyttet af en Gaardmand paa det ommeldte Gods, Ole Olsen i Børslev, ligesom en Gaardmand paa Universtitetsgodset, Søren Madsen i Hjelmseomagle, har aflest en Fjerdedel af sin Afgift.

Befordring og Ufgang i 1847.

Ved Dødsfald har Universtitet mistet en meget anseet Lærer i Professor extraordinarius i Kemien, samt Lærer i samme Fag ved den polytekniske Lærestanstalt, Dr. Phil. Vilhelm Christoffer Zeise, Ridder af Dannebrog og af Nordstjernen, som døde efter et kort Sygeleje den 12te Novb., lidt over 58 Aar gammel. Han havde været Universtitetslærer siden Juni Maaned 1822, altsaa i henimod 25½ Aar.

Af ny Ansættelser og anden Befordring er at mærke:

Under 9de Jan. udnævntes Regimentsskirurg og hidtillværende Konservator Ib Ipsen til Lektor i det lægevidenskabelige Fakultet (efter afholdt Konkurrence og med forandrede Bestemmelser i Henseende til Forretninger og Vilkaar, hv. se forr. Aarg. S. 33—37). Under 9de April Professor extraordinarius Lic. Jur. Andr. Fr. Krieger til Professor ordinarium og Assessor i Konsistorium, og Kand. Juris Frederik Terkel Julius Gram til Lektor i det retsvidenskabelige Fakultet, samt Auditor ved første Infanteribrigade Lic. Jur. Carl Christian Hall, Ridder af Dannebrog, til tillige at være extraordinær Docent i Rømerretten i samme Fakultet (s. D. tillagt Rang i IV Kl. Nr. 3). Under 17de Juli Mag. art. Frederik Eginhard Amadeus Schiern til extraordinær Docent i det filosofiske Fakultet som Lektor i Historie, og under 23de Oktb. Mag. art. Johan Louis Ussing til extraordinær Docent i samme Fakultet som Lektor i græsk og romersk Philologi og Arkæologi.

Under 28de Juni bleve Professorerne S. C. Petersen og J. S. Schouw udnævnte til Etatsraader med Rang i III Kl. Nr. 9, og under 18de Sept. Etatsraad N. Ohlenschläger til Konferentsraad.

Under 28de Juni benaadedes Professorerne C. T. Engelstoft og S. L. Martensen, J. M. Velschov, C. Ramus og R. Nielsen med Dannebrogordenens Ridder-

fors; ligesom det under resp. 12te Marts og 3die Apr. allernaadigst tillodes Professorene **Abrahams** og Konferentsraad **Verlauff** at anlægge og bære den dem forundte Dekoration som Riddere af Vreslegionen, og ligeledes under 22de Sept. Konferentsraad **Ohlenschläger** Storkorsjet af den norske St. Olavsorden.

— Under 1ste Januar har Direktionen konstitueret Kand Philos. **Peter Blicher** som Kassierer ved Rigbæringen og famulus quæsturæ ved Metropolitanskolen (jfr. f. Aarg. S. 51 f.).

— Konffistorium har under 24de Febr. udnævnt Professor i Theologien **C. T. Engelstoft** til Inspector quæsturæ istedetfor Generalauditor **Scheel**.

Ligeledes under j. D. Skolelærer i Kjøbenhavn Kand. Theol. **Daniel Meyer** til Klokker ved Trinitatis Kirke i den i Efteraaret 1846 afdøde Klokker **Petersens** Sted; Udnævnelsen stadfæstet af Direktionen under 13de Marts.

Ligeledes under 15de Sept. den konstituerede Pedel **J. Vld. Mr. Müller** og 2den Pedel **Fr. Søn. Speer** til Universitetspedeller.

— Til Universitetets Rektor i det akademiske Aar 1847—48 valgte Konffistorium, overensstemmende med den foreskrevne Orden, Professor Dr. Theol. **C. T. Engelstoft**, Ridder af Dannebrog, hvilket Valg Direktionen stadfæstede under 6te Novb.

De for 1848 designerede Dekani i de 4 Fakulteter ere:

- i det gudsvidenskabelige Professor **Engelstoft**,
- — retsvidenskabelige Professor **Krieger**,
- — lægevidenskabelige Professor **Otto**,
- — filosofihist. Statsraad **Petersen**.